

ISSN : 2821-9679 (Online)

ปีที่ 15 ฉบับที่ 2 เดือนพฤษภาคม - สิงหาคม 2568

หฺนึร๑

02

JOURNAL OF HUMANITIES AND SOCIAL SCIENCES

วารสารวิชาการ
มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

| คณะมนุษยศาสตร์ Faculty of Humanities
และสังคมศาสตร์ and Social Sciences

| มหาวิทยาลัย Nakhon Pathom
ราชภัฏนครปฐม Rajabhat University

บทบรรณาธิการ

กองบรรณาธิการวารสารวิชาการมนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ นครปฐม ยังคงยึดมั่นในพันธกิจด้านการส่งเสริม และพัฒนางานวิจัยที่มีคุณภาพ โดยมุ่งหวังในการเผยแพร่ผลงานทางวิชาการที่หลากหลาย ครอบคลุมทั้งด้านมนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และสหวิทยาการ ซึ่งสามารถสะท้อนถึงปัญหา แนวทางแก้ไข และองค์ความรู้ที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาชุมชน และประเทศชาติ วารสารวิชาการมนุษยศาสตร์ฯ ได้รับการประเมินเป็นวารสารกลุ่มที่ 2 จากการประเมินคุณภาพวารสารใหม่เข้าสู่ฐานข้อมูลของศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทย (TCI 2) ประจำปี พ.ศ. 2568 – 2573

วารสารฉบับนี้ได้รับรวบรวมบทความวิจัย และบทความวิชาการ จำนวนทั้งสิ้น 8 บทความ ดังนี้ ศิริกันยา ลลิตวสุภิญโญ นำเสนอการออกแบบ และพัฒนาระบบสารสนเทศ เพื่อจัดเก็บข้อมูลผู้ประกอบการภายในมหาวิทยาลัย ซึ่งสะท้อนถึงการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ในการพัฒนาระบบบริหารจัดการอย่างเป็นระบบ และยั่งยืน แพรวภัทรา เขียวขุ่ม ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมจิตอาสา กับพฤติกรรมทางจริยธรรมของนักศึกษา ซึ่งมีความสำคัญต่อการพัฒนาคนในสังคมอย่างมีคุณธรรม และจิตสาธารณะ ฐิติวรดา ใจบริสุทธิ์ นำเสนอรูปแบบการจัดการเรียนรู้ โดยใช้กระบวนการ Active Learning ร่วมกับเอกสารประกอบการเรียนการสอนในวิชาการจัดแสดงสินค้า ซึ่งช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการเรียนรู้ของนักเรียนสายอาชีพ ฉัฐวิวัฒน์ ชัยณัฐภักดิ์ วิเคราะห์การเข้าใจ และการจัดการความเครียดในบริบทของสถานการณ์เศรษฐกิจโลกยุคใหม่ ซึ่งมีนัยสำคัญต่อการปรับตัวของบุคคลในสังคมปัจจุบัน นอกจากนี้ บทความของ ชีรศักดิ์ ลีละพัฒนา และคณะ นำเสนอปัญหา และแนวทางเพิ่มการรับรู้กฎหมายพื้นฐานของประชาชนในพื้นที่ตำบลคลองใหม่ จังหวัดนครปฐม ซึ่งสะท้อนบทบาทของมหาวิทยาลัยในการส่งเสริมการรู้เท่าทันทางกฎหมายให้แก่ประชาชน ถิรพัฒน์ หล้าเตียง กล่าวถึง การสร้างความตระหนักรู้ในการนิเทศภายในสถานศึกษา ซึ่งช่วยยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษาอย่างมีระบบ กฤตชนพัชญ์ บุญช่วย และคณะ ศึกษายุทธศาสตร์ของสายการบินสิงคโปร์แอร์ไลน์ สู่การเป็นสายการบินที่ดีที่สุดในโลก อาทิตย์ ชาวคำ และคณะ กล่าวถึงแนวทางการส่งเสริมสมรรถนะการทำงานในอนาคตของผู้เรียน ซึ่งเป็นเรื่องที่ทำลายต่อระบบการศึกษาในโลกยุคใหม่ที่เต็มไปด้วยนวัตกรรม และการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว

กองบรรณาธิการหวังเป็นอย่างยิ่งว่าวารสารฉบับนี้จะเป็นอีกหนึ่งแหล่งเรียนรู้ และแรงบันดาลใจสำหรับนักวิจัย นักศึกษา และผู้สนใจในการต่อยอดความรู้ นำไปสู่การพัฒนาองค์ความรู้ใหม่ ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อสังคมในวงกว้าง

ขอขอบพระคุณผู้แต่งทุกท่านที่ส่งผลงานมาร่วมเผยแพร่ผ่านวารสารฉบับนี้ และขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิให้ความอนุเคราะห์ประเมิน และให้ข้อเสนอแนะเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนางานวิจัยให้เป็นที่ยอมรับในวงวิชาการต่อไป

สารบัญ

	หน้า
การออกแบบและการพัฒนาระบบสารสนเทศสำหรับฐานข้อมูลผู้ประกอบการภายในมหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม	
ศิริกัญยา ลลิตวสุภิญโญ.....	1
ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมจิตอาสา กับพฤติกรรมทางจริยธรรมของนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม	
แพรวภัทรา เขียวชะอุ่ม.....	19
การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ วิชาการจัดแสดงสินค้า รหัสวิชา 20202-2007 โดยใช้ กระบวนการเรียนรู้แบบ Active learning ร่วมกับเอกสารประกอบการเรียนการสอน สำหรับนักเรียนประกาศนียบัตรวิชาชีพ ระดับชั้นปีที่ 3 สาขาวิชาการตลาด วิทยาลัย อาชีวศึกษาเทศบาลนครปฐม	
ฐิติวรดา ใจบริสุทธิ์.....	45
การเข้าใจและการจัดการความเครียดต่อสถานการณ์เศรษฐกิจโลกยุคใหม่	
ฉัฐวัฒน์ ชัชณฐาภักดิ์.....	63
ปัญหาและแนวทางการเพิ่มการรับรู้กฎหมายพื้นฐานของประชาชนกรณีศึกษา ตำบล คลองใหม่ อำเภอสามปราชญ์ จังหวัดนครปฐม	
ธีรศักดิ์ ลีละพัฒนา, นเรศ ชูดวง, นาฏนภา ชูดวง, ฉลองบุรณ์ เพ็งลำ, และเอนก น้อยพิทักษ์	79
การสร้างคามตระหนักรู้กับกระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษา	
ถิรพัฒน์ หล้าเตี๋ย.....	95
ยุทธศาสตร์สิงคโปร์แอร์ไลน์สู่การเป็นสายการบินที่ดีที่สุดในโลกปี 2566 โดย SKYTRAX	
กฤตคนพัชย์ บัญช่วย, จงกลกร สิงโต, นฤตม อ้อกช, ศศิพร ดิลกดำเกิง, และพิชชานันท์ ช้องรักษ์	111
แนวทางการส่งเสริมสมรรถนะการทำงานในอนาคตสำหรับผู้เรียนในโลกยุคแห่งนวัตกรรม	
อาทิตย์ ชาวคำ, รณชิต อภัยวาทีน, และนิพัทธ์พนธ์ นันทะวงศ์.....	125

การออกแบบและการพัฒนาระบบสารสนเทศสำหรับฐานข้อมูลผู้ประกอบการ
ภายในมหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม
Design and Development of Information System for Entrepreneurs Database in
Nakhon Pathom Rajabhat University

ศิริกัญญา ลลิตวาสุภิญโญ^{1*}
Sirikanya Lalitwasuphinyo^{1*}

^{1*}เจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไปชำนาญการ สังกัดสำนักงานอธิการบดี มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม
^{1*}General administration officer, Office of President in Nakhon Pathom Rajabhat University

*Corresponding Author, Email: nongmeaw@npru.ac.th

Received: August 28, 2023

Revised: September 27, 2023

Accepted: January 8, 2024

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อออกแบบและพัฒนาระบบสารสนเทศสำหรับฐานข้อมูลผู้ประกอบการภายในมหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม 2) เพื่อประเมินประสิทธิภาพการใช้งานระบบสารสนเทศสำหรับฐานข้อมูลผู้ประกอบการภายในมหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม 3) เพื่อประเมินความพึงพอใจของผู้ใช้งานระบบสารสนเทศสำหรับฐานข้อมูลผู้ประกอบการภายในมหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม การศึกษาวิจัยครั้งนี้ได้พัฒนาระบบโดยใช้วงจรการพัฒนาระบบ (System Development Life Cycle-SDLC) ด้วยการสร้างซอฟต์แวร์ประยุกต์ บนฐานข้อมูล MySQL และใช้โปรแกรมภาษา PHP ในการพัฒนาระบบ เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินระบบ ได้แก่ 1) แบบประเมินคุณภาพของระบบ โดยผู้เชี่ยวชาญ และ 2) แบบประเมินความพึงพอใจหลังจากที่ทดลองใช้ระบบโดยผู้ใช้งานภายหลังจากที่พัฒนาระบบเสร็จสิ้นแล้ว ผู้วิจัยได้ทำการทดสอบระบบและปรับปรุงบางส่วนให้เหมาะสมกับการใช้งาน และได้นำไปให้ผู้เชี่ยวชาญทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศที่คัดเลือกโดยวิธีเฉพาะเจาะจง จำนวน 3 คน ประเมินคุณภาพของระบบ และนำไปให้ผู้ใช้งาน ได้แก่ ผู้บังคับบัญชาจำนวน 3 คน เจ้าหน้าที่งานรายได้และทรัพย์สิน 1 คน ตัวแทนผู้ประกอบการ จำนวน 24 คน รวมทั้งสิ้น 28 คน ทดลองใช้งานระบบและประเมินความพึงพอใจระบบ หลังจากได้มีการทดลองใช้ระบบ ผลการวิจัยพบว่า ผู้เชี่ยวชาญให้ความคิดเห็นว่าระบบมีคุณภาพ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.78$) และผู้ใช้งานมีความพึงพอใจระบบ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.73$) สามารถสรุปได้ว่าระบบสารสนเทศสำหรับฐานข้อมูลผู้ประกอบการภายในมหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม ที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้นมานี้สามารถนำไปใช้ในการปฏิบัติงานได้อย่างเหมาะสม และระบบสารสนเทศสามารถ

ตอบสนองตามวัตถุประสงค์ของการทำงาน และทำให้ผู้ปฏิบัติงานสามารถปฏิบัติงานได้อย่างรวดเร็ว และเพิ่มความถูกต้อง ตรวจสอบได้

คำสำคัญ: เทคโนโลยีสารสนเทศ, ฐานข้อมูล, ผู้ประกอบการ

Abstract

The purposes of this research were 1) to design and develop an information system for entrepreneurs database in Nakhon Pathom Rajabhat University, 2) To evaluate the efficiency of the information system for entrepreneurs database in Nakhon Pathom Rajabhat University, And 3) to assess the validity of the information system for entrepreneurs in Nakhon Pathom Rajabhat University. satisfaction of users of the information system for the database of entrepreneurs within Nakhon Pathom Rajabhat University. This research study developed the system by using the System Development Life Cycle (SDLC) by building application software on MySQL database and using PHP language to develop the system. The tools used to evaluate the system are: 1) System Quality Assessment Form by experts and 2) a satisfaction assessment form after testing the system by users. After the development of the system is completed the researcher has tested the system and improved some parts to be suitable for use. and led to two experts in information technology selected by a specific method to assess the quality of the system. And bring it to users, including 3 supervisors, 1 Income and property officer, 24 entrepreneur representatives, A total of 28 people, To try out the system and assess the satisfaction of the system. After having tried the system, The research results found that Experts give their opinion that the system is of good quality. it is at the highest level ($\bar{X} = 4.78$) and users are satisfied with the system. it is at the highest level ($\bar{X} = 4.73$). it can be concluded that Information system for the database of entrepreneurs within Nakhon Pathom Rajabhat University that the researcher has developed can be used in work appropriately and the information system can respond to the intended use. and allows operators to work quickly and increase accuracy and can be verified

Keywords: *information, technology, database, entrepreneur*

บทนำ

ด้วยงานรายได้และทรัพย์สิน มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม มีหน้าที่ปฏิบัติและดูแลรับผิดชอบหลายด้าน และมีการติดต่อสื่อสารให้บริการกลุ่มบุคคลจำนวนมาก ทั้งบุคคลภายในและภายนอกมหาวิทยาลัย ทั้งหน่วยงานภายใน และหน่วยงานภายนอก ภาระงานหลัก ๆ ที่งานรายได้และทรัพย์สินดูแลรับผิดชอบนั้นได้แก่ การให้เช่าพื้นที่เพื่อจำหน่ายสินค้าและบริการภายในพื้นที่ของมหาวิทยาลัย การให้บริการจองห้องประชุมและสถานที่ เพื่อใช้ในการดำเนินการจัดงานต่าง ๆ ทั้งในส่วนของบุคคลภายใน และบุคคลภายนอก การผลิตและจำหน่ายน้ำดื่มตราเฟื่องฟ้า และงานด้านอื่น ๆ ตามที่ได้รับมอบหมายจากมหาวิทยาลัย จากงานที่ได้รับผิดชอบนั้นทำให้พบปัญหาและอุปสรรคมากมาย ซึ่งปัญหาและอุปสรรคที่พบ ยังไม่สามารถให้บริการที่ตอบสนองต่อความต้องการของผู้ใช้บริการได้อย่างครอบคลุม รวมทั้งการบริการบางเรื่องเกิดความยุ่งยากมากเกินไป และมีความซับซ้อนในการติดต่อประสานงานในเรื่องต่าง ๆ การจัดเก็บข้อมูลของผู้ประกอบ ข้อมูลเอกสารสัญญา การคิดคำนวณอัตราค่าเช่าพื้นที่ ค่าไฟฟ้า ค่าน้ำประปา และการออกใบแจ้งหนี้ โดยเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานจะดำเนินการจัดเก็บข้อมูลและการคิดคำนวณต่าง ๆ ในโปรแกรม Microsoft Excel ซึ่งในบางครั้งเกิดการผิดพลาดทางข้อมูล ผู้ปฏิบัติจึงได้มีความคิดริเริ่มที่จะนำเอาโปรแกรมระบบสารสนเทศสำหรับฐานข้อมูลผู้ประกอบการภายในมหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม เข้ามาใช้ในการจัดเก็บข้อมูลต่าง ๆ และใช้ในการคิดคำนวณอัตราค่าเช่าพื้นที่ ค่าไฟฟ้า ค่าน้ำ และการออกใบแจ้งหนี้

สภาพปัญหาและอุปสรรคที่พบในการดำเนินงานปัจจุบัน คือ

1. **ปัญหาด้านสัญญาเช่าและการจัดเก็บข้อมูล** เนื่องจากการจัดการเกี่ยวกับสัญญาเช่าและข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการดำเนินงานบางส่วนยังคงใช้เป็นเอกสารกระดาษในการจัดเก็บและทำด้วยมือ ทำให้เกิดความยากในการสืบค้นและจัดเก็บข้อมูล เนื่องจากเอกสารที่เก็บไว้นั้นมีจำนวนมาก จึงส่งผลให้กระบวนการต่าง ๆ เกิดความล่าช้า และไม่สะดวก

2. **ปัญหาด้านการแสดงผลงานสรุปผลการดำเนินงาน** การแสดงผลงานสรุปผลการดำเนินงานต่าง ๆ จำเป็นต้องอาศัยข้อมูลต่าง ๆ ที่สำคัญและมีความต่อเนื่อง ดังนั้นการจัดเก็บข้อมูลเหล่านี้จึงควรมีความแน่นอนและไม่สูญหาย แต่การดำเนินงานต่าง ๆ ของกิจการแบบเดิม ยังคงทำด้วยมือ จึงทำให้การแสดงผลงานสรุปผลการดำเนินงานอาจเกิดความผิดพลาด และไม่สะดวกต่อการปฏิบัติงาน

3. **ปัญหาด้านการออกใบแจ้งหนี้ค่าใช้จ่าย** การคำนวณการจัดเก็บค่าเช่าพื้นที่ ค่าไฟฟ้า ค่าน้ำประปา ใช้วิธีการคำนวณด้วยโปรแกรม Microsoft Excel ซึ่งทำให้เกิดการผิดพลาดในการกรอกข้อมูล และการเรียกดูข้อมูลย้อนหลัง ดังนั้นจึงนำระบบฐานข้อมูลมาใช้ในการปฏิบัติงานเพื่อให้มีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น

จากสภาพปัญหาที่เกิดขึ้น ผู้วิจัยในฐานะที่เป็นผู้ปฏิบัติงานได้นำนวัตกรรมเทคโนโลยีสารสนเทศมาพัฒนาระบบในการจัดเก็บข้อมูล เพื่อทำการออกแบบและพัฒนาระบบสารสนเทศสำหรับฐานข้อมูลผู้ประกอบการภายในมหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม โดยการพัฒนางานประจำสู่การวิจัย เพื่อช่วยอำนวยความสะดวก และเกิดประโยชน์ให้แก่บุคคลผู้สนใจทุกกลุ่ม อีกทั้งเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพในการให้บริการของงานรายได้และทรัพย์สินให้มีความทันสมัยมากยิ่งขึ้น และช่วยแก้ไขปัญหาในงานได้อย่างแท้จริง

จากการที่ผู้วิจัยได้สร้างนวัตกรรมเกี่ยวกับการออกแบบและพัฒนาระบบสารสนเทศสำหรับฐานข้อมูลผู้ประกอบการภายในมหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม ซึ่งจะส่งผลให้งานรายได้และทรัพย์สินมีระบบฐานข้อมูลผู้ประกอบการ ที่สามารถนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในการบริหารงาน สามารถอำนวยความสะดวกให้แก่ผู้เกี่ยวข้องมากยิ่งขึ้น มีการให้บริการที่ทันสมัย และมีประสิทธิภาพ มีแหล่งเก็บข้อมูลที่เป็นระบบมากขึ้น รักษาความถูกต้องและลดความซ้ำซ้อนของข้อมูล เพิ่มความรวดเร็วในการปฏิบัติงาน และทำให้ผู้รับบริการเกิดความพึงพอใจ

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อออกแบบและพัฒนาระบบสารสนเทศสำหรับฐานข้อมูลผู้ประกอบการภายในมหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม
2. เพื่อประเมินประสิทธิภาพการใช้งานระบบสารสนเทศสำหรับฐานข้อมูลผู้ประกอบการภายในมหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม
3. เพื่อประเมินความพึงพอใจของผู้ใช้งานระบบสารสนเทศสำหรับฐานข้อมูลผู้ประกอบการภายในมหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม

ขอบเขตการวิจัย

ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง ซึ่งสามารถสรุปเป็นขอบเขตในการศึกษาที่มุ่งศึกษาการออกแบบและการพัฒนาระบบสารสนเทศสำหรับฐานข้อมูลผู้ประกอบการภายในมหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม กรณีศึกษางานรายได้ และทรัพย์สิน สำนักงานอธิการบดี มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม ดังนี้

1. การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยงานประจำ ในรูปแบบการวิจัยเชิงพัฒนาเพื่อสร้างนวัตกรรม (Developmental research) โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการออกแบบและพัฒนาระบบสารสนเทศสำหรับฐานข้อมูลผู้ประกอบการภายในมหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม เพื่อนำผลการพัฒนาหรือนวัตกรรมมาใช้เป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหา และปรับปรุงรูปแบบการปฏิบัติงานในด้านการจัดเก็บเอกสารการจัดเก็บข้อมูลของผู้ประกอบการ เพื่อนำมาใช้ในการดำเนินการจัดทำสัญญาเช่าพื้นที่ การตรวจเช็คการชำระค่าเช่าพื้นที่ การออกใบแจ้งหนี้ของผู้ประกอบการ

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ 1) ผู้มีความเชี่ยวชาญด้านระบบสารสนเทศ จำนวน 3 คน ผู้บังคับบัญชา จำนวน 3 คน เจ้าหน้าที่งานรายได้และทรัพย์สิน 1 คน ตัวแทนผู้ประกอบการ จำนวน 70 คน รวมทั้งสิ้น 77 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่าง ในการเลือกกลุ่มตัวอย่างสำหรับงานวิจัยครั้งนี้ ใช้วิธีการสุ่มแบบเจาะจง ได้แก่ ผู้มีความเชี่ยวชาญด้านระบบสารสนเทศ จำนวน 3 คน ผู้บังคับบัญชา จำนวน 3 คน เจ้าหน้าที่งานรายได้และทรัพย์สิน 1 คน ตัวแทนผู้ประกอบการ จำนวน 24 คน รวมทั้งสิ้น 31 คน

3. ด้านระยะเวลาและพื้นที่ศึกษา

3.1 ขอบเขตด้านพื้นที่ งานรายได้และทรัพย์สิน กองกลาง สำนักงานอธิการบดี มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม

3.2 ขอบเขตด้านระยะเวลา ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาระหว่างวันที่ 16 มีนาคม 2565 ถึง 15 มีนาคม 2566 เป็นระยะเวลา 12 เดือน

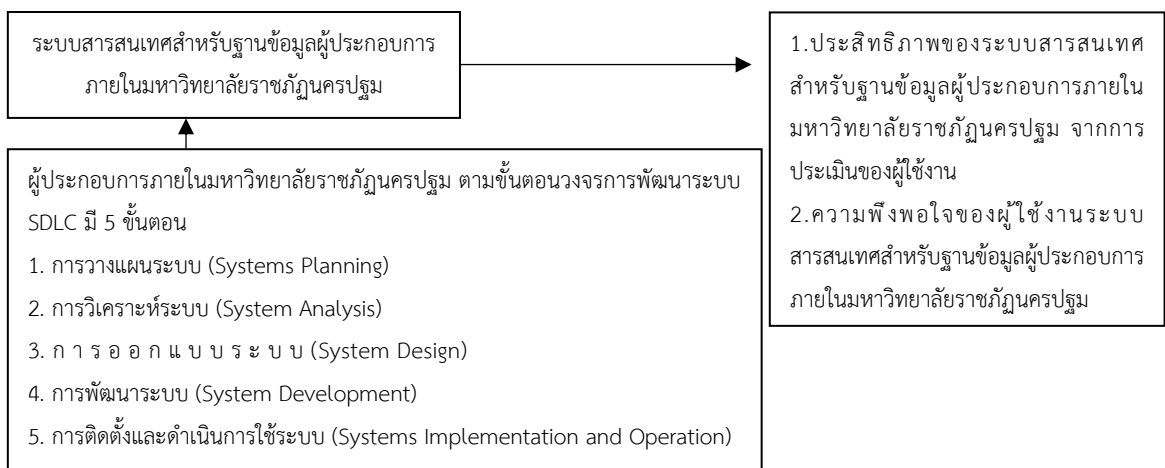
4. ด้านตัวแปรที่ศึกษา

4.1 ตัวแปรต้น คือ ระบบสารสนเทศสำหรับฐานข้อมูลผู้ประกอบการภายในมหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม

4.2 ตัวแปรตาม คือ ผลการประเมินประสิทธิภาพของระบบสารสนเทศสำหรับฐานข้อมูลผู้ประกอบการภายในมหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม และความพึงพอใจของผู้ใช้งานระบบ

กรอบแนวคิดการวิจัย

การออกแบบและพัฒนาระบบสารสนเทศสำหรับฐานข้อมูลผู้ประกอบการภายในมหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม นั้นเพื่อเป็นการพัฒนาการปฏิบัติงานสามารถแสดงความสัมพันธ์ขององค์ประกอบในระบบและผู้ใช้ที่เกี่ยวข้อง

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

นิยามศัพท์เฉพาะ

การออกแบบระบบสารสนเทศ หมายถึง การนำเอาความต้องการของระบบมาเป็นแบบแผน หรือเรียกว่า พิมพ์เขียวในการสร้างระบบสารสนเทศให้ใช้งานได้จริง ความต้องการของระบบ เช่น การออกไปแจ้งหนี้ การออกไปรายงาน

การพัฒนาระบบสารสนเทศ หมายถึง การพัฒนาระบบสารสนเทศที่กระบวนการใช้เทคนิค การศึกษา การวิเคราะห์ และการออกแบบระบบสารสนเทศขององค์การให้สามารถดำเนินงาน อย่างมีประสิทธิภาพ โดยบางครั้งจะเรียกวิธีการดำเนินงานในลักษณะนี้ว่า “การวิเคราะห์ และออกแบบระบบ (System Analysis and Design)”

ระบบสารสนเทศสำหรับฐานข้อมูลผู้ประกอบการ หมายถึง ระบบที่รวบรวมข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับผู้ประกอบการภายในมหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม

PHP หมายถึง ภาษาคอมพิวเตอร์ชนิดหนึ่ง วัตถุประสงค์เพื่อเขียนโปรแกรมที่ทำงาน บนเว็บไซต์ หรืออินเทอร์เน็ต โดยภาษา PHP เป็นภาษาที่ได้รับความนิยมอย่างสูงในการนำมาพัฒนา เว็บไซต์ในปัจจุบัน

MySQL หมายถึง ฐานข้อมูลใช้สำหรับเก็บข้อมูลในรูปแบบของ Relational Database หรือ ฐานข้อมูลเชิงสัมพันธ์ ซึ่งประกอบไปด้วย ฐานข้อมูล ตารางข้อมูล field record และอื่น ๆ

Visual Studio Code หรือ VSCode หมายถึง เป็นโปรแกรม Code Editor ที่ใช้ในการ แก้ไขและปรับแต่งโค้ด

ระบบ หมายถึง กลุ่มของสิ่ง ซึ่งมีลักษณะประสานเข้าเป็นสิ่งที่เดียวกันตามหลัก แห่งความสัมพันธ์ ที่สอดคล้องกัน ด้วยระเบียบของธรรมชาติหรือหลักเหตุผลทางวิชาการ

การจัดเก็บข้อมูล หมายถึง การเก็บรักษาข้อมูลเพื่อการบริหาร โดยการเก็บไว้ในรูปแบบ ต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นด้วยมือ ซึ่งเป็นแฟ้มเอกสารหรือด้วยคอมพิวเตอร์ ในรูปแบบของแฟ้มข้อมูล

ฐานข้อมูล หมายถึง กลุ่มของข้อมูลที่ถูกเก็บรวบรวมไว้ โดยมีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน โดยไม่ได้บังคับว่าข้อมูลทั้งหมดนี้จะต้องเก็บไว้ในแฟ้มข้อมูลเดียวกันหรือแยกเก็บหลาย ๆ แฟ้มข้อมูล

ระบบฐานข้อมูล หมายถึง ระบบที่รวบรวมข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกันเข้าไว้ด้วยกันอย่างมี ระบบ มีความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูลต่าง ๆ ที่ชัดเจน ซึ่งในระบบฐานข้อมูลจะประกอบด้วยแฟ้มข้อมูล หลายแฟ้มที่มีข้อมูล เกี่ยวข้องสัมพันธ์กันเข้าไว้ด้วยกันอย่างเป็นระบบ

ผู้ประกอบการ หมายถึง บุคคล หรือนิติบุคคล ที่ขอเช่าพื้นที่ภายในมหาวิทยาลัยราชภัฏ นครปฐม

แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความพึงพอใจ คือ ระดับความรู้สึกของบุคคลในทางบวก ความชอบความสบายใจความสุขใจในสิ่งที่เกิดขึ้นในขั้นตอนหลังการรับบริการโดยที่ความพึงพอใจนี้ จะสามารถเปลี่ยนแปลงได้ตามค่านิยมและประสบการณ์ของตัวบุคคล

การสร้างระบบฐานข้อมูลของผู้ประกอบการภายในมหาวิทยาลัย คือ การรวบรวม และจัดเก็บชุดของข้อมูลที่มีความสัมพันธ์กันมาไว้ด้วยกันอย่างเป็นระบบ เพื่อให้ผู้ใช้สามารถเรียกใช้ ข้อมูลเหล่านั้นร่วมกันได้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ

ในการนำระบบสารสนเทศมาใช้เพื่อประมวลผลข้อมูล นอกจากจะช่วยอำนวยความสะดวก รวดเร็วแล้ว ยังช่วยให้ข้อมูลมีความถูกต้องแม่นยำเพิ่มมากขึ้น รวมถึงช่วยเพิ่มประสิทธิภาพของข้อมูล ด้วย ข้อดีของการใช้ฐานข้อมูล

1. สามารถลดความซ้ำซ้อนของข้อมูล เมื่อมีการเก็บข้อมูลหลาย ๆ ส่วน ก็อาจจะทำให้เกิด ความซ้ำซ้อนของข้อมูลได้ แต่เมื่อมีระบบการจัดการฐานข้อมูล (DBMS) ก็จะสามารถช่วยลดความ ซ้ำซ้อนได้ เพราะในระบบจะทำให้รู้ว่าข้อมูลส่วนไหนที่ซ้ำซ้อนกัน
2. ข้อมูลที่จัดเก็บมีความทันสมัย ข้อมูลที่อยู่ภายในฐานข้อมูลจะมีการอัปเดตตลอด เพื่อให้ข้อมูลมีความทันสมัยมากที่สุด ตรงกับสถานการณ์ปัจจุบัน รวมถึงตรงกับความต้องการด้วย
3. ใช้ข้อมูลร่วมกันได้เมื่อมีข้อมูลจากหลาย ๆ ไฟล์มารวมกันสามารถเรียกใช้ข้อมูลจากไฟล์ อื่น ๆ มาใช้ร่วมด้วยได้
4. รักษาความถูกต้องน่าเชื่อถือ มีการแก้ไขข้อมูล อาจทำให้ข้อมูลเกิดผิดพลาด และไม่น่าเชื่อถือ ซึ่งในระบบการจัดการฐานข้อมูลสามารถกำหนดเกณฑ์ต่าง ๆ เพื่อควบคุมการแก้ไข ที่ก่อให้เกิดข้อผิดพลาดได้
5. กำหนดระบบความปลอดภัยได้ เป็นการกำหนดสิทธิ์ของผู้ใช้ และป้องกันการแก้ไขข้อมูล จากผู้ที่ไม่มีความรู้สิทธิ์ในการเข้าถึงข้อมูล

วิธีการดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ 1) กลุ่มผู้เชี่ยวชาญ 2) บุคลากรของ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม และผู้ประกอบการภายในมหาวิทยาลัย

1.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างในการเลือกกลุ่มตัวอย่างสำหรับงานวิจัยครั้งนี้ ใช้วิธีการสุ่มแบบเจาะจง ได้แก่ ผู้มีความเชี่ยวชาญด้านระบบสารสนเทศ จำนวน 3 คน ผู้บังคับบัญชาจำนวน 3 คน เจ้าหน้าที่งานรายได้และทรัพย์สิน 1 คน ตัวแทนผู้ประกอบการ จำนวน 24 คน รวมทั้งสิ้น 31 คน

2. ขั้นตอนในการดำเนินการวิจัย

ระยะที่ 1 กำหนดปัญหา ศึกษาค้นคว้ารวบรวมความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับระเบียบและข้อบังคับที่เกี่ยวข้องกับงานรายได้ และทรัพย์สิน การจัดหารายได้ จากเอกสารที่เกี่ยวข้องเพื่อกำหนดขอบเขตของปัญหา สาเหตุของปัญหาจากการดำเนินงานในปัจจุบัน และความต้องการระหว่างนักวิเคราะห์ระบบกับผู้ใช้งาน โดยข้อมูลได้จากการสัมภาษณ์ และจากเอกสารที่เกี่ยวข้องเพื่อนำข้อสรุปมากำหนดเป็นความต้องการ

ระยะที่ 2 วิเคราะห์ โดยการนำข้อกำหนดความต้องการมาออกแบบเป็นแบบจำลองระบบฐานข้อมูล และทดสอบระบบก่อนนำไปใช้งานจริง

ระยะที่ 3 พัฒนาระบบโดยให้ผู้เชี่ยวชาญ หัวหน้างาน และเจ้าหน้าที่งานรายได้และทรัพย์สิน ทดลองใช้เครื่องมือระบบการจัดเก็บข้อมูลผู้ประกอบการภายในมหาวิทยาลัยเพื่อตรวจสอบข้อผิดพลาด และหาประสิทธิภาพของระบบที่พัฒนาขึ้น

ขั้นตอนดำเนินการสร้างนวัตกรรม

การออกแบบและการสร้างระบบฐานข้อมูล ด้วยโปรแกรม VS Code ของงานรายได้และทรัพย์สิน เกิดจากการวิเคราะห์สภาพปัญหาที่พบ และศึกษาแนวทางการหาส่วนประกอบในการออกแบบและการพัฒนาระบบฐานข้อมูล แนวทางการดำเนินงานของมหาวิทยาลัย หน่วยงานที่เป็นแบบอย่างได้รับการยอมรับให้เป็น Best practice และปรึกษาผู้ที่มีความรู้ ความสามารถ ความชำนาญในการออกแบบการสร้างระบบฐานข้อมูลเพื่อให้ตอบสนองความต้องการของผู้ใช้งานโดยตรง

1. สรรวจสภาพความเป็นจริงในการปฏิบัติงาน และวิเคราะห์ปัญหาในการดำเนินงาน

2. ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และข้อมูลด้านการออกแบบการสร้างระบบฐานข้อมูล ที่ได้รับความน่าเชื่อถือ เพื่อนำไปสู่แนวทางในการหารูปแบบสำหรับการออกแบบการสร้างระบบฐานข้อมูลที่เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย เช่น ขนาดตัวอักษร ฟิลด์ข้อมูล การจัดหมวดหมู่ การแสดงรายงานชุดข้อมูล เป็นต้น

3. สอบถามสภาพและความต้องการการออกแบบและการสร้างระบบฐานข้อมูลงานด้วยโปรแกรม VS Code ของงานรายได้และทรัพย์สิน ตรวจสอบคุณภาพและทดลองใช้นวัตกรรมจากผู้บริหารของสำนักงานอธิการบดี บุคลากรที่เกี่ยวข้องภายในมหาวิทยาลัย ผู้ประกอบการ โดยใช้แบบสอบถามความคิดเห็น

4. วิเคราะห์ผลการศึกษาความคิดเห็นเจ้าหน้าที่ภายในองค์กรและผู้ประกอบการ
5. สัมภาษณ์ผู้บริหารสำนักงานอธิการบดี หัวหน้างาน และผู้เชี่ยวชาญ ด้านการใช้การออกแบบการสร้างระบบฐานข้อมูล โดยใช้แบบสัมภาษณ์
6. นำนวัตกรรมผ่านความเห็นชอบจากหัวหน้างาน และผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่านตรวจสอบวิพากษ์ให้ข้อเสนอแนะ พร้อมนำข้อมูลมารวบรวมเก็บไว้ใช้พัฒนาปรับปรุงนวัตกรรม และกำหนดหัวข้อแบบสอบถาม แล้วนำไปตรวจสอบคุณภาพด้านความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (content validity) เพื่อพิจารณาความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับตัวแปรที่ต้องการวัด เพื่อให้แบบสอบถามที่สร้างขึ้นสามารถวัดได้เที่ยงตรงเชิงเนื้อหาตามที่ต้องการ โดยการหาดัชนีความสอดคล้อง (Item Objective Congruence Index: IOC) ระหว่างข้อคำถามกับเนื้อหาในประเด็นที่ต้องการวิจัยไปให้ผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 คน ทำการพิจารณาลงความเห็นและให้คะแนน ดังนี้
 - +1 เมื่อแน่ใจว่าคำถามวัดได้ตรงตามวัตถุประสงค์
 - 0 เมื่อไม่แน่ใจว่าคำถามวัดได้ตรงตามวัตถุประสงค์
 - 1 เมื่อแน่ใจว่าคำถามวัดได้ไม่ตรงตามวัตถุประสงค์
 หลังจากนั้นให้นำคะแนนที่ได้ในแต่ละข้อมาแทนค่าในสูตรดังนี้

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC = ดัชนีความสอดคล้อง

$\sum R$ = ผลคะแนนรวมความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด

N = จำนวนผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด

โดยข้อคำถามที่มีความสอดคล้องกับเนื้อหา จะต้องมียค่า IOC 0.5 ขึ้นไป แต่ถ้าคำถามข้อใดมีค่า IOC ต่ำกว่า 0.5 คำถามข้อนั้นจะถูกตัดออกไป จากการหาค่า IOC ของแบบสอบถามครั้งนี้ ได้ค่า IOC=1

7. นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบคุณภาพจากผู้เชี่ยวชาญแล้ว เฉพาะข้อที่อยู่ในเกณฑ์และข้อที่ปรับปรุงแล้วสร้างเป็นแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ และนำไปทดลองใช้ (try out) กับผู้ประกอบการภายในมหาวิทยาลัย แต่ไม่ใช่ตัวอย่างจำนวน 30 คน แล้วนำข้อมูลดังกล่าวมาหาค่าความเชื่อมั่น (reliability) ของแบบสอบถาม โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของ Cronbach (Cronbach's alpha coefficient) เพื่อนำผลที่ได้รับไปปรับปรุงแบบสอบถาม กำหนดเกณฑ์ค่าอัลฟาไม่น้อยกว่า 0.70

8. ทดลองใช้นวัตกรรมกับกลุ่มเป้าหมาย ใช้วิธีการสัมภาษณ์ สังเกต สอบถามความคิดเห็น ประเมินผลและนำมาวิเคราะห์และสรุปผล รวบรวมข้อเสนอแนะและผลการทดลองใช้การออกแบบ การสร้างระบบฐานข้อมูลให้มีความสมบูรณ์และมีประสิทธิภาพมากขึ้น ก่อนนำไปใช้จริง

ขั้นตอนการพัฒนากระบวนการ (SYSTEM DEVELOPMENT LIFE CYCLE : SDLC)

1. การพัฒนาระบบสารสนเทศสำหรับฐานข้อมูลผู้ประกอบการภายในมหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม โดยมีขั้นตอนพัฒนาตาม SDLC 5 ขั้นตอน

1.1 การวางแผนระบบ (systems planning) ผู้วิจัยเป็นผู้ปฏิบัติหน้าที่ในการออกไปแจ้งหนี้ค่าเช่าพื้นที่ คิดคำนวณค่าไฟฟ้า และค่าน้ำให้กับผู้ประกอบการภายในมหาวิทยาลัย ซึ่งงานเดิมที่ปฏิบัตินั้น ผู้วิจัยคิดคำนวณโดยใช้โปรแกรม Microsoft Excel ซึ่งในบางครั้งก็เกิดการ Error ของข้อมูล ทำให้ข้อมูลการคำนวณมีความผิดพลาด คาดเคลื่อน ด้านสัญญาเช่าพื้นที่และการจัดเก็บข้อมูล และข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการดำเนินงาน บางส่วนยังคงจัดเก็บในรูปแบบกระดาษและทำด้วยมือ ทำให้เกิดความยากในการสืบค้นและจัดเก็บข้อมูล เนื่องจากเอกสารที่เก็บไว้นั้นมีเป็นจำนวนมาก จึงส่งผลให้กระบวนการต่าง ๆ เกิดความล่าช้า และไม่สะดวก ด้านการแสดงรายงานสรุปผลการดำเนินงานต่าง ๆ จำเป็นต้องอาศัยข้อมูลต่าง ๆ ที่สำคัญและมีความต่อเนื่อง ดังนั้นการจัดเก็บข้อมูลเหล่านี้จึงควรมีความแน่นอนและไม่สูญหาย แต่การดำเนินงานต่าง ๆ ของกิจการแบบเดิม ยังคงทำด้วยมือ จึงทำให้การแสดงรายงานสรุปผลการดำเนินงานอาจเกิดความผิดพลาดและเป็นไปด้วยความไม่สะดวก ซึ่งผู้วิจัยได้มองเห็นถึงปัญหาของการปฏิบัติงาน จึงได้ศึกษาข้อมูลการนำระบบจัดการฐานข้อมูลมาใช้ในการปฏิบัติเพื่อให้ได้มาซึ่งวิธีการปฏิบัติที่มีประสิทธิภาพและมุ่งหวังที่จะนำมาใช้แทนวิธีการปฏิบัติงานแบบเดิม ปรับปรุงวิธีการปฏิบัติงาน เพื่อสร้างรูปแบบบริการแบบใหม่

1.2 การวิเคราะห์ระบบ (system analysis) นำปัญหาจากการปฏิบัติงานแบบเดิมไปปรึกษาหารือกับผู้เชี่ยวชาญ ด้านการพัฒนาและออกแบบระบบ พร้อมทั้งปรึกษาผู้ทรงคุณวุฒิและสอบถามถึงความต้องการของตัวแทนผู้ประกอบการ ในประเด็นการเข้าใช้งานระบบ แล้วนำมาออกแบบโครงสร้างของระบบ หน้าต่างของระบบ กระบวนการทำงานต่าง ๆ ให้ตรงตามวัตถุประสงค์และความต้องการการใช้งานระบบ

1.3 การออกแบบระบบ (system design) นำข้อมูล ความต้องการของผู้ใช้งาน การใช้งานระบบ มาออกแบบระบบงานสำหรับการพัฒนาในขั้นตอนถัดไป เช่น การออกแบบ Form Report Dialogues Interface Files & Database Program & Process design เป็นต้น

1.4 การพัฒนาระบบ (System Development) นำข้อมูลจากการวิเคราะห์และออกแบบมาแล้วจากขั้นที่ 2 และ ขั้นที่ 3 มาจัดสร้างซอฟต์แวร์ เป็นการทำงานร่วมกันระหว่างโปรแกรมเมอร์และผู้วิจัย ในการพัฒนาซอฟต์แวร์ โดยใช้โปรแกรม VS Code มาใช้ในการเขียนระบบ

สารสนเทศสำหรับฐานข้อมูลผู้ประกอบการภายในมหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม ซึ่งได้มีการจัดทำคู่มือสำหรับการใช้งานระบบสารสนเทศสำหรับฐานข้อมูลผู้ประกอบการภายในมหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม (บุคลากรผู้ใช้งานระบบ) และคู่มือประกอบการใช้งานสำหรับผู้ประกอบการของมหาวิทยาลัย

1.5 การติดตั้งและดำเนินการใช้ระบบ (systems implementation and operation) นำระบบสารสนเทศสำหรับฐานข้อมูลผู้ประกอบการภายในมหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐมให้ผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน ตรวจสอบการทำงานของระบบ และปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะเสนอผู้บริหารหน่วยงานทดลองใช้ระบบ พร้อมปรับปรุงตามข้อเสนอแนะ และนำมาใช้จริงหลังจากมีการปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เกี่ยวข้อง โดยใช้งานที่งานรายได้และทรัพย์สิน กองกลางสำนักงานอธิการบดี

1.6 การดูแลรักษาระบบ (system maintenance) เมื่อนำระบบสารสนเทศสำหรับฐานข้อมูลผู้ประกอบการภายในมหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐมมาใช้งานจริงแล้วพบว่ามีข้อผิดพลาดที่เกิดจากการทำงานของระบบจะต้องมีการปรับปรุงแก้ไข ให้เป็นไปตามความต้องการของผู้วิจัย

2. การประเมินประสิทธิภาพระบบ การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยให้ผู้เชี่ยวชาญด้านคอมพิวเตอร์จำนวน 3 ท่าน เป็นผู้ประเมิน ซึ่งแบบประเมินประสิทธิภาพของระบบสารสนเทศสำหรับฐานข้อมูลผู้ประกอบการภายในมหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ อายุ สถานะ

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับการสร้างและพัฒนาระบบสารสนเทศ ประสิทธิภาพด้านการใช้งาน โปรแกรมคอมพิวเตอร์ และด้านข้อมูลระบบ

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ เป็นคำถามปลายเปิดที่ผู้ตอบแบบสอบถามสามารถแสดงความคิดเห็น เกี่ยวกับระบบฐานข้อมูลได้อย่างอิสระ

3. การประเมินความพึงพอใจระบบ การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยให้ผู้บังคับบัญชาจำนวน 3 คน เจ้าหน้าที่งานรายได้และทรัพย์สิน 1 คน ตัวแทนผู้ประกอบการ จำนวน 24 คน เป็นผู้ประเมิน ซึ่งแบบสอบถามความพึงพอใจของผู้ใช้ที่มีต่อระบบฐานข้อมูลผู้ประกอบการภายในมหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับการใช้ระบบฐานข้อมูล ซึ่งจะเป็นสอบถามความพึงพอใจต่อระบบฐานข้อมูลผู้ประกอบการภายในมหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ เป็นคำถามปลายเปิดที่ผู้ตอบแบบสอบถามสามารถแสดงความคิดเห็น เกี่ยวกับระบบฐานข้อมูลได้อย่างอิสระ

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยมีขั้นตอน ดังนี้

4.1 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปเก็บตัวอย่างจากกลุ่มตัวอย่าง ผู้มีความเชี่ยวชาญด้านระบบสารสนเทศ ผู้บังคับบัญชาจำนวน และตัวแทนผู้ประกอบการ

4.2 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูล มาตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม แล้ววิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ

5. วิธีที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปโดยใช้สถิติดังนี้

5.1 การวิเคราะห์ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ใช้ค่าความถี่ (frequency) และร้อยละ (percentage)

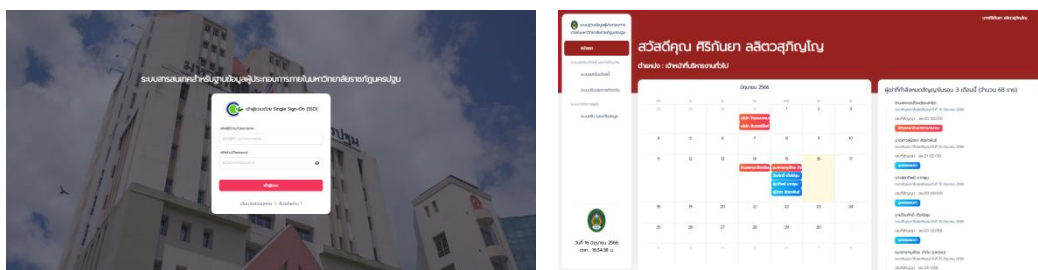
5.2 การวิเคราะห์ระดับประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และความพึงพอใจต่อระบบฐานข้อมูลของงานรายได้และทรัพย์สิน ใช้การหาค่าเฉลี่ย ร้อยละ ค่าเฉลี่ย (mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

5.3 วิเคราะห์ความคิดเห็น และข้อเสนอแนะต่าง ๆ ตามประเด็นที่ผู้วิจัยกำหนดหัวข้อไว้ในส่วนที่เป็นแบบสอบถามปลายเปิดด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis)

สรุปผลการวิจัย

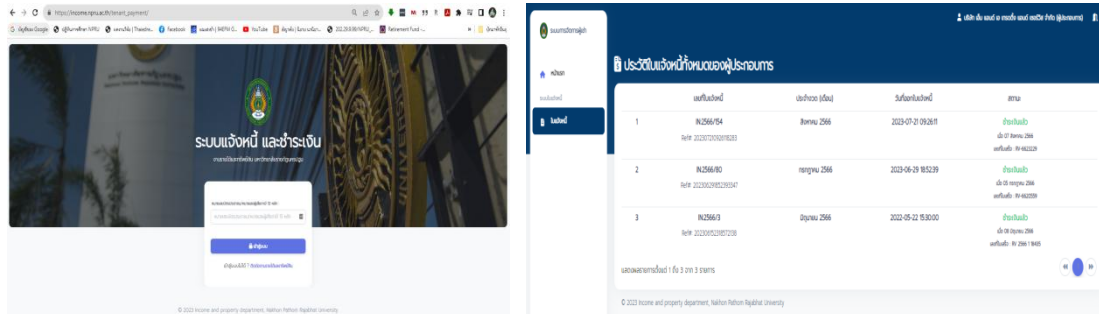
1. ผลการพัฒนาระบบสารสนเทศสำหรับฐานข้อมูลผู้ประกอบการภายในมหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม

1.1 หน้าเข้าสู่ระบบของเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน (<http://r2r.npru.ac.th/income>)

1.2 หน้าระบบ การตรวจสอบใบแจ้งหนี้ของผู้ประกอบการ

(https://r2r.npru.ac.th/income/rental_management/tenant_check/)

2. ผลการประเมินประสิทธิภาพการใช้งานระบบสารสนเทศสำหรับฐานข้อมูลผู้ประกอบการภายในมหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม

ระดับประสิทธิภาพการใช้งานระบบสารสนเทศสำหรับฐานข้อมูลผู้ประกอบการภายในมหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม ในภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.78$) และเมื่อพิจารณารายข้อเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อยตามลำดับ คือ ประสิทธิภาพความรวดเร็วในการตอบสนองของระบบระบบฐานข้อมูลฯ ช่วยทำให้การทำงานรวดเร็วขึ้น ระบบใช้งานสะดวกและไม่ยุ่งยากซับซ้อน ระบบฐานข้อมูลของรายได้และทรัพย์สินตรงกับความต้องการของท่าน ด้านสีและขนาดของตัวอักษรชัดเจน อ่านง่าย มีความเหมาะสม และภาพรวมการทำงานของระบบฐานข้อมูลของรายได้และทรัพย์สิน อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 5.00$) กระบวนการทำงานของระบบไม่ยุ่งยากซับซ้อน ความถูกต้องในการบันทึกข้อมูลในระบบ ระบบมีเสถียรภาพสามารถเข้าใช้งานได้ตลอดเวลา และความสวยงาม ความทันสมัย และน่าสนใจของหน้าโฮมเพจ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.67$) ความเหมาะสมของขั้นตอนการบันทึกข้อมูลพื้นฐานและมีระบบค้นหาข้อมูลสามารถเข้าถึงข้อมูลที่ต้องการได้ง่าย อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.33$) ตามลำดับ

3. ผลการประเมินความพึงพอใจของผู้ใช้งานระบบสารสนเทศสำหรับฐานข้อมูลผู้ประกอบการภายในมหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม

ระดับความพึงพอใจเกี่ยวกับระบบสารสนเทศสำหรับฐานข้อมูลผู้ประกอบการภายในมหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม ในภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.73$) และเมื่อพิจารณารายข้อเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อยตามลำดับ คือ รายงานผลได้ตามต้องการสามารถนำไปใช้ตัดสินใจได้ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.86$) ระบบสามารถตอบสนองตามวัตถุประสงค์ของการใช้ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.82$) การแสดงผลมีความชัดเจน รวดเร็วและความครบถ้วนสมบูรณ์ของข้อมูลในระบบ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.75$) กระบวนการทำงานของระบบไม่ยุ่งยากซับซ้อน และขนาดตัวอักษร และรูปแบบตัวอักษร อ่านได้ง่ายและสวยงาม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.71$)

ระบบฐานข้อมูลผู้ประกอบการภายในมหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม ตรงกับความต้องการของท่าน และระบบฐานข้อมูลผู้ประกอบการภายในมหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม ช่วยให้ทำให้การทำงานรวดเร็วขึ้น อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.68$) และในภาพรวมท่านพึงพอใจกับการทำงานของระบบฐานข้อมูลผู้ประกอบการภายในมหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐมและโดยภาพรวมการค้นหาและเข้าถึงข้อมูล ได้อย่างรวดเร็ว อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.64$) ตามลำดับ

อภิปรายผล

การวิจัยเรื่อง การออกแบบและการพัฒนาระบบสารสนเทศสำหรับฐานข้อมูลผู้ประกอบการภายในมหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อออกแบบและพัฒนาระบบสารสนเทศสำหรับฐานข้อมูลผู้ประกอบการภายในมหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม 2) เพื่อประเมินประสิทธิภาพการใช้งานระบบสารสนเทศสำหรับฐานข้อมูลผู้ประกอบการภายในมหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม 3) เพื่อประเมินความพึงพอใจของผู้ใช้งานระบบสารสนเทศสำหรับฐานข้อมูลผู้ประกอบการภายในมหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม ซึ่งสามารถอภิปรายผลการวิจัยได้ดังนี้

1. การออกแบบและพัฒนาระบบสารสนเทศสำหรับฐานข้อมูลผู้ประกอบการภายในมหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม นั้น ตรงตามความต้องการของผู้ใช้งาน ในประเด็นรายงานผลได้ตามต้องการ สามารถนำไปใช้ได้ตัดสินใจได้ อำนวยความสะดวกการใช้งาน ลดภาระการปฏิบัติงาน เมื่อนำระบบสารสนเทศมาใช้ในการปฏิบัติสามารถตอบสนองตามวัตถุประสงค์ของการใช้ และทำให้สามารถปฏิบัติงานได้รวดเร็ว และเพิ่มความถูกต้อง ตรวจสอบได้ และการแสดงผลมีความชัดเจน รวดเร็วและความครบถ้วนสมบูรณ์ของข้อมูลในระบบ ผู้ใช้งานมีความพึงพอใจในระบบสารสนเทศนี้มีประโยชน์เหมาะสมที่จะนำมาใช้ในการปฏิบัติงานได้จริง มีการรักษาความปลอดภัยของข้อมูลโดยการเข้าถึงระบบสารสนเทศนั้นจะมีการกำหนดรหัสผู้ใช้งาน และรหัสผ่านในการตรวจสอบเข้าใช้งานระบบ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุกัญชลิศา บุญมาธรรม, จิรวิทย์ แก้วโกศล, และเอกพงษ์ ทองแท้ (2559) เรื่อง การพัฒนาระบบสารสนเทศจัดการฐานข้อมูลงานวิจัย คณะเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อพัฒนาระบบสารสนเทศจัดการฐานข้อมูลงานวิจัย คณะเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏ เพชรบุรี และศึกษาความพึงพอใจต่อการใช้งานระบบสารสนเทศจัดการฐานข้อมูลงานวิจัย ซึ่งได้ใช้การออกแบบฐานข้อมูลโดยใช้แบบจำลองฐานข้อมูลเชิงสัมพันธ์เช่นกัน ผลการวิจัยพบว่า ระบบสารสนเทศจัดการฐานข้อมูล งานวิจัย แบ่งส่วนการติดต่อกับผู้ใช้ออกเป็น 2 ส่วน 5 โมดูล ซึ่งมีกระบวนการทำงาน ดังนี้ 1.1) ส่วนของผู้ดูแลประกอบด้วย โมดูลนำเข้าข้อมูล โมดูลจัดเก็บเอกสารงานวิจัย โมดูลตรวจสอบสิทธิ์การเข้าใช้งาน โมดูลตรวจสอบ และจัดเก็บเอกสารอิเล็กทรอนิกส์ 1.2) ส่วนของสมาชิก ประกอบด้วย โมดูลค้นหา/

ดาวนโหลตงานวิจัยของอาจารย์ และนักศึกษา และผู้มีความพึงพอใจต่อการใช้ระบบโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

2. ระดับความพึงพอใจเกี่ยวกับระบบสารสนเทศสำหรับฐานข้อมูลผู้ประกอบการภายในมหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม ในภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.73$) และเมื่อพิจารณารายข้อเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อยตามลำดับ 3 ลำดับแรก คือ รายงานผลได้ตามต้องการสามารถนำไปใช้ตัดสินใจได้ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.86$) ระบบสามารถตอบสนองตามวัตถุประสงค์ของการใช้ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.82$) การแสดงผลมีความชัดเจน รวดเร็วและความครบถ้วนสมบูรณ์ของข้อมูลในระบบ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.75$) อภิปรายผลได้ว่า การสร้างระบบสารสนเทศสำหรับฐานข้อมูลผู้ประกอบการภายในมหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม มีการศึกษาข้อมูลก่อนการออกแบบระบบจากแนวคิดและทฤษฎีวงจรการพัฒนาระบบ System Development Life Cycle: SDLC ทั้ง 7 ขั้นตอน ได้แก่ 1) การกำหนดความต้องการ 2) การวิเคราะห์ระบบ 3) การออกแบบระบบ 4) การพัฒนาระบบ 5) การทดสอบระบบ 6) การติดตั้งระบบ และ 7) การบำรุงรักษาระบบ และการพัฒนาระบบในการวิจัยครั้งนี้ เป็นเว็บแอปพลิเคชันฐานข้อมูลพัฒนาขึ้นโดยใช้ภาษา PHP และใช้ MySQL โดยมีการศึกษาค้นคว้ารวบรวมความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับระเบียบและข้อบังคับที่เกี่ยวข้องกับการจัดเก็บรายได้ การให้เข้าพื้นที่อาคารและทรัพย์สินอื่นในความปกครองของมหาวิทยาลัย จากเอกสารที่เกี่ยวข้อง และศึกษาจากการสัมภาษณ์จากผู้ประกอบการ ผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบและการพัฒนาระบบสารสนเทศ หัวหน้างานและผู้บังคับบัญชา เพื่อกำหนดขอบเขตของปัญหา สาเหตุของปัญหาจากการดำเนินงานในปัจจุบันและความต้องการระหว่างนักวิเคราะห์ระบบกับผู้ใช้งาน และนำข้อสรุปมากำหนดเป็นความต้องการผู้วิจัยได้ออกแบบให้เหมาะสมกับความต้องการของผู้ใช้งาน โดยคำนึงถึงประสิทธิภาพของระบบและการรักษาความปลอดภัยของข้อมูล การเข้าถึงข้อมูล การแสดงรายงานของข้อมูลที่จำเป็นต้องใช้ในการปฏิบัติงาน จึงทำให้ผลการประเมินความพึงพอใจเกี่ยวกับระบบสารสนเทศสำหรับฐานข้อมูลผู้ประกอบการภายในมหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม อยู่ในระดับมากที่สุดทุกข้อ และมีการปรับปรุงพัฒนาระบบ จากข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ และกลุ่มตัวอย่างที่ได้มีการทดลองใช้ระบบ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของรัชนี้ แดงเสริมศิริ (2565) เรื่อง การพัฒนาระบบฐานข้อมูลการประเมินความพึงพอใจการจัดกิจกรรมตามพันธกิจ ของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ พบว่า ผลการประเมินคุณภาพของระบบและผลการประเมินความพึงพอใจของผู้ใช้งาน พบว่า ผู้เชี่ยวชาญให้ความคิดเห็นว่ารระบบมีคุณภาพอยู่ในระดับสูงมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.76 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.25 และผู้ใช้งานมีความพึงพอใจในระบบอยู่ในระดับดีมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.84 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.25 สรุปได้ว่า ระบบฐานข้อมูลการประเมินความพึงพอใจในการจัดกิจกรรมตามพันธกิจของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้า

พระนครเหนือที่พัฒนาขึ้นนี้สามารถนำไปใช้ในงานได้อย่างเหมาะสมและสามารถนำข้อมูลมาใช้ปรับปรุงการจัดกิจกรรมในอนาคตได้

3. ระดับประสิทธิภาพการใช้งานระบบสารสนเทศสำหรับฐานข้อมูลผู้ประกอบการภายในมหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม ในภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.78$) และเมื่อพิจารณารายข้อเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อยตามลำดับ 3 ลำดับแรก คือ ประสิทธิภาพความรวดเร็วในการตอบสนองของระบบ ระบบฐานข้อมูลฯ ช่วยทำให้การทำงานรวดเร็วขึ้น ระบบใช้งานสะดวกและไม่ยุ่งยากซับซ้อน ระบบฐานข้อมูลของรายได้และทรัพย์สินตรงกับความต้องการของท่าน ด้านสีและขนาดของตัวอักษร ชัดเจน อ่านง่าย มีความเหมาะสม และภาพรวมการทำงานของระบบฐานข้อมูลของรายได้และทรัพย์สิน อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 5.00$) กระบวนการทำงานของระบบไม่ยุ่งยากซับซ้อน ความถูกต้องในการบันทึกข้อมูลในระบบ ระบบมีเสถียรภาพสามารถเข้าใช้งานได้ตลอดเวลาและความสวยงาม ความทันสมัย และน่าสนใจของหน้าโฮมเพจ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.67$) และความเหมาะสมของขั้นตอนการบันทึกข้อมูลพื้นฐานและมีระบบค้นหาข้อมูลสามารถเข้าถึงข้อมูลที่ต้องการได้ง่าย อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.33$) อภิปรายผลได้ว่า การสร้างระบบสารสนเทศสำหรับฐานข้อมูลผู้ประกอบการภายในมหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม จะต้องคำนึงถึงประสิทธิภาพ ความรวดเร็วในการตอบสนองของระบบ เมื่อนำระบบมาใช้ในการทำงานจะต้องลดภาระงาน ลดความยุ่งยากซับซ้อน และอำนวยความสะดวกในการปฏิบัติงานมากยิ่งขึ้น และระบบมีเสถียรภาพสามารถเข้าใช้งานได้ตลอดเวลาและความสวยงาม ความทันสมัย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศิริสุภา เอมหยวก และสนทยา สาลี (2559) เรื่อง การพัฒนาฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านอาหารในพื้นที่ชุมชนวัดโบสถ์จังหวัดพิษณุโลก โดยใช้หลักการในการออกแบบฐานข้อมูลในการพัฒนาฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านอาหารในพื้นที่ชุมชนวัดโบสถ์จังหวัดพิษณุโลก งานวิจัยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาชนิดของอาหารที่เป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านอาหารในพื้นที่ชุมชนวัดโบสถ์จังหวัดพิษณุโลก และเพื่อจัดทำฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านอาหารในพื้นที่ชุมชนวัดโบสถ์ ผลการวิจัยพบว่า ความพึงพอใจด้านการออกแบบ โดยรวมอยู่ในระดับดีมาก และด้านเนื้อหาของฐานข้อมูลโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

การวิจัยเรื่องการออกแบบและพัฒนาระบบสารสนเทศสำหรับฐานข้อมูลผู้ประกอบการภายในมหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม มีข้อเสนอแนะสำหรับนำผลการวิจัยไปใช้ดังนี้

1.1 ควรนำระบบฐานข้อมูลไปประยุกต์ใช้เพื่อตอบสนองความต้องการในการแสดงผลได้หลากหลายมิติ และพัฒนาบูรณาการต่อยอดกับกิจกรรมอื่น ๆ ของงานรายได้และทรัพย์สิน

1.2 ควรมีการฝึกอบรมให้ผู้ใช้งานสามารถเข้าเว็บไซต์เพื่อสืบค้นข้อมูลได้ตลอดเวลาบนหน้าจอที่หลากหลายอุปกรณ์ เช่น โทรศัพท์มือถือ, คอมพิวเตอร์ส่วนบุคคล, คอมพิวเตอร์พกพา เพื่อสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรเพิ่มระบบการแจ้งเตือนการหมดสัญญาเช่าพื้นที่ให้แก่ผู้ประกอบการทราบล่วงหน้าอย่างน้อย 3 เดือน

2.2 ควรพัฒนาต่อยอดเรื่องการออกรายงานการจัดเก็บค่าเช่าพื้นที่ ค่าไฟฟ้า ค่าน้ำในรูปแบบข้อมูลไฟล์ PDF

เอกสารอ้างอิง

กษกร เป้าสุวรรณ และคณะ. (2550). รายงานการวิจัยเรื่อง *ความคาดหวังและความพึงพอใจต่อการมาศึกษาต่อที่มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต ศูนย์พิษณุโลก*. สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต.

กิตติภักดี วัฒนะกุล, และจำลอง ครูอุตสาหะ. (2546). *การออกแบบฐานข้อมูล* (พิมพ์ครั้งที่ 4). เคทีพี.

จาริณี อิศรางกูร ณ อยุธยา. (2559). *ความพึงพอใจและพฤติกรรมการบริโภคขนมไทยของลูกค้าชาวไทย ในจังหวัดกรุงเทพมหานคร* [การค้นคว้าอิสระปริญญามหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.

ชนนิภาต์ บุญยะประทีป. (2560). *ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับฐานข้อมูล*. <https://sites.google.com/a/phatthara.ac.th/database/bth-reynxxnlin/khwam-ru-beuxng-tn-keiyw-kab-than-khxmml>.

ปิยदनัย วิเคียง. (2560). *ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับฐานข้อมูล*. https://krupiyadanai.wordpress.com/learn_program/

ไพศาล ดาแร่. (2557). *การออกแบบระบบการจัดการฐานข้อมูล*. คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรธานี.

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม. (2562). *ระเบียบมหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐมว่าด้วยการให้เช่าพื้นที่และทรัพย์สิน พ.ศ. 2562*. https://news.npru.ac.th/u_news/detail.php?news_id=16515.

รัชณี แดงเสริมศิริ. (2565). การพัฒนาระบบฐานข้อมูลการประเมินความพึงพอใจการจัดกิจกรรมตามพันธกิจ ของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ. *วารสารพัฒนารัฐกิจและอุตสาหกรรม*, 2(1), 40-60.

- วีรากร พงศ์พินิตานนท์. (2557). *การออกแบบและพัฒนาระบบสืบค้นข้อมูลเกี่ยวกับอาชญากรรมทางไซเบอร์* [การค้นคว้าอิสระปริญญาโท]. มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.
- ศิริสุภา เอมหยวก, และสนทยา สาลี. (2559). การพัฒนารฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านอาหารในพื้นที่ชุมชนวัดโบสถ์จังหวัดพิษณุโลก. *วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม*, 10(1), 35-48.
- สุกัญชลิลา บุญมาธรรม. (2563). การพัฒนาระบบฐานข้อมูลปัญหาและความต้องการของชุมชนในจังหวัดเพชรบุรี กรณีศึกษาอำเภอบ้านลาด (บ้านลาดโมเดล). *วารสารวิชาการนวัตกรรมการจัดการเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม*, 7(1), 51-62.
- สุกัญชลิลา บุญมาธรรม, จิรวิทย์ แก้วโกศล, และเอกพงษ์ ทองแท้. (2559). การพัฒนาระบบสารสนเทศจัดการฐานข้อมูลงานวิจัย คณะเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี. *วารสารวิชาการการจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศและนวัตกรรม*, 3(2), 39-45.
- สุพรรณิการ์ ย่องชื่อ. (2563). *การพัฒนาเว็บไซต์เบื้องต้นด้วยภาษา HTML5 และ CSS*. สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เอกภูมิ อิมอก (2561). *การพัฒนาโปรแกรมบนเว็บด้วยภาษา PHP*. สาขาวิชาคอมพิวเตอร์ศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.
- Applewhite, P. B. (1965). *Organization behavior*. Prentice-Hall.
- Best, J. W. (1977). *Research in education* (3rd ed). Prentice-Hall.
- Freud, S. (1964). *Group psychology and the analysis of the ego* sigmund freud. BantamBooks.
- Good, C. V. (1973). *Dictionary of education*. McGraw-Hill Book.
- Kotler, P. (2003). *Marketing management* (11th ed.). Prentice-Hall.
- Kotler, P., & Armstrong, G. (2003). *Principles of marketing*. Prentice-Hall.
- Likert, R. (1967). The method of constructing and attitude scale. In M. Fishbein, (Ed.), *Attitude theory and measurement* (pp. 90-95). Wiley & Son.
- Stair, R. M. (1996). *Principles of information systems: A managerial approach* (2nd ed.). Boyd & Fraser.

ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมจิตอาสากับพฤติกรรมทางจริยธรรม
ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม
The Relationship between Volunteer Behavior and Moral Behavior
of Nakhon Pathom Rajabhat University students

แพรวภัทรา เขียวชะอุ่ม^{1*}
Praepattra Kiaochaoum^{1*}

^{1*}ผู้ช่วยศาสตราจารย์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม
^{1*}Assistant Professor, Faculty of Humanities and Social Sciences, Nakhonpathom Rajabhat University

*Corresponding Author, Email: praepattra@gmail.com

Received: September 21, 2023

Revised: October 21, 2023

Accepted: January 8, 2024

บทคัดย่อ

การวิจัยเชิงปริมาณนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ระดับพฤติกรรมจิตอาสาของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม 2) ระดับพฤติกรรมทางจริยธรรมของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม 3) ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมจิตอาสากับพฤติกรรมทางจริยธรรมของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม กลุ่มตัวอย่าง คือ นักศึกษาปริญญาตรีมหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม จำนวน 288 คน ใช้การเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ คือแบบสอบถามพฤติกรรมจิตอาสา และพฤติกรรมทางจริยธรรม สถิติที่ใช้ ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน และใช้นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05

ผลการวิจัยพบว่า

1. นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม ส่วนใหญ่มีระดับพฤติกรรมจิตอาสาโดยรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.53$) จำนวน 270 คน คิดเป็นร้อยละ 93.8
2. นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม ส่วนใหญ่มีระดับพฤติกรรมทางจริยธรรมโดยรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.32$) จำนวน 206 คน คิดเป็นร้อยละ 71.5 และเมื่อแยกพิจารณาในแต่ละด้าน พบว่า ด้านเวรยวักจะ ($\bar{X} = 4.42$) ด้านอุปถัมภ์ ($\bar{X} = 4.31$) ด้านอนุโมทนา ($\bar{X} = 4.09$) ด้านทาน ($\bar{X} = 3.92$) ด้านปตฺติทาน ($\bar{X} = 3.89$) ด้านทิวฐุชุกัมม ($\bar{X} = 3.88$) มีระดับพฤติกรรมทางจริยธรรมอยู่ในระดับมาก ส่วนด้านศีล ($\bar{X} = 3.65$) ด้านธัมมเทสนา ($\bar{X} = 3.63$) ด้านภาวนา ($\bar{X} = 3.62$) และ ด้านธัมมัสสนา ($\bar{X} = 3.61$) มีระดับพฤติกรรมทางจริยธรรม อยู่ในระดับปานกลาง
3. พฤติกรรมจิตอาสาเกี่ยวกับพฤติกรรมทางจริยธรรมมีความสัมพันธ์ทางบวกโดยรวม ($r = .455$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาพฤติกรรมทางจริยธรรมในแต่ละด้าน พบว่า

ด้านปตติทาน ($r = .706$) ด้านธัมมเทศนา ($r = .699$) ด้านธัมมัสสวนะ ($r = .680$) ด้านทิวฐชุกัมม ($r = .639$) ด้านศีล ($r = .638$) ด้านทาน ($r = .632$) ด้านภาวนา ($r = .627$) ด้านเวยยาวัจจะ ($r = .624$) ด้านอนุโมทนา ($r = .608$) และด้าน อปายณะ ($r = .489$) มีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมจิตอาสา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

คำสำคัญ: พฤติกรรมจิตอาสา พฤติกรรมทางจริยธรรม นักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม

Abstract

This research was quantitative research. The objectives were to study: 1. the level of volunteer behavior of students at Nakhon Pathom Rajabhat University; 2. the level of ethical behavior of Nakhon Pathom Rajabhat University students; and 3. the relationship between volunteer behavior and ethical behavior of Nakhon Pathom Rajabhat University students. The sample group consisted of 288 undergraduate students at Nakhon Pathom Rajabhat University using purposive sampling. A research tool used in this research was a questionnaire on volunteer behavior and ethical behavior. Statistics in this research included percentage, mean, standard deviation, and the Pearson correlation coefficient and the statistical significance use in the research was at the level .05.

The research results found that:

1. Most of Nakhon Pathom Rajabhat University students overall had overall the level of volunteer behavior at a high level ($\bar{X} = 4.53$), with the total of 270 respondents, counting for 93.8%.

2. Nakhon Pathom Rajabhat University students overall had level of ethical behavior at a high level ($\bar{X} = 4.32$), with the total of 206 respondents, counting for 71.5% and when considering each aspect, it was found that the Weiyavacca ($\bar{X} = 4.42$), the Disadvantaged ($\bar{X} = 4.31$), the Anumodhana ($\bar{X} = 4.09$), Donation ($\bar{X} = 3.92$), Pattithan ($\bar{X} = 3.89$), Ditthuchukamm ($\bar{X} = 3.88$). All of these aspects were at a high level of ethical behavior; whereas the Precepts ($\bar{X} = 3.65$), the Dhammadesana ($\bar{X} = 3.63$), Meditation ($\bar{X} = 3.62$), and the Dhammasavana ($\bar{X} = 3.61$). All of them were at the moderate level of ethical behavior.

3. The relationship between volunteer behavior and ethical behaviors was at a positive correlation ($r = .455$) at the level of statistical significance of 0.01. When

considering ethical behavior in each area, it was found that Pattithan ($r = .706$), Dhammadesana ($r = .699$) Dhammasavana ($r = .680$) Ditthuchukamm ($r = .639$) Precepts ($r = .638$) Donation ($r = .632$) Meditation ($r = .627$), the Weiyavajja ($r = .624$), Amenhotana ($r = .608$), and Apacayaana ($r = .489$) had a positive relationship with volunteer behavior with the level of statistical significance of 0.01.

Keyword: *volunteer behavior, ethical behavior, students, Nakhon Pathom Rajabhat University*

บทนำ

พระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว (เมื่อครั้งทรงดำรงพระราชอิสริยยศเป็นสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร) ได้พระราชทานพระบรมราโชวาทในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรแก่ผู้สำเร็จการศึกษาจากสถาบันราชภัฏ ณ อาคารใหม่สวนอัมพร เมื่อวันที่ 11 มีนาคม 2550 ความตอนหนึ่งว่า "...สังคมดำรงอยู่ได้ด้วยการกระทำประโยชน์เกื้อกูลกัน และทุกคนที่อยู่ร่วมกันย่อมเป็นทั้งผู้รับและผู้ให้ประโยชน์ บัณฑิตในฐานะที่เป็นส่วนหนึ่งของสังคม และเป็นบุคคลที่สังคมยอมรับในความรู้ความสามารถจึงควรประพฤติปฏิบัติตนให้เป็นประโยชน์แก่สังคมทุกเมื่อ..." (ศูนย์โรงเรียนคุณธรรม มูลนิธิยุวสถิรคุณ, 2561: 10) การประพฤติตนให้เป็นประโยชน์แก่สังคม จึงเป็นคุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่สำคัญของผู้เป็นบัณฑิต หรือผู้เป็นบัณฑิตทุกคน ควรจะตระหนักและปฏิบัติตนให้เป็นประโยชน์ต่อสังคมให้ได้จะได้สมกับความเป็นบัณฑิต รวมทั้งคนไทยทุกคน แม้มิใช่บัณฑิตที่จบการศึกษาตั้งแต่ปริญญาตรีขึ้นไปก็ควรมีคตินิยมสำคัญในการดำเนินชีวิต คือ การบำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์ เพราะนี่คือ ลักษณะนิสัยดั้งเดิมของคนไทยที่มีมาตั้งแต่อดีตหรืออาจถือได้ว่าเป็น คือ คุณธรรมพื้นฐานประการหนึ่งของความเป็นไทย

รัฐบาลไทยได้ให้ความสำคัญกับการเสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพทุนมนุษย์ เพื่อให้คนไทยเป็นพลเมืองที่มีคุณภาพและคุณธรรม ดังนั้น เพื่อให้การส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของประชาชนเป็นผลสัมฤทธิ์ รัฐบาลจึงได้ประกาศใช้แผนแม่บทส่งเสริมคุณธรรมแห่งชาติ ฉบับที่ 1 (พ.ศ.2559-2564) เพื่อส่งเสริมคุณธรรมอย่างเป็นระบบฉบับแรกของไทยที่เปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนได้มีส่วนร่วมปลูกฝังคุณธรรม สร้างค่านิยมและจิตสำนึกที่ดีให้แก่ประชาชน ซึ่งกระทรวงวัฒนธรรม จึงได้จัดทำแผนแม่บทนี้ขึ้นมาเพื่อเป็นกรอบทิศทางในการส่งเสริมคุณธรรมให้แก่สังคมไทย โดยมีเป้าหมายหลักในการยกระดับจิตใจประชาชนให้มีคุณธรรม รวมทั้งส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมขับเคลื่อนแผนแม่บทส่งเสริมคุณธรรมแห่งชาติเพื่อสร้างคุณธรรมในสังคมไทย และส่งเสริมให้ประเทศไทยเป็นแบบอย่างด้านคุณธรรมในประชาคมอาเซียนและประชาคมโลก และมีวิสัยทัศน์ คือ สังคมไทยมีคุณธรรมเป็นรากฐานที่สำคัญในการดำรงชีวิต สืบสานความเป็นไทย อยู่ร่วมกันด้วยความสันติสุข

ในประเทศไทย ประชาคมอาเซียนและประชาคมโลกอย่างยั่งยืน จากการบูรณาการการดำเนินการร่วมกับทุกภาคส่วนของสังคม (คณะกรรมการส่งเสริมคุณธรรมแห่งชาติ, 2559: 1-2) โดยเน้นการสร้างเสริมความเข้มแข็งจากภายใน และใช้คุณธรรมนำการพัฒนาเพื่อสร้างสังคมไทยให้มีคุณธรรมเป็นรากฐานผ่านกลไกความร่วมมือของทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องในแต่ละมิติ เพื่อร่วมกันขับเคลื่อนประเทศไปข้างหน้าร่วมสร้าง “สังคมคุณธรรม” ตั้งแต่ต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ คือ การพัฒนาที่ตรงตามความต้องการของประชาชนในชุมชนสามารถแก้ปัญหาได้สอดคล้องกับความต้องการของประชาชน ส่งผลให้ประชาชนมีความสุข มีรายได้เพียงพอกับการดำรงชีวิต ไร้ซึ่งคดีความต่าง ๆ เป็นสังคมที่สงบสุข เป็นการพัฒนาประเทศที่ยั่งยืน จะเห็นได้ว่า จิตอาสาเป็นคุณธรรมประการหนึ่งที่สังคมปรารถนาให้สมาชิกของสังคมยึดถือเป็นคุณธรรม ที่กล่าวถึงสำนึกของบุคคลที่มีต่อสังคมส่วนรวมที่แสดงออกซึ่งพฤติกรรมอาสาทำประโยชน์ ช่วยเหลือผู้อื่นและสังคมโดยไม่หวังผลตอบแทน ปัจจุบันสังคมไทยคาดหวังว่า จิตอาสาจะเป็นคุณธรรมที่สมาชิกในสังคมยึดมั่น ไม่ว่าจะมิบบทบาทอยู่ในส่วนใดของสังคม ทั้งสถาบันครอบครัว สถาบันการศึกษาและองค์กรต่าง ๆ ที่บุคคลเป็นสมาชิก

นโยบายการประกันคุณภาพการศึกษาและการกำหนดแผนยุทธศาสตร์การดำเนินงานของมหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม ประเด็นสำคัญประเด็นหนึ่งที่ต้องกำหนดไว้ คือ อัตลักษณ์ของบัณฑิต ซึ่งเป็นหัวใจสำคัญของการพัฒนามหาวิทยาลัย ร่วมกับเอกลักษณ์ของมหาวิทยาลัย ดังนั้น มหาวิทยาลัยจึงได้มีการสำรวจผู้ใช้บัณฑิต พบว่า บัณฑิตของมหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐมมีคุณลักษณะที่โดดเด่นในเรื่อง พฤติกรรมจิตอาสา โดยบัณฑิตมีความมุ่งมั่นตั้งใจในการทำงานและเสียสละ เวลาส่วนตัว เพื่อการทำงานส่วนรวม ให้บรรลุเป้าหมาย ด้วยผลสำรวจดังกล่าวทำให้คณะกรรมการบริหารมหาวิทยาลัยได้กำหนดให้ จิตอาสาเป็นคุณลักษณะที่เป็นอัตลักษณ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐมผนวกกับความเป็นมหาวิทยาลัยเพื่อการพัฒนาท้องถิ่นทางคณะกรรมการบริหารมหาวิทยาลัย จึงกำหนดอัตลักษณ์บัณฑิตว่า “จิตอาสาพัฒนาท้องถิ่น”

ต่อมาในปี 2559 ได้มีการประกาศใช้ แผนแม่บทส่งเสริมคุณธรรมแห่งชาติฉบับที่ 1 ซึ่งตามแผนดังกล่าวนั้น กระทรวงวัฒนธรรม ได้มีนโยบายขับเคลื่อนคุณธรรมที่สำคัญ 4 ประการ ได้แก่ พอเพียง มีวินัย สุจริต และจิตอาสา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม จึงได้นำแนวนโยบายดังกล่าวมาปรับเปลี่ยน อัตลักษณ์บัณฑิตให้เป็น “พอเพียง มีวินัย สุจริต จิตอาสา” โดยระบุไว้ในแผนยุทธศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม พ.ศ. 2562 ซึ่งอัตลักษณ์ของนักศึกษาไว้ว่า พอเพียง มีวินัย สุจริต จิตอาสา จากนั้น มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐมได้ส่งเสริมพฤติกรรมจิตอาสามากมาย โดยสนับสนุนให้นักศึกษามีโอกาสเข้าร่วมกิจกรรมจิตอาสาตั้งแต่ชั้นปีแรกของการศึกษาและสนับสนุนต่อเนื่องไปในทุกปีการศึกษา เพื่อปลูกฝังจิตสำนึกด้านจิตอาสาและยกระดับจิตอาสาให้อยู่ในระดับสูงต่อไป รวมทั้ง มีการสร้างแรงกระตุ้นให้นักศึกษามีความต้องการเข้าร่วมกิจกรรมจิตอาสาไม่ว่าจะเป็นงานหรือประกาศเกียรติคุณ ฯลฯ โดยมีบุคลากรในมหาวิทยาลัยทั้งผู้บริหาร

คณาจารย์ เจ้าหน้าที่เข้าร่วมกิจกรรมจิตอาสาเพื่อเป็นแบบอย่างที่ดีให้นักศึกษา โดยมหาวิทยาลัย มีนโยบายการสนับสนุนในด้านต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นงบประมาณ ข้อมูลข่าวสารและการอำนวยความสะดวกในการเข้าร่วมกิจกรรมจิตอาสา ฯลฯ เพื่อเป็นการเสริมสร้างและพัฒนาพฤติกรรมจิตอาสาของนักศึกษาอย่างรอบด้าน ทั้งนี้ คุณลักษณะด้านจิตอาสา ยังคงเป็นคุณลักษณะที่สำคัญ ที่มหาวิทยาลัยมุ่งพัฒนานักศึกษา โดยให้มีการจัดการเรียนการสอนรายวิชาจิตอาสาพัฒนาท้องถิ่น ซึ่งมีการศึกษาทฤษฎีหลักวิชา แนวปฏิบัติและศึกษาแบบอย่างของจิตอาสา รวมทั้งส่งเสริมให้นักศึกษามีการจัดกิจกรรมจิตอาสาเพื่อการพัฒนาท้องถิ่นในหลากหลายรูปแบบ นอกจากนี้ ในรายวิชาอื่น ๆ ก็ยังมีการบูรณาการแนวคิดจิตอาสาไว้ในหลักสูตร โดยจัดกิจกรรมส่งเสริมการพัฒนาพฤติกรรมจิตอาสาสอดแทรกในรายวิชาด้วย ในการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรซึ่งเป็นกิจกรรมพัฒนานักศึกษาของมหาวิทยาลัยก็มีจุดเน้นในเรื่องการพัฒนาพฤติกรรมจิตอาสา มุ่งเน้นให้นักศึกษาเสียสละเพื่อส่วนรวมบำเพ็ญตนเป็นประโยชน์ พัฒนาท้องถิ่นเป็นสำคัญ และในโอกาสอันสำคัญต่าง ๆ ก็ยังได้มีการประกาศยกย่องนักศึกษาต้นแบบด้านจิตอาสา เพื่อเป็นการส่งเสริมกำลังใจในการทำมาความดี และส่งเสริมตัวอย่างที่ดีให้นักศึกษาทั่วไป

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมจิตอาสาและพฤติกรรมทางจริยธรรมของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม เพื่อการพัฒนาท้องถิ่นที่เสริมพลังปัญญาของแผ่นดินฟื้นฟูพลังการเรียนรู้เชิดชูภูมิปัญญาของท้องถิ่นเรียนรู้และสร้างความเข้มแข็งของนักศึกษาให้มีจิตสำนึกจิตอาสา มีคุณธรรมจริยธรรมและความสามารถในการบริหารงานพัฒนาชุมชนท้องถิ่นโดยประโยชน์ของส่วนรวม ผู้วิจัยจะดำเนินการศึกษาวิจัย ตามแผนแม่บทส่งเสริมคุณธรรมแห่งชาติภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติด้านคุณธรรม โดยเจาะจงไปที่การพัฒนาคุณธรรมในระดับทรัพยากรมนุษย์ อีกทั้งยังส่งเสริมให้เครือข่ายทางสังคมมีความเข้าใจต่อพฤติกรรมการแสดงออกของมนุษย์และบูรณาการหลักคุณธรรม เพื่อให้นักศึกษาสามารถพัฒนาพฤติกรรมเชิงคุณธรรมได้ด้วยตนเอง เพื่อสนับสนุนให้ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน ประชาชนมีความสุขบนพื้นฐานของความพอเพียงและสมานฉันท์รวมไทยเป็นหนึ่งเดียว ตอบสนองนโยบายรัฐบาลที่ต้องการพัฒนาประเทศให้สมดุลทั้งทางวัตถุและจิตใจควบคู่กันไป “คุณธรรมนำการพัฒนา” สร้างสังคมแห่งคุณธรรมตามแผนยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปีต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

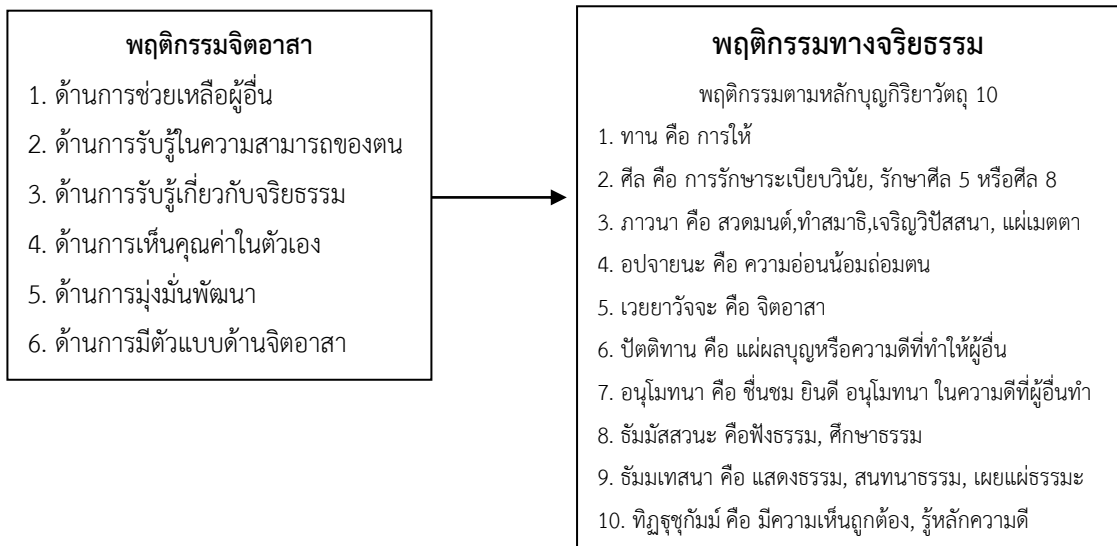
1. เพื่อศึกษาระดับพฤติกรรมจิตอาสาของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม
2. เพื่อศึกษาระดับพฤติกรรมทางจริยธรรมของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมจิตอาสา กับพฤติกรรมทางจริยธรรมของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม

ขอบเขตการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ศึกษาจากนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม โดยกำหนดขอบเขตการวิจัยเฉพาะนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐมที่ลงทะเบียนเรียนในวิชาจิตอาสาพัฒนาท้องถิ่นและวิชาอาเซียนศึกษาในหมู่เรียนของผู้ช่วยศาสตราจารย์แพรภัทร ยอดแก้ว ในปี พ.ศ. 2562 จำนวน 288 คน

กรอบแนวคิดการวิจัย

จากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องสามารถนำมาสร้างเป็นกรอบแนวคิดการวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมจิตอาสาและพฤติกรรมทางจริยธรรมของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม ดังนี้

นิยามศัพท์เฉพาะ

พฤติกรรมจิตอาสา หมายถึง พฤติกรรมที่แสดงออกถึงการช่วยเหลือผู้อื่นโดยสมัครใจ พร้อมจะเสียสละเวลา แรงกาย แรงสติปัญญา เพื่อสาธารณประโยชน์ในการทำกิจกรรมหรือสิ่งที่เป็นประโยชน์แก่ผู้อื่นโดยไม่หวังผลตอบแทน และมีความสุขที่ได้ช่วยเหลือผู้อื่น มีองค์ประกอบ 6 ด้าน คือ 1) ด้านการช่วยเหลือผู้อื่น 2) ด้านการรับรู้ในความสามารถของตน 3) ด้านการรับรู้เกี่ยวกับจริยธรรม 4) ด้านการเห็นคุณค่าในตัวเอง 5) ด้านการมุ่งมั่นพัฒนา 6) ด้านการมีตัวแบบด้านจิตอาสา

พฤติกรรมจริยธรรม หมายถึง พฤติกรรมจริยธรรมตามหลักบุญกิริยาวัตถุ 10 มีองค์ประกอบ 10 ด้าน คือ 1) ทาน คือ การให้ 2) ศีล คือ การรักษาระเบียบวินัย รักษาศีล 5 หรือศีล 8 3) ภavana คือ สวตมมต ทำสมาธิ เจริญวิปัสสนา แผ่เมตตา 4) อปจายณะ คือ ความอ่อนน้อมถ่อมตน 5) เวยยาวัจจะ คือ จิตอาสา 6) ปัตติทาน คือ แผ่ผลบุญหรือความดีที่ทำได้ให้ผู้อื่น 7) อนโมทนา คือ ชื่นชม ยินดี

อนุโมทนา ในความดีที่ผู้อื่นทำ 8) ธรรมสวณะ คือ ฟังธรรม ศึกษาธรรม 9) ธรรมเทศนา คือ แสดงธรรม สอนธรรม เผยแผ่ธรรมะ 10) ทิฏฐุชุกัมม คือ มีความเห็นถูกต้อง รู้หลักความดี

แนวคิดเกี่ยวกับจิตอาสา (Volunteer spirit)

การศึกษาค้นคว้าข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับประเด็น จิตอาสา (volunteer spirit) มีคำที่มีความหมายเดียวกันหรือใกล้เคียงกันกับคำว่า จิตสาธารณะ (public mind) จิตสำนึกสาธารณะ (public consciousness) และอาสาสมัคร (volunteerism) ซึ่งโดยส่วนใหญ่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมที่เกิดจากจิตอาสาในการช่วยเหลือเกื้อกูลเพื่อประโยชน์ต่อสังคมส่วนรวม

พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตฺโต) (2543: 36) กล่าวว่า จิตอาสา แยกศัพท์ได้คือ จิต + อาสา แปลว่า จิต หมายถึง ใจสิ่งที่มีความรู้คิดและนึก ธรรมชาติที่รู้อารมณ์ สภาพที่นึกคิด ความคิด อาสา หมายถึง ความหวัง ความต้องการ การรับทำโดยเต็มใจ สมัยใจ แสดงตัวขอรับทำการนั้น

พระไพศาล วิสาโล (2556: 17) กล่าวว่า จิตอาสา ได้แก่ จิตที่พร้อมจะสละเวลา แรงกาย และสติปัญญาเพื่อสาธารณะประโยชน์ เป็นจิตที่ไม่นิ่งดูตาย เมื่อพบเห็นปัญหาหรือความทุกข์ยากที่เกิดขึ้นกับผู้อื่น เป็นจิตที่มีความสุข เมื่อได้ทำความดีและเห็นหน้าตาเปลี่ยนเป็นรอยยิ้ม เป็นจิตที่เปี่ยมด้วย“บุญ” คือ ความสงบเย็นและพลังแห่งความดี

การรักษาความเป็นมนุษย์เอาไว้ ต้องหมั่นขัดเกลาเปลือกเคลือบใจให้เบาลงนั้น คือ ลดการหมกมุ่นกับตนเองให้น้อยลงใส่ใจผู้อื่นให้มากขึ้นและหมั่นเอาใจเขามาใส่ใจเราเนื่อง ๆ น้ำใจถึงจะหลั่งไหลออกมาชุบชีวิตเพื่อนมนุษย์ให้เป็นสุข และใจของเราจะเปิดรับความสุขได้ง่ายขึ้น คนที่เอาแต่รับเข้าอย่างเดียวย่อมแสดงถึงความว่างเปล่าภายใน จำเพาะคนที่มิ “สาระ” อยู่ภายในเท่านั้น จึงสามารถที่จะให้แก่ผู้อื่นได้ ยิ่งจิตใจมีความเต็มอึดมากเท่าไร ก็สามารถแบ่งปันให้ผู้อื่นได้มากเท่านั้น สาระที่ว่านั้นคือ ความสุข ความถึงความซาบซึ้งในคุณค่าและความหมายของชีวิต เกิดจากประสบการณ์ที่ได้นำมาใคร่ครวญจนตกผลึกอีก ทั้งยังเกิดจากการมีปฏิสัมพันธ์อย่างสร้างสรรค์กับผู้อื่น และที่ขาดไม่ได้ คือการฝึกฝนตนเองทั้งในระดับพฤติกรรมและจิตใจ ทั้งหมดนี้สามารถเริ่มต้นจากการฝึกตนเองให้รู้จัก “ให้” การช่วยเหลือเกื้อกูลผู้อื่นมิใช่เป็นเรื่องของการเสียสละอย่างเดียว หากเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเติมเต็มความเป็นมนุษย์ของตนเองให้สมบูรณ์ (พระไพศาล วิสาโล, 2556: 48-49)

คุณสมบัติของคนอาสา มีดังนี้

1. มีแรงจูงใจสูงที่จะทำกิจกรรมนั้นเพื่อประโยชน์แก่ผู้อื่น
2. มีจิตวิญญาณของการทำงานร่วมกันเป็นทีม เห็นคุณค่าความสามัคคี
3. มีจิตใจเปิดกว้างพร้อมจะเรียนรู้และปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อมใหม่
4. เคารพในกฎระเบียบวินัยของแต่ละกิจกรรม

5. ศึกษาทำความเข้าใจกับสภาพปัญหาของพื้นที่ เรียนรู้ในธรรมเนียม ประเพณีการชุมชนท้องถิ่น และฝึกทักษะที่ เช่น การประกอบอาหาร การปฐมพยาบาลเบื้องต้น การสื่อสาร

6. ดูแลสุขภาพทางจิตใจ เช่น ความกลัว ความเครียด ความกังวล ความขัดแย้งในการที่จะรักษาสมดุลของจิตใจให้สามารถทำงานต่อไปได้จนบรรลุวัตถุประสงค์

7. ความสมบูรณ์สุขภาพร่างกาย เพื่อเผชิญความยากลำบากดินฟ้าอากาศ การมีสุขภาพดีจำเป็น อย่างยิ่งสำหรับจิตอาสาจึงควรรู้วิธีการดูแลสุขภาพของตนเอง สุขอนามัยเบื้องต้น

พระพรหมคุณาภรณ์ได้สรุปคุณสมบัติของนักจิตอาสา ดังนี้

1. เป็นผู้มีความศรัทธาที่ดี มีพรหมวิหาร และสามารถปรับตัวให้เข้ากับผู้อื่นได้ดี
2. เป็นผู้มีส่วนร่วมเป็นสมาชิกของกลุ่มเป้าหมายเพื่อเรียนรู้การทำงานร่วมกับผู้อื่น
3. เป็นนักวิเคราะห์วิจัย สำรวจแนวคิดหรือประชาคมติ และสามารถดำเนินงานได้อย่างสอดคล้องต่อความต้องการของประชาชนกลุ่มเป้าหมายหรือพื้นที่นั้น ๆ
4. เป็นผู้มีความสามารถในการจัดกิจกรรมสื่อสารสัมพันธ์ และดำเนินงานตามแผนงานอย่างเป็นระบบ

5. เป็นผู้มีความสามารถในการให้คำปรึกษา และแนะนำในกิจกรรมด้านการประชาสัมพันธ์ต่อฝ่ายบริหารองค์กร เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดนโยบายการทำงานเชิงรุกเป็นหน้าที่ของนักจิตอาสาจะมีวิสัยทัศน์มองการณ์ไกล รู้จักคบคิด คิดเป็น คิดถึงสาเหตุทั้งต้นเหตุปลายเหตุ และวิธีแก้ไขของเหตุ นั้น ๆ ปัญหา นั้น ๆ งานนั้นสามารถเชื่อมโยงไปสู่ชีวิตประจำวันได้หรือไม่ หรือตลอดทั้งหน้าที่การงานหรือการกระทำที่มีผลกระทบระยะสั้นระยะยาวแค่ไหน แม้แต่ปัญหาอื่น ๆ เป็นต้นลักษณะเช่นนี้ คือคุณสมบัติของนักจิตอาสา (พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตโต), 2552: 15)

พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตโต) (2543: 66-67) กล่าวถึงลักษณะของจิตอาสา โดยท่านเน้นถึงคุณสมบัติภายในของมนุษย์ที่สามารถพัฒนาออกมาให้เป็นลักษณะของจิตที่เป็นจิตอาสาสามารถการเรียนรู้ฝึกฝนพัฒนา เป็นผู้รู้จักดำเนินชีวิตที่งามด้วยตนเอง และช่วยให้สังคมดำรงอยู่ในสันติสุข พึงมีคุณสมบัติที่เป็นต้นทุน 7 ประการที่เป็นหลักประกันของชีวิตที่จะทำให้นุชนมีความเป็นสัตว์ประเสริฐ คือเป็นผู้ที่สามารถฝึกฝนอบรมได้ และพัฒนาไปสู่การดำเนินชีวิตที่ดี ช่วยเหลือให้สังคมดำรงอยู่ในสันติสุขโดยสวัสดิ์ คุณสมบัติที่เป็นต้นทุน 7 ประการนี้ เรียกว่าแสงเงินแสงทองของชีวิตที่ดีงาม หรือรุ่งอรุณแห่งการศึกษาและพัฒนา มี 7 ประการดังนี้

1. กัลยาณมิตตตา (มีกัลยาณมิตร) แสวงแหล่งปัญญาและแบบอย่างที่ดี คือ เริ่มต้นจากมีพ่อแม่เป็นกัลยาณมิตรในครอบครัว รู้จักคบคน และเข้าร่วมสังคมกับกัลยาณมิตร ที่จะมีอิทธิพลชักนำและชักชวนกันให้เจริญงอกงามในการพัฒนาพฤติกรรม จิตใจ และปัญญา ทั้งที่เป็นบุคคล หนังสือ และเครื่องมือสื่อสารทั้งหลาย ให้เป็นประโยชน์ในการแสวงหาความรู้และความดีงามเพื่อนำมาใช้ในการพัฒนาชีวิต แก้ปัญหาและทำการสร้างสรรค์

2. สีสัมปทา (ทำสีให้ถึงพร้อม) มีวินัยเป็นฐานของการพัฒนาชีวิต คือ รู้จักจัดระเบียบความเป็นอยู่และสิ่งแวดล้อมให้อื้อโอกาสแก่การพัฒนาชีวิต กล่าวคือ มีพฤติกรรมที่ถูกต้องในความสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมทางสังคม ด้วยการอยู่ร่วมกับเพื่อนมนุษย์ด้วยการกินใช้ปัจจัย 4 ในทางที่ส่งเสริมคุณภาพชีวิต เกื้อหนุนการศึกษา การสร้างสรรค์ และระบบดุลยสัมพันธ์ของธรรมชาติ

3. ฉันทสัมปทา (ทำฉันทให้ถึงพร้อม) มีจิตใจใฝ่รู้ใฝ่สร้างสรรค์ คือ เป็นผู้มีพลังแห่งความใฝ่รู้ใฝ่สร้างสรรค์ ใฝ่ความเป็นเลิศ อยากช่วยทำทุกสิ่งที่ดีที่เกี่ยวข้องให้เข้าถึงภาวะที่ดีงาม

4. อัตตสัมปทา (ทำตนให้ถึงพร้อม) มุ่งมั่นฝึกตนจนเต็มสุดภาวะที่ความเป็นคนจะให้ถึงได้ คือ ระลึกรู้เสมอถึงความจริงแท้แห่งธรรมชาติของมนุษย์ผู้เป็นสัตว์ที่ฝึกได้ ซึ่งเมื่อฝึกแล้วจะประเสริฐจนมองเห็นความยากลำบาก อุปสรรค และปัญหา เป็นจุดที่ทดสอบและพัฒนาสติปัญญาความสามารถ มีจิตสำนึกในการพัฒนาตนยิ่งขึ้นไปเต็มศักยภาพ ด้วยการพัฒนาทั้งพฤติกรรม จิตใจ และปัญญา

5. ทิฐิสัมปทา (ทำทิฐิให้ถึงพร้อม) ถือหลักเหตุปัจจัย คือ ตั้งอยู่ในหลักความคิดความเชื่อถือที่ดี รู้เท่าทันความเป็นไปได้ภายในขอบเขตของเหตุปัจจัยที่มีและที่ทำ ไม่ปล่อยตัวเลื่อนไหลไปตามกระแสความตื่นข่าวและค่านิยม

6. อัปมาทสัมปทา (ทำความไม่ประมาทให้ถึงพร้อม) อยู่ในความไม่ประมาท คือ ตระหนักถึงความไม่คงที่และไม่คงตัวทั้งของชีวิตและสิ่งทั้งหลายรอบตัว และเสริมสร้างเหตุปัจจัยของความเจริญงอกงาม โดยใช้เวลาที่ผ่านไปให้เป็นประโยชน์มากที่สุด

7. โยนิโสมนสิการสัมปทา (ทำโยนิโสมนสิการให้ถึงพร้อม) ฉลาดคิดแยกคายให้ได้ประโยชน์และความจริง คือ รู้จักคิด รู้จักพิจารณา มองเป็น คิดเป็น ทั้งสามารถแก้ไขปัญหาและจัดทำดำเนินการต่าง ๆ ให้สำเร็จได้ด้วยปัญญาที่จะทำให้พึ่งตนเองและเป็นที่พึ่งของคนอื่นได้

แนวคิดเกี่ยวกับบุญกิริยาวัตถุ 10

บุญกิริยาวัตถุ เป็นพฤติกรรมทางจริยธรรมที่แสดงให้เห็นถึงการทำความดีตามหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา บุญกิริยาวัตถุ คือ หลักแห่งการทำบุญหรือทำความดี ซึ่งพระพุทธเจ้าได้ออกแบบวิธีการในการทำบุญไว้ 3 ประการ คือ 1) ทานมัย การทำความดีด้วยการให้ปันสิ่งของ การเผื่อแผ่แบ่งปัน เพื่อลดความเห็นแก่ตัว มุ่งประโยชน์ผู้อื่น 2) สิลมัย ข้อปฏิบัติสำหรับควบคุมกาย วาจาให้ตั้งอยู่ในความดีงาม โดยไม่เบียดเบียนทำร้ายหรือละเมิดชีวิตและร่างกาย ไม่ละเมิดต่อกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินผู้อื่น ไม่ประพฤติดีเกี่ยวกับเพศ ไม่ใช้วาจาหลอกลวงกัน และไม่ทำให้สูญเสียสติสัมปชัญญะด้วยการเสพสิ่งที่ทำให้เกิดความประมาท และ 3) ภวานมัยการทำความดีด้วยการอบรมจิตหรือพัฒนาจิตให้สะอาด สว่าง และสงบ โดยวิธีการปฏิบัติสมถภาวนา เพื่อฝึกจิตให้สงบ

มีสมาธิ และปฏิบัติวิปัสสนาภาวนา การทำจิตใจให้สูงขึ้นจนมีอารมณ์เดียว เพื่อให้เกิดปัญญาเข้าใจรู้แจ้ง เห็นจริงในสิ่งทั้งปวง จนสามารถลดละกิเลสได้หมด (พระแวงชัย ธมฺมกามโธและคณะ, 2562) บุญกิริยาวัตถุ 10 (ที่ตั้งแห่งการทำบุญ, ทางทำความดี: bases of meritorious action) (พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตฺโต), 2546)

1. ทานมัย (ทำบุญด้วยการให้ปันสิ่งของ: meritorious action consisting in generosity; merit acquired by giving)
2. สीलมัย (ทำบุญด้วยการรักษาศีลหรือประพฤติดี: by observing the precepts or moral behavior)
3. ภาวนามัย (ทำบุญด้วยการเจริญภาวนาคือฝึกอบรมจิตใจ: by mental development)
4. อปจายนมัย (ทำบุญด้วยการประพฤติอ่อนน้อม: by humility or reverence)
5. เวยยาวัจจมัย (ทำบุญด้วยการช่วยขวนขวายรับใช้: by rendering services)
6. ปัตติทานมัย (ทำบุญด้วยการเฉลี่ยส่วนแห่งความดีให้แก่ผู้อื่น: by sharing or giving out merit)
7. ปัตตานุโมทนามัย (ทำบุญด้วยการยินดีในความดีของผู้อื่น: by rejoicing in others' merit)
8. ฐัมมัสสวนมัย (ทำบุญด้วยการฟังธรรมศึกษาหาความรู้: by listening to the Doctrine or right teaching)
9. ฐัมมเทศนามัย (ทำบุญด้วยการสั่งสอนธรรมให้ความรู้: by teaching the Doctrine or showing truth)
10. ทิฏฐุชุกัมม (ทำบุญด้วยการทำความเห็นให้ตรง: by straightening one's views or forming correct views)

แนวคิดเกี่ยวกับพอเพียง มีวินัย สุจริต จิตอาสา

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐมได้เน้นการส่งเสริมและพัฒนาคุณลักษณะจิตอาสาในนักศึกษาอย่างเต็มที่ โดยนำแผนแม่บทส่งเสริมคุณธรรมแห่งชาติฉบับที่ 1 ของกระทรวงวัฒนธรรมมาปรับเปลี่ยนอัตลักษณ์บัณฑิตและอัตลักษณ์ของนักศึกษาให้มีพฤติกรรม "พอเพียง มีวินัย สุจริต จิตอาสา" (คณะกรรมการส่งเสริมคุณธรรมแห่งชาติ, 2561: 25) คือ

“พอเพียง” เป็นศาสตร์พระราชาและเป็นคุณธรรมฐานรากที่จะนำไปสู่ คุณธรรมอื่น ๆ

“วินัย” เพื่อเสริมสร้างการประพฤติปฏิบัติตนของคนไทยให้มีความ เข้มแข็ง เคารพกติกาการอยู่ร่วมกัน

“สุจริต” เพื่อแก้วิกฤติการทุจริตที่ต้นทาง

“จิตอาสา” เพื่อให้คนไทยใส่ใจสังคมและอยู่ร่วมกันอย่างปรองดอง

นี่คือขั้นตอนที่ดีในการสร้างนักศึกษาที่มีคุณค่าและพฤติกรรมจิตอาสาที่ดีตามแผนแม่บทส่งเสริมคุณธรรมแห่งชาติฉบับที่ 1 โดยเน้นแนวทางของพฤติกรรมจิตอาสาที่มีผลต่อการพัฒนาชุมชนและสังคมของประเทศไทย ซึ่งมหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐมส่งเสริมพฤติกรรมของนักศึกษาตามอัตลักษณ์ของมหาวิทยาลัย ดังนี้

“พอเพียง” นักศึกษาจะได้รับการสอนให้มีความรู้ ความเข้าใจและเคารพในความพอเพียง รวมถึงมีความรับผิดชอบในการใช้ทรัพยากรทางธรรมชาติและเงินทุนให้เหมาะสม มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐมสนับสนุนในด้านการศึกษาที่มีคุณค่าและบูรณาการเชื่อมโยงกับความพอเพียง โดยให้วิชาปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เป็นวิชาในหมวดการศึกษาทั่วไปให้นักศึกษาทุกหลักสูตรได้เรียนรู้และนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน เพื่อพัฒนาตนเอง

“วินัย” นักศึกษาจะถูกสอนให้มีวินัยในการทำงานและการทำสิ่งที่ถูกต้องตามระเบียบ การสนับสนุนในด้านนี้อาจเป็นการสร้างระเบียบวินัยในการเรียน การดำรงชีวิตประจำวัน และการทำงานที่มหาวิทยาลัย

“สุจริต” การสอนและสนับสนุนให้นักศึกษามีความซื่อสัตย์และสุจริตในทุกสิ่งทุกอย่าง ส่งเสริมให้ต่อต้านการทุจริตคอร์รัปชัน ให้ความสำคัญและยึดมั่นในการดำเนินชีวิตด้วยความซื่อสัตย์สุจริต โปร่งใส เป็นธรรม โดยอยู่ภายใต้กรอบของกฎหมาย หลักจริยธรรมและความรับผิดชอบต่อสังคม นี่เป็นคุณลักษณะที่สำคัญในการพัฒนาสังคมและพัฒนาชุมชน

“จิตอาสา” การสนับสนุนและส่งเสริมให้นักศึกษามีโอกาสเข้าร่วมกิจกรรมจิตอาสาตั้งแต่ชั้นปีแรกของการศึกษา มีผลทำให้พวกเขาเริ่มต้นพัฒนาคุณลักษณะจิตอาสาได้เร็วที่สุด และนำไปสู่สังคมในรูปแบบของการเป็นจิตอาสา บำเพ็ญตนเพื่อส่วนรวม

การสนับสนุนทั้งในด้านการศึกษาและการบริหารจัดการเพื่อสนับสนุนกิจกรรมจิตอาสาเป็นสิ่งสำคัญที่จะเป็นการส่งเสริมและพัฒนาคุณลักษณะและพฤติกรรมที่ดีในนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐมมุ่งมั่นในการพัฒนาการเรียนรู้และการพัฒนาทักษะที่สำคัญในศตวรรษที่ 21 ไม่เพียงแต่สนับสนุน ส่งเสริมในด้านวิชาการและวิชาชีพ แต่พร้อมสนับสนุนการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมด้านจิตอาสา พัฒนาคุณค่าทางสังคมที่สำคัญในชีวิตประจำวันและการปฏิบัติต่อสังคมของประเทศไทยด้วย นี่คือการให้นักศึกษามีส่วนร่วมสร้างสังคมที่ดีขึ้นในอนาคตเพื่อประโยชน์สุขของทุกคนในประเทศไทยต่อไป

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ศึกษาจากนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม โดยใช้การเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จากนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐมที่ลงทะเบียนเรียนในวิชาจิตอาสาพัฒนาท้องถิ่นและวิชาอาเซียนศึกษาในหมู่เรียนของ ผศ.แพรภัทร ยอดแก้ว ในปี พ.ศ. 2562 ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 288 คน และการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามชนิดปลายปิด (Close – ended Questionnaire) ซึ่งผู้วิจัยได้สร้างขึ้นเอง เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อให้ได้ข้อคำถามครอบคลุมวัตถุประสงค์ที่ต้องการศึกษา โดยแบ่งข้อคำถามออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ สาขาวิชา ภูมิลำเนา จำนวนทั้งหมด 3 ข้อ

ส่วนที่ 2 เป็นข้อคำถามวัดระดับพฤติกรรมจิตอาสา เป็นแบบสอบถามที่นักวิจัยสร้างขึ้นเองจากการตรวจสอบเอกสาร ตามกรอบแนวคิดจิตอาสา ซึ่งมีลักษณะเป็นมาตราส่วน (Scale) ตามแบบการประเมินค่า (Rating Scale) โดยใช้การประเมินค่าของลิเคิร์ต (Likert's Scale) ที่ให้ผู้ตอบประเมินค่า (1 - 5) ด้วยการเลือกเพียงคำตอบเดียว ประกอบด้วยข้อคำถาม จำนวน 35 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ เท่ากับ .977 ซึ่งครอบคลุมแนวคิดเกี่ยวกับพฤติกรรมจิตอาสา 6 ด้าน ประกอบด้วย 1) ด้านการช่วยเหลือผู้อื่นจำนวน 7 ข้อ 2) ด้านการรับรู้ในความสามารถของตนจำนวน 3 ข้อ 3) ด้านการรับรู้เกี่ยวกับจริยธรรม จำนวน 4 ข้อ 4) ด้านการเห็นคุณค่าในตัวเอง จำนวน 8 ข้อ 5) ด้านการมุ่งมั่นพัฒนา จำนวน 5 ข้อ และ 6) ด้านการมีตัวตนด้านจิตอาสา จำนวน 8 ข้อ

ส่วนที่ 3 เป็นข้อคำถามวัดระดับพฤติกรรมทางจริยธรรม ตามแนวคิดเกี่ยวกับการทำบุญในพระพุทธศาสนา เป็นแบบสอบถามที่นักวิจัยสร้างขึ้นเองจากการตรวจสอบเอกสารแนวคิดเกี่ยวกับพระพุทธศาสนาโดยยึดแนวคิดและองค์ประกอบของหลักธรรมของบุญกิริยาวัตถุ 10 ซึ่งมี 10 องค์ประกอบ มาตั้งเป็นข้อคำถาม มีลักษณะเป็นมาตราส่วน (Scale) ตามแบบการประเมินค่า (Rating Scale) โดยใช้การประเมินค่าของลิเคิร์ต (Likert's Scale) ที่ให้ผู้ตอบประเมินค่า (1 - 5) ด้วยการเลือกเพียงคำตอบเดียว ประกอบด้วยข้อคำถาม จำนวน 10 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ เท่ากับ .908 ซึ่งครอบคลุมแนวคิดเกี่ยวกับบุญกิริยาวัตถุ 10 ด้าน ประกอบด้วย 1) ทาน 2) ศีล 3) ภาวนา 4) อปายณะ 5) เวยยาวัจจะ 6) ปัตติทาน 7) อนุโมทนา 8) ธัมมัสสนา 9) ธัมมเทสนา 10) ทิฐุชุกัมม์

การทดสอบเครื่องมือในการวิจัย

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเพื่อการวิจัยครั้งนี้ ไปทดสอบความเที่ยงตรง และความเชื่อมั่น ดังนี้

1. การหาความเที่ยงตรง (validity) โดยนำแบบสอบถามที่ขึ้นไปตรวจสอบกับผู้เชี่ยวชาญด้านพฤติกรรมจิตอาสาและด้านพฤติกรรมจริยธรรม เพื่อตรวจสอบความถูกต้องหาความเที่ยงตรงเนื้อหา (content validity) และการใช้ถ้อยคำ (wording) ของคำถามในแต่ละข้อ เพื่อพิจารณาพร้อมทั้งให้ข้อเสนอแนะ โดยใช้การประเมินค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) แล้วนำข้อเสนอแนะมาปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามให้เหมาะสม จากนั้นนำไปทดลองใช้ (try out) กับนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐมที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่างที่ต้องการศึกษา จำนวน 30 คน เพื่อดูความเข้าใจในแบบสอบถาม ความชัดเจนของเนื้อหาและผู้ตอบสามารถตอบได้ถูกต้องตามความเป็นจริง แล้วจึงนำมาคำนวณหาความสัมพันธ์รายข้อกับคะแนนรวม (item total correlation) และหาความเชื่อมั่น (reliability) ของแบบสอบถาม โดยใช้วิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของคอนนาค (Cronbach's Coefficient Alpha) ก่อนนำไปปรับใช้

2. การหาความสัมพันธ์รายข้อกับคะแนนรวม (item total correlation) เป็นการวิเคราะห์ตรวจสอบความสัมพันธ์ สอดคล้องกับคะแนนรายข้อกับคะแนนรวมทั้งฉบับของแบบสอบถาม โดยหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน โดยเลือกข้อที่มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ .36 ขึ้นไป นำไปใช้

3. การหาความเชื่อมั่น (reliability) ของแบบสอบถามรายด้าน และทั้งฉบับโดยใช้วิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของคอนนาค (Cronbach's Coefficient Alpha) ได้ผลดังนี้

3.1 แบบสอบถามพฤติกรรมทางจริยธรรม มีค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ .908

3.2 แบบสอบถามพฤติกรรมจิตอาสา มีค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ .977

การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ได้นำข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้จากกลุ่มตัวอย่าง มาทำการตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์ของข้อมูล แล้วคัดเลือกแบบสอบถามที่สมบูรณ์นำมาเข้ารหัส (coding) และบันทึกข้อมูลลงในคอมพิวเตอร์

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ค่าร้อยละ (percentage) ใช้ในการเปรียบเทียบ เพื่อดูการกระจายของข้อมูล และเพื่อนำเสนอข้อมูลทั่วไปของกลุ่มประชากรในแต่ละหมวดหมู่ของตัวแปร

2. ค่าเฉลี่ย (mean) ใช้ในการวัดค่าแนวโน้มเข้าสู่ศูนย์กลางของข้อมูล เพื่อทราบข้อมูลที่เป็นตัวแทนของกลุ่ม ใช้แปลความหมายของระดับความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมจิตอาสาและพฤติกรรมทางจริยธรรมของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม

3. ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation) ใช้คู่กับค่าเฉลี่ย เพื่อแสดงการกระจายของข้อมูล

4. ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient) ใช้หาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสองตัวที่เป็นอิสระต่อกัน เพื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมจิตอาสาและพฤติกรรมทางจริยธรรมของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม

สำหรับค่านัยสำคัญทางสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ครั้งนี้ กำหนดไว้ที่ระดับ .05

ผลการวิจัย

จากผลการวิจัยผู้วิจัยสามารถสรุปและอภิปรายผล ได้ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม

ตารางที่ 1 จำนวนและร้อยละของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม (n = 288)

ปัจจัยส่วนบุคคล	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	45	15.6
หญิง	243	84.4
รวม	288	100.0
สาขาวิชา		
ภาษาไทย	58	20.1
สาธารณสุขศาสตร์	47	16.3
จุลชีววิทยา	42	14.6
การจัดการทรัพยากรมนุษย์	39	13.5
ธุรกิจศึกษา	31	10.8
พลศึกษา	24	8.3
เคมี	24	8.3
วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีการอาหาร	23	8.0
รวม	288	100.0
ภูมิภาค		
นครปฐม	75	26.0
สุพรรณบุรี	52	18.1

ตารางที่ 1 จำนวนและร้อยละของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม (ต่อ) (n = 288)

ปัจจัยส่วนบุคคล	จำนวน (คน)	ร้อยละ
กาญจนบุรี	40	13.9
ราชบุรี	37	12.8
กรุงเทพฯ	1	.3
สมุทรสาคร	19	6.6
สมุทรสงคราม	7	2.4
จังหวัดอื่น ๆ	57	19.8
รวม	288	100.0

จากตารางที่ 1 พบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีจำนวน 243 คน คิดเป็นร้อยละ 84.4 สาขาภาษาไทย จำนวน 58 คน คิดเป็นร้อยละ 20.1 ภูมิลำเนา จังหวัดนครปฐม จำนวน 75 คน คิดเป็นร้อยละ 26.0

ส่วนที่ 2 ข้อมูลพฤติกรรมจิตอาสาของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม

ตารางที่ 2 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับพฤติกรรมจิตอาสาของนักศึกษา

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม

พฤติกรรมจิตอาสา	$\bar{x}$	S.D.	ระดับพฤติกรรมจิตอาสา
พฤติกรรมจิตอาสา โดยรวม	4.53	.55	มาก
ด้านการช่วยเหลือผู้อื่น			
1. ข้าพเจ้าให้ความสำคัญเรื่องอุดมการณ์ในสิ่งที่ตั้งงามเพื่อส่วนรวม ไม่เห็นแก่ตัว	4.26	.61	มาก
2. ข้าพเจ้ามักจะเข้าร่วมกิจกรรม/โครงการจิตอาสาต่าง ๆ ที่มหาวิทยาลัยจัดขึ้น	3.97	.71	มาก
3. ข้าพเจ้าสละเงิน สละเวลา ทำงานจิตอาสาช่วยเหลือสังคม เมื่อมีโอกาส	3.97	.68	มาก
4. ข้าพเจ้าร่วมกิจกรรมจิตอาสาต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชน และสังคม	3.98	.72	มาก
5. ข้าพเจ้าแบ่งปันสิ่งของ ทรัพย์สิน ให้แก่ผู้อื่นด้วยความเต็มใจ โดยไม่หวังผลตอบแทน	4.15	.69	มาก
6. ข้าพเจ้ารู้สึกชื่นชมผู้มีพฤติกรรมจิตอาสาและจะภาคภูมิใจมาก ถ้าบุคคลที่ข้าพเจ้ารู้จักทำกิจกรรมจิตอาสา	4.15	.69	มาก
7. ข้าพเจ้าพร้อมจะทำกิจกรรมจิตอาสา โดยไม่หวังผลตอบแทน	4.20	.63	มาก
ด้านการรับรู้ในความสามารถของตน			

ตารางที่ 2 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับพฤติกรรมจิตอาสาของนักศึกษา
มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม (ต่อ)

พฤติกรรมจิตอาสา	$\bar{X}$	S.D.	ระดับพฤติกรรมจิตอาสา
8. ข้าพเจ้ารู้สึกว่าคุณมีความสามารถ ที่จะทำกิจกรรมเพื่อผู้อื่นและส่วนรวมได้	4.15	.65	มาก
9. ข้าพเจ้านั่นใจว่า การทำกิจกรรมจิตอาสาของข้าพเจ้า จะสามารถช่วยเหลือผู้อื่นได้	4.19	.66	มาก
10. ข้าพเจ้านั่นใจว่า ถ้าข้าพเจ้าตั้งใจทำกิจกรรมเพื่อช่วยเหลือผู้อื่นและสังคมแล้ว ข้าพเจ้าจะทำได้สำเร็จ	4.17	.64	มาก
ด้านการรับรู้เกี่ยวกับจริยธรรม			
11. ข้าพเจ้าให้ความช่วยเหลือเพื่อนและผู้อื่นเสมอ เมื่อเค้าเดือดร้อนหรือมีปัญหา	4.21	.65	มาก
12. เมื่อเห็นอาจารย์หรือเพื่อนหอบของพะรุงพะรัง ข้าพเจ้าอาสาเข้าไปช่วยเหลือ	4.11	.71	มาก
13. ข้าพเจ้าดูแลรักษาสาธารณะสมบัติ เช่น โทรศัพท์สาธารณะ ประหยัสน้ำประปาหรือไฟฟ้าที่เป็นของส่วนรวม โดยใช้ให้เกิดประโยชน์คุ้มค่า	4.24	.65	มาก
14. ข้าพเจ้าดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม โดยการทิ้งขยะลงถังขยะและไม่ทิ้ง ขยะลงในแหล่งน้ำและที่สาธารณะ	4.29	.64	มาก
ด้านการเห็นคุณค่าในตัวเอง			
15. ข้าพเจ้ามองโลกในแง่ดี คิดในแง่บวก ยอมรับในสิ่งที่ไม่แน่นอน และสิ่งที่ไม่อาจควบคุมได้ อย่างเข้าใจ	4.08	.68	มาก
16. ข้าพเจ้าใช้ชีวิตอย่างมีคุณค่าและมีความหมาย เช่น เสียสละเวลาส่วนตัวไปทำงานจิตอาสา	4.04	.72	มาก
17. ข้าพเจ้ารู้เท่าทันอารมณ์ตนเองและสามารถจัดการอารมณ์ของตนเองและผู้อื่นได้อย่างเหมาะสม	4.07	.67	มาก
18. ข้าพเจ้ายอมรับผู้อื่นและสามารถปรับตัว เพื่อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข	4.14	.68	มาก
19. ข้าพเจ้าปฏิบัติต่อผู้อื่นอย่างเข้าใจ โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลและความหลากหลายทางวัฒนธรรม	4.10	.67	มาก
20. ข้าพเจ้ายอมรับนับถือตนเองและภาคภูมิใจในตนเอง (Self-Esteem)	4.14	.69	มาก

ตารางที่ 2 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับพฤติกรรมจิตอาสาของนักศึกษา
มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม (ต่อ)

พฤติกรรมจิตอาสา	$\bar{X}$	S.D.	ระดับพฤติกรรม จิตอาสา
21. ข้าพเจ้ามีความเชื่อมั่นในความสามารถตนเอง (Self-efficacy)]	4.08	.69	มาก
22. ข้าพเจ้ามีความตระหนักถึงคุณค่าตนเอง (Self-respect)]	4.17	.69	มาก
ด้านการมุ่งมั่นพัฒนาตนเอง			
23. ข้าพเจ้าใส่ใจดูแลสุขภาพทางกาย เช่น ออกกำลังกายสม่ำเสมอ ทานอาหารครบ 5 หมู่ ทานอาหารที่เป็นประโยชน์ อาหาร ปลอดภัย	4.04	.70	มาก
24. ข้าพเจ้ารักษาศีล 5 คือ ไม่ฆ่าสัตว์ ไม่ลักทรัพย์ ไม่ประพฤติผิด ในกาม ไม่โกหก ไม่ดื่มสุรา ไม่สูบบุหรี่ และใช้ยาเสพติด	3.93	.71	มาก
25. ข้าพเจ้าอดทนรอได้ เช่น เข้าคิว ซื้อข้าว ต่อแถวตามลำดับก่อน- หลัง เพื่อรอรับบริการ	4.31	.67	มาก
26. ข้าพเจ้าใฝ่หาความรู้ จากข้อมูลข่าวสาร เพื่อรู้เท่าทันการ เปลี่ยนแปลงของสังคมและสภาพแวดล้อม	4.16	.66	มาก
27. ข้าพเจ้าค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมจากหนังสือ เอกสาร สื่อและ เทคโนโลยีต่าง ๆ เช่น Facebook เพื่อให้มีความรู้ด้านต่าง ๆ มากขึ้น	4.15	.67	มาก
ด้านการมีตัวแบบด้านจิตอาสา			
28. ข้าพเจ้าช่วยเหลืองานบ้าน เมื่อเห็นพ่อ แม่ กำลังทำงานบ้าน	4.32	.66	มาก
29. พ่อแม่ของฉันทหรือผู้ปกครองของข้าพเจ้า ชอบช่วยเหลือคนอื่น และสังคม	4.27	.67	มาก
30. ข้าพเจ้าเคยเห็นพ่อ แม่ ผู้ปกครอง ร่วมกิจกรรมบำเพ็ญ ประโยชน์ในชุมชน	4.24	.72	มาก
31. พ่อแม่หรือผู้ปกครองของข้าพเจ้าอนุญาตให้ข้าพเจ้าร่วม กิจกรรมจิตอาสาตามที่สนใจ	4.31	.66	มาก
32. พ่อแม่หรือผู้ปกครองของข้าพเจ้าแสดงความชื่นชม และภาคภูมิใจเมื่อข้าพเจ้าร่วมกิจกรรมจิตอาสา	4.30	.65	มาก
33. การนำเสนอของสื่อที่เกี่ยวกับความเดือดร้อนของคนในสังคม ทำให้ข้าพเจ้าเกิดความรู้สึกอยากช่วยเหลือผู้อื่น เช่น บริจาคเงิน	4.15	.67	มาก

ตารางที่ 2 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับพฤติกรรมจิตอาสาของนักศึกษา
มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม (ต่อ)

พฤติกรรมจิตอาสา	$\bar{X}$	S.D.	ระดับพฤติกรรมจิตอาสา
34. การกระทำของบุคคลสำคัญในสังคม เช่น ดารา ที่มีการช่วยเหลือผู้อื่น เสียสละ มุ่งมั่นพัฒนาสังคม ทำให้ข้าพเจ้ารู้สึกชื่นชมและอยากทำตาม เช่น โครงการก้าว ของพี่ตูน บอดี้สแลม	4.18	.69	มาก
35. การนำเสนอข่าวจากสื่อโทรทัศน์ สื่อออนไลน์ทำให้ข้าพเจ้ารู้สึกเห็นใจอยากช่วยเหลือผู้อื่นมากขึ้น	4.11	.68	มาก

จากตารางที่ 2 พบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม ส่วนใหญ่มีระดับพฤติกรรมจิตอาสา อยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 4.53$)

ตารางที่ 3 แสดงจำนวนและร้อยละของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม จำแนกตามระดับพฤติกรรมจิตอาสาโดยรวม

ระดับพฤติกรรมจิตอาสา	จำนวน (คน)	ร้อยละ
มาก	270	93.8
ปานกลาง	18	6.3
น้อย	0	0
รวม	288	100.0

จากตารางที่ 3 พบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม ส่วนใหญ่มีระดับพฤติกรรมจิตอาสา อยู่ในระดับดี จำนวน 270 คน คิดเป็นร้อยละ 93.8

ส่วนที่ 3 ข้อมูลพฤติกรรมทางจริยธรรม

ตารางที่ 4 แสดงค่าเฉลี่ยและระดับพฤติกรรมทางจริยธรรมของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม จำแนกตามบุญกิริยาวัตถุ 10

บุญกิริยาวัตถุ 10	ตัวอย่างพฤติกรรมทางจริยธรรม	$\bar{X}$	S. D.	ระดับ
1. ทาน	การให้ทรัพย์สิน เงินทอง สิ่งของ ให้หนังสือธรรม ให้คำแนะนำให้คำปรึกษา ให้ภัยผู้อื่น	3.92	.74	มาก
2. ศีล	การรักษาระเบียบวินัย ถือศีล 5 หรือศีล 8 การไม่เบียดเบียนผู้อื่น การบวชพระ บวชเนกขัมมะ	3.65	.75	ปานกลาง
3. ภาวนา	สวดมนต์ ทำสมาธิ เจริญวิปัสสนา แม่เมตตา เจริญสติ	3.62	.83	ปานกลาง
4. อปจายนะ	ความอ่อนน้อมถ่อมตน การกราบ การไหว้ แสดงความเคารพ	4.31	.65	มาก

ตารางที่ 4 แสดงค่าเฉลี่ยและระดับพฤติกรรมทางจริยธรรมของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม จำแนกตามบุญกิริยาวัตถุ 10 (ต่อ)

บุญกิริยาวัตถุ 10	ตัวอย่าง พฤติกรรมทางจริยธรรม	$\bar{X}$	S. D.	ระดับ
5. เวรยāvัจจะ	จิตอาสา ช่วยเหลือเพื่อน ช่วยงานส่วนรวม ช่วยทำงานสังคม ช่วยงานวัด	4.42	.60	มาก
6. ปัตติทาน	แผ่ผลบุญหรือความดีที่让别人 กรวดน้ำ	3.89	.76	มาก
7. อนุโมทนา	ชื่นชม ยินดี อนุโมทนา ในความดีที่ผู้อื่นทำและในบุญที่ผู้อื่นทำ	4.09	.69	มาก
8. ฌัมมัสสวนะ	ฟังธรรม, ศึกษาธรรม รับฟังข้อคิดที่ดีงาม ฟังศีลธรรม อ่านหนังสือ ธรรมมะ	3.61	.85	ปานกลาง
9. ฌัมมเทสนา	แสดงธรรม สนทนาธรรม เผยแผ่ธรรมะ/ข้อคิดที่ดี ให้ข้อคิดดี ๆ คำแนะนำดี ๆ จากธรรมแก่ผู้อื่น	3.63	.84	ปานกลาง
10. ทิฏฐุชุกัมม	มีความเห็นถูกต้อง รู้หลักความดี รู้หลักคำสอนของพระพุทธศาสนา รู้วิธีสร้างสุขที่แท้จริง	3.88	.74	มาก
พฤติกรรมทางจริยธรรมโดยรวม		4.32	.59	มาก

จากตารางที่ 4 พบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม ส่วนใหญ่มีระดับพฤติกรรมทางจริยธรรมโดยรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.32$) และเมื่อแยกพิจารณาในแต่ละด้าน พบว่าด้านเวรยāvัจจะ ($\bar{X} = 4.42$) ด้านอปายณะ ($\bar{X} = 4.31$) ด้านอนุโมทนา ($\bar{X} = 4.09$) ด้านทาน ($\bar{X} = 3.92$) ด้านปัตติทาน ($\bar{X} = 3.89$) ด้านทิฏฐุชุกัมม ($\bar{X} = 3.88$) มีระดับพฤติกรรมทางจริยธรรมอยู่ในระดับมาก ส่วนด้านศีล ($\bar{X} = 3.65$) ด้านฌัมมเทสนา ($\bar{X} = 3.63$) ด้านภาวนา ($\bar{X} = 3.62$) และด้านฌัมมัสสวนะ ($\bar{X} = 3.61$) มีระดับพฤติกรรมทางจริยธรรม อยู่ในระดับปานกลาง

ตารางที่ 5 แสดงจำนวนและร้อยละของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม จำแนกตามระดับพฤติกรรมทางจริยธรรมโดยรวม

ระดับพฤติกรรมทางจริยธรรม	จำนวน (คน)	ร้อยละ
มาก	206	71.5
ปานกลาง	78	27.1
น้อย	4	1.4
รวม	288	100.0

จากตารางที่ 5 พบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม ส่วนใหญ่มีระดับพฤติกรรมทางจริยธรรม อยู่ในระดับมาก จำนวน 206 คน คิดเป็นร้อยละ 71.5

ส่วนที่ 4 ข้อมูลความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมจิตอาสากับพฤติกรรมทางจริยธรรม
 ตารางที่ 6 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมทางจริยธรรมกับพฤติกรรมจิตอาสาของ
 นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม โดยรวมและรายด้าน

ตัวแปร	พฤติกรรมจิตอาสาโดยรวม	
	R	P
พฤติกรรมทางจริยธรรม โดยรวม	.445**	.000
1. ทาน บุญเกิดจากการให้ทาน	.632**	.000
2. ศิล บุญเกิดจากการรักษาศีล	.638**	.000
3. ภาวนา บุญเกิดจากการเจริญภาวนา	.627**	.000
4. อปายณะ บุญเกิดจากการอ่อนน้อมถ่อมตนต่อผู้ใหญ่	.489**	.000
5. เวยยาวัจจะ บุญเกิดจากการชวนช่วยในกิจที่ชอบ	.624**	.000
6. ปัตติทาน บุญเกิดจากการให้ส่วนบุญ	.706**	.000
7. อนุโมทนา บุญเกิดจากการอนุโมทนาส่วนบุญ	.608**	.000
8. ธัมมัสสนะ บุญเกิดจากการฟังธรรม	.680**	.000
9. ธัมมเทศนา บุญเกิดจากการแสดงธรรม	.699**	.000
10. ทิฏฐุชุกัมม์ การทำความเห็นให้ตรง	.639**	.000

** $P < .01$

จากตารางที่ 6 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมทางจริยธรรมกับพฤติกรรมจิตอาสาของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม โดยรวมและรายด้าน พบว่า พฤติกรรมทางจริยธรรมกับพฤติกรรมจิตอาสา มีความสัมพันธ์ทางบวกโดยรวม ($r = .455$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาพฤติกรรมทางจริยธรรมในแต่ละด้าน พบว่า ด้านปัตติทาน ($r = .706$) ด้านธัมมเทศนา ($r = .699$) ด้านธัมมัสสนะ ($r = .680$) ด้านทิฏฐุชุกัมม์ ($r = .639$) ด้านศีล ($r = .638$) ด้านทาน ($r = .632$) ด้านภาวนา ($r = .627$) ด้านเวยยาวัจจะ ($r = .624$) ด้านอนุโมทนา ($r = .608$) และด้านอปายณะ ($r = .489$) มีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมจิตอาสา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อภิปรายผล

1. ปัจจัยส่วนบุคคลของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม

พบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีจำนวน 243 คน คิดเป็น ร้อยละ 84.4 สาขาภาษาไทย จำนวน 58 คน คิดเป็นร้อยละ 20.1 ภูมิลำเนาจังหวัดนครปฐม จำนวน 75 คน คิดเป็นร้อยละ 26.0

2. ระดับพฤติกรรมจิตอาสาของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม

พบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม ส่วนใหญ่มีระดับพฤติกรรมจิตอาสาอยู่ในระดับมาก จำนวน 270 คน คิดเป็นร้อยละ 93.8 นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม มีพฤติกรรมจิตอาสาอยู่ในระดับสูง 7 ด้าน ประกอบด้วย 1) ด้านการช่วยเหลือผู้อื่น 2) ด้านการรับรู้ในความสามารถของตน 3) ด้านการรับรู้เกี่ยวกับจริยธรรม 4) ด้านการเห็นคุณค่าในตัวเอง 5) ด้านการมุ่งมั่นพัฒนา และ 6) ด้านการมีตัวแบบด้านจิตอาสา สอดคล้องกับงานวิจัยของ วิราวรรณ คล้ายหิรัญ (2563) ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมจิตอาสาของนักศึกษามหาวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ราชบุรี ผลการวิจัยพบว่า พฤติกรรมจิตอาสาของนักศึกษาที่เข้าร่วมการศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับสูง มีการรับรู้ความสามารถของตนเอง การเห็นคุณค่าตนเองและแรงจูงใจอาสา มีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมจิตอาสาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ($p=.05$) สอดคล้องกับงานวิจัยของพระมหาวิเชียร ธมมวชิโร และคณะ (2563) ศึกษาเรื่อง รูปแบบการสร้างจิตอาสาและบำเพ็ญสาธารณะประโยชน์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยสงฆ์ในจังหวัดเลย ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยสงฆ์ทั้งสองแห่งมีเจตคติที่ดีต่องานจิตอาสาและบำเพ็ญสาธารณะประโยชน์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของศิริ เจริญใจ (2561) ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมด้านจิตอาสาของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมด้านจิตอาสาของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ตภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยพบว่า ปัจจัยด้านการมีตัวแบบด้านจิตอาสาส่งผลต่อการมีพฤติกรรมจิตอาสาในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของกนกพร ฉิมพลี (2559) ศึกษาเรื่อง การพัฒนารูปแบบการเสริมสร้างพฤติกรรมจิตอาสาของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา ผลการวิจัยพบว่า ระดับพฤติกรรมจิตอาสาของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมาโดยรวมอยู่ในระดับสูง รวมทั้งสอดคล้องกับงานวิจัยของธิดาชนก วงศ์พิทักษ์, และชญญา ลีส์ศุทรพ่าย (2556) ศึกษาเรื่อง ปัจจัยจิตสังคมที่ส่งผลต่อพฤติกรรมจิตอาสาของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ผลการวิจัยพบว่า พฤติกรรมจิตอาสาของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับสูง

3. ระดับพฤติกรรมทางจริยธรรมของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม

พบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม ส่วนใหญ่มีระดับพฤติกรรมทางจริยธรรมโดยรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.32$) และเมื่อแยกพิจารณาในแต่ละด้าน พบว่า ด้านเวยาวาจจะ ($\bar{X} = 4.42$) ด้านอุปายณะ ($\bar{X} = 4.31$) ด้านอนุโมทนา ($\bar{X} = 4.09$) ด้านทาน ($\bar{X} = 3.92$) ด้านปตติทาน ($\bar{X} = 3.89$) ด้านทิฎฐชุกัมม ($\bar{X} = 3.88$) มีระดับพฤติกรรมทางจริยธรรม อยู่ในระดับมาก ส่วนด้านศีล ($\bar{X} = 3.65$) ด้านธัมมเทสนา ($\bar{X} = 3.63$) ด้านภาวนา ($\bar{X} = 3.62$) และด้านธัมมัสสนา ($\bar{X} = 3.61$) มีระดับพฤติกรรมทางจริยธรรม อยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับงานวิจัยของชาญกิตติ์ โภคารัตนกุล (2560) ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมทางจริยธรรม

ของนักศึกษาปริญญาตรี มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่ ผลการวิจัยพบว่า พฤติกรรมทางจริยธรรมของนักศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่ ทั้งภาพรวม และทุกด้าน (ความมีสัมมาคารวะ ความซื่อสัตย์สุจริต ความมีหิริโอตตัปปะ ความมีน้ำใจ ความอดทน ความมีระเบียบวินัย และความรับผิดชอบ) อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของแพรภัทร ยอดแก้ว, และญาณภัทร ยอดแก้ว (2557) ศึกษาเรื่อง คุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามหลักบุญกิริยาวัตถุ 10 และพฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียนในศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ วัดโพรงมะเดื่อ จังหวัดนครปฐม ผลการวิจัยพบว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนในศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ ตามหลักบุญกิริยาวัตถุ 10 ได้แก่ 1) ทานมัย (รู้จักให้) 2) สีลมัย (มีวินัย) 3) ภวานามัย (ใจสะอาด) 4) อปจายนมัย (มารยาทดี) 5) ไวยยาวัจมัย (มีจิตสาธารณะ) 6) ปัตติทานมัย (เสียสละเพื่อผู้อื่น) 7) ปัตตานุโมทนามัย (ชื่นชมความดี) 8) อัมมัสสวนมัย (ไม่รู้สิ่งไม่มีโทษ) 9) อัมมเทสนามัย (ชี้นำคุณประโยชน์) 10) ทิฏฐุชุกัมม (เชื่อกฎแห่งกรรม) และนักเรียนในศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ มีพฤติกรรมทางจริยธรรมอยู่ในระดับดี และสอดคล้องกับงานวิจัยของแพรภัทร ยอดแก้ว (2556) ศึกษาเรื่อง การพัฒนาพฤติกรรมทางจริยธรรมของนักศึกษาโปรแกรมสังคมศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม ด้วยโครงการเพิ่มพลังการศึกษาด้วยหนังสือธรรมะของพระอาจารย์มิตซูโอะ คเวสโก ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาโปรแกรมสังคมศึกษา ส่วนใหญ่มีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับดี มีพฤติกรรมทางจริยธรรม อยู่ในระดับสูง รวมทั้งสอดคล้องกับงานวิจัยของแพรภัทร ยอดแก้ว, และญาณภัทร ยอดแก้ว (2553) ศึกษาเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติที่มีต่อการศึกษาระดับมัธยมศึกษา กับพฤติกรรมทางจริยธรรมของนักศึกษามหาวิทยาลัยสยาม ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยสยาม มีพฤติกรรมทางจริยธรรม อยู่ในระดับดี และทัศนคติที่มีต่อการศึกษาระดับมัธยมศึกษา อยู่ในระดับดี และสอดคล้องกับงานวิจัยของแพรภัทร ยอดแก้ว (2552) ศึกษาเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมทางจริยธรรมกับภาวะผู้นำทางการเปลี่ยนแปลงของนักศึกษา คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยสยาม ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยสยาม มีระดับพฤติกรรมทางจริยธรรม อยู่ในระดับขั้นที่ 5 มีภาวะผู้นำทางการเปลี่ยนแปลง อยู่ในระดับปานกลาง

4. ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมจิตอาสา กับพฤติกรรมทางจริยธรรมของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม

พบว่า พฤติกรรมทางจริยธรรมกับพฤติกรรมจิตอาสา มีความสัมพันธ์ทางบวกโดยรวม ($r = .455$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาพฤติกรรมทางจริยธรรมในแต่ละด้าน พบว่า ด้านปัตติทาน ($r = .706$) ด้านอัมมเทสนา ($r = .699$) ด้านอัมมัสสวนะ ($r = .680$) ด้านทิฏฐุชุกัมม ($r = .639$) ด้านศีล ($r = .638$) ด้านทาน ($r = .632$) ด้านภาวนา ($r = .627$) ด้านเวียวัจจะ ($r = .624$) ด้านอนุโมทนา ($r = .608$) และด้านอปจายนะ ($r = .489$) มีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรม

จิตอาสา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สอดคล้องกับงานวิจัยของพระอนุรักษ์ จิตวพัฒน์โน (สุขเรือง) (2565) ศึกษาเรื่อง พุทธจริยธรรมที่ส่งเสริมจิตอาสาชุมชนวัดเทพสิทธิการาม (บ้านไร่) ตำบลสามง่าม อำเภอสามง่าม จังหวัดพิจิตร ผลการวิจัยพบว่า จิตอาสา เป็นลักษณะทางจิตของบุคคลที่ประกอบด้วยความมีน้ำใจและจิตสาธารณะที่สละเวลา แรงกาย แรงใจ เพื่อประโยชน์เกื้อกูลต่อผู้อื่นหรือสังคม เป็นการกระทำด้วยความสมัครใจ ไม่หวังผลตอบแทนและ ประกอบด้วย 1) ทานมัย การทำความดีด้วยการให้ปันสิ่งของ 2) สีลมัย ข้อปฏิบัติสำหรับควบคุมกาย วาจา ให้ตั้งอยู่ในความดีงาม 3) ภวานมัย การทำความดีด้วยการอบรมจิต 4) อปจายนมัย การทำความดีด้วยการประพฤติอ่อนน้อม 5) เวยยาวัจจมัย การทำความดีด้วยการช่วยเหลือสงเคราะห์สังคม 6) ปัตติทานมัย การทำความดีด้วยการให้ส่วนบุญ 7) ปัตตานุโมทนามัย การทำความดีด้วยการยินดีในความดีที่ผู้อื่นกระทำ 8) ธัมมัสสนมัย การทำความดีด้วยการฟังธรรม 9) ธัมมเทศนามัย การทำความดีด้วยการแสดงธรรม และ 10) ทิฏฐุชุกกมัย การทำความดีด้วยการทำความเห็นถูกต้อง นอกจากนี้ยังพบว่าการทำจิตอาสาตามบุญกิริยาวัตถุ 10 ยิ่งก่อให้เกิดประโยชน์ในการพัฒนาทางกาย จิตใจและปัญญาไปพร้อมกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของแพรวฤทธิ์ ยอดแก้ว (2557) ศึกษาเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างความพึงพอใจต่อการอ่านหนังสือธรรมะในโครงการเพิ่มพลังการศึกษาด้วยหนังสือธรรมะของพระอาจารย์มิตซูโอะ คเวสโก และพฤติกรรมทางจริยธรรมของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม ผลการวิจัยพบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างความพึงพอใจต่อการอ่านหนังสือธรรมะกับพฤติกรรมทางจริยธรรม มีความสัมพันธ์กันทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01 และระดับ .05 และสอดคล้องกับงานวิจัยของแพรวฤทธิ์ ยอดแก้ว, และญาณภัทร ยอดแก้ว (2553) ศึกษาเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติที่มีต่อการศึกษาระดับมัธยมศึกษาชั้นต้นกับพฤติกรรมทางจริยธรรมของนักศึกษามหาวิทยาลัยสยาม ผลการวิจัยพบว่า ทัศนคติที่มีต่อการศึกษาระดับมัธยมศึกษาชั้นต้นมีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมทางจริยธรรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

จากการรวบรวมแนวคิด ทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวข้องและผลการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยขอเสนอความคิดเห็น เพื่อเป็นแนวทางในการเสริมสร้างพฤติกรรมจิตอาสาของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม ดังนี้

1.1 ควรจัดกิจกรรมเพื่อเพิ่มประสบการณ์ด้านจิตอาสาให้นักศึกษา ได้เพิ่มความรู้และประสบการณ์ทางจิตอาสามากขึ้น ซึ่งจะช่วยพัฒนาพฤติกรรมจิตอาสาและพฤติกรรมทางจริยธรรมและภาวะผู้นำทางจริยธรรมของนักศึกษา เพื่อให้ให้นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐมได้รับรู้ เข้าใจ สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้

1.2 ควรส่งเสริมให้นักศึกษา ได้เผยแพร่ความรู้และประสบการณ์ทางจิตอาสามากขึ้น เช่น การประกวดคลิปวิดีโอโครงการจิตอาสา การจัดนิทรรศการโครงการจิตอาสา เพื่อนำเสนอผลงานด้านจิตอาสา เป็นต้น ควรจัดโครงการต่าง ๆ เพื่อเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ผลงานด้านจิตอาสาของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม

1.3 ควรจัดกิจกรรมจิตอาสาให้นักศึกษา ได้มีโอกาสเสริมสร้างประสบการณ์เรียนรู้เกี่ยวกับคุณธรรม จริยธรรมมากขึ้น เช่น กิจกรรมธรรมศึกษา กิจกรรมจิตตปัญญาศึกษา ค่ายผู้นำจิตอาสา เป็นต้น

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาตัวแปรอิสระอื่น ๆ ที่มีความสำคัญ ซึ่งอาจมีผลต่อพฤติกรรมจิตอาสา และพฤติกรรมทางจริยธรรมของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม เช่น ภาวะผู้นำทางจริยธรรม ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ความฉลาดทางอารมณ์ พฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การ การยอมรับนับถือในตนเอง เป็นต้น

2.2 ควรศึกษาเปรียบเทียบระดับพฤติกรรมทางจริยธรรมของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม ที่ไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรมจิตอาสา

2.3 ควรศึกษาและพัฒนาหลักสูตรผู้นำจิตอาสา เพื่อใช้สำหรับอบรมและพัฒนาพฤติกรรมจิตอาสาของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม

เอกสารอ้างอิง

- กนกพร ฉิมพลี. (2559). รายงานการวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการเสริมสร้างพฤติกรรมจิตอาสาของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา. มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.
- คณะกรรมการส่งเสริมคุณธรรมแห่งชาติ. (2559). แผนแม่บทส่งเสริมคุณธรรมแห่งชาติ ฉบับที่ 1 (พ.ศ. 2559-2564) ตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 12 กรกฎาคม 2559. กรมการศาสนา กระทรวงวัฒนธรรม.
- _____. (2561). การส่งเสริมคุณธรรม “พอเพียง วินัย สุจริต จิตอาสา” สร้างคนดีสู่สังคม. ศูนย์คุณธรรม (องค์การมหาชน).
- ชาญกิตติ์ โกคาร์ตนกุล. (2560). ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมทางจริยธรรมของนักศึกษาปริญญาตรี มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่ (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ธิดาชนก วงศ์พิทักษ์, และชัยญา ลีศัตร์พ่าย. (2556). ปัจจัยจิตสังคมที่ส่งผลต่อพฤติกรรมจิตอาสาของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. วารสารวิชาการศิลปะศาสตร์ประยุกต์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ, 6(1), 64-73.

- พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตฺโต). (2543). *ความสุขของครอบครัวคือสันติสุขของสังคม* (พิมพ์ครั้งที่ 4). มูลนิธิพุทธธรรม.
- พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตฺโต). (2546). *พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลธรรม* (พิมพ์ครั้งที่ 12). สหธรรมิก.
- _____. (2552). *เครื่องวัดความเจริญของชาวพุทธ* (อารยวัฑฒิ). สหธรรมิก.
- พระไพศาล วิสาโล. (2556). *เดิมชีวิตด้วยจิตอาสา* (พิมพ์ครั้งที่ 6). เครือข่ายพุทธิกา.
- พระมหาวิเชียร ธมฺมวชิโร และคณะ. (2563). รูปแบบการสร้างจิตอาสาและบำเพ็ญสาธารณะประโยชน์ ของนักศึกษามหาวิทยาลัยสงฆ์ในจังหวัดเลย. *Journal of Roi Kaensarn Academi*, 5(2), (97-113).
- พระแสวงชัย ธมฺมกโมและคณะ. (2562). การพัฒนาคุณภาพชีวิตด้วยบุญกิริยาวัตถุ. *วารสารวิจัยราชภัฏพระนคร สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์*, 14(1), 192-205.
- พระอนุลักษ์ จิตวฑฒโน (สุขเรือง). (2565). *พุทธจริยธรรมที่ส่งเสริมจิตอาสาชุมชนวัดเทพสิทธิการาม (บ้านไร่) ตำบลสามง่าม อำเภอสามง่าม จังหวัดพิจิตร [วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต]*. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- แพรวภัทร ยอดแก้ว. (2552). *รายงานวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมทางจริยธรรมกับภาวะผู้นำทางการเปลี่ยนแปลงของนักศึกษา คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยสยาม*. มหาวิทยาลัยสยาม.
- _____. (2556). การพัฒนาพฤติกรรมทางจริยธรรมของนักศึกษาโปรแกรมสังคมศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม ด้วยโครงการเพิ่มพลังการศึกษาด้วยหนังสือธรรมะของพระอาจารย์มิตซูโอะ คเวสโก. ใน *การวิจัยเพื่อการพัฒนาท้องถิ่นอย่างยั่งยืนกับการก้าวสู่ประชาคมอาเซียน. รายงานสืบเนื่องจากการประชุมวิชาการระดับชาติ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม ครั้งที่ 5* (หน้า 786-796). มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม.
- _____. (2557). ความสัมพันธ์ระหว่างความพึงพอใจต่อการอ่านหนังสือธรรมะในโครงการเพิ่มพลังการศึกษาด้วยหนังสือธรรมะของพระอาจารย์มิตซูโอะ คเวสโก และพฤติกรรมทางจริยธรรมของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม. ใน *รายงานสืบเนื่องจากการประชุมวิชาการระดับชาติ และระดับนานาชาติ ครั้งที่ 7* (หน้า 200-207). มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- แพรวภัทร ยอดแก้ว, และญาณภัทร ยอดแก้ว. (2553). ความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติที่มีต่อการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นกับพฤติกรรมทางจริยธรรมของนักศึกษามหาวิทยาลัยสยาม. ใน *รายงานสืบเนื่องจากการประชุมวิชาการระดับชาติ ครั้งที่ 7* (หน้า 1272-1282). มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน.

- แพรวภัทร ยอดแก้ว, และญาณภัทร ยอดแก้ว. (2557). คุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามหลักบุญกิริยา
วัตถุ 10 และพฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียนในศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์วัด
โพรงมะเดื่อ จังหวัดนครปฐม. ใน รายงานสืบเนื่องจากการประชุมวิชาการระดับชาติ
ครั้งที่ 11 (หน้า 895-903) มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน.
- วิราวรรณ คล้ายหิรัญ. (2563). รายงานวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมจิตอาสาของนักศึกษา
พยาบาลวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ราชบุรี. วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ราชบุรี.
- ศิริ เจริญใจ. (2561). ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมด้านจิตอาสาของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต
[วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ]. มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต.
- ศูนย์โรงเรียนคุณธรรม มูลนิธิยุวสถิรคุณ. (2561). พลังจิตอาสาโรงเรียนคุณธรรม มูลนิธิยุวสถิรคุณ.
กรุงเทพฯ: สหมิตรพรินต์ติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง.

การพัฒนาแบบการจัดการเรียนรู้ วิชาการจัดแสดงสินค้า รหัสวิชา 20202-2007
โดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบ Active learning ร่วมกับเอกสารประกอบการเรียนการสอน
สำหรับนักเรียนประกาศนียบัตรวิชาชีพระดับชั้นปีที่ 3 สาขาวิชาการตลาด
วิทยาลัยอาชีวศึกษาเทศบาลนครปฐม

The Development of a Learning Management Model for the Product Exhibition
Subject (Course Code 20202-2007) Through Active Learning Process and
Teaching Materials for 3rd Year Vocational Certificate Students in Marketing at
Nakhon Pathom Municipal Vocational College

ฐิติวรดา ใจบริสุทธิ์^{1*}
Titiwarada Jaiborisut^{1*}

^{1*}ครูชำนาญการพิเศษ สาขาวิชาการตลาด วิทยาลัยอาชีวศึกษาเทศบาลนครปฐม
^{1*}Specialist teacher Marketing major Nakhon Pathom Municipal Vocational College

*Corresponding Author, Email: Titiwarrada@Gmail.com

Received: February 21, 2024

Revised: March 20, 2024

Accepted: May 9, 2024

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาข้อมูลพื้นฐานและความต้องการในการพัฒนาแบบการจัดการเรียนรู้ 2) สร้างและหาคุณภาพเบื้องต้นของแบบการจัดการเรียนรู้ วิชาการจัดแสดงสินค้า 3) ทดลองใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ และ 4) ประเมินผลและปรับปรุงรูปแบบการจัดการเรียนรู้ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการทดลอง ได้แก่ นักเรียนชั้น ปวช. 3 แผนกวิชาการตลาด ที่ลงทะเบียนเรียนวิชาการจัดแสดงสินค้า รหัสวิชา 20202-2007 ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566 วิทยาลัยอาชีวศึกษาเทศบาลนครปฐม จำนวน 10 คน เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินประสิทธิผลของแบบการจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วย แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชา การจัดแสดงสินค้า รหัสวิชา 20202-2007 แบบสอบถามความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการจัดการเรียนการสอน และแบบสอบถามความคิดเห็นของผู้เรียน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) สถิติค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน S.D. ค่าร้อยละ และเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนที่ได้กับค่าเฉลี่ยที่กำหนดขึ้น (ร้อยละ 80) โดยใช้ One – Sample T-Test ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางคอมพิวเตอร์

ผลการวิจัยพบว่า

1. ผลการศึกษาข้อมูลพื้นฐานและความต้องการในการพัฒนาแบบการจัดการเรียนรู้ของนักเรียนสรุปได้ว่า การจัดการเรียนรู้วิชาการจัดแสดงสินค้า โดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบ

Active learning ร่วมกับเอกสารประกอบการเรียนการสอน เหมาะสมสอดคล้องกับการจัดการเรียนการสอน

2. ผลการสร้างและหาคุณภาพเบื้องต้นของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ พบว่า รูปแบบการจัดการเรียนรู้มีองค์ประกอบสำคัญ คือ (1) แผนการจัดการเรียนรู้ โดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบ Active learning มี 4 ขั้นตอน คือ ขั้นการนำเข้าสู่บทเรียน ขั้นปฏิบัติงานกลุ่ม ขั้นการประยุกต์ใช้ ขั้นสรุปและประเมินผล (2) เอกสารประกอบการเรียนการสอน สอดคล้องในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.60$, S.D. = 0.45) ประสิทธิภาพ (E_1/E_2) ของรูปแบบการจัดการเรียนรู้มีค่าเท่ากับ 84.24/87.69 เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนด

3. ผลการทดลองใช้ พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาการจัดแสดงสินค้า หลังการเรียนด้วยรูปแบบการจัดการเรียนรู้ โดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบ Active learning ร่วมกับเอกสารประกอบการเรียนการสอน มีคะแนนเท่ากับหรือมากกว่าร้อยละ 80 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และนักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 2.59$, S.D.= 0.21)

4. การประเมินผลและปรับปรุง พบว่า ประสิทธิภาพ (E_1/E_2) ของรูปแบบการจัดการเรียนรู้วิชาการจัดแสดงสินค้า โดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบ Active learning ร่วมกับเอกสารประกอบการเรียน การสอน จากการทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่าง มีค่าเท่ากับ 85.22/91.50 มีประสิทธิภาพเป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนด และความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อรูปแบบการจัดการเรียนรู้ในภาพรวม นักเรียนร้อยละ 90.00 เห็นด้วยกับรูปแบบการจัดการเรียนรู้

คำสำคัญ: การจัดการเรียนรู้ การจัดแสดงสินค้า วิทยาลัยอาชีวศึกษาเทศบาลนครปฐม

Abstract

This research to 1) study basic information and needs for developing a learning management model, 2) create and find basic quality of a learning management model for subjects, product exhibitions, 3) experiment with the learning management model and 4) evaluate and improve the learning management model. The sample group used in the experiment was Vocational Certificate students. 3 Marketing Department Those who registered to study product exhibition subjects, course code 20202-2007, in the second semester of the academic year 2023, Nakhon Pathom Municipality Vocational College, totaling 10 people. Tools used to evaluate the effectiveness of learning management models include tests to measure academic achievement. Subject Exhibition Course Code 20202-2007 Satisfaction Questionnaire of students towards teaching and learning and student opinion questionnaires Data were analyzed using

Content Analysis, mean statistics ($\bar{X}$), standard deviation SD. Percentage and compare the average of the scores obtained with the average set (80 percent) using One – Sample T-Test with a computerized ready-made program

The results of this research were as follows:

1. The Results of the study of basic information and needs for developing a learning management model of the students concluded that Organizing learning about product exhibitions using the learning process Active learning together with teaching documents appropriate and consistent with teaching and learning arrangements ($\bar{X}$ = 4.60, S.D. = 0.45).

2. The results of creating and determining the preliminary quality of the learning management model found that the learning management model has important elements: (1) a learning management plan using the learning process Active Learning. There are 4 steps: the introduction step the efficiency (E_1/E_2) of the learning management model is equal to 84.24/87.69, in line with the specified standard criteria. into the lesson group work steps application steps summary and evaluation stage (2) teaching documents, overall consistency is at the highest level.

3. The results of the experiment found that academic achievement in product exhibition subjects after studying with the learning management model using the learning process Active learning together with teaching documents scores equal to or greater than 80 percent with statistical significance at the .05 level and students are satisfied with the teaching and learning arrangements are at a high level. ($\bar{X}$ = 2.59, S.D. = 0.21).

4. Evaluation and improvement found that efficiency (E_1/E_2) of learning management formats, subjects, product exhibitions using the learning process active learning together with teaching documents from the experiment with the sample group, the value is equal to 85.22/91.50 effective according to the specified standard criteria and opinions of students regarding the overall learning management model. Percentage of students 90.00 agree with the learning management model.

Keywords: *learning management, exhibition, Nakhon Pathom Municipality Vocational College*

บทนำ

การศึกษาเป็นรากฐานสำคัญในการสร้างสรรค์ความเจริญก้าวหน้า และแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ของสังคมได้ทำให้มนุษย์สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างสันติสุข โดยเฉพาะการพัฒนาประเทศไทยในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566 – 2570) ซึ่งอยู่ในห้วงเวลาของการปฏิรูปประเทศเพื่อแก้ปัญหาพื้นฐานหลายด้านที่สั่งสมมานาน ท่ามกลางสถานการณ์โลกที่เปลี่ยนแปลงรวดเร็ว และเชื่อมโยงกันใกล้ชิดมากขึ้น การแข่งขันด้านเศรษฐกิจจะเข้มข้นมากขึ้น สังคมโลกจะมีความเชื่อมโยงใกล้ชิดกันมากขึ้น เป็นสภาพไร้พรมแดน การพัฒนาเทคโนโลยีจึงเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว และกระทบชีวิตความเป็นอยู่ในสังคมและการดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจอย่างมาก การศึกษาจึงเป็นเครื่องมือสำคัญในการสร้างคน สร้างสังคม และสร้างชาติ เป็นกลไกหลักในการพัฒนากำลังคนให้มีคุณภาพ สามารถดำรงชีวิตอยู่ร่วมกับบุคคลอื่นในสังคมได้อย่างเป็นสุข ในกระแสการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของโลกศตวรรษที่ 21 เนื่องจากการศึกษามีบทบาทสำคัญในการสร้างความได้เปรียบของประเทศ เพื่อการแข่งขันและยืนหยัดในเวทีโลกภายใต้ระบบเศรษฐกิจและสังคมที่เป็นพลวัต ประเทศต่าง ๆ ทั่วโลกจึงให้ความสำคัญและทุ่มเทกับการพัฒนาการศึกษาเพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของตนให้สามารถก้าวทันการเปลี่ยนแปลงของระบบเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ ภูมิภาค และของโลก ควบคู่กับการธำรงรักษาอัตลักษณ์ของประเทศ การจัดการศึกษา การพัฒนาศักยภาพและขีดความสามารถของคนไทยให้มีทักษะ ความรู้ ความสามารถ และสมรรถนะที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดงานและการพัฒนาประเทศ เพื่อให้คนไทยมีคุณภาพชีวิตที่ดี สังคมไทยเป็นสังคมคุณธรรม จริยธรรม และประเทศสามารถก้าวข้ามประเทศที่มีกับดักรายได้ปานกลางไปสู่ประเทศที่พัฒนาแล้ว รองรับการเปลี่ยนแปลงของโลกทั้งในปัจจุบันและอนาคต (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560: 1)

นอกจากนั้นจากการศึกษาวิเคราะห์ผลการเรียนรู้ที่ผ่านมาในรายวิชา การจัดแสดงสินค้า (Visual Merchandising) รหัสวิชา 20202-2007 ของนักเรียนประกาศนียบัตรวิชาชีพ ระดับชั้นปีที่ 3 วิทยาลัยอาชีวศึกษาเทศบาลนครปฐม พบว่า ยังมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไม่เท่าที่ควรและไม่บรรลุเป้าหมายตามที่สถานศึกษากำหนด ซึ่งผู้วิจัยในฐานะผู้รับผิดชอบในการสอนจึงพยายามคิดหาวิธีที่จะปรับปรุงและพัฒนาผลการเรียนของนักเรียนให้ดีขึ้น ซึ่งแนวคิดเกี่ยวกับการปรับปรุงการเรียนการสอนให้ดีขึ้น วารินทร์พร พันเพ็ญฟู (2562: 137) ได้กล่าวไว้ว่า วิธีการจัดการเรียนการสอนแบบหนึ่งที่นำมาใช้ในการปรับปรุงการเรียนการสอนของครูคือ การเปลี่ยนวิธีการสอนจากแบบที่เคยใช้เป็นประจำหรือแบบ Passive Learning มาเป็นแบบการเรียนรู้เชิงรุก (Active learning) ซึ่งเป็นแนวคิดค่อนข้างใหม่ในการปฏิรูประบบการศึกษาแบบเดิมที่เน้นการถ่ายทอดความรู้จากผู้สอนสู่ผู้เรียนโดยตรง โดยอาศัยกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่ผู้เรียนได้ลงมือกระทำและได้ใช้กระบวนการคิดเกี่ยวกับสิ่งที่เขาได้กระทำลงไป การจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning เป็นกระบวนการจัดการ

เรียนรู้ตามแนวคิดการสร้างความรู้ด้วยตนเอง (Constructivism) ที่เน้นกระบวนการเรียนรู้มากกว่าเนื้อหาวิชา และการประเมินค่าจากสิ่งที่ได้รับจากกิจกรรมการเรียนรู้ ทำให้ การเรียนรู้เป็นไปอย่างมีความหมาย และนำไปใช้ในสถานการณ์อื่น ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะดำเนินการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ วิชา การจัดแสดงสินค้า รหัสวิชา 20202-2007 โดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบ Active learning ร่วมกับเอกสารประกอบการเรียนการสอน สำหรับนักเรียนประกาศนียบัตรวิชาชีพ ระดับชั้นปีที่ 3 สาขาวิชาการตลาด วิทยาลัยอาชีวศึกษาเทศบาลนครปฐม เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนประสบผลสำเร็จทางการเรียนรู้รายวิชาการจัดแสดงสินค้า (Visual Merchandising) รหัสวิชา 20202 – 2007 และสามารถนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ในการประกอบอาชีพ ศึกษาต่อ หรือโอกาสเฉพาะอื่น ๆ ตามจุดประสงค์ที่ต้องการต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐานและความต้องการในการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ วิชา การจัดแสดงสินค้า รหัสวิชา 20202-2007 โดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบ Active learning ร่วมกับเอกสารประกอบการเรียนการสอนสำหรับนักเรียนประกาศนียบัตรวิชาชีพ ระดับชั้นปีที่ 3 สาขาวิชาการตลาด วิทยาลัยอาชีวศึกษาเทศบาลนครปฐม
2. เพื่อสร้างและหาคุณภาพเบื้องต้นของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ วิชา การจัดแสดงสินค้า รหัสวิชา 20202-2007 โดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบ Active learning ร่วมกับเอกสารประกอบการเรียนการสอนสำหรับนักเรียนประกาศนียบัตรวิชาชีพ ระดับชั้นปีที่ 3 สาขาวิชาการตลาด วิทยาลัยอาชีวศึกษาเทศบาลนครปฐม
3. เพื่อทดลองใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ วิชา การจัดแสดงสินค้า รหัสวิชา 20202-2007 โดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบ Active learning ร่วมกับเอกสารประกอบการเรียนการสอนสำหรับนักเรียนประกาศนียบัตรวิชาชีพ ระดับชั้นปีที่ 3 สาขาวิชาการตลาด วิทยาลัยอาชีวศึกษาเทศบาลนครปฐม
4. เพื่อประเมินผลและปรับปรุงรูปแบบการจัดการเรียนรู้ วิชา การจัดแสดงสินค้า รหัสวิชา 20202-2007 โดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบ Active learning ร่วมกับเอกสารประกอบการเรียนการสอนสำหรับนักเรียนประกาศนียบัตรวิชาชีพ ระดับชั้นปีที่ 3 สาขาวิชาการตลาด วิทยาลัยอาชีวศึกษาเทศบาลนครปฐม

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ วิชาการจัดแสดงสินค้า รหัสวิชา 20202-2007 โดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบ Active learning ร่วมกับเอกสารประกอบการเรียนการสอน

สำหรับนักเรียนประกาศนียบัตรวิชาชีพระดับชั้นปีที่ 3 สาขาวิชาการตลาด วิทยาลัยอาชีวศึกษาเทศบาลนครปฐม เป็นลักษณะของการวิจัยและพัฒนา (Research and Development: R & D) ผสมผสานร่วมกับการออกแบบการจัดการเรียนรู้เชิงระบบ (System Approach) ใช้ระเบียบวิธีการวิจัยแบบผสมผสานวิธี (Mixed Methods Research) ด้วยการศึกษาวิธีการเชิงปริมาณ (Quantitative Methods) เสริมด้วยวิธีการเชิงคุณภาพ (Qualitative Methods) เพื่อตอบคำถามการวิจัยให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์ของการวิจัย โดยมีรายละเอียดวิธีดำเนินการวิจัยแบ่งเป็น 4 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การวิจัย (Research : R_1) เป็นขั้นการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน (Analysis : A) เกี่ยวกับความต้องการและความคิดเห็นของผู้เรียนเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้วิชาการจัดแสดงสินค้า (20202-2007) ความคิดเห็นของครูผู้สอน และผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการเรียนการสอนที่มีต่อแนวคิดของ โครงร่างรูปแบบการจัดการเรียนรู้ วิชาการจัดแสดงสินค้า รหัสวิชา 20202-2007 โดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบ Active learning ร่วมกับเอกสารประกอบการเรียนการสอนสำหรับนักเรียนประกาศนียบัตรวิชาชีพระดับชั้นปีที่ 3 สาขาวิชาการตลาด วิทยาลัยอาชีวศึกษาเทศบาลนครปฐม นำประเด็นการสนทนากลุ่มที่สร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัยจำนวน 3 คน ตรวจสอบความตรง และความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย ซึ่งผลการตรวจสอบคุณภาพด้านความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (content validity) ของประเด็นสนทนาได้ค่า IOC เท่ากับ 1.00 ทุกข้อ

ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนาและตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ วิชาการจัดแสดงสินค้า รหัสวิชา 20202-2007 (Development: D_1) เป็นขั้นการออกแบบและพัฒนา (Design and Development: D&D) โดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบ Active learning ร่วมกับเอกสารประกอบการเรียนการสอนสำหรับนักเรียนประกาศนียบัตรวิชาชีพระดับชั้นปีที่ 3 สาขาวิชาการตลาด วิทยาลัยอาชีวศึกษาเทศบาลนครปฐม และตรวจสอบคุณภาพเบื้องต้นโดยผู้เชี่ยวชาญและทดลองใช้ (tryout) กับนักเรียนระดับชั้น ปวช. ที่มีลักษณะไม่แตกต่างกับกลุ่มตัวอย่าง เพื่อตรวจสอบความเป็นไปได้และประเมินประสิทธิภาพแบบภาคสนาม (Field Tryout) นำแบบประเมินที่สร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย จำนวน 3 คน ตรวจสอบความเที่ยงตรง และความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัยโดยได้ค่า IOC พบว่า แบบประเมินที่สร้างมีค่า IOC เท่ากับ 1.00 ทุกข้อ

ขั้นตอนที่ 3 การวิจัย (Research: R_2) เป็นขั้นการทดลองใช้ (Implementation: I) รูปแบบการจัดการเรียนรู้ วิชาการจัดแสดงสินค้า รหัสวิชา 20202-2007 โดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบ Active learning ร่วมกับเอกสารประกอบการเรียนการสอนสำหรับนักเรียนประกาศนียบัตรวิชาชีพระดับชั้นปีที่ 3 สาขาวิชาการตลาด วิทยาลัยอาชีวศึกษาเทศบาลนครปฐม สร้างแบบสอบถามความพึงพอใจตามประเด็นที่ต้องการศึกษา โดยแบ่งออกเป็น 3 ด้าน คือ ด้านกิจกรรมการเรียนรู้ ด้านบรรยากาศการจัดการเรียนรู้ และด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

ด้านละ 4 ข้อ รวมจำนวน 12 ข้อ นำแบบสอบถามความพึงพอใจ เสนอให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัยจำนวน 3 คน ตรวจสอบความเที่ยงตรง และความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัยโดยได้ค่า IOC เท่ากับ 1.00 ทุกข้อ

ขั้นตอนที่ 4 การพัฒนา (Development : D₂) เป็นขั้นการประเมินประสิทธิผล (Evaluation : E) รูปแบบการจัดการเรียนรู้ วิชาการจัดแสดงสินค้า รหัสวิชา 20202-2007 โดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบ Active learning ร่วมกับเอกสารประกอบการเรียนการสอนสำหรับนักเรียน ประกาศนียบัตรวิชาชีพ ระดับชั้นปีที่ 3 สาขาวิชาการตลาด วิทยาลัยอาชีวศึกษาเทศบาลนครปฐม สร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาการจัดแสดงสินค้า รหัสวิชา 20202-2007 จำนวน 70 ข้อ เพื่อเลือกใช้จำนวน 40 ข้อ กำหนดคะแนนข้อละ 1 คะแนน และกำหนดการให้ค่าคะแนน คือ ตอบถูกได้ 1 คะแนน ตอบผิดได้ 0 คะแนน นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาการจัดแสดงสินค้า รหัสวิชา 20202-2007 เสนอให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย ตรวจสอบความตรง และความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัยโดยได้ค่า IOC อยู่ ระหว่าง 0.66 - 1.00 ทุกข้อ

ขอบเขตการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ที่ใช้ในการศึกษาค้างนี้ คือ นักเรียนประกาศนียบัตรวิชาชีพ ระดับชั้นปีที่ 3 สาขาวิชาการตลาด วิทยาลัยอาชีวศึกษาเทศบาลนครปฐม ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 3 ห้องเรียน จำนวนนักเรียน 35 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการศึกษาค้างนี้ คือ นักเรียนประกาศนียบัตรวิชาชีพ ระดับชั้นปีที่ 3 สาขาวิชาการตลาด วิทยาลัยอาชีวศึกษาเทศบาลนครปฐม ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 10 คน ได้มาโดยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 กำหนดข้อคำถามแบบปลายเปิด (opened form) และมีสาระครอบคลุมวัตถุประสงค์ของการวิจัย ความคิดเห็นของนักเรียนชั้น ปวช. เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ วิชาการจัดแสดงสินค้า รหัสวิชา 20202-2007 และ ความคิดเห็นของครูผู้สอน และผู้ทรงคุณวุฒิ ด้านการจัดการเรียนการสอนสาขาวิชาการตลาด ที่มีต่อแนวคิดของกระบวนการเรียนรู้แบบ Active learning ที่มุ่งเน้นสมรรถนะของนักเรียน และการใช้เอกสารประกอบการเรียนการสอนเป็นสื่อการเรียนรู้หลัก จำนวน 5 ข้อ

2.2 แบบทดสอบจากแบบฝึกหัดท้ายบทของแต่ละหน่วยการเรียนรู้ จำนวน 10 ข้อ ของแต่ละหน่วย จำนวน 10 คะแนน

2.3 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาการจัดแสดงสินค้า หลังจากที่เราเรียนครบทั้ง 9 หน่วยการเรียนรู้ เป็นแบบปรนัย ชนิดเลือกตอบ 5 ตัวเลือก จำนวน 40 ข้อ

2.4 แบบสอบถามความพึงพอใจตามประเด็นที่ต้องการศึกษา โดยแบ่งออกเป็น 3 ด้าน คือ ด้านกิจกรรมการเรียนรู้ ด้านบรรยากาศการจัดการเรียนรู้ และด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ด้านละ 4 ข้อ รวมจำนวน 12 ข้อ

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 ผู้วิจัยได้ประสานกับผู้อำนวยการวิทยาลัยอาชีวศึกษาเทศบาลนครปฐม เพื่อขออนุญาตจัดการเรียนการสอนตามรูปแบบ การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ วิชาการจัดแสดงสินค้า รหัสวิชา 20202-2007 โดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบ Active learning ร่วมกับเอกสารประกอบการเรียนการสอนสำหรับนักเรียนประกาศนียบัตรวิชาชีพระดับชั้นปีที่ 3 สาขาวิชาการตลาด วิทยาลัยอาชีวศึกษาเทศบาลนครปฐม

3.2 ดำเนินการทดลอง ใช้การวิจัยเชิงทดลองแบบกลุ่มเดียวทดสอบก่อนหลัง (One-Group Pretest-Posttest Design)

3.3 ดำเนินการสร้างข้อคำถามนั้นให้สอดคล้องกับจุดประสงค์ของการวิจัย นำมาปรับปรุงแก้ไข ซึ่งผลการตรวจสอบคุณภาพด้านความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (content validity) ของแบบสอบถามได้ค่า IOC เท่ากับ 1.00 ทุกข้อ ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบทั้งฉบับโดยการคำนวณจากสูตร KR20 ของ คูเดอร์ และริชาร์ดสัน ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.9876

3.4 นักเรียนทำแบบทดสอบของคะแนนที่นักเรียนทำจากแบบฝึกหัดท้ายบทของแต่ละหน่วย การเรียนรู้ จำนวน 10 ข้อ ของแต่ละหน่วย

3.5 นักเรียนทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาการจัดแสดงสินค้า หลังจากที่เราเรียนครบทั้ง 9 หน่วยการเรียนรู้ เป็นแบบปรนัย ชนิดเลือกตอบ 5 ตัวเลือก จำนวน 40 ข้อ ก่อนเรียนและหลังเรียน

3.6 แบบสอบถามความพึงพอใจตามประเด็นที่ต้องการศึกษา โดยแบ่งออกเป็น 3 ด้าน คือ ด้านกิจกรรมการเรียนรู้ ด้านบรรยากาศการจัดการเรียนรู้ และด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ด้านละ 4 ข้อ รวมจำนวน 12 ข้อ

3.7 นำผลการทดสอบแบบทดสอบของคะแนนที่นักเรียนทำจากแบบฝึกหัดท้ายบทของแต่ละหน่วยการเรียนรู้มาหา ค่าทางสถิติ

3.8 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้จากการตอบของกลุ่มตัวอย่างมาวิเคราะห์ระดับความพึงพอใจโดยใช้สถิติค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เทียบเกณฑ์การประเมินที่ต้องมีค่าเฉลี่ยของคะแนนตั้งแต่ 2.50 ขึ้นไป

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 หาค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ สถิติค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าร้อยละ และเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนที่ได้กับค่าเฉลี่ยที่กำหนดขึ้นโดยใช้ One – Sample T-Test ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางคอมพิวเตอร์ ของคะแนนที่ได้จากการทำจากแบบฝึกหัดท้ายบทของแต่ละหน่วยการเรียนรู้ แบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังจากที่เรียนครบทั้ง 9 หน่วยการเรียนรู้ วิชาการจัดแสดงสินค้า

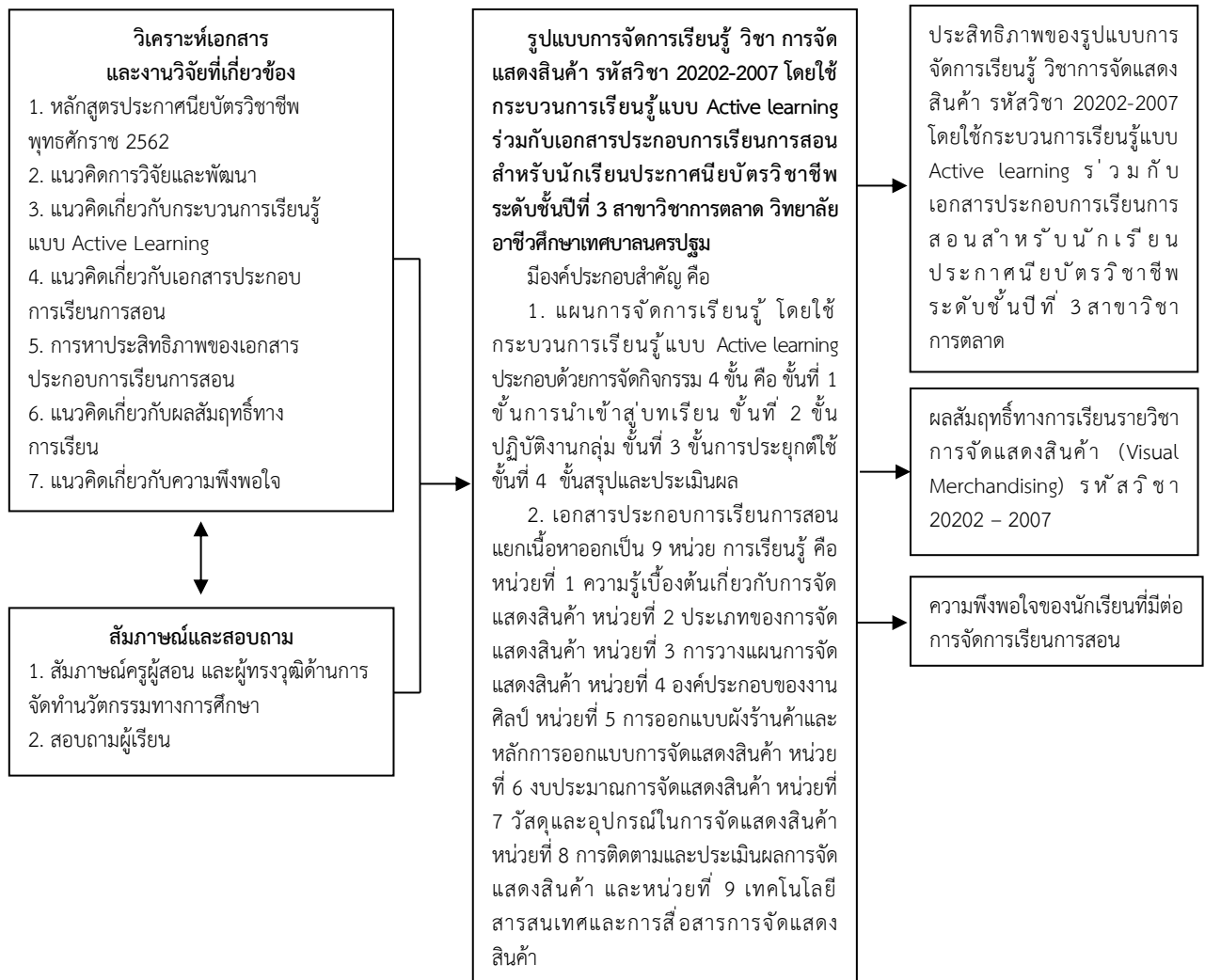
4.2 การหาค่าของแบบประเมินคำถามแบบปลายเปิด(opened form) ที่สร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย ตรวจสอบความตรง และมีสาระครอบคลุมวัตถุประสงค์ของการวิจัย เพื่อนำไปหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item objective Congruence: IOC) ตรวจสอบคุณภาพด้านความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (content validity) ของแบบสอบถามได้ค่า IOC เท่ากับ 1.00 ทุกข้อ

4.3 การทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาการจัดแสดงสินค้า รหัสวิชา 20202-2007 ใช้ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนที่ได้กับค่าเฉลี่ยที่กำหนดขึ้น (ร้อยละ 80) โดยใช้ One – Sample T-Test ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางคอมพิวเตอร์

4.4 การหาค่าแบบสอบถามความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการจัดการเรียนการสอน ใช้ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยกับเกณฑ์ที่กำหนด

กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยและพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ วิชาการจัดแสดงสินค้า รหัสวิชา 20202-2007 โดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบ Active learning ร่วมกับเอกสารประกอบการเรียนการสอนสำหรับนักเรียนประกาศนียบัตรวิชาชีพระดับชั้นปีที่ 3 สาขาวิชาการตลาด วิทยาลัยอาชีวศึกษาเทศบาลนครปฐม ซึ่งแสดงแผนภาพกรอบแนวคิดการวิจัยได้ ดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาข้อมูลพื้นฐานและความต้องการในการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ โดยภาพรวม พบว่า ความเห็นของนักเรียน สรุปได้ว่า การจัดการเรียนรู้วิชาการจัดแสดงสินค้า รหัสวิชา 20202-2007 ในปัจจุบัน ครูมีความเป็นกันเองกับผู้เรียนดี ส่วนใหญ่จัดการเรียนรู้ ใช้การบรรยายร่วมกับการให้ผู้เรียนอ่านเนื้อหาของบทเรียน ทำแบบฝึกหัด และทำแบบทดสอบ ในหนังสือเรียน มีสื่อรูปภาพ ใบความรู้ คลิปวิดีโอสั้น ๆ ประกอบการเรียน โดยการจัดการเรียนรู้ ควรมีกิจกรรมการเรียนรู้ที่แปลกใหม่ มีการจัดกิจกรรมปฏิบัติและ มีกิจกรรมกลุ่มร่วมกัน ความเห็นของครูและผู้ทรงคุณวุฒิ สรุปได้ว่า กระบวนการเรียนรู้แบบ Active learning ที่มุ่งเน้นสมรรถนะของนักเรียน และการใช้เอกสารประกอบการเรียนการสอนเป็นสื่อการเรียนรู้หลัก มีความเหมาะสมกับการจัดการเรียน การสอนวิชาการจัดแสดงสินค้า องค์ประกอบของรูปแบบการจัดการเรียนรู้

ควรมีแผนการจัดการเรียนรู้และสื่อการสอนประเภทเอกสารประกอบการเรียน โดยแยกเนื้อหาออกเป็นหน่วยย่อย ๆ ให้ครบถ้วนตามหลักสูตร แผนการสอนควรระบุให้ผู้เรียนมีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ และสร้างองค์ความรู้ร่วมกันในกลุ่ม การวัดผลควรมีใบงานและแบบทดสอบทุกหน่วยการเรียนรู้

2. ผลการสร้างและหาคุณภาพเบื้องต้นของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ พบว่า รูปแบบการจัดการเรียนรู้มีองค์ประกอบสำคัญ คือ (1) แผนการจัดการเรียนรู้ โดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบ Active learning ที่มุ่งเน้นสมรรถนะนักเรียน ประกอบด้วยการจัดกิจกรรม 4 ขั้นตอน คือ ขั้นการนำเข้าสู่บทเรียน ขั้นปฏิบัติงานกลุ่ม ขั้นการประยุกต์ใช้ และขั้นสรุปและประเมินผล (2) เอกสารประกอบการเรียนการสอน แยกเนื้อหาออกเป็น 9 หน่วยการเรียนรู้ ในแต่ละหน่วยจะประกอบด้วยเนื้อหาความรู้ประจำหน่วย ใบงาน และแบบทดสอบ โดยรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่สร้างมีค่าความเหมาะสมและสอดคล้องในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.60$, S.D. = 0.45) ประสิทธิภาพ (E_1/E_2) ของรูปแบบการจัดการเรียนรู้มีค่าเท่ากับ 84.24/87.69 เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนด

3. ผลการทดลองใช้ พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาการจัดแสดงสินค้า รหัสวิชา 20202-2007 หลังการเรียนรู้ด้วยรูปแบบการจัดการเรียนรู้ วิชาการจัดแสดงสินค้า รหัสวิชา 20202-2007 โดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบ Active learning ร่วมกับเอกสารประกอบการเรียนการสอนสำหรับนักเรียนประกาศนียบัตรวิชาชีพระดับชั้นปีที่ 3 สาขาวิชาการตลาด วิทยาลัยอาชีวศึกษาเทศบาลนครปฐม มีคะแนนเท่ากับหรือมากกว่าร้อยละ 80 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และนักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 2.59$, S.D.= 0.21)

4. การประเมินผลและปรับปรุง พบว่า ประสิทธิภาพ (E_1/E_2) ของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ วิชา การจัดแสดงสินค้า รหัสวิชา 20202-2007 โดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบ Active learning ร่วมกับเอกสารประกอบการเรียนการสอนสำหรับนักเรียนประกาศนียบัตรวิชาชีพระดับชั้นปีที่ 3 สาขาวิชาการตลาด วิทยาลัยอาชีวศึกษาเทศบาลนครปฐม จากการทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างมีค่าเท่ากับ 85.22/91.50 มีประสิทธิภาพเป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนด และความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อรูปแบบการจัดการเรียนรู้ในภาพรวม นักเรียนร้อยละ 90.00 เห็นด้วยกับรูปแบบการจัดการเรียนรู้

ข้อมูลคะแนนจากการทดลองใช้

คะแนนจากแบบทดสอบท้ายหน่วยการเรียนรู้

ลำดับ	หน่วยการเรียนรู้									รวม
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	
1	8	8	8	8	8	9	8	8	8	73
2	9	9	9	9	8	8	8	9	10	79
3	8	8	8	8	8	8	8	8	8	72
4	8	8	8	8	8	8	8	9	8	73
5	9	10	9	9	9	10	9	10	10	85
6	10	10	10	10	9	10	10	9	10	88
7	7	8	9	8	8	9	8	8	8	73
8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	72
9	8	8	8	8	8	8	8	8	8	72
10	9	9	8	9	9	9	9	9	9	80
รวม	84.00	86.00	85.00	85.00	83.00	87.00	84.00	86.00	87.00	767.00
$\bar{X}$	8.40	8.60	8.50	8.50	8.30	8.70	8.40	8.60	8.70	76.70
S.D.	0.84	0.84	0.71	0.71	0.48	0.82	0.70	0.70	0.95	5.96
%	84.00	86.00	85.00	85.00	83.00	87.00	84.00	86.00	87.00	85.22

คะแนนจากแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ลำดับนักเรียน	คะแนนที่ได้
1	37
2	38
3	35
4	38
5	39
6	39
7	34
8	34
9	34
10	38
รวม	366.00
$\bar{X}$	36.60
S.D.	2.12
ร้อยละ	91.50

อภิปรายผล

จากการดำเนินการตามขั้นตอนการวิจัยที่ได้นำเสนอ ปรากฏผลการวิจัยที่สามารถนำมาอภิปรายผล ได้ ดังนี้

1. ผลการศึกษาข้อมูลพื้นฐานและความต้องการในการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ โดยภาพรวม พบว่า ความเห็นของนักเรียน สรุปได้ว่า การจัดการเรียนรู้วิชาการจัดแสดงสินค้า รหัสวิชา 20202-2007 ในปัจจุบันครุมีความเป็นกันเองกับผู้เรียนดี ส่วนใหญ่จัดการเรียนรู้ใช้การบรรยายร่วมกับการให้ผู้เรียนอ่านเนื้อหาของบทเรียน ทำแบบฝึกหัด และทำแบบทดสอบ ในหนังสือเรียน มีสื่อรูปภาพ ใบความรู้ คลิปวิดีโอสั้น ๆ ประกอบการเรียน การนำรูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบ Active learning ร่วมกับเอกสารประกอบการเรียนการสอน มาใช้ในการจัดการเรียนการสอน ส่วนความเห็นของครูและผู้ทรงคุณวุฒิ สรุปได้ว่า กระบวนการเรียนรู้แบบ Active learning ที่มุ่งเน้นสมรรถนะของนักเรียน และการใช้เอกสารประกอบการเรียนการสอนเป็นสื่อการเรียนรู้หลัก มีความเหมาะสมกับการจัดการเรียนการสอนวิชาการจัดแสดงสินค้า ผลการศึกษามีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับแนวคิดของสุพัทธ์ พิบูลย์ (2551: 43 - 46) ที่ได้กำหนดกระบวนการพัฒนานวัตกรรมโดยใช้การวิจัยและพัฒนาในขั้นที่ 1 คือการวิเคราะห์สภาพปัญหา (การวิจัยเชิงสำรวจ) นักวิจัยและพัฒนาจะเริ่มกิจกรรมด้วยการวิเคราะห์ ทบทวนสภาพปัจจุบัน และปัญหาในการทำงาน ในกรณีของครูและบุคลากรทางการศึกษาเป็นการวิเคราะห์ปัญหา การจัดการเรียนการสอนในห้องเรียน (ปัญหาคุณภาพการเรียนการสอน ปัญหาพฤติกรรม และทักษะของผู้เรียน ปัญหากระบวนการสอน วิธีสอน สื่อประกอบการสอน ฯลฯ) และสอดคล้องกับแนวคิดของวารุ เฟ็งสวัสดิ์ (2552: 3 - 4) ที่ได้กล่าวว่า กระบวนการวิจัยและพัฒนา มีขั้นตอนประการแรก คือ การสำรวจ สังเคราะห์สภาพปัญหาและความต้องการ เป็นการดำเนินการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey research) หรือการสังเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อหาคำตอบเกี่ยวกับสภาพปัญหา ความต้องการเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ ผลการดำเนินการในขั้นตอนนี้จะทำให้ผู้วิจัยสามารถพัฒนาผลิตภัณฑ์ได้สอดคล้องเหมาะสมกับความต้องการของกลุ่มเป้าหมายที่จะใช้ผลิตภัณฑ์ที่พัฒนาขึ้น

2. ผลการสร้างและหาคุณภาพเบื้องต้นของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ พบว่า รูปแบบการจัดการเรียนรู้มีองค์ประกอบสำคัญ คือ (1) แผนการจัดการเรียนรู้ โดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบ Active learning ที่มุ่งเน้นสมรรถนะนักเรียน ประกอบด้วยการจัดกิจกรรม 4 ขั้นตอน คือ ขั้นการนำเข้าสู่บทเรียน ขั้นปฏิบัติงานกลุ่ม ขั้นการประยุกต์ใช้ และขั้นสรุปและประเมินผล (2) เอกสารประกอบการเรียนการสอน แยกเนื้อหาออกเป็น 9 หน่วยการเรียนรู้ ในแต่ละหน่วยจะประกอบด้วย เนื้อหาความรู้ ประจำหน่วย ใบงาน และแบบทดสอบ โดยรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่สร้างมีค่าความเหมาะสม และสอดคล้องในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.60$, S.D. = 0.45) ประสิทธิภาพ (E_1/E_2) ของรูปแบบการจัดการเรียนรู้มีค่าเท่ากับ 84.24/87.69 เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนด

ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้วิจัยได้ทำการศึกษาจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องจากนักการศึกษาหลายท่าน เช่น ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2551: 52) ที่ได้อธิบายขั้นตอนการผลิตเอกสารประกอบการเรียนการสอน โดยมีรายละเอียดขั้นตอนต่าง ๆ 10 ขั้นตอน คือ 1) การกำหนดหมวดหมู่เนื้อหาและประสบการณ์ เป็นการกำหนดเป็นหมวดวิชากลุ่มประสบการณ์ หรืออาจจะเป็นบูรณาการกับเนื้อหาวิชาอื่น 2) กำหนดหน่วยการสอน ในขั้นนี้เป็นการแบ่งเนื้อหาวิชาออกเป็นหน่วยสำหรับการสอนหน่วยการสอนครั้งละ 60 นาที 120 นาที หรือ 180 นาที 3) กำหนดหัวเรื่อง เมื่อกำหนดหน่วยการสอนแต่ละครั้งได้แล้ว ก็เป็นการแบ่งเนื้อหาของหน่วยการสอนให้ย่อยลงมาอย่างที่เราเรียกว่าหัวเรื่อง โดยพิจารณาเนื้อหา และกิจกรรมการเรียนรู้ในเนื้อหานั้น ๆ ประกอบกัน 4) กำหนดมโนทัศน์และหลักการเป็นการกำหนดสาระสำคัญจากหัวเรื่องในหน่วยนั้น ๆ โดยพิจารณาว่าในหัวเรื่องนั้นมีสาระสำคัญที่ผู้เรียนจะต้องเรียนรู้หรือให้เกิดขึ้นหลังจากเรียนจากเอกสารประกอบการเรียนการสอนแล้ว 5) กำหนดวัตถุประสงค์ 6) กำหนดกิจกรรมการเรียนรู้ แต่ละหน่วยจะต้องให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ 7) กำหนดประเมินผล โดยพิจารณาวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมที่ตั้งไว้ 8) การเลือก และผลิตสื่อการสอน จะต้องพิจารณาว่าลักษณะเนื้อหาและลักษณะผู้เรียนตามที่กำหนดไว้ในสื่อชนิดใดหรือกิจกรรมการเรียนรู้แบบใดจึงจะเหมาะสมสอดคล้อง 9) การหาประสิทธิภาพของเอกสารประกอบการเรียนการสอน นำเอกสารประกอบการเรียนการสอนไปทดลองเพื่อตรวจสอบว่าเอกสารประกอบการเรียนการสอนนั้นสามารถทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์เพียงใดจะนำไปปรับปรุงแก้ไขจนทำให้การเรียนรู้จากเอกสารประกอบการเรียนนั้น และ 10) การใช้เอกสารประกอบการเรียนการสอนที่ผ่านการทดลองหาประสิทธิภาพและปรับปรุงแล้วจึงจะสามารถนำไปใช้ในห้องเรียนได้โดยจะมีขั้นตอนต่าง ๆ ในการใช้ ดังนี้ (1) ผู้เรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียนเพื่อพิจารณาความรู้พื้นฐานก่อนเรียนเนื้อหานั้น ๆ (2) ชี้นำเข้าสู่บทเรียน (3) ขั้นประกอบกิจกรรมการเรียนรู้ (4) ขั้นสรุปบทเรียน และ (5) ผู้เรียนทำแบบทดสอบหลังเรียน และขั้นตอนการสร้างที่ถูกต้องตามหลักวิชาการดังกล่าว ทำให้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ วิชา การจัดแสดงสินค้า รหัสวิชา 20202-2007 โดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบ Active learning ร่วมกับเอกสารประกอบการเรียนการสอนสำหรับนักเรียนประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 3 สาขาวิชาการตลาด วิทยาลัยอาชีวศึกษาเทศบาลนครปฐมมีประสิทธิภาพผ่านเกณฑ์ที่กำหนดดังกล่าว ผลการวิจัยสอดคล้องกับชนิษฐา คล้ายแดง (2562: 143 - 145) ที่ได้วิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้อย่างกระตือรือร้น (Active learning) ร่วมกับชุดการสอนคณิตศาสตร์ เรื่อง การบวก ลบ คูณ หาร เศษส่วน เพื่อส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ผลการวิจัยพบว่าองค์ประกอบหลักของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ ได้แก่ 1) แผนการสอนรูปแบบการจัดการเรียนรู้อย่างกระตือรือร้น (Active learning) 2) ชุดการสอนคณิตศาสตร์ เรื่อง การบวก ลบ คูณ หาร เศษส่วน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 4 ชุด 3) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนประจำหน่วยการ

เรียนรู้ ผลการประเมินคุณภาพจากผู้เชี่ยวชาญ มีความเหมาะสมในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อนำรูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุดการเรียนรู้คณิตศาสตร์แบบร่วมมือ เทคนิค TAI เรื่องการหารไปหาประสิทธิภาพรายบุคคล แบบกลุ่มเล็ก และแบบภาคสนามได้ประสิทธิภาพ (E1/E2) เท่ากับ 68.33/70.00 , 79.31/79.44 และ 83.25/84.25 ตามลำดับ

3. ผลการทดลองใช้ พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาการจัดแสดงสินค้า รหัสวิชา 20202-2007 หลังการเรียนด้วยรูปแบบการจัดการเรียนรู้ วิชา การจัดแสดงสินค้า รหัสวิชา 20202-2007 โดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบ Active learning ร่วมกับเอกสารประกอบการเรียนการสอนสำหรับนักเรียนประกาศนียบัตรวิชาชีพระดับชั้นปีที่ 3 สาขาวิชาการตลาด วิทยาลัยอาชีวศึกษาเทศบาลนครปฐม มีคะแนนเท่ากับหรือมากกว่าร้อยละ 80 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และนักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้การจัดการเรียนการสอนใช้กระบวนการเรียนรู้แบบ Active learning จึงส่งผลให้การเรียนรู้ของนักเรียนมีประสิทธิภาพ ได้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอยู่ในเกณฑ์ที่น่าพอใจ และนักเรียนพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอน สอดคล้องกับ Meyers & Jones (1993: xi) ที่กล่าวไว้ว่า การจัดการเรียนรู้แบบ Active learning ก่อประโยชน์ให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน โดยเพิ่มแรงจูงใจต่อการเรียนรู้ ลดการแข่งขัน และการแยกตัวจากชั้นเรียนของผู้เรียน ทุก ๆ คนเรียนรู้ที่จะทำงานร่วมกัน การจัดการเรียนรู้เป็นแบบที่ส่งเสริมการมีปฏิสัมพันธ์ต่อกัน ทำให้ผู้เรียนรู้สึกว่าคำแนะนำที่ได้รับจากเพื่อนมีคุณค่า และยังสอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2562: 4 – 5) ที่กล่าวถึงความสำคัญของการจัดการเรียนรู้แบบ Active learning ไว้ ดังนี้ 1) Active learning ส่งเสริมการมีอิสระทางด้านความคิด และการกระทำของผู้เรียน การมีวิจารณญาณ และการคิดสร้างสรรค์ ผู้เรียนจะมีโอกาส มีส่วนร่วมในการปฏิบัติจริง และมีการใช้วิจารณญาณในการคิด และตัดสินใจในการปฏิบัติกิจกรรมนั้น มุ่งสร้างให้ผู้เรียนเป็นผู้กำกับทิศทางการเรียนรู้ ค้นหาสไตล์การเรียนรู้ของตนเองสู่การเป็นผู้รู้คิด รู้ตัดสินใจด้วยตนเอง (Metacognition) เพราะฉะนั้น Active learning จึงเป็นแนวทางการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาความคิดขั้นสูง (higher order thinking) ในการมีวิจารณญาณ การวิเคราะห์ การคิดแก้ปัญหา การประเมิน ตัดสินใจ และการสร้างสรรค์ 2) Active learning สนับสนุนส่งเสริมให้เกิดความร่วมมือกันอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งความร่วมมือในการปฏิบัติงานกลุ่มจะนำไปสู่ความสำเร็จในภาพรวม 3) Active learning ทำให้ผู้เรียนทุ่มเทในการเรียน จูงใจในการเรียน และทำให้ผู้เรียนแสดงออกถึงความรู้ความสามารถ เมื่อผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการปฏิบัติกิจกรรมอย่างกระตือรือร้นในสภาพแวดล้อม ที่เอื้ออำนวยผ่านการใช้กิจกรรมที่ครูจัดเตรียมไว้ให้ อย่างหลากหลาย ผู้เรียนเลือกเรียนรู้กิจกรรมต่าง ๆ ตามความสนใจและความถนัดของตนเอง เกิดความรับผิดชอบและทุ่มเทเพื่อมุ่งสู่ความสำเร็จ และ 4) Active learning ส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ที่ก่อให้เกิดการพัฒนาเชิงบวกทั้งตัวผู้เรียนและตัวครู เป็นการปรับการเรียนเปลี่ยนการสอน

ผู้เรียนจะมีโอกาสได้เลือกใช้ความถนัด ความสนใจความสามารถที่เป็นความแตกต่างระหว่างบุคคล (individual different) สอดรับกับแนวคิดพหุปัญญา (multiple intelligence) เพื่อแสดงออกถึงตัวตนและศักยภาพของตัวเอง ส่วนครูผู้สอนต้องมีความตระหนักที่จะปรับเปลี่ยนบทบาท แสวงหาวิธีการ กิจกรรมที่หลากหลาย เพื่อช่วยเสริมสร้างศักยภาพของผู้เรียนแต่ละคน สิ่งเหล่านี้จะทำให้ครูเกิดทักษะในการสอนและมีความเชี่ยวชาญในบทบาท หน้าที่ที่รับผิดชอบ เป็นการพัฒนาตน พัฒนางาน และพัฒนาผู้เรียนไปพร้อมกัน ผลการวิจัยที่ได้สอดคล้องกับ Nur & Kesercigolu (2010: 128 อ้างถึงใน สุชาติา แก้วพิกุล, 2555: 27) ที่ได้ศึกษาผลกระทบของการเรียนรู้แบบ Active Learning กับความรู้ทางวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 หลังจากการทดลองที่ใช้การจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning โดยการทดลองระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม เป็นเวลา 10 สัปดาห์ พบว่า กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมมีผลการเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยกลุ่มทดลองมีผลการเรียนดีกว่ากลุ่มควบคุม

4. การประเมินผลและปรับปรุง พบว่า ประสิทธิภาพ (E1/E2) ของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ วิชา การจัดแสดงสินค้า รหัสวิชา 20202-2007 โดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบ Active learning ร่วมกับเอกสารประกอบการเรียนการสอนสำหรับนักเรียนประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 3 สาขาวิชาการตลาด วิทยาลัยอาชีวศึกษาเทศบาลนครปฐม จากการทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่าง มีค่าเท่ากับ 85.22/91.50 มีประสิทธิภาพเป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนด และความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อรูปแบบการจัดการเรียนรู้ในภาพรวม นักเรียนร้อยละ 90.00 เห็นด้วยกับรูปแบบการจัดการเรียนรู้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ขนิษฐา คล้ายแดง (2562: 143 - 145) ที่ได้วิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้อย่างกระตือรือร้น (Active Learning) ร่วมกับชุดการสอนคณิตศาสตร์ เรื่อง การบวก ลบ คูณ หาร เศษส่วน เพื่อส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 พบว่า รูปแบบการจัดการเรียนรู้อย่างกระตือรือร้น (Active learning) ร่วมกับชุดการสอนคณิตศาสตร์ เรื่อง การบวก ลบ คูณ หาร เศษส่วน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีประสิทธิภาพ (E1/E2) เท่ากับ 87.37/88.75 และนักเรียนร้อยละ 87.50 เห็นด้วยกับรูปแบบการจัดการเรียนรู้อย่างกระตือรือร้น (Active learning) ร่วมกับชุดการสอนคณิตศาสตร์ เรื่อง การบวก ลบ คูณ หาร เศษส่วน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

ข้อเสนอแนะ

จากข้อค้นพบของงานวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 การใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ วิชา การจัดแสดงสินค้า รหัสวิชา 20202-2007 โดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบ Active learning ร่วมกับเอกสารประกอบการเรียนการสอนสำหรับ

นักเรียนประกาศนียบัตรวิชาชีพระดับชั้นปีที่ 3 สาขาวิชาการตลาด วิทยาลัยอาชีวศึกษาเทศบาลนครปฐม ครูต้องเลือกสถานการณ์ หรือการแสดงบทบาทสมมติที่เหมาะสม สอดคล้องกับจุดประสงค์ การสร้างประสบการณ์ด้านการจัดแสดงสินค้าแต่ละด้านและแต่ละประเภทให้ผู้เรียน ดังนั้นครูต้องมีความสามารถในการสืบค้นข้อมูลจากแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ ทั้งสื่อสิ่งพิมพ์ และสื่ออิเล็กทรอนิกส์

1.2 การนำรูปแบบการจัดการเรียนรู้ วิชา การจัดแสดงสินค้า รหัสวิชา 20202-2007 โดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบ Active learning ร่วมกับเอกสารประกอบการเรียนการสอนสำหรับนักเรียนประกาศนียบัตรวิชาชีพระดับชั้นปีที่ 3 สาขาวิชาการตลาด วิทยาลัยอาชีวศึกษาเทศบาลนครปฐมไปใช้ ครูต้องมีการศึกษาคำชี้แจงหรือคำแนะนำ และจุดประสงค์การเรียนรู้ที่สอดคล้องกับเนื้อหาแต่ละหน่วย และควรเน้นย้ำให้นักเรียนต้องมีความรับผิดชอบ ซื่อสัตย์ มีวินัยและมุ่งมั่นในการร่วมกิจกรรม

1.3 การจัดการเรียนการสอนด้วยรูปแบบการจัดการเรียนรู้ วิชา การจัดแสดงสินค้า รหัสวิชา 20202-2007 โดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบ Active learning ร่วมกับเอกสารประกอบการเรียนการสอนสำหรับนักเรียนประกาศนียบัตรวิชาชีพระดับชั้นปีที่ 3 สาขาวิชาการตลาด วิทยาลัยอาชีวศึกษาเทศบาลนครปฐม มีความเหมาะสมตามสภาพ และบริบทของแต่ละสถานศึกษาและครูผู้สอน

เอกสารอ้างอิง

ชนิษฐา คล้ายแดง. (2562). การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้อย่างกระตือรือร้น

(Active learning) ร่วมกับชุดการสอนคณิตศาสตร์ เรื่อง การบวก ลบ คูณ หาร เศษส่วน เพื่อส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5. โรงเรียนเทศบาล 1 ทรงพลวิทยา สังกัดเทศบาลเมืองบ้านโป่ง.

ชัยยงค์ พรหมวงศ์. (2551). เอกสารการสอนชุดวิชา การพัฒนาหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน หน่วยที่ 8-15. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

วารินทร์พร พันเพ็ญฟู. (2562). การจัดการเรียนรู้ Active Learning ให้สำเร็จ. วารสารวไลยลงกรณ์ปริทัศน์ (มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์), 9(1), 135 - 145.

วาโร เฟื่องสวัสดิ์. (2552). การวิจัยและการพัฒนา (Research and Development).

วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร, 1(2), 1 - 12.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2562). แนวทางการนิเทศเพื่อพัฒนาและส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active learning) ตามนโยบายลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้.

หน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). *แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 - 2579*. สำนักงาน
เลขาธิการสภาการศึกษา.

สำนักนายกรัฐมนตรี. (2565). *แผนพัฒนาเศรษฐกิจแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566 – 2570)*.
สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.

สุชาดา แก้วพิกุล. (2555). *การพัฒนากิจกรรมคณิตศาสตร์ที่ใช้การจัดการเรียนการสอนอย่าง
กระตือรือร้น (Active learning) โดยเน้นการเรียนรู้เป็นคู่ร่วมกับการบริหารสมองเพื่อส่งเสริม
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์และความสุขในการเรียนของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษา
ปีที่ 2 ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ* [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต].
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

สุพัตร์ พิบูลย์. (2551). *การวิจัยและพัฒนาสำหรับครูและบุคลากรทางการศึกษา*. ส. พิบูลย์.

Meyers, C., & Jones, T. B. (1993). *Promoting active learning: Strategies for the college
classroom*. Jossey-Bass.

การเข้าใจและการจัดการความเครียดต่อสถานการณ์เศรษฐกิจโลกยุคใหม่

Understanding and Managing Stress in the New Era of Global Economic Conditions

ฉัฐวัฒน์ ชัยชนธานุรักษ์^{1*}

Chattawat Shatnataphat^{1*}

¹อาจารย์ประจำคณะบริหารธุรกิจและรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น ประเทศไทย

^{1*}Lecturer in the Faculty of Business Administration and Public Administration Western University, Thailand

*Corresponding Author, Email: chattawat.sh@western.ac.th

Received: February 26, 2024

Revised: March 20, 2024

Accepted: April 9, 2024

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาบทบาทของเศรษฐกิจโลกยุคใหม่ 2) วิเคราะห์การเข้าใจและการจัดการความเครียดต่อสถานการณ์เศรษฐกิจโลกยุคใหม่ และ 3) หาเครื่องมือที่ช่วยให้เข้าใจ และการจัดการความเครียดต่อสถานการณ์เศรษฐกิจโลกยุคใหม่ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ใช้วิธีการวิเคราะห์เอกสารเพื่อสรุปประเด็นที่เกี่ยวข้องโดยให้ความสำคัญกับความเชื่อถือได้ และมีคุณภาพในการจัดการกับความเครียดในบริบททางเศรษฐกิจโลกใหม่ ผลการวิจัยพบว่า 1) การเปลี่ยนแปลงในการสร้างองค์ความรู้ใหม่มีบทบาทสำคัญในการเตรียมความพร้อมให้กับการปรับตัวต่อสถานการณ์เศรษฐกิจโลกปัจจุบัน ผลกระทบทั้งบวกและลบควรพิจารณาอย่างรอบคอบ เพื่อพัฒนานโยบายและกิจกรรมที่เหมาะสมในการจัดการและสนับสนุนบุคคลและองค์กรในการรับมือกับสถานการณ์เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในสถานการณ์เศรษฐกิจโลกแบบใหม่ 2) การเข้าใจ และจัดการความเครียดต่อเศรษฐกิจโลกในยุคใหม่สำคัญเนื่องจากเทคโนโลยีและองค์ความรู้ใหม่เปลี่ยนแปลงการทำงานและโครงสร้างองค์กร เกิดความไม่แน่นอนและเครียดในการทำงาน และสภาพเศรษฐกิจ การเรียนรู้ช่วยพัฒนานโยบายเพื่อจัดการกับความเปลี่ยนแปลงในอนาคตอย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน. และ 3) การจัดการความเครียดในสถานการณ์เศรษฐกิจโลกในยุคใหม่ควรใช้เครื่องมือทางวิเคราะห์ข้อมูลเศรษฐกิจและสถิติ เช่นซอฟต์แวร์วิเคราะห์ข้อมูลเศรษฐกิจ การวิจัยเชิงคุณภาพและปริมาณ เทคโนโลยีสังคมช่วยในการเผยแพร่ข้อมูล เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการรับมือและสร้างสภาวะจิตใจที่ดีในสถานการณ์ที่ท้าทายของเศรษฐกิจโลกปัจจุบัน

คำสำคัญ: การเข้าใจ การจัดการ ความเครียด โลกยุคใหม่ สถานการณ์เศรษฐกิจ

ABSTRACT

This research aimed to: 1) explore the role of the new global economy, 2) analyze the understanding and management of stress in the context of the new global economy, and 3) identify tools to aid in understanding and managing stress in the new global economic context. It employed qualitative research methods, analyzing documents to highlight relevant issues with credibility and quality in managing stress within the economic context. The findings revealed that: 1) Changes in knowledge creation play a crucial role in preparing for economic adaptation, leading to both new opportunities and concerns. Adaptation to technological changes results in instability and increased competition in the labor market, necessitating consideration of both positive and negative impacts to develop suitable policies and activities for rapidly changing economic situations. 2) Understanding and managing stress in the new global economic era involve multiple factors affecting individual and organizational adaptation, driven by technological and economic changes leading to income and job insecurity, necessitating organizational adjustments. This study is significant for policy development and management guidelines to cope with uncertainty and appropriate changes in the future, and 3) Managing stress in the new global economic situation should utilize analytical tools such as economic data analysis software and qualitative and quantitative research, with social technology aiding in data dissemination, to enhance coping abilities and foster positive mental states in the challenging economic circumstances of today's world.

Keywords: *understanding dynamics, management insight, stress mastery, new age realities, economic landscape*

บทนำ

ในยุคปัจจุบันที่เทคโนโลยีและการพัฒนาเศรษฐกิจเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ภาวะความเครียดในสถานการณ์เศรษฐกิจโลกเพิ่มขึ้นเนื่องจากความไม่แน่นอนและการแข่งขันที่รุนแรง เป็นที่รู้จักว่าการสร้างองค์ความรู้ใหม่มีบทบาทสำคัญในการปรับตัวและการเปลี่ยนแปลงทั้งในด้านเศรษฐกิจและสังคม (United Nations World Tourism Organization, 2023: online) ประเทศบางประเทศที่เผชิญกับภาวะความเครียดที่เกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงในการสร้างองค์ความรู้ และสถานการณ์เศรษฐกิจโลกยุคใหม่ ได้แก่ สหรัฐอเมริกา (United States of America)

สหราชอาณาจักร (United Kingdom) และจีน (China) (United Nations World Tourism Organization, 2023: online) การปรับตัวและการพัฒนาองค์ความรู้เป็นส่วนสำคัญที่ช่วยให้ประเทศพร้อมรับมือกับภาวะความเครียดที่เกิดขึ้นในสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่อง โดยการสร้างพื้นที่สำหรับนวัตกรรม การฝึกอบรมทักษะที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีและการบริหารจัดการ และการสนับสนุนนวัตกรรมที่สามารถเพิ่มคุณค่าให้กับเศรษฐกิจและสังคมในยุคปัจจุบันและอนาคตที่กำลังเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว

การพัฒนาทางเทคโนโลยีและนวัตกรรมในสหรัฐอเมริกาเป็นตัวอย่างหนึ่งที่สำคัญของการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและโครงสร้างของสังคม ส่งผลให้ผู้คนมีความไม่มั่นคงในสถานการณ์เศรษฐกิจ และชีวิตประจำวัน (U.S. Department of the Treasury, 2023: online) ในขณะเดียวกัน การเติบโตและพัฒนาของสหราชอาณาจักรในด้านเศรษฐกิจและเทคโนโลยีมีผลกระทบต่อการสร้างองค์ความรู้และโครงสร้างการทำงาน (Mullan, 2020: online) จีนก็เป็นประเทศที่เติบโตอย่างรวดเร็วในด้านเศรษฐกิจและเทคโนโลยี การเปลี่ยนแปลงทางด้านเทคโนโลยีและโครงสร้างการทำงานมีผลกระทบต่อการทำงานและการอาศัยอยู่ของประชากร (Prasad, 2004: online) การเจริญเติบโตของเศรษฐกิจและเทคโนโลยีในประเทศไทยกำลังเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ภาวะการเปลี่ยนแปลงทางด้านองค์ความรู้และโครงสร้างเศรษฐกิจมีผลกระทบต่อรูปแบบการทำงานและการอาศัยอยู่ของประชากรไทย ปัญหาเศรษฐกิจที่อ่อนแอต่อการเปลี่ยนแปลงเป็นเรื่องที่ต่อเนื่อง (Bank for International Settlements, 2022: online) การศึกษาเรื่องนี้เน้นการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการเปลี่ยนแปลงทางด้านองค์ความรู้และภาวะความเครียดในสถานการณ์เศรษฐกิจโลกในยุคปัจจุบัน เพื่อเข้าใจผลกระทบที่เกิดขึ้นในทุกด้านของสังคมและเศรษฐกิจ การเข้าใจนี้ช่วยให้พัฒนานโยบาย และแนวทางการจัดการเพื่อการปรับตัวและเตรียมความพร้อมในสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงได้อย่างเหมาะสม (Sanchez-Gomez et al., 2021: online)

ดังนั้น การศึกษาเรื่องนี้มีความสำคัญไม่เพียงแค้ในการทำความเข้าใจเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างการเปลี่ยนแปลงในการสร้างองค์ความรู้และภาวะความเครียดในสถานการณ์เศรษฐกิจโลกยุคใหม่ เพียงอย่างเดียว แต่ยังเป็นสิ่งจำเป็นในการพัฒนานโยบายและแนวทางการจัดการในอนาคต (Rodrik, 2013: online) การศึกษาเรื่องนี้จะช่วยให้มีความเข้าใจและความรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับปัญหาที่เกิดขึ้น และช่วยสร้างนโยบายและกิจกรรมที่เหมาะสมเพื่อการแก้ไขปัญหาที่เกี่ยวข้องอย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน การเข้าใจและการสะท้อนต่อปัญหาที่เกี่ยวข้องจะเสนอแนวทางแก้ไขที่มีความเหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบัน และช่วยสร้างการดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพในอนาคต

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาบทบาทของเศรษฐกิจโลกยุคใหม่ต่อการพัฒนาภาวะความเครียดในบริบทของสถานการณ์เศรษฐกิจโลกในยุคปัจจุบัน
2. เพื่อศึกษาวิเคราะห์การเข้าใจและการจัดการความเครียดต่อสถานการณ์เศรษฐกิจโลกยุคใหม่ในสถานการณ์ทางเศรษฐกิจ
3. เพื่อหาเครื่องมือที่ช่วยให้เข้าใจและการจัดการความเครียดต่อสถานการณ์เศรษฐกิจโลกยุคใหม่

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพที่เน้นการใช้วิธีการศึกษาเอกสาร (Documentary Research) โดยมีขั้นตอนทั้งหมดดังนี้ (Bowen, 2009: online)

1. การรวบรวมเอกสารที่เกี่ยวข้อง
 - 1.1 รวบรวมเอกสารที่เกี่ยวข้องกับผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงในการสร้างองค์ความรู้ใหม่ต่อภาวะความเครียดในสถานการณ์เศรษฐกิจโลกยุคใหม่
 - 1.2 รวมถึงหนังสือ งานวิจัย ตำรา วารสาร บทความ และข้อมูลจากเครือข่ายอินเทอร์เน็ตที่เกี่ยวข้อง
2. การวิเคราะห์เอกสารและสรุปประเด็น
 - 2.1 วิเคราะห์เอกสารที่ได้รับและสรุปประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย
 - 2.2 เริ่มต้นจากการศึกษาเรื่องผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงในการสร้างองค์ความรู้ใหม่ต่อภาวะความเครียดในสถานการณ์เศรษฐกิจโลกยุคใหม่
 - 2.3 ตั้งประเด็น และคัดเลือกเฉพาะข้อมูลที่เกี่ยวข้อง
3. การสรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ
 - 3.1 สรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ
 - 3.2 วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทราบรูปแบบต่างประเทศที่สามารถนำมาใช้เป็นแนวทางในการสร้างองค์ความรู้ใหม่เกี่ยวกับภาวะความเครียดในสถานการณ์เศรษฐกิจโลกยุคใหม่
 - 3.3 นำบทสรุปและข้อเสนอแนะไปเสนอแก่ผู้มีอำนาจหน้าที่เพื่อให้มีการปรับปรุงที่เกี่ยวข้องในอนาคต
4. ระยะเวลา โดยใช้เวลาทั้งหมดเป็นระยะเวลาประมาณ 1 ปี (พ.ศ. 2565 - พ.ศ. 2566)

ผลการวิจัย

1. บทบาทของเศรษฐกิจโลกยุคใหม่ต่อการพัฒนาภาวะความเครียดในบริบทของสถานการณ์เศรษฐกิจโลกในยุคปัจจุบัน

จากการวิเคราะห์เอกสารและสรุปประเด็น ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์เอกสารที่ได้รับรวบรวมมา และสรุปประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย พบว่า บทบาทสำคัญของการเปลี่ยนแปลงในการสร้างองค์ความรู้ใหม่ ซึ่งมีผลกระทบที่หลากหลายทั้งบวกและลบต่อการพัฒนาภาวะความเครียดในบริบทของสถานการณ์เศรษฐกิจโลกปัจจุบัน (U.S. Department of the Treasury, 2023: online) ดังนี้

- 1) การเปลี่ยนแปลงในการสร้างองค์ความรู้ใหม่ช่วยเตรียมความพร้อมให้กับบุคคลและองค์กรในการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ ทำให้สามารถรับมือกับสถานการณ์ที่ผันผวนได้มากขึ้นโดยมีความเชื่อมั่นและความพร้อมในการทำสิ่งที่จำเป็นในการปรับตัว
- 2) การเปลี่ยนแปลงทางด้านเทคโนโลยี และองค์ความรู้ส่งเสริมการสร้างโอกาสใหม่ในการทำงานและธุรกิจ ซึ่งอาจช่วยให้บุคคลและองค์กรพัฒนาและเติบโตได้มากขึ้น แต่ในทางกลับกันการสร้างความกังวลและความเครียดในการรับมือกับความไม่แน่นอนและการแข่งขันที่เพิ่มมากขึ้น
- 3) การเปลี่ยนแปลงในการสร้างองค์ความรู้มีผลกระทบต่อลักษณะของงานและการทำงานที่ต้องปรับตัวตามเทคโนโลยี และการเปลี่ยนแปลงในองค์ความรู้ใหม่ ซึ่งอาจส่งผลให้เกิดความเครียดและความไม่มั่นคงในการทำงาน และ
- 4) การเปลี่ยนแปลงในการสร้างองค์ความรู้ช่วยเตรียมความพร้อมในการแข่งขันในตลาดแรงงานที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว การพัฒนาทักษะและความรู้ใหม่เป็นส่วนสำคัญในการรักษาความสามารถในการแข่งขัน และป้องกันความไม่แน่นอนในการทำงาน

ดังนั้น การเปลี่ยนแปลงในการสร้างองค์ความรู้ใหม่มีบทบาทสำคัญในการสร้างและการบำรุงภาวะความเครียดในบริบทของสถานการณ์เศรษฐกิจโลกปัจจุบัน โดยผลกระทบทั้งบวก และลบควรพิจารณาอย่างรอบคอบเพื่อพัฒนานโยบายและกิจกรรมที่เหมาะสมในการจัดการและสนับสนุนบุคคลและองค์กรในการรับมือกับสถานการณ์เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในสถานการณ์เศรษฐกิจโลกแบบใหม่

2. วิเคราะห์การเข้าใจและการจัดการความเครียดต่อสถานการณ์เศรษฐกิจโลกยุคใหม่ในสถานการณ์ทางเศรษฐกิจ

จากการวิเคราะห์เอกสารและสรุปประเด็น ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์เอกสารที่ได้รับรวบรวมมา และสรุปประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย พบว่า การเข้าใจและการจัดการความเครียดต่อสถานการณ์เศรษฐกิจโลกยุคใหม่นั้นเกิดขึ้นด้วยหลายปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความเข้าใจและการปรับตัวของบุคคลและองค์กรต่อสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในเชิงเศรษฐกิจที่เกี่ยวข้องเน้นไปที่หลายปัจจัยหลัก (Rodrik, 2013: online) ดังนี้

- 1) การเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี และการพัฒนาเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วทำให้ผู้คนรู้สึกไม่มั่นคงในอนาคตของงานและเศรษฐกิจ ทำให้

เกิดความเครียดเนื่องจากความไม่แน่นอนในเรื่องของรายได้และสภาพการทำงานในอนาคตของพวกเขา 2) การสร้างองค์ความรู้ใหม่และการพัฒนาเทคโนโลยีส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในการทำงานและโครงสร้างขององค์กร ผู้คนต้องปรับตัวกับการเปลี่ยนแปลงนี้ซึ่งอาจทำให้เกิดความเครียดและความไม่มั่นคงใจในการทำงานและองค์กร 3) เปลี่ยนแปลงในการสร้างองค์ความรู้และโครงสร้างของเศรษฐกิจอาจมีผลกระทบต่อปัญหาเศรษฐกิจที่อ่อนแอ ที่สุดยอดของภาวะเครียดในสถานการณ์เศรษฐกิจที่ไม่แน่นอนอาจกำเริบขึ้น และ 4) การศึกษาเรื่องนี้ช่วยให้เข้าใจถึงความสัมพันธ์ระหว่างการเปลี่ยนแปลงในการสร้างองค์ความรู้และภาวะความเครียดในสถานการณ์เศรษฐกิจ ทำให้สามารถพัฒนานโยบายและแนวทางการจัดการให้เหมาะสมเพื่อการปรับตัวและเตรียมความพร้อมในสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงได้อย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน ดังนั้นการเข้าใจถึงผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีและการพัฒนาเศรษฐกิจต่อความเครียดในสถานการณ์เศรษฐกิจ และความสัมพันธ์ระหว่างการเปลี่ยนแปลงในการสร้างองค์ความรู้ และภาวะความเครียด มีความสำคัญในการพัฒนานโยบายและแนวทางการจัดการในอนาคต เพื่อให้สามารถรับมือกับความไม่แน่นอนและการเปลี่ยนแปลงในสถานการณ์ได้อย่างเหมาะสม

3. เครื่องมือที่ช่วยให้เข้าใจและการจัดการความเครียดต่อสถานการณ์เศรษฐกิจโลกยุคใหม่

จากการวิเคราะห์เอกสารและสรุปประเด็น ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์เอกสารที่ได้รับรวบรวมมา และสรุปประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย พบว่า เครื่องมือและแนวทางที่ช่วยให้เข้าใจ และจัดการกับความเครียดต่อสถานการณ์เศรษฐกิจโลกในยุคใหม่มีหลายด้านที่ควรพิจารณา (United Nations World Tourism Organization, 2023: online) ดังนี้ 1) การใช้เครื่องมือทางวิเคราะห์ข้อมูลเศรษฐกิจและสถิติ เช่นซอฟต์แวร์วิเคราะห์ข้อมูลเศรษฐกิจหรือเครื่องมือสถิติ เป็นวิธีที่มีประสิทธิภาพในการทำความเข้าใจแนวโน้มและภาวะของเศรษฐกิจอย่างชัดเจน 2) การวิจัยในด้านเศรษฐกิจและสังคมช่วยให้เข้าใจปัจจัยที่ส่งผลต่อความเครียดในสถานการณ์เศรษฐกิจโลก การใช้เครื่องมือวิจัยเชิงคุณภาพและปริมาณ เช่นการสำรวจความคิดเห็นหรือการนำเสนอข้อมูลเชิงลึก ช่วยให้เข้าใจและวิเคราะห์ปัจจัยที่เกี่ยวข้อง 3) เทคโนโลยีเชิงสังคมเป็นเครื่องมือสำคัญในการเผยแพร่ข้อมูลและข่าวสารเกี่ยวกับสถานการณ์เศรษฐกิจ การใช้โซเชียลมีเดียหรือแพลตฟอร์มออนไลน์สามารถช่วยให้เข้าถึงข้อมูลได้อย่างรวดเร็วและสะดวก และ 4) การศึกษาวิธีการจัดการกับความเครียดและการให้ความสนับสนุนทางจิตใจช่วยให้ผู้คนรับมือกับความกังวลและความเครียดได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้นการใช้เครื่องมือและแนวทางเหล่านี้เป็นส่วนสำคัญของการพัฒนาวิธีการที่มีประสิทธิภาพในการจัดการกับความเครียดในสถานการณ์เศรษฐกิจโลกในยุคใหม่ เช่น การฝึกสมาธิ การบริหารเวลา การพัฒนาทักษะการสื่อสาร และการเรียนรู้การแก้ไขปัญหาอย่างมีประสิทธิภาพ การใช้เครื่องมือดังกล่าวช่วยเสริมสร้างความสามารถในการรับมือกับความกดดัน

และเป็นประโยชน์ในการสร้างสภาวะจิตใจที่ดีในขณะที่เผชิญกับความท้าทายในสถานการณ์เศรษฐกิจโลกแห่งปัจจุบัน

อภิปรายผล

1. บทบาทของเศรษฐกิจโลกยุคใหม่ต่อการพัฒนาภาวะความเครียดในบริบทของสถานการณ์เศรษฐกิจโลกในยุคปัจจุบัน การเปลี่ยนแปลงในการสร้างองค์ความรู้ใหม่มีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาภาวะความเครียดในบริบทของสถานการณ์เศรษฐกิจโลกในยุคปัจจุบันได้ผลต่อหลายด้านดังนี้

1.1 การเตรียมความพร้อมในการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงในองค์ความรู้ใหม่เป็นขั้นตอนสำคัญที่ช่วยลดความไม่แน่นอนและความไม่มั่นคงในสถานการณ์เศรษฐกิจอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อลดความเครียดที่เกี่ยวข้องกับการปรับตัว การเตรียมความพร้อมที่เน้นด้านทักษะและความรู้มีความสำคัญอย่างยิ่ง เช่นการเรียนรู้ทักษะใหม่ การศึกษาการแก้ไขปัญหา และการพัฒนาความสามารถในการปรับตัว งานวิจัยของ Ustinova (2014) พบว่า ความสมบูรณ์ทางสุขภาพเกี่ยวข้องกับความพร้อมในการปรับตัวต่อสภาพแวดล้อม โยโยนและเลือดมีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมสุขภาพของอวัยวะต่าง ๆ มีบทบาทในการขับออกสารพิษและเสริมความพร้อมในการปรับตัวของร่างกาย เข้าใจถึงความสำคัญของการปรับตัวของร่างกายในสภาพแวดล้อมต่าง ๆ และการรักษาสุขภาพให้ดีในทุกสถานการณ์ได้อย่างชัดเจน

1.2 การสร้างโอกาสใหม่และการเปลี่ยนแปลงในการสร้างองค์ความรู้ใหม่สามารถเป็นแรงจูงใจสำคัญในเศรษฐกิจ การนำเสนอแนวคิดใหม่หรือผลิตภัณฑ์-บริการใหม่ มีศักยภาพในการสร้างโอกาสในการเปลี่ยนแปลงและการเจริญเติบโต การมองเห็นโอกาสในสถานการณ์ที่ไม่แน่นอนช่วยลดความกังวลและเครียดจากความไม่แน่นอน การศึกษาของ Udell (1990) เกี่ยวกับการวิเคราะห์การใช้ศูนย์ส่งเสริมธุรกิจเริ่มต้น (business incubators) เพื่อส่งเสริมนวัตกรรมและการก่อตั้งธุรกิจใหม่ พบว่า มีการเพิ่มจำนวนศูนย์ส่งเสริมธุรกิจเริ่มต้นอย่างรวดเร็ว แต่ข้อมูลยังน้อยเกินไปในการพิสูจน์ความสำเร็จของนวัตกรรมหรือธุรกิจใหม่ วิจัยเชื่อมโยงผลการสำรวจของ incubators 200 แห่งกับวรรณกรรมเพื่อประเมินผลกระทบของศูนย์ส่งเสริมธุรกิจเริ่มต้น (Business Incubators)

1.3 การปรับตัวในการทำงานและการปรับเปลี่ยนในด้านองค์ความรู้และเทคโนโลยีอาจมีผลต่อรูปแบบการทำงานอย่างมีนัยสำคัญ เช่น การปรับปรุงกระบวนการทำงานเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ การนำเทคโนโลยีใหม่เข้ามาใช้ เพื่อเสริมสร้างผลิตภัณฑ์หรือบริการ หรือการปรับเปลี่ยนสภาพแวดล้อมการทำงานเพื่อให้เหมาะสมกับความเปลี่ยนแปลงทางธุรกิจ การปรับตัวในงานที่อาจช่วยลดความเครียดที่เกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงได้อย่างมีประสิทธิภาพ เชื่อมต่อการศึกษาของ Koopmans et al. (2016: online) พบว่า การปรับปรุงวัดการปฏิบัติงาน

บุคคลที่ประเมินผลงานทางงาน (IWPO) โดยการปรับเปลี่ยนให้เหมาะสมกับวัฒนธรรม และภาษาอเมริกัน ช่วยเพิ่มความเข้าใจและความถูกต้องในการใช้งาน ซึ่งเป็นเส้นทางที่มีความสมบูรณ์สำหรับองค์กรในประเทศอเมริกาและเสถียรภาพของผลลัพธ์ที่ดีในภาพรวม การทบทวน และปรับปรุงข้อมูล และการสื่อสารเป็นสิ่งสำคัญที่ช่วยให้ผลงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพในองค์กร

1.4 การเตรียมความพร้อมในการแข่งขันในตลาดแรงงานที่เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ก่อนข้างที่จะซับซ้อน การเรียนรู้ทักษะใหม่และการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงในองค์ความรู้ และเศรษฐกิจเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่ง เพื่อให้สามารถแข่งขันอย่างมีประสิทธิภาพ การเตรียมความพร้อมโดยการพัฒนาทักษะและความรู้ที่เหมาะสมนั้นเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยลดความเครียด และเพิ่มโอกาสในการประสบความสำเร็จในการทำงาน งานวิจัยของ Watson, McGowan, & Cunningham (2018) ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับการใช้การแข่งขันแผนธุรกิจ (BPCs) เป็นเครื่องมือในการเรียนรู้เชิงผู้ประกอบการที่มีประสิทธิภาพ เนื่องจาก BPCs ได้รับการยอมรับว่าเป็นกิจกรรมที่มีคุณค่าและส่งเสริมการเรียนรู้ในมหาวิทยาลัยทั่วโลก แม้จะมีข้อบกพร่องในการศึกษาประสบการณ์ของผู้ประกอบการในช่วงเริ่มต้นและหลังการเข้าร่วม BPCs แต่มีความสำคัญในการปรับปรุงและพัฒนาความสามารถระหว่างผู้ประกอบการในช่วงเริ่มต้นเพื่อให้ผู้เข้าร่วม BPCs มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นในการแข่งขันในสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในตลาดแรงงานที่เข้ามาใหม่ โดยองค์กร และเทคโนโลยีใหม่

ดังนั้น การเปลี่ยนแปลงในการสร้างองค์ความรู้ใหม่มีบทบาทสำคัญอย่างมากในการพัฒนาภาวะความเครียดในสถานการณ์เศรษฐกิจโลกในปัจจุบัน พบว่าการเตรียมความพร้อมในการปรับตัวมีความสำคัญ ช่วยให้มีสมรรถนะที่จำเป็นในการเผชิญกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว การสร้างโอกาสใหม่เป็นอีกด้านหนึ่งที่สำคัญ และช่วยเพิ่มความเชื่อมั่นและก้าวขึ้นมาอย่างมั่นคงในช่วงเวลาที่ไม่แน่นอน ต้องปรับตัวในการทำงานเพื่อให้เข้ากับสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา และการเตรียมความพร้อมในการแข่งขันเป็นเรื่องสำคัญอีกด้านหนึ่ง เนื่องจากการแข่งขันในสถานการณ์เศรษฐกิจที่ไม่แน่นอนต้องการความพร้อมที่สูงขึ้นในการรับมือกับความเปลี่ยนแปลง และการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอยู่ตลอดเวลา เพื่อให้สามารถเติบโตและดำเนินการล่วงหน้าในการปรับตัวได้อย่างมีประสิทธิภาพในสถานการณ์ที่ท้าทายในสภาพเศรษฐกิจโลกปัจจุบัน

2. วิเคราะห์การเข้าใจและการจัดการความเครียดต่อสถานการณ์เศรษฐกิจโลกยุคใหม่ ในสถานการณ์ทางเศรษฐกิจ การสร้างองค์ความรู้ใหม่ในสถานการณ์ทางเศรษฐกิจอาจมีผลกระทบต่อภาวะความเครียดได้ในหลายด้าน ดังนี้

2.1 ความไม่แน่นอนในอนาคต การเปลี่ยนแปลงในองค์ความรู้ทางเศรษฐกิจอาจสร้างความไม่แน่นอนในอนาคต เนื่องจากผู้คนและองค์กรอาจต้องปรับตัวกับสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ซึ่งอาจทำให้เกิดความกังวล และความเครียดเกี่ยวกับอนาคตที่ไม่แน่นอน สอดคล้องกับ

งานวิจัยของ Maier et al. (2016: online) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับ อนาคตที่ไม่แน่นอน ความไม่แน่นอนอย่างลึก สเคนาโร ความแข็งแกร่ง และการปรับตัว สอดคล้องกันอย่างไร พบว่า การระบุเงื่อนไขอนาคตที่เดาได้ไม่เหมาะสมแล้ว เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงทั้งในเชิงภูมิอากาศ เทคโนโลยี สังคม และเศรษฐกิจ จึงต้องพิจารณาคอนาคตที่เป็นไปได้หลายรูปแบบ โดยใช้สถานการณ์ ที่แสดงเส้นทางอนาคตแต่ละรูปแบบ ประสิทธิภาพของระบบจะถูกวัดด้วยตัวชี้วัดความแข็งแกร่ง ต่อการเปลี่ยนแปลง และกลยุทธ์การปรับตัวจะถูกพิจารณาพร้อมกับกลยุทธ์ที่ใช้งานอย่างทั่วไป เพื่อพัฒนากลยุทธ์ที่เหมาะสมในการจัดการกับอนาคตที่มั่นคงอย่างเป็นระบบโดยเฉพาะ และลึกถึง ได้ดีขึ้น

2.2 การเปลี่ยนแปลงในการทำงานและองค์กร การสร้างองค์ความรู้ใหม่อาจมีผล ต่อการเปลี่ยนแปลงในวิธีการทำงานและการจัดการในองค์กร ซึ่งอาจทำให้เกิดความกังวล และความเครียดในการปรับตัวกับการเปลี่ยนแปลงนี้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ Halkos (2012) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับ การวิเคราะห์กลุ่มงานพลังงานหมุนเวียนในประเทศกรีซ การใช้วิธีการ วิเคราะห์ข้อมูลเอนวายแมนต์ พบว่า ประสิทธิภาพการเงินของบริษัทพลังงานทดแทนในกรีซ พบว่า ประสิทธิภาพเชื่อมโยงกับ ROA และ ROE สูง และหนี้สินต่ำ เห็นว่าบริษัทมีประสิทธิภาพใกล้เคียงกัน แต่บริษัทผลิตพลังงานลมมีประสิทธิภาพสูงกว่าไฮโดรพาวเวอร์ ซึ่งตลาดพลังงานแสงอาทิตย์เป็นกลุ่ม เล็กในภาพรวมของกลุ่มนี้ในกรีซ

2.3 ปัญหาเศรษฐกิจที่อ่อนแอ การเปลี่ยนแปลงในองค์ความรู้อาจมีผลกระทบต่อปัญหา เศรษฐกิจที่อ่อนแอ เช่น การสูญเสียงาน การลดลงในการผลิต หรือการลดลงในการใช้จ่าย ซึ่งอาจเป็น สาเหตุให้เกิดความเครียด และความกังวลในชุมชนหรือสังคม สอดคล้องกับงานวิจัยของ Shafiq (2010) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับ ผลของวิกฤติเศรษฐกิจต่อผลลัพธ์ทางการศึกษา กรอบเศรษฐศาสตร์ และการทบทวนของหลักฐาน พบว่าบทความนี้จะเริ่มต้นด้วยกรอบเศรษฐศาสตร์สำหรับเข้าใจว่า วิกฤติเศรษฐกิจมีผลต่อผลลัพธ์ทางการศึกษาของเด็กอย่างไร กรอบนี้แสดงให้เห็นว่ามีผลลัพธ์ทั้งเสีย (อันเป็นอันตราย) และเชิงบวก (ที่เป็นประโยชน์) ต่อผลลัพธ์ทางการศึกษา การทบทวนของข้อมูล ประจักษ์ชี้ให้เห็นว่าผลเสียมักมีอิทธิพลที่แรงกว่าโดยทั่วไปและผลลัพธ์ทางการศึกษาของประเทศ ทั้งหมดจะเสื่อมลงในช่วงวิกฤติ สุดท้ายการทบทวนของมาตรการชี้ให้เห็นว่าการลดค่าเรียนเงินค่าเงิน เงินสดที่มีเงื่อนไข การแคมเปญสื่อและการให้ทุนบล็อกลดผลของวิกฤติเศรษฐกิจต่อผลลัพธ์ ทางการศึกษาของเด็ก

2.4 ความสัมพันธ์ระหว่างการเปลี่ยนแปลงในการสร้างองค์ความรู้ และภาวะความเครียด การเปลี่ยนแปลงในการสร้างองค์ความรู้ อาจมีผลต่อภาวะความเครียดโดยตรงหรืออ้อม การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจอาจส่งผลให้เกิดความกังวลและความเครียดในบุคคลที่รับผิดชอบ การดำเนินงานหรือการตัดสินใจในองค์กร สอดคล้องกับงานวิจัยของ Khan et al. (2023)

ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับ บทบาทของการแบ่งปันความรู้และความสามารถในการนำตัวเองอย่างคิดสร้างสรรค์ต่อความสัมพันธ์ระหว่างการนำตัวเองและพฤติกรรมการทำงานนวัตกรรม ระบุถึงความสำคัญของการแบ่งปันความรู้และความสามารถในการนำตัวเองในการส่งเสริมพฤติกรรมการทำงานนวัตกรรม ผลการวิจัยพบว่า การนำตัวเองมีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมพฤติกรรมนี้ และการแบ่งปันความรู้มีผลต่อการเสริมสร้างความเชื่อมั่นในการนำตัวเองและพฤติกรรมนวัตกรรม ซึ่งเป็นแนวทางที่ธุรกิจสามารถใช้เพื่อส่งเสริมการพัฒนาและนวัตกรรมในองค์กรได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ดังนั้น การเข้าใจและการจัดการกับผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจเป็นสิ่งสำคัญอย่างมากสำหรับ ซึ่งมีเป้าหมายในการลดความเครียดและสร้างแนวทางการจัดการที่เหมาะสมในสถานการณ์ที่เศรษฐกิจกำลังเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่อง การที่ผู้คนเข้าใจถึงภาวะเศรษฐกิจและผลกระทบต่างๆที่อาจเกิดขึ้น เช่น การลดอัตราการจ้างงานหรือการเพิ่มอัตราการว่างงาน จะช่วยให้สามารถดำเนินชีวิตในสภาพแวดล้อมที่มีการเปลี่ยนแปลงได้อย่างมีความมั่นคงและก้าวหน้าไปข้างหน้าได้มากขึ้น นอกจากนี้ การวิจัยเกี่ยวกับวิธีการจัดการกับผลกระทบทางเศรษฐกิจอย่างมีประสิทธิภาพ เช่น การสร้างโครงสร้างพื้นฐานที่เสถียรและการสนับสนุนกิจการขนาดเล็กและกลาง เป็นต้น จะเป็นประโยชน์อย่างมากในการลดความกังวลและช่วยให้สามารถหลีกเลี่ยงความไม่แน่นอนในการเผชิญหน้ากับสถานการณ์ที่ทำลายในอนาคตได้บางส่วน

3. เครื่องมือที่ช่วยให้เข้าใจและการจัดการความเครียดต่อสถานการณ์เศรษฐกิจโลกยุคใหม่ การใช้เครื่องมือและแนวทางที่กล่าวถึงมีผลที่สำคัญในการช่วยให้เข้าใจและการจัดการกับความเครียดที่เกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงในองค์ความรู้ในสถานการณ์เศรษฐกิจโลกแบบใหม่ได้ดังนี้

3.1 การวิเคราะห์ข้อมูลและข้อมูลสถิติ การใช้เครื่องมือทางเศรษฐกิจและสถิติช่วยให้เห็นภาพรวมของสถานการณ์เศรษฐกิจโลกได้อย่างชัดเจน โดยสามารถสร้างกรอบความเข้าใจเกี่ยวกับแนวโน้มและภาวะเศรษฐกิจที่สำคัญ นอกจากนี้ การวิเคราะห์ข้อมูลยังช่วยให้เห็นภาพรวมเกี่ยวกับผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงในองค์ความรู้ต่อการเจริญเศรษฐกิจและสังคมได้อย่างชัดเจน สอดคล้องกับงานวิจัยของ Bekkers, & Schroeter (2020) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับ การวิเคราะห์ทางเศรษฐกิจเกี่ยวกับสงครามการค้าระหว่างสหรัฐกับจีนพบว่า การขัดแย้งทางการค้าระหว่างสหรัฐอเมริกาและจีน มีผลต่อเศรษฐกิจทั้งสองประเทศโดยตรง โดยมุ่งเน้นการเพิ่มอัตราภาษีศุลกากรและลดการค้าระหว่างทั้งสองฝ่าย ผลกระทบทางเศรษฐกิจจะรุนแรงไม่เพียงแต่ทางตรง แต่ยังมีผลที่อ้อมอันมีนัยสำคัญด้วย เช่น การเพิ่มความไม่แน่นอนในนโยบายการค้าและผลกระทบต่อคู่ค้าโลกในภูมิภาคเอเชีย ผลการวิเคราะห์ยังชี้ให้เห็นถึงการลดลงของ GDP โลกอย่างเล็กน้อย และผลกระทบต่อรายได้จริงของสหรัฐอเมริกาที่เป็นบวก ด้วยการสนใจจากจีนในการซื้อสินค้า ดังนั้น การวิเคราะห์นี้เสนอโครงการสำหรับการวิเคราะห์ผลกระทบจากความไม่แน่นอนในนโยบาย

การค้า การทำความเข้าใจเกี่ยวกับผลกระทบเหล่านี้จะช่วยให้เข้าใจเหตุผลและพัฒนานโยบายให้เหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบันและอนาคตได้ดียิ่งขึ้น โดยการศึกษาเพิ่มเติมเกี่ยวกับความทันสมัยของนโยบายการค้าและผลกระทบที่เป็นไปได้จากมุมมองต่าง ๆ จะเป็นประโยชน์อย่างมากในการพัฒนานโยบายที่มีประสิทธิภาพในอนาคต

3.2 การวิจัยด้านเศรษฐกิจและสังคมช่วยให้มีความเข้าใจลึกซึ้งเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความเครียดในสถานการณ์เศรษฐกิจ โดยการศึกษาที่ทันสมัยและมีคุณภาพสามารถช่วยให้ผู้เกี่ยวข้องสามารถตอบสนองต่อสถานการณ์ได้อย่างเหมาะสม สอดคล้องกับงานวิจัยของ Viseu et al. (2020) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับ ความเครียดทางเศรษฐกิจและผลกระทบต่อสุขภาพจิต พบว่า วิกฤตเศรษฐกิจมีผลเสียต่อสุขภาพจิต เช่น เครียด วิตกกังวล และซึมเศร้า โดยมีความสัมพันธ์กับปัจจัย เช่น ความยากลำบากทางเศรษฐกิจ การเสี่ยงทางการเงิน และความเป็นอยู่ทางการเงิน การสนับสนุนทางสังคมมีบทบาทในการลดผลกระทบของความเครียดทางเศรษฐกิจ และการวิเคราะห์ผลกระทบของความไม่แน่นอนเป็นส่วนสำคัญในการจัดกลยุทธ์สนับสนุนทางสังคมต่อไป

3.3 การใช้เทคโนโลยีสื่อสาร สามารถช่วยให้ข้อมูลเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงในสถานการณ์เศรษฐกิจได้ถูกนำส่งไปยังผู้ที่สนใจอย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ การใช้เทคโนโลยีในการสื่อสารและการเข้าถึงข้อมูลทำให้ผู้คนสามารถปรับตัวและตอบสนองต่อสถานการณ์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับงานวิจัยของ Roztock, Soja, & Weistroffer (2019: online) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับบทบาทของเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในการพัฒนาทางเศรษฐกิจ-สังคม โดยนำเสนอกรอบทฤษฎีหลายมิติที่พิจารณาแง่มุมต่าง ๆ ที่มีผลต่อการพัฒนาทั้งในเศรษฐกิจที่พัฒนาและไม่พัฒนา และเชื่อว่ากรอบนี้จะเป็นประโยชน์ต่อนักวิจัยในการกำหนดโครงสร้างและให้มุมมองในงาน โดยยังมีการเสนอแนวทางการวิจัยในอนาคตเพื่อแก้ไขข้อบกพร่องหลัก ๆ ที่ยังมีการสำรวจไม่เพียงพอ เช่น บทบาทขององค์การระหว่างประเทศและบริษัทใหญ่ และการปรับเข้ากันของกระบวนการนำเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารกับระดับการพัฒนาของประเทศ

3.4 การศึกษาภาวะจิตใจ การให้ความสนับสนุนในด้านจิตใจและการปรับตัวทางจิตใจมีความสำคัญอย่างมากในการจัดการกับความเครียดที่เกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงในองค์ความรู้ การให้คำปรึกษา การจัดทำโปรแกรมการฝึกสติ หรือการพัฒนาทักษะในการจัดการกับความเครียดเป็นต้น สามารถช่วยเพิ่มความสุขและประสิทธิภาพในการทำงานของบุคลากรและผู้ที่เผชิญกับสถานการณ์เช่นนี้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับงานวิจัยของ Jalilvand, & Ahmadi (2023) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับ ผลของการใช้เทคนิคการฝึกสติในการพิจารณาสภาพจิตใจและการสนับสนุนทางสังคมที่รับรู้ในวัยรุ่นหญิง พบว่า มีการปรับปรุงที่สำคัญในสองด้านหลังจากการแก้ปัญหา การใช้เทคนิคการฝึกสติมุ่งเน้นการเสริมสร้างความเข้าใจ และการพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ผลลัพธ์ชี้ให้เห็นถึงความเป็นไปได้ในการเสริมสร้างสุขภาพจิตใจของวัยรุ่นโดยเฉพาะในด้านการมีสติ

และการรับรู้การสนับสนุนทางสังคมในชุมชน ควรให้ความสนใจต่อการใช้เทคนิคการฝึกสติในการพิจารณาสภาพจิตใจเพื่อสนับสนุนสุขภาพที่ดีของวัยรุ่นในช่วงเวลาสำคัญนี้

ดังนั้น การจัดการความเครียดที่เกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงในองค์ความรู้ในสถานการณ์เศรษฐกิจโลกแบบใหม่เป็นเรื่องสำคัญที่ควรให้ความสำคัญ เพื่อให้สามารถดำเนินชีวิตอย่างมีประสิทธิภาพ การใช้เครื่องมือและแนวทางที่เหมาะสมสามารถช่วยในการลดความเครียดได้ เช่น การพัฒนาทักษะการจัดการกับความเครียดและการสร้างความสามารถในการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลง การศึกษาและค้นคว้าข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับสถานการณ์ปัจจุบันและแนวโน้มของเศรษฐกิจ การสนับสนุนและเข้าร่วมกิจกรรมที่ส่งเสริมความเข้าใจและการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลง การสร้างสังคมที่สนับสนุนและรับรองในการแบ่งปันประสบการณ์และแนวทางในการจัดการกับความเครียด นอกจากนี้ การมีการเคลื่อนไหวที่เศรษฐกิจโลกอาจส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของระบบเศรษฐกิจและนโยบายการเมือง การวางแผนและการดำเนินการที่มีประสิทธิภาพในการเผชิญหน้ากับการเปลี่ยนแปลงเหล่านี้จึงเป็นสิ่งสำคัญในการรักษาสมดุลและความเข้มแข็งในสังคมและเศรษฐกิจโลกใหม่ ในทางกลับกันการปรับตัวและการเปลี่ยนแปลงก็อาจช่วยสร้างโอกาสใหม่และสร้างความเป็นไปได้ที่ยั่งยืนในระยะยาว

องค์ความรู้ใหม่จากการวิจัย

การเปลี่ยนแปลงในการสร้างองค์ความรู้ในสถานการณ์เศรษฐกิจโลกยุคใหม่มีผลกระทบอย่างมากต่อภาวะความเครียด ส่งผลกระทบต่อสุขภาพจิตของบุคลากร และประชากรทั่วไป เช่น ความกังวลเกี่ยวกับอนาคตของงานและการเปลี่ยนแปลงในตลาดแรงงาน การปรับตัวและการเรียนรู้ก็เกิดขึ้น เช่น การต้องพัฒนาทักษะใหม่เพื่อทำงานในสภาวะดิจิทัลและเทคโนโลยีใหม่ นอกจากนี้ยังมีความไม่มั่นคงในสถานการณ์เศรษฐกิจที่ส่งผลกระทบต่อความเครียดและความไม่มั่นคงใจ องค์กรก็ต้องเผชิญกับความเสี่ยงในการดำเนินธุรกิจและการเชื่อมโยงร่วมมือกับผู้อื่นเพื่อการแข่งขันและสร้างนวัตกรรม สุดท้ายการเปลี่ยนแปลงนี้อาจทำให้บุคคลไม่มั่นใจในระบบเศรษฐกิจและสังคมที่เคยเชื่อมั่น เพื่อนำมาสู่การจัดการและนโยบายที่เหมาะสมเพื่อสร้างผลดีต่อสังคมและเศรษฐกิจในสถานการณ์ปัจจุบัน ดังแสดงในภาพที่ 1

ภาพที่ 1 การเปลี่ยนแปลงในการสร้างองค์ความรู้ต่อภาวะความเครียดในสถานการณ์เศรษฐกิจโลกยุคใหม่

สรุปและข้อเสนอแนะ

การเปลี่ยนแปลงในการสร้างองค์ความรู้ใหม่ในสถานการณ์เศรษฐกิจโลกยุคใหม่ส่งผลกระทบต่อภาวะความเครียดอย่างมีนัยสำคัญ โดยผลกระทบที่สำคัญประกอบด้วย 1) การเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็วและฟองเศรษฐกิจที่ไม่แน่นอนสร้างความกังวลและความไม่มั่นคงในอนาคตของบุคคลทำให้เกิดภาวะความเครียดเพิ่มขึ้น 2) การเปลี่ยนแปลงในอุตสาหกรรมและเทคโนโลยีที่เกิดขึ้นเร็วขึ้นอาจส่งผลให้ผู้คนต้องปรับตัวและเรียนรู้ทักษะใหม่ ซึ่งอาจสร้างความเครียดและความกังวลในการปรับตัวกับการเปลี่ยนแปลง 3) การเปลี่ยนแปลงในองค์ความรู้ส่งผลให้เกิดความไม่สมดุล

ในการเปลี่ยนแปลงของสังคม และการแบ่งแยกในความคิดเห็นของผู้คน ซึ่งอาจนำไปสู่การเพิ่มความเครียดและความขัดแย้งได้ 4) การเปลี่ยนแปลงในวิธีการทำงานและการดำเนินชีวิตอาจมีผลให้เกิดความเครียดในการปรับตัวกับการทำงานแบบใหม่ และความไม่แน่นอนในการรักษางานเอาไว้ และ 5) การสร้างองค์ความรู้ใหม่บนโลกออนไลน์อาจส่งผลให้มีการแพร่กระจายข้อมูลที่ไม่แน่นอน และข่าวปลอมซึ่งอาจเพิ่มความกังวลและความเชื่อผิดในสังคมปัจจุบัน

ข้อเสนอแนะสำหรับการจัดการกับภาวะความเครียดในสถานการณ์เศรษฐกิจโลกใหม่ ได้แก่ 1) ควรมุ่งมั่นในการศึกษาผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจต่อสุขภาพจิตของบุคคล และชุมชนในท้องถิ่น โดยการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการเปลี่ยนแปลงในเศรษฐกิจกับระดับความเครียดและสุขภาพจิต 2) ควรให้ความสำคัญกับการพัฒนาวิธีการจัดการกับความเครียดในสถานการณ์เศรษฐกิจโลกใหม่ รวมถึงการทดลองและการปรับใช้เครื่องมือและแนวทางที่มีประสิทธิภาพในการลดความเครียด และ 3) ควรสำรวจบทบาทของสื่อและการสร้างองค์ความรู้ในการรับมือกับความไม่แน่นอน และภาวะความเครียดในสถานการณ์เศรษฐกิจโลก รวมถึงการสร้างเครื่องมือและแนวทางในการช่วยเสริมสร้างความตั้งใจและความสามารถในการปรับตัวของบุคคลในสังคม ดังนั้นการศึกษาด้านเหล่านี้จะช่วยให้เข้าใจและจัดการกับความเครียดในสถานการณ์เศรษฐกิจโลกใหม่อย่างมีประสิทธิภาพและเชิงลึกมากยิ่งขึ้น และส่งผลให้มีการพัฒนานโยบายและกลยุทธ์ในการสร้างสังคมที่มีความสุขและมั่นคงอย่างยั่งยืนได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นด้วย

เอกสารอ้างอิง

- Bank for International Settlements. (2022). *Promoting global monetary and financial stability. Annual Economic June 2022 Report*. <https://www.bis.org/publ/arpdf/ar2022e.pdf>
- Bekkers, E., & Schroeter, S. (2020). *An economic analysis of the Us-China trade conflict*. World Trade Organization Economic Research and Statistics Division.
- Bowen, G. A. (2009). *Document analysis as a qualitative research method*. https://www.researchgate.net/publication/240807798_Document_Analysis_as_a_Qualitative_Research_Method
- Halkos, G. (2012). Analysing the Greek renewable energy sector: A data envelopment analysis approach. *Renewable and Sustainable Energy Reviews*, 16(5), 2884-2893.

- Jalilvand, S. B., & Ahmadi, S. (2023). The effectiveness of mentalization-based treatment on mindfulness and perceived social support in adolescents. *Journal Mental Health Clin Psychol*, 7(2), 16-23.
- Khan, H. S. u. d. et al. (2023). The role of knowledge sharing and creative self-efficacy on the self-leadership and innovative work behaviour relationship. *Journal of Innovation & Knowledge*, 8(4), 100441.
- Koopmans, L. et al. (2016). Cross-cultural adaptation of the individual work performance questionnaire. *Journal Work*, 53(3), 609-619.
- Maier, H. R. et al., (2016). An uncertain future, deep uncertainty, scenarios, robustness and adaptation: How do they fit together. *Environmental Modelling and Software*, 81, 154-164. <https://doi.org/10.1016/j.envsoft.2016.03.014>.
- Mullan, P. (2020). *Beyond confrontation: Globalists, nationalists and their discontents*. Emerald Publishing Limited. <https://doi.org/10.1108/978-1-83982-560-620200017>
- Prasad, E. (2004). *China's growth and integration into the world economy: Prospects and challenges*. <https://www.imf.org/external/pubs/ft/op/232/op232.pdf>
- Rodrik, D. (2013). *The past, present, and future of economic growth*. https://drodrik.scholar.harvard.edu/files/dani-rodrik/files/gcf_rodrik-working-paper-1_-6-24-13.pdf
- Roztock, N., Soja, P., & Weistroffer, H. R. (2019). The role of information and communication technologies in socioeconomic development: towards a multi-dimensional framework. *Information Technology for Development*, 25(2), 171-183. <https://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/02681102.2019.1596654>
- Sanchez-Gomez, M., Giorgi, G., Finstad, G. L., Alessio, F., Ariza-Montes, A., Arcangeli, G., & Mucci, N. (2021). *Economic stress at work: Its impact over absenteeism and innovation*. <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC8156033/>
- Shafiq, N. (2010). The effect of an economic crisis on educational outcomes: An economic framework and review of the evidence. *Effect of an Economic Crisis on Educational Outcomes*, 12(2), 5-13.

U.S. Department of the Treasury. (2023). *The U.S. economy in global context*.

<https://home.treasury.gov/news/featured-stories/the-us-economy-in-global-context>

Udell, G. G. (1990). Are business incubators really creating new jobs by creating new business and new products. *Journal of Product Innovation Management*, 7(2), 108-122.

United Nations World Tourism Organization. (2023). *World economic situation and prospects 2023*. https://unctad.org/system/files/official-document/wesp2023_en.pdf

Ustinova, O. I. (2014). Components of the human body environmental preparedness for adaptation. *Literature review. Life Science Journal*, 11(11), 433-437.

Viseu, J. et al. (2020). Relationship between economic stress factors and stress, anxiety, and depression: Moderating role of social support. *Psychiatry Research*, 268, 102-107. <https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/S0165178117319339>

Watson, K., McGowan, P., & Cunningham, J. A. (2018). An exploration of the business plan competition as a methodology for effective nascent entrepreneurial learning. *International Journal of Entrepreneurial Behavior & Research*, 24(1), 121-146.

ปัญหาและแนวทางการเพิ่มการรับรู้กฎหมายพื้นฐานของประชาชน
กรณีศึกษา ตำบลคลองใหม่ อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม
Problems and Guidelines for Increasing Public Awareness of Fundamental Law
Incise Klong Mai Sub-District, Sam Phran District, Nakhon Pathom Province

ธีรศักดิ์ ลีละพัฒนา^{1*} นเรศ ชูดวง² นาฏนาภา ชูดวง³ ฉลองบุญพันธ์ เพ็งลำ⁴ และเอนก น้อยพิทักษ์⁵
Theerasak Lelapattana^{1*} Naret Chooduang² Nadnapa Chooduang³ Chalongboon Panglum⁴ and Anek Noipitak⁵
^{1*2,3}ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สาขาวิชานิติศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม
^{1*2,3}Assistant Professor., Law Education Program, Faculty of Humanities and Social Sciences, Nakhon Pathom Rajabhat University
⁴อาจารย์ สาขาวิชานิติศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม
⁴Lecturer., Law Education Program, Faculty of Humanities and Social Sciences, Nakhon Pathom Rajabhat University
⁵นายกองค์การบริหารส่วนตำบลคลองใหม่ อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม
⁵President of Khlong Mai Subdistrict Administrative Organization Sam Phran District Nakhon Pathom Province

*Corresponding Author, Email: note_161@windowslive.com

Received: March 13, 2024

Revised: April 10, 2024

Accepted: May 9, 2024

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่อง ปัญหาและแนวทางการเพิ่มการรับรู้กฎหมายพื้นฐานของประชาชน กรณีศึกษา ตำบลคลองใหม่ อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม เพื่อศึกษาปัญหาและหาแนวทางการแก้ไขเกี่ยวกับการรับรู้กฎหมายพื้นฐานของประชาชน โดยใช้วิธีวิจัยเชิงคุณภาพ จากการเก็บรวบรวมข้อมูล สัมภาษณ์และสนทนากลุ่ม โดยผลวิจัยพบว่า ประชาชนในพื้นที่มีความรู้ความเข้าใจกฎหมายในระดับต่ำ หน่วยงานของรัฐมีการให้ความรู้เกี่ยวกับกฎหมายที่ไม่เพียงพอและช่วงอายุ อาชีพมีผลต่อการรับรู้กฎหมายที่แตกต่างกัน โดยควรกำหนดให้หน่วยงานของรัฐจัดอบรมให้ความรู้แก่ประชาชนในพื้นที่ พร้อมให้หน่วยงานของรัฐจัดให้มีการประชาสัมพันธ์ด้านกฎหมายอย่างสม่ำเสมอ และควรมีเนื้อหากฎหมายที่เหมาะสมกับวัยและสามารถเข้าถึงได้ง่าย ซึ่งมีข้อเสนอแนะให้มีการอบรมความรู้กฎหมายให้กับประชาชนและเจ้าหน้าที่ โดยให้ประชาชนมีโอกาสศึกษากฎหมายจากคู่มือหรือชุดองค์ความรู้ที่สามารถเข้าถึงได้ทุกที่ทุกเวลา

คำสำคัญ: กฎหมายพื้นฐาน การรับรู้ ประชาชน

Abstract

The research titled “problems and guidelines for increasing public awareness of fundamental law incase Klong Mai Sub-district, Sam Phran District, Nakhon Pathom Province” aims to study the problems, seek solutions regarding the public’s awareness

of basic laws, Qualitative research methods from collecting data from interviews and focus groups. The findings revealed that residents in the area have a low level of knowledge and understanding of the law. Government agencies provide insufficient legal knowledge, and age and occupation affect legal awareness differently. It is recommended that government agencies provide training to enhance legal knowledge among residents, ensure regular legal awareness campaigns, and create age-appropriate and easily accessible legal content. Additionally, it is proposed to conduct legal knowledge training for the public and officials. Moreover, the public should have the opportunity to study the law from manuals or knowledge sets that can be accessed anywhere, anytime.

Keywords: *fundamental law, perception, people*

บทนำ

กฎหมายมีความสำคัญต่อชีวิตของทุกคนไม่ว่าจะเป็นเรื่อง สิทธิ เสรีภาพ ความเท่าเทียม ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ รวมทั้งได้รับความคุ้มครองจากรัฐภายใต้กฎหมายโดยเท่าเทียม เนื่องด้วยสังคมประกอบด้วยบุคคลหลายเชื้อชาติ หลายศาสนา หลายเผ่าพันธุ์ การใช้ชีวิตในสังคมการอยู่ร่วมกันของแต่ละชุมชน จึงจำเป็นต้องมีกฎเกณฑ์ของสังคมและกฎเกณฑ์ที่ว่านี้ คือ กฎหมายที่ทุกคนในสังคมต้องปฏิบัติตาม ดังนั้น กฎหมายจึงจำเป็นอย่างยิ่งที่แต่ละชุมชนแต่ละสังคมจำเป็นต้องรู้ เพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุขภายใต้ สิทธิ เสรีภาพ และความเท่าเทียมในกรอบของกฎหมายเพื่อให้การอยู่ร่วมกันในสังคมบรรลุเป้าหมายสูงสุด ดังนั้น การรับรู้กฎหมายและการไม่ละเมิดสิทธิขั้นพื้นฐานถือได้ว่าเป็นเป้าหมายสำคัญของบุคคลในสังคมเพราะจะนำมาซึ่งความผาสุกของทุกคนในสังคมแล้ว ย่อมต้องไม่กระทำการใดที่เป็นการละเมิดสิทธิของผู้อื่น ไม่ก่อให้เกิดภัยอันตรายต่อชีวิตและทรัพย์สินของผู้อื่น อันเป็นการละเมิดต่อกฎหมาย

กฎหมายเป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาประเทศ โดยเกี่ยวข้องกับการที่ประชาชน รัฐหรือองค์กรของรัฐจึงต้องให้ความสำคัญในการให้ความรู้ทางด้านกฎหมายพื้นฐานแก่ประชาชน เพื่อให้ประชาชนรับรู้และเกิดความร่วมมือในการปฏิบัติตามกฎหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยไม่กระทำการใดที่เป็น การละเมิดสิทธิผิดต่อกฎหมาย โดยการกระทำได้กล่าว อาจเป็นการละเมิดได้ทั้งกฎหมายแพ่งหรือกฎหมายอาญา จากเหตุผลดังกล่าว คณะผู้วิจัยสนใจเรื่อง ปัญหาและแนวทางการเพิ่มการรับรู้กฎหมายพื้นฐานของประชาชน กรณีศึกษา ตำบลคลองใหม่ อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม จึงศึกษาเพื่อจะนำความรู้ไปสู่การพัฒนาองค์ความรู้ทางด้านกฎหมายของประชาชน และนำไปสู่การอยู่ร่วมกันอย่างผาสุกในสังคมภายใต้กฎหมาย โดยมีเป้าหมายสำคัญที่ต้องการสร้างองค์ความรู้ด้านกฎหมาย

พื้นฐานของคนในชุมชน เช่น การสร้างคู่มือการรับรู้กฎหมายของคนในชุมชน เพื่อเป็นแนวทางขั้นพื้นฐานในการดำเนินชีวิตของคนในชุมชน อีกทั้งเห็นว่าการศึกษานี้จะเป็นเครื่องมือที่สำคัญที่ทำให้ผู้ใช้อำนาจทางปกครองสามารถบริหารจัดการชุมชนได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดการอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุขที่แท้จริง โดยคณะผู้วิจัยจึงเล็งเห็นถึงความสำคัญของการดำเนินการวิจัย เรื่อง ปัญหาและแนวทางการเพิ่มการรับรู้กฎหมายพื้นฐานของประชาชน กรณีศึกษา ตำบลคลองใหม่ อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับความรู้ด้านกฎหมายพื้นฐานของประชาชนในชุมชนตำบลคลองใหม่ อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม
2. เพื่อศึกษาปัญหาของการรับรู้กฎหมายของประชาชนในชุมชนตำบลคลองใหม่ อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม
3. เพื่อแสวงหาแนวทางในการเพิ่มการรับรู้ด้านกฎหมายพื้นฐานของประชาชนในชุมชนตำบลคลองใหม่ อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม

ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลในการศึกษาปัญหาและแนวทางการเพิ่มการรับรู้กฎหมายพื้นฐานประชาชนและกลุ่มตัวอย่าง โดยศึกษาจากเอกสารทั้งในและต่างประเทศ หนังสือ ตำรา บทความ รวมถึงงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง การสัมภาษณ์ความคิดเห็นของผู้ที่เกี่ยวข้อง และการสนทนากลุ่ม ในเรื่องดังกล่าว ซึ่งศึกษาในพื้นที่ ตำบลคลองใหม่ อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม

นิยามศัพท์เฉพาะ

กฎหมายพื้นฐาน (fundamental law) หมายถึง กฎหมายที่เกี่ยวข้องในชีวิตประจำวันของประชาชนทั่วไป

การรับรู้ (perception) หมายถึง กระบวนการตระหนักรู้ เหตุการณ์ หรือคุณสมบัติความสัมพันธ์ของสิ่งต่าง ๆ รอบ ๆ ตัว ทั้งนี้โดยมีการเรียนรู้ ประสบการณ์ แรงจูงใจ ฯลฯ ความสัมพันธ์ของการรับรู้และความรู้สึก

ประชาชน (people) หมายถึง คนที่อาศัยอยู่ร่วมกันในพื้นที่ตำบลคลองใหม่ อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม

แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

1. ความคิดการเป็นพลเมือง (Citizenship Education)

คือ แนวคิดการเรียนรู้ที่พัฒนาสร้างเสริมความเข้าใจ และทักษะที่จะให้พลเมืองในสังคมมีส่วนร่วมของความเป็นพลเมือง เช่น สิทธิ หน้าที่พลเมืองประชาธิปไตย สิทธิพื้นฐานของมนุษยชน กระบวนการยุติธรรม วัฒนธรรม ซึ่งมีบทบาทในการพัฒนาบ้านเมืองของตน ประเทศชาติ เพื่อเสริมสร้างให้พลเมืองนั้นมีความรู้ ความเข้าใจในหน้าที่ของตนในฐานะพลเมือง ก่อให้เกิดประสิทธิภาพรวมถึงการพัฒนาในด้านต่าง ๆ ของสังคมของตนในสังคมได้อย่างสันติสุข สงบสุข และความยั่งยืน (กิจฐเขต ไกรवास, 2561: 230-231)

แนวคิดการจัดการศึกษาเพื่อความเป็นพลเมืองโลก โดยการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียน มีเป้าหมายเพื่อให้ผู้เรียนสามารถเท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกทั้งในด้านปัจเจกบุคคล สังคม เศรษฐกิจ การเมือง และเทคโนโลยี โดยมุ่งหวังที่จะส่งเสริมและสนับสนุนให้ผู้เรียนเป็นพลเมืองดี ของประเทศ และเป็นพลเมืองโลกที่มีคุณภาพ (ปรีดี ประทุมสุรธรรม, 2562: 97-100)

2. ทฤษฎีการเรียนรู้ตลอดชีวิต (Lifelong Learning)

แนวความคิดการเรียนรู้ตลอดชีวิตในฐานะที่เป็นยุทธศาสตร์การศึกษา เป็นการสนองต่อความบกพร่องที่เกิดขึ้นในอดีตและถอดบทเรียนต่อยอดการเรียนรู้ของมนุษย์ จึงมีความจำเป็นที่จะให้ความรู้ และความจำเป็นต่อบุคคลทุกคนที่ขาดโอกาสในการได้รับการศึกษาในช่วงเริ่มแรกของชีวิตในช่วงวัยเด็กและวัยรุ่น

การจัดการเรียนรู้ตลอดชีวิตต้องมีมุมมองแบบองค์รวมที่ครอบคลุมกิจกรรมการเรียนรู้ทุกด้าน ได้แก่

1. มีมุมมองอย่างเป็นระบบ
2. มีผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง
3. มีแรงจูงใจที่จะเรียน
4. มีวัตถุประสงค์ของนโยบายการศึกษาที่หลากหลายมุมมองวงจรชีวิตที่ให้ความสำคัญ

กับเป้าหมายการศึกษาที่หลากหลาย

ความสำคัญของการเรียนรู้ตลอดชีวิต คือ พลังผลักดันที่สำคัญทางสังคมเศรษฐกิจ จำนวนมากสนับสนุนแนวความคิดการเรียนรู้ตลอดชีวิตกระแสโลกาภิวัตน์ และการเปลี่ยนแปลงเทคโนโลยี การเปลี่ยนแปลงธรรมชาติของการทำงาน ตลาดแรงงาน และโครงสร้างอายุประชากรเป็นแรงผลักดันที่สำคัญต่อความจำเป็นที่จะต้องมีการยกระดับทักษะการทำงานและการใช้ชีวิตอย่างต่อเนื่อง (ผุสดี กลิ่นเกษร, 2562: 32-35)

การนำแนวคิดเรื่องการเรียนรู้ตลอดชีวิตมาปฏิบัติให้เป็นจริงสำหรับทุกคนให้มีการดำเนินการอย่างเป็นระบบใน 5 ประเด็น ดังนี้

1. ปรับปรุงการเข้าถึงคุณภาพและความเป็นธรรมในการเรียน
2. สร้างรากฐานที่มั่นคงด้านทักษะสำหรับทุกคน
3. ให้ความสำคัญกับทุกรูปแบบของการเรียนรู้
4. จัดสรรทรัพยากรและใช้ประโยชน์จากทรัพยากรจากทุกภาคส่วน
5. ความร่วมมือของทุกภาค

3. ทฤษฎีปัญญานิยม (Cognitive Theory)

ฌอง เพียเจต์ (Jean Piaget) นักจิตวิทยาชาวสวิส โดยเชื่อว่า การพัฒนาการศึกษาตามทฤษฎีปัญญานิยม มีดังนี้

1. เน้นกระบวนการทางปัญญาของผู้เรียนมากกว่าการเน้นพฤติกรรมภายนอก
2. ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้อย่างกระตือรือร้น
3. ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับพัฒนาการทางสติปัญญาของผู้เรียน

4. ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม (Social Learning Theory)

ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม เป็นทฤษฎีที่มีแนวคิดมาจากการนำพฤติกรรม หรือแนวคิดของผู้อื่นมาเป็นแบบแผนโดยใช้ประสบการณ์จากการฟัง การดู และการอ่านงานผู้อื่นมาประยุกต์ใช้ในงานของตนเอง (วุฒิชัย จำรงค์, 2523: 6)

โดยมีกระบวนการของการเรียนรู้แบ่งเป็น 6 กระบวนการ ดังนี้

1. ตระหนักรับรู้ปัญหาซึ่งเป็นขั้นตอนแรกที่จะแก้ไขปัญหาทำให้เกิดความตระหนักและเห็นความสำคัญของปัญหาที่เกิดขึ้น
2. ค้นหาทางเลือกในการแก้ไขปัญหา เช่น การวิเคราะห์หาสาเหตุ การพิจารณาถึงสาเหตุที่แท้จริงของปัญหาที่เกิดขึ้น การแสวงหาทางเลือกที่หลากหลายและมีประสิทธิภาพ
3. ตัดสินใจเลือกวิธีแก้ปัญหา โดยเป็นขั้นตอนการตัดสินใจว่าจะเลือกวิธีการแก้ปัญหาอย่างไรที่เหมาะสมและมีความเป็นไปได้มากที่สุด
4. เรียนรู้และลงมือปฏิบัติตามทางเลือก โดยมีขั้นตอนย่อยๆคือการวางแผน การดำเนินงานดำเนินงานตามทางที่เลือกหรือกำหนดไว้
5. การปรับปรุงซึ่งในการดำเนินงานอาจเกิดปัญหาขึ้น ดังนั้นการปรับปรุงกระบวนการทำงานให้สำเร็จลุล่วงจึงมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง
6. การประเมินผล เป็นการประเมินว่าวิธีที่เลือกใช้นั้นสามารถแก้ไขปัญหาได้จริงหรือไม่

5. กฎหมายพื้นฐานที่ประชาชนควรรู้

5.1 กฎหมายแพ่งและพาณิชย์

5.1.1 การซื้อขาย

การซื้อ การขาย เป็นการกระทำในทางกฎหมายรูปแบบหนึ่ง โดยมีวัตถุประสงค์ในการแลกเปลี่ยนสิ่งของกับเงินตราโดยจะขอยกตัวอย่างที่เห็นกันได้บ่อย การซื้อของที่มีมูลค่ามาก ต้องมีการรัดกุมและรอบคอบมากขึ้นกฎหมายจึงได้กำหนดวิธีการเช่นนี้ไม่ใช่จะใช้จากซื้อกันแล้วแลกเงินกับโฉนดที่ดิน โดยจะขออธิบายขั้นตอน ดังนี้

1) การซื้อขายอสังหาริมทรัพย์ต้องทำเป็นหนังสือ

2) ไปจดทะเบียนต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 456 ซึ่งบัญญัติไว้ว่า “การซื้อขายอสังหาริมทรัพย์ ถ้ามิได้ทำเป็นหนังสือและจดทะเบียนต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ เป็นโมฆะ วิธีนี้ให้ใช้บังคับถึงซื้อขายเรือมีระวางตั้งแต่ห้าตันขึ้นไป ทั้งซื้อขายแพและสัตว์พาหนะด้วย” (วัฒนา คณาวิทยา, 2566: 78-80)

5.1.2 การกู้ยืมเงิน

ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 653 วรรคหนึ่ง กล่าวว่า “การกู้ยืมเงินกว่าสองพันบาท กฎหมายกำหนดให้การกู้ยืมเงินจะต้องมีหลักฐานแห่งการกู้ยืมเงิน มิเช่นนั้นจะไม่สามารถฟ้องร้องบังคับคดีได้”

วรรคสอง ในการกู้ยืมเงินมีหลักฐานเป็นหนังสือนั้น ท่านว่าจะนำสืบการใช้เงินได้ต่อเมื่อมีหลักฐานเป็นหนังสืออย่างใดอย่างหนึ่งลงลายมือชื่อผู้ให้ยืมมาแสดงหรือเอกสารอันเป็นหลักฐาน แห่งการกู้ยืมนั้นได้เวนคืนแล้ว หรือได้แทงเพิกถอนลงในเอกสารนั้นแล้ว

ดังนั้น การกู้ยืมเงินกว่า 2,000 บาทขึ้นไปนั้น ถ้าไม่มีหลักฐานเป็นหนังสือลงลายมือชื่อผู้ยืมไม่สามารถฟ้องบังคับคดีได้ และการกู้ยืมเงินมีหลักฐานเป็นหนังสือจะนำสืบได้ก็ต่อเมื่อมีหลักฐานเป็นหนังสือลงลายมือชื่อผู้ให้ยืมมาแสดงหลักฐานการกู้ยืมได้เวนคืนแล้ว และได้แทงเพิกถอนในเอกสารนั้นแล้ว จะต้องมีหนังสือสัญญากู้ยืมเงิน ซึ่งในสัญญากู้ยืมเงินนั้นจะต้องเป็นลายลักษณ์อักษรและต้องมีลายมือชื่อของผู้กู้เป็นสำคัญในส่วนของการดอกเบี้ยเงินกู้จะไม่เกินกว่าที่กฎหมายไทยกำหนด กล่าวคือ ร้อยละ 15 ต่อปี หรือ ร้อยละ 1.25 ต่อเดือน ยกเว้นในกรณีที่สถาบันทางการเงินหรือธนาคารที่กฎหมายกำหนด (ยุริสส์รชญา ยกชีว, 2566: 73)

5.2 กฎหมายอาญา

5.2.1 ฐานลักทรัพย์

ความผิดฐานลักทรัพย์เป็นความผิดพื้นฐานอันเป็นองค์ประกอบหลัก ที่สำคัญไปสู่ความผิดฐานอื่น กล่าวคือ ฐานวิ่งราวทรัพย์ตามมาตรา 336 ฐานชิงทรัพย์ตามมาตรา 339 และฐานปล้นทรัพย์ตามมาตรา 340 เนื่องจากจะมีความผิดเหล่านี้ได้ผู้กระทำความผิดฐาน

ลักทรัพย์ด้วยในตัวเอง นอกจากนี้ความผิดอื่นเช่น ฐานฉ้อโกงตามมาตรา 341 ฐานยักยอกตามมาตรา 352 มีความคล้ายขององค์ประกอบกับฐานลักทรัพย์ ดังนั้น หากมีความเข้าใจถึงองค์ประกอบของความผิดฐานลักทรัพย์แล้วจะสามารถพิจารณาข้อแตกต่างของฐานอื่นได้ชัดเจนขึ้น

มาตรา 334 ผู้ใดเอาทรัพย์ของผู้อื่น หรือผู้อื่นเป็นเจ้าของรวมอยู่ด้วยไปโดยทุจริตผู้นั้นกระทำความผิดฐานลักทรัพย์ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี และปรับไม่เกินหกหมื่นบาท องค์ประกอบภายนอก คือ 1. ผู้ใด 2. เอาไป 3. ทรัพย์ของผู้อื่นหรือผู้อื่นเป็นเจ้าของรวมอยู่ด้วยองค์ประกอบภายใน คือ 1. เจตนา 2. เจตนาพิเศษ (มูลเหตุจูงใจ)

“การเอาไป” หมายถึง การแย่งการครอบครองในลักษณะตัดกรรมสิทธิ์ อันแสดงว่าตัวทรัพย์นั้นต้องอยู่ในความครอบครองของบุคคลอื่น เพราะหากผู้นั้นมีการครอบครองไว้ก่อนแล้วกับถือเอามาเป็นของตนย่อมไม่ผิดฐานนี้แต่อาจเป็นความผิดฐาน ยักยอกตามมาตรา 352 หรือหากทรัพย์นั้นไม่มีผู้ใดครอบครองเช่นเป็นของผู้อื่นที่ทำการตกหาย แล้วเก็บได้ก็ไม่ผิดฐานนี้แต่อาจผิดตามมาตรา 352 วรรคสอง นอกจากนี้ ลักษณะการแย่งการครอบครองเป็นเรื่องที่ผู้ที่ครอบครองทรัพย์นั้น ไม่ได้เต็มใจมอบให้และเป็นการที่เอาไปที่มีใช้เพียงชั่วคราว ประการแรกต้องพิจารณาว่าทรัพย์อยู่ในความครอบครองของใคร การครอบครองนี้ไม่จำเป็นถึงขนาดที่ว่ามีสิทธิครอบครองแต่ผู้ที่ครอบครองทรัพย์นั้นเป็นผู้ที่ควบคุมบังคับเอากับทรัพย์นั้นได้ ดังนั้น การแย่งการครอบครองโดยลักเอาทรัพย์จากผู้รับฝาก หรือแม้แต่เอาทรัพย์ไปจากการครอบครองของผู้ที่ลักทรัพย์ของผู้อื่นก็เป็นความผิดเช่นกัน

หากผู้ที่เอาทรัพย์ไปเพียงยืมถือทรัพย์นั้นไว้แทนผู้อื่น ความครอบครองในทรัพย์นั้นย่อมเป็นของผู้อื่นอยู่ จึงมีความผิดฐานลักทรัพย์มิใช่ยักยอก การที่เจ้าของทรัพย์ให้ผู้ใดช่วยดูแลทรัพย์ชั่วคราว ไม่เป็นการส่งมอบการครอบครองหรือฝากทรัพย์ ดังนั้น หากผู้นั้นเอาทรัพย์ไปย่อมถือเป็นความผิดฐานลักทรัพย์ เช่น หากเจ้าของวานให้ช่วยถือกระเป๋าเพื่อจะเข้าห้องน้ำแล้วมีการหยิบเอาเงินในกระเป๋าไป (เกียรติขจร วัจนะสวัสดิ์, 2555: 23)

5.2.2 ฐานการบุกรุก

เรื่องความผิดฐานบุกรุก บทบัญญัติตามกฎหมายไทยในปัจจุบันที่จะนำมาบังคับใช้กรณี การบุกรุกเคหสถาน ที่พักอาศัย ได้แก่ บทบัญญัติตามประมวลกฎหมายอาญาในเรื่องความผิดฐานบุกรุก ซึ่งบัญญัติไว้ในมาตรา 362 ถึงมาตรา 366 โดยที่มาตรา 362 ถึงมาตรา 364 เป็นฐานความผิด มาตรา 365 เป็นเหตุฉกรรจ์ของความผิดตามมาตรา 362 ถึงมาตรา 364 ส่วนมาตรา 366 เป็นข้อบัญญัติทางวิธีพิจารณา มาตรา 364 จะกำหนดลักษณะการกระทำเป็นความผิด คือ การกระทำที่เป็นการเข้าไปหรือซ่อนตัวในสถานที่โดยไม่มีเหตุอันสมควรหรือไม่ยอมออกไปจากสถานที่นั้น เมื่อผู้มีสิทธิที่จะห้ามมิให้เข้าไปได้ไล่ให้ออกและมาตรา 365 เป็นเหตุฉกรรจ์ของความผิดฐานบุกรุก ของมาตรา 362 ถึง มาตรา 364 โดยกำหนดให้การใช้กำลังประทุษร้าย

หรือเชื่อว่าจะใช้กำลังประทุษร้าย หรือโดยมีอาวุธ หรือร่วมกระทำความผิดด้วย ตั้งแต่สองคนขึ้นไป หรือในเวลากลางคืนเป็นเหตุกรรจ์ ผู้กระทำความผิดจะต้องมีความรับผิดชอบเพิ่มขึ้น จะเห็นได้ว่า มาตรา 364 ซึ่งการบุกรุกเคหสถานที่พักอาศัยเป็นความผิดอาญาตามประมวลกฎหมายอาญาโดยมีเหตุผลและความจำเป็น ดังนี้

1) โดยจะพิจารณาถึงทฤษฎีและหลักการทางกฎหมายอาญา เนื่องจากการบุกรุกเข้าไปในเคหสถานที่พักอาศัยโดยมิชอบนั้นเป็นการกระทำที่ละเมิดต่อสิทธิส่วนบุคคล และสิทธิในที่อยู่อาศัยทำให้บุคคลที่อยู่ในที่พักอาศัยนั้น ตกอยู่ในความเสี่ยงภัยอันตรายที่จะเกิดขึ้นมาภายหลังจากการที่ผู้บุกรุกได้บุกรุกเข้ามาในที่พักอาศัย

2) ความทับซ้อนอันเป็นความผิดอาญาเดิม ตามกฎหมายไทยนั้นคือ ประมวลกฎหมายอาญามาตรา 362 ถึงมาตรา 366 อันเป็นความผิดฐานบุกรุกที่กล่าวไว้ ดังกล่าวจะเห็นว่ ลักษณะของการบุกรุกโดยมีการแบ่งแยกการกระทำที่เป็นความผิดบุกรุกออกไว้ชัดเจน คือ จะแยกกำหนดการบุกรุกแบบธรรมดาทั่วไปกับการบุกรุกเคหสถานออกไว้แยกต่างหาก จึงสรุปได้ว่ ในการเปรียบเทียบประเด็นความครอบคลุมของบทบัญญัติที่จะนำมาบังคับใช้กับกรณีการบุกรุกเคหสถานที่พักอาศัยประเทศไทยที่มีเพียงบทบัญญัติความผิดฐานบุกรุกธรรมดาเท่านั้น ยังไม่มีการบัญญัติเกี่ยวกับความผิด ที่เป็นการบุกรุกเคหสถานที่พักอาศัยไว้โดยเฉพาะแยกออกจากจากการบุกรุกธรรมดาจะเห็นได้ว่า บทบัญญัติของไทย เกี่ยวกับการบุกรุกตามประมวลกฎหมายอาญาในปัจจุบันไว้เพียงเท่านั้น จึงไม่สอดคล้องและไม่มีการแบ่งแยกถึงสถานที่ที่บุกรุกที่พักอาศัยให้ชัดเจนทั้งที่การกระทำเช่นนั้นเป็นการรบกวนความสงบสุขต่อการดำรงชีวิตในพื้นที่ส่วนตัวสิทธิในความเป็นเจ้าของบ้านนั้นเป็นสิ่งที่กฎหมายจะคุ้มครอง โดยมุมมองของต่างประเทศเห็นว่าการบุกรุกเคหสถานที่พักอาศัยเป็นเหตุกรรจ์ หรือเหตุที่ต้องทำให้ผู้กระทำความผิดรับโทษหนักขึ้น

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพโดยใช้แบบสัมภาษณ์เจาะลึก ประกอบกับการจัดประชุมสนทนากลุ่ม เพื่อนำไปสู่การค้นหารูปแบบการยุติข้อพิพาทแบบมีส่วนร่วมในชุมชน ดังนี้

1. การเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย โดยศึกษาจากเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และการศึกษาจากภาคสนาม ด้วยวิธีการสัมภาษณ์เจาะลึก (in-depth interview) และการจัดประชุมสนทนากลุ่ม (focus group)

2. ประชากรกลุ่มเป้าหมายและการคัดเลือกกลุ่มเป้าหมาย

2.1 กลุ่มประชากรเป้าหมาย โดยใช้หน่วยในการวิเคราะห์ในระดับจุลภาค คือ ระดับบุคคล แบ่งกลุ่มเป้าหมายเป็น 2 กลุ่ม คือ 1) กลุ่มเป้าหมายหลักที่ใช้สำหรับการวิจัยเชิงคุณภาพด้วยวิธีการสัมภาษณ์เจาะลึก ได้แก่ ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล นิติกร กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และประชาชนอื่น

ที่เกี่ยวข้องโดยตรง 2) กลุ่มเป้าหมายที่ใช้สำหรับการจัดประชุมสนทนากลุ่ม เป็นกลุ่มเดียวกันกับการสัมภาษณ์โดยการสนทนากลุ่มเพื่อสังเคราะห์ความคิดเห็นร่วมกัน

2.2 การคัดเลือกกลุ่มเป้าหมาย โดยกลุ่มตัวอย่างที่ถูกเลือกแบบเจาะจงซึ่งเป็นผู้ที่มีประสบการณ์ที่สามารถให้ความรู้ ความคิดเห็น ที่เกี่ยวข้องกับการสร้างความรู้กฎหมายแก่ประชาชน และยินดีถ่ายทอดข้อมูล ได้แก่ ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล นิติกร กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และประชาชนอื่นที่เกี่ยวข้อง จำนวน 5 คน โดยผู้วิจัยจะเน้นกลุ่มตัวอย่างที่เป็นปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล นิติกร และผู้ใหญ่บ้าน เนื่องจากเป็นผู้ที่เกี่ยวข้องกับปัญหาโดยตรง ส่วนในกลุ่มอื่นนั้นเป็นการสัมภาษณ์เพื่อให้ได้แนวคิดเกี่ยวกับปัญหาและวิธีการแก้ไขปัญหาและแนวทางการเพิ่มการรับรู้กฎหมายพื้นฐานของประชาชนในพื้นที่ตำบลคลองใหม่ อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม และกลุ่มเป้าหมายที่ใช้สำหรับการจัดสนทนากลุ่ม จำนวน 20 คน ด้วยการจัดสนทนากลุ่ม จำนวน 2 ครั้ง แบ่งออกเป็นครั้งที่ 1 เพื่อเป็นการศึกษาถึงปัญหาการรับรู้กฎหมายของคนในชุมชน และครั้งที่ 2 เป็นการสนทนากลุ่ม เป็นการสนทนากลุ่ม เพื่อเป็นการสรุปและเสนอแนะเพิ่มเติมก่อนเขียนร่างโครงการวิจัยฉบับสมบูรณ์

3. พื้นที่การศึกษาวิจัย ได้แก่ องค์การบริหารส่วนตำบลคลองใหม่ อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม เนื่องจากพื้นที่นี้เป็นพื้นที่ที่มีปัญหาการรับรู้กฎหมายพื้นฐานน้อย และมีกรณีพิพาทเกิดขึ้นค่อนข้างมาก จึงมีความน่าสนใจในการทำการศึกษาเพื่อพัฒนาการรับรู้กฎหมายพื้นฐาน โดยการพัฒนาชุดองค์ความรู้หรือนวัตกรรมในการให้ความรู้ชุมชนเพื่อเป็นการขจัดข้อพิพาทเบื้องต้นได้

4. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก และสัมภาษณ์แบบตัวต่อตัว ซึ่งคำถามที่สัมภาษณ์จะเป็นประเด็นที่เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการของการวิจัย โดยเกิดจากการทบทวนแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จากนั้นจึงให้ผู้เชี่ยวชาญผู้ตรวจสอบความถูกต้องของแบบสัมภาษณ์

5. การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้วิธีการการถอดถ้อยคำจากการให้สัมภาษณ์แบบคำต่อคำฉบับที่ทำการสังเกตการณ์ และคัดลอกข้อความสำคัญจากเอกสารและบันทึกอย่างละเอียด เพื่อให้การตีความและการกำหนดประเด็นที่สำคัญได้อย่างถูกต้องเชื่อถือได้ แล้วทำการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพโดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา และสรุปรายงานการดำเนินการ

ผลการวิจัย

ผู้วิจัยได้สรุปผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ดังนี้

วัตถุประสงค์ที่ 1 เพื่อศึกษาระดับความรู้ด้านกฎหมายพื้นฐานของประชาชนในชุมชนตำบลคลองใหม่ อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม

ผลการวิจัยพบว่า ผู้ให้ข้อมูลคนสำคัญมีความเห็นไปในทางเดียวกันว่าประชาชนในชุมชนตำบลคลองใหม่ อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม มีระดับความรู้กฎหมายในระดับน้อยมาก เนื่องด้วยเป็นพื้นที่มีปัญหาข้อพิพาท ทั้งยังได้รับการสร้างความรู้ความเข้าใจด้านกฎหมายที่น้อยผู้ให้ข้อมูลคนสำคัญทุกคนจึงมีความเห็นไปในทางเดียวกันว่า ต้องมีการสนับสนุนให้ประชาชนตระหนักรู้ถึงหน้าที่พลเมืองประชาธิปไตย สิทธิพื้นฐานของมนุษยชน กระบวนการยุติธรรม เมื่อได้ทราบแล้วจะเกิดการหาความรู้ด้านกฎหมายมาปกป้องสิทธิดังกล่าว ทั้งยังสามารถนำความรู้ทางด้านกฎหมายมาปกป้องคนในครอบครัว ชุมชนของตนเอง แล้วจึงขยายไปในระดับที่ใหญ่ขึ้นจนถึงระดับประเทศ และหน่วยงานของรัฐควรมีการบูรณาการร่วมกัน เช่น หน่วยงานท้องถิ่น หน่วยงานระดับอำเภอ หน่วยงานทหาร ตำรวจต้องทำงานประสานร่วมกัน

วัตถุประสงค์ที่ 2 เพื่อศึกษาปัญหาของการรับรู้กฎหมายของประชาชนในชุมชน ตำบลคลองใหม่ อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม

ผู้ให้ข้อมูลคนสำคัญ เห็นไปในทางเดียวกันว่าช่วงอายุและอาชีพ มีผลต่อการรับรู้กฎหมายที่แตกต่างกัน เช่น วัยเด็กจะมีการรับรู้กฎหมายในระดับต่ำ หรือน้อยมาก เนื่องจากความคิด ความรู้ การตัดสินใจยังมีไม่มากจึงต้องอาศัยผู้ปกครองในการดูแลเป็นหลักที่จะนำพาให้เด็ก ๆ สามารถใช้ชีวิตในสังคมได้ พออายุเข้าสู่วัยรุ่น ก็เริ่มจะมีการรับรู้ได้สิ่งใดเป็นความผิด เช่น การทำร้ายร่างกาย มีความผิดจะทำให้ได้รับโทษทางอาญา รวมไปถึงสื่อออนไลน์ที่แสดงให้เห็นว่า การรับโทษจากการทำร้ายจะมีโทษ กักขัง จำคุก ทำให้เด็กได้รู้ว่าหากมีการกระทำผิดต่าง ๆ จะต้องรับโทษ รวมไปถึงการลักทรัพย์ หลอกหลวงผู้อื่น พอเข้าสู่วัยผู้ใหญ่ ก็จะมีประสบการณ์ ความรู้ ความคิดที่มากขึ้น ส่งผลให้การกระทำต่าง ๆ ผ่านกระบวนการคิดที่มากขึ้นและการรับรู้ก็จะเข้มข้นขึ้น เช่น จากการประสบพบเจอด้วยตนเองหรือจากการไปมีส่วนร่วมในทางคดี การเรียนรู้จากหนังสือกฎหมาย ข่าวสารการได้รับการอบรมทางด้านกฎหมายต่าง ๆ ส่งผลให้มีความคิดที่จะยับยั้งชั่งใจไม่เลือกที่จะกระทำความผิด

วัตถุประสงค์ที่ 3 เพื่อแสวงหาแนวทางการเพิ่มการรับรู้ด้านกฎหมายพื้นฐานของประชาชนในชุมชนตำบลคลองใหม่ อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม

ผู้ให้ข้อมูลคนสำคัญ เห็นไปในทางเดียวกันว่า ต้องมีการเสริมสร้างความรู้กฎหมายพื้นฐานให้กับประชาชนอยู่ตลอดเวลา เนื่องจากการรับรู้เพียงครั้งเดียวหรือสองครั้ง อาจจะทำให้ประชาชนไม่สามารถจดจำได้ทั้งหมด หากไม่ประสบกับปัญหาก็ไม่ตระหนักว่ามีความจำเป็นต้องรู้กฎหมายพื้นฐาน ทั้งกฎหมายมีอยู่จำนวนมากหลายฉบับ จึงต้องมีการเรียนรู้อยู่ตลอด ซึ่งจะไปสอดคล้องกับ

แนวคิดการเรียนรู้ตลอดชีวิตที่มีจุดประสงค์ให้มีการเรียนรู้ด้วยตนเองอยู่เสมอ (อับดุลเลาะ เจ๊ะหลง และจิรัชยา เจียวกิก, 2563: 249) เป็นการสนองต่อความบกพร่องที่เกิดขึ้นในอดีต และถอดบทเรียนต่อยอดการเรียนรู้ของมนุษย์ จึงมีความจำเป็นที่จะให้ความรู้และความจำเป็นต่อบุคคลทุกคนที่ขาดโอกาสในการได้รับรู้กฎหมายพื้นฐาน โดยผู้ให้ข้อมูลคนสำคัญ เห็นไปในทิศทางเดียวกันว่าควรสร้างองค์ความรู้ด้านกฎหมายอย่างง่ายให้แก่ประชาชนในพื้นที่ เช่น การสร้างคู่มือกฎหมายเฉพาะเรื่อง อาทิ การกู้ยืมเงิน หรือเรื่องมรดก โดยสอดแทรกให้คนในชุมชนเข้าถึงความรู้นั้นได้ง่าย ซึ่งอาจมีการสร้างสื่อผ่านเทคโนโลยีสารสนเทศต่าง ๆ เช่น แอปพลิเคชันไลน์ เฟซบุ๊ก หรือเว็บไซต์ของหน่วยงานราชการ เป็นต้น อีกทั้งควรมีบอร์ดประชาสัมพันธ์ เสียงตามสายในการเผยแพร่ความรู้อย่างต่อเนื่อง

อภิปรายผล

วัตถุประสงค์ที่ 1

ผู้ให้ข้อมูลคนสำคัญเห็นไปในทางเดียวกันว่า ประชาชนในชุมชนตำบลคลองใหม่ อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม มีความรู้ความเข้าใจในด้านกฎหมายในระดับต่ำ-ปานกลาง ด้วยการที่ประชาชนในพื้นที่มีปัญหาการในคดีอาญาหรือคดีทางแพ่งที่ไม่มากนัก จึงขาดความจำเป็นและไม่สนใจที่จะศึกษากฎหมายเพื่อนำมาใช้ในชีวิตประจำวัน โดยสอดคล้องกับความเห็นของผู้ให้ข้อมูลคนสำคัญท่านหนึ่งว่า

การทำงานในพื้นที่ตำบลคลองใหม่นั้น เนื่องจากในพื้นที่ไม่ค่อยเกิดการกระทำความผิดทางอาญาหรือทางแพ่งมากนัก หรืออาจเกิดจากปัญหาเล็ก ๆ น้อย ๆ ทางแพ่ง หรือได้รับคำสั่งทางด้านกฎหมายของประชาชนที่ร้องเรียนไปยังอำเภอแล้วถูกส่งมายังตำบลคลองใหม่ เช่น การตรวจสอบการรุกล้ำที่ดิน ความเป็นอยู่ของประชาชน เหตุรำคาญ ทะเลาะวิวาทของชาวบ้าน หรือแรงงานในโรงงาน ระดับความรู้ทางด้านกฎหมายในพื้นที่ของประชาชนในตำบลคลองใหม่ มีระดับทั่ว ๆ ไป เนื่องจากถ้าไม่เกิดปัญหาในเรื่องนั้น ก็จะไม่มีการศึกษาถึงข้อกฎหมายในเรื่องนั้น เพราะส่วนใหญ่ประชาชนในพื้นที่ตำบลคลองใหม่ ไม่ได้ประสบกับปัญหาอาชญากรรมหรือเรื่องร้ายแรงเกี่ยวกับคดีอาญา หรือคดีแพ่ง ระดับความรู้ทางด้านกฎหมายจึงมีระดับทั่ว ๆ ไปซึ่งบุคคลนั้นพอที่จะเรียนรู้ได้ เช่น การทำร้ายร่างกายย่อมมีความผิด การลักขโมย การพนัน เป็นต้น

ผู้ให้ข้อมูลคนสำคัญมีความเห็นไปในทางเดียวกันว่า ควรปลูกฝังให้ประชาชนในชุมชน มีความคิดที่จะพัฒนา สร้างเสริมความเข้าใจและทักษะที่จะให้พลเมืองในสังคมมีส่วนร่วมของความ เป็นพลเมือง เช่น รู้สิทธิ รู้หน้าที่พลเมืองตามหลักประชาธิปไตย สิทธิพื้นฐานมนุษยชน กระบวนการ ยุติธรรม ซึ่งการที่ปลูกฝังความเป็นพลเมืองเช่นนี้จะส่งผลให้ประชาชนในตำบลคลองใหม่ มีความรู้ และเข้าใจในสิทธิที่พึงมีของตน รวมไปถึงสิทธิทางด้านกฎหมาย เพราะสิทธิมาจากการที่กฎหมาย กำหนด ต้องทำให้ประชาชนตระหนักถึงความสำคัญในตนเองรู้ถึงขอบเขตของตนว่าสิ่งใดกระทำได้ หรือไม่สามารถกระทำได้ ในขณะที่ตนเป็นผู้กระทำ เช่น การเป็นผู้บริสุทธิ์จนกว่าศาลจะมีคำพิพากษา ว่าผิดหรือเป็นผู้ถูกกระทำในการได้รับการคุ้มครองภายใต้กฎหมายรัฐธรรมนูญ พอรู้ถึงความสำคัญ ในตัวเองจึงจะเริ่มส่งชุดความรู้ทางด้านกฎหมายให้กับคนอื่นได้ทราบด้วยโดยสอดคล้องกับหลักการ เป็นพลเมืองของ (กิจฐเขต ไกรวาส, 2561: 230-231)

วัตถุประสงคที่ 2

ผู้ให้ข้อมูลคนสำคัญเห็นไปในทางเดียวกันว่า ช่วงอายุและอาชีพ มีผลต่อการรับรู้กฎหมาย ที่แตกต่างกัน เช่น วัยเด็กจะมีการรับรู้กฎหมายในระดับต่ำ เนื่องจากความคิด ความรู้ การตัดสินใจ ยังมีไม่มากจึงต้องอาศัย ผู้ปกครองในการดูแลเป็นหลักที่จะนำพาให้เด็ก ๆ สามารถใช้ชีวิตในสังคมได้ พออายุเข้าสู่วัยรุ่น ก็เริ่มจะมีการรับรู้ได้ เช่น การทำร้ายร่างกายมีความผิดจะทำให้ได้รับโทษจากการ อบรม รวมไปถึงสื่อออนไลน์ที่แสดงให้เห็นว่า การรับโทษจากการทำร้ายจะมีการกักขัง จำคุก หรือปรับ ทำให้เด็กได้รู้ว่ามิสิ่งที่ต้องได้รับโทษถ้ากระทำผิดต่าง ๆ รวมไปถึงการลักทรัพย์ ฉ้อโกง หลอกลวงผู้อื่น จนกระทั่งการกระทำชำเรา เมื่อเข้าสู่วัยผู้ใหญ่ จะมีประสบการณ์ ความรู้ ความคิดที่มากขึ้น ส่งผลให้การกระทำต่าง ๆ ผ่านกระบวนการคิดที่มากขึ้นและการรับรู้จะเข้มข้นขึ้น เช่น การประสบพบ เจอด้วยตนเองจากการไปมีส่วนร่วมในทางคดี การเรียนรู้จากหนังสือกฎหมายการได้รับการอบรม ทางด้านกฎหมายต่าง ๆ หรือคนรอบข้างมาเล่าประสบการณ์ให้ฟัง โดยสอดคล้องกับความเห็นของผู้ให้ ข้อมูลคนสำคัญท่านหนึ่งว่า

อายุเป็นปัจจัยสำคัญต่อการรับรู้กฎหมายโดยเฉพาะอย่างยิ่งในวัยเด็ก
เนื่องจากเป็นวัยที่ยังไม่สามารถเข้าถึงความรู้ด้านกฎหมาย หรือถ้าเข้า
สู่วัยรุ่นก็อาจจะมีความรู้ทั่ว ๆ ไปยังไม่รู้ข้อเท็จจริงหรือขั้นตอน
กระบวนการต่าง ๆ ของกฎหมาย ไม่ว่าจะเกิดความผิดอาญา และต้อง
มีวิธีพิจารณาความอาญา คือ เขายังไม่รู้ขั้นตอนซึ่งควรให้พ่อแม่
ผู้ปกครองดูแลและให้ความรู้กฎหมายขั้นพื้นฐานอย่างถูกต้อง

ดังนั้น อาชีพการงานมีผลต่อการรับรู้กฎหมายด้วยเช่นกัน ไม่ว่าจะเป็นการทำงานอยู่ในระบบ โรงงานอุตสาหกรรม มนุษย์เงินเดือนหาเช้ากินค่ำ โดยคนกลุ่มนี้ต้องมุ่งเน้นที่การดำรงชีพเป็นหลักพวก เขาจึงมีโอกาสดังที่ได้เรียนรู้กฎหมายเท่าที่จำเป็นสำหรับการดำรงชีพหรือการปฏิบัติงานเท่านั้น จึงเป็น

การยากที่จะเชิญคนกลุ่มนี้มาอบรมให้ความรู้ หรือผู้มีอาชีพเกษตรกรจะสามารถเชิญมาอบรมให้ความรู้ได้ เนื่องจากทำงานไม่ได้จำกัดเวลาเหมือนกับบุคคลที่ทำงานในหน่วยงานราชการหรือเอกชน ซึ่งทุกคนต้องให้ความสำคัญกับทุกรูปแบบของการเรียนรู้ โดยสอดคล้องกับแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้ตลอดชีวิตของ (ผุสดี กลิ่นเกษร, 2562: 32-35)

วัตถุประสงค์ที่ 3

ผู้ให้ข้อมูลคนสำคัญเห็นไปในทางเดียวกันว่าต้องมีการเสริมความรู้ให้กับประชาชนอยู่เรื่อย ๆ เนื่องจากการเรียนรู้เพียง 1-2 ครั้ง อาจจะทำให้ประชาชนไม่สามารถจดจำได้ทั้งหมด เมื่อไม่ได้มีการใช้งานจริง ทั้งกฎหมายมีอยู่มากมายหลายฉบับ จึงต้องมีการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง โดยสอดคล้องกับแนวคิดการเรียนรู้ตลอดชีวิตเป็นการสนองต่อความบกพร่องที่เกิดขึ้นในอดีตและถอดบทเรียน และต่อยอดการเรียนรู้ของมนุษย์ จึงมีความจำเป็นที่จะให้ความรู้และความจำเป็นต่อบุคคลทุกคนที่ขาดโอกาสในการได้รับการศึกษาในด้านกฎหมาย การเรียนรู้ตลอดชีวิตไม่เพียงหมายถึงการศึกษาผู้ใหญ่เท่านั้น แต่ยังครอบคลุมการเรียนรู้ทุกรูปแบบตลอดช่วงชีวิตของบุคคลทุกคน ในที่นี้จะเป็นการเรียนรู้ทางกฎหมาย ซึ่งสามารถแยกออกมาได้ 4 ประการ ดังนี้

1. มุมมองแบบองค์รวม การเรียนรู้เกิดขึ้นได้ทุกที่ทุกเวลาไม่ได้จำกัดแค่ในห้องเรียน เปรียบเสมือนระบบนิเวศน์ที่เชื่อมโยงกัน การเรียนรู้มีหลากหลายรูปแบบทั้งแบบเป็นทางการ (เช่น ในโรงเรียน) และไม่เป็นทางการ (เช่น เรียนรู้จากประสบการณ์)
2. ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง เปลี่ยนจากการเน้น “ผู้สอน” มาเป็น “ผู้เรียน” มุ่งเน้นในด้านการตอบสนองความต้องการของผู้เรียนแต่ละคน การเรียนรู้จึงมีประสิทธิภาพและตรงใจ
3. แรงจูงใจ หัวใจสำคัญที่ขับเคลื่อนให้เกิดการเรียนรู้ มุ่งเน้นการพัฒนาทักษะ “การเรียนรู้ด้วยตนเอง” และ “การเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม” ผู้เรียนจึงมีความอยากรู้อยากเห็นและใฝ่หาความรู้
4. วัตถุประสงค์ที่หลากหลาย การเรียนรู้ตลอดชีวิตมุ่งเน้นการพัฒนาหลายด้านไม่ได้จำกัดแค่ความรู้ทางวิชาการ แต่รวมถึงการพัฒนาบุคลิกภาพ ทักษะชีวิต เศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม โดยสอดคล้องกับความเห็นของผู้ให้ข้อมูลคนสำคัญท่านหนึ่งว่า

การจัดอบรมเป็นวิธีที่ดีที่สุดในการให้ความรู้แก่ประชาชน ในตำบลคลองใหม่ ให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการออกความคิด หรือแนวทางในการยุติปัญหาให้คลี่คลาย หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะต้องเร่งดำเนินการอย่างเร่งด่วนเพื่อให้ประชาชนในชุมชนมีความรู้ในด้านกฎหมายโดยผ่านนวัตกรรมต่าง ๆ อย่างเป็นรูปธรรม

ผู้ให้ข้อมูลคนสำคัญเห็นไปในทางเดียวกันว่าการจัดอบรมให้ความรู้ควรจัดแบบบูรณาการ คือ การร่วมมือกันหลายภาคส่วนจัดให้มีการอบรมช่วยเหลือซึ่งกันและกันโดยมุ่งเน้นที่ประโยชน์ของประชาชนเป็นที่ตั้ง ไม่ว่าจะเป็นฝ่ายองค์กรบริหารส่วนตำบลจัดสถานที่ให้ความรู้ ดำรวจ

ให้ความรู้แก่ประชาชนในด้านกฎหมายในชีวิตประจำวัน เช่น กฎหมายจราจร หรือเชิญพนักงานอัยการ มาให้ความรู้ด้านกฎหมายทางอาญา หรือเชิญทนายความมาให้ความรู้ด้านกฎหมายทางแพ่ง จะเห็นว่าแต่ละส่วนจะมีบทบาทของตนเอง มีความโดดเด่นในตัวเอง เราควรนำข้อเด่นของแต่ละภาคส่วนมา ร่วมกันและส่งเสริมให้ประชาชนได้รับประโยชน์ให้มากที่สุด

ผู้ให้ข้อมูลคนสำคัญเห็นไปในทางเดียวกันว่าการสร้างแผ่นพับ วารสาร โปสเตอร์ เป็นสิ่งที่เหมาะสมกับการนำมาเผยแพร่กับคนในชุมชน เนื่องจากเป็นสิ่งที่สามารถดูแล้วเข้าใจ โดยต้อง เป็นเนื้อหาที่สรุปใจความได้กระชับและได้ใจความในเอกสารนั้น ๆ โดยสอดคล้องกับความเห็นของผู้ให้ ข้อมูลคนสำคัญท่านหนึ่งว่า

ถ้ามีหน่วยงานของรัฐที่จะให้ความรู้ความเข้าใจด้านกฎหมายกับ
ประชาชนในพื้นที่ ไม่ว่าจะเป็นเอกสารหรือแผ่นพับมาแนะนำให้
ความรู้กับประชาชนในพื้นที่ ย่อมทำให้ประชาชนในพื้นที่ได้รับความรู้
ด้านกฎหมายในการดำเนินชีวิตประจำวัน อีกทั้งยังเป็นการช่วยลด
ปัญหาการเกิดข้อพิพาทของประชาชนในพื้นที่

จะเห็นได้ว่าเอกสารหรือแผ่นพับสามารถสร้างองค์ความรู้ทางด้านกฎหมายให้กับประชาชน ในพื้นที่ได้โดยไม่ต้องพิจารณาถึงเนื้อหาให้กระชับและได้ใจความ มีสีสันมีรูปประกอบและต้องสะดวก ในการหยิบไปอ่าน ประการสำคัญ หากสามารถเผยแพร่ผ่านระบบสารสนเทศได้จะทำให้บุคคลทั่วไป สามารถเข้าถึงข้อมูลได้ง่ายและสะดวก

ข้อเสนอแนะ

1. ควรมีการอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับกฎหมายเบื้องต้น หรือกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ในชีวิตประจำวันให้กับประชาชนทุกคน เพื่อให้รู้สิทธิและหน้าที่ของตน โดยมีการทำงานแบบบูรณาการ ร่วมกัน เช่น หน่วยงานทางปกครอง ทหาร ตำรวจ เป็นต้น และควรสร้างแรงจูงใจในการเข้ารับการ อบรม เช่น ถ้าเข้าร่วมกิจกรรมตามหัวข้อกฎหมายให้ครบตามจำนวนที่กำหนดจะมีการแจก คุกกี้ ส่วนลดในการนำไปซื้ออาหาร หรือ มีการมอบประกาศนียบัตรหลังจากที่เข้ารับการอบรมเสร็จแล้ว

2. ควรสร้างโอกาสให้กับทุกคนในชุมชนที่ต้องการศึกษาทางกฎหมาย ไม่ว่าจะเป็นเรื่อง ของอายุ หรืออาชีพ ให้ทุกคนสามารถเข้าถึงได้ง่าย เช่น มีการใช้สื่อออนไลน์ ไม่ว่าจะเป็น Facebook, Instagram, Tiktok โดยต้องมีการสร้างสื่อเป็น คลิปละครสั้น ละครคุณธรรม การ์ตูนกฎหมาย บทเรียน ออนไลน์ เป็นต้น และสร้างการรับรู้อย่างต่อเนื่อง เช่น การประชาสัมพันธ์ลงในสื่อออนไลน์

3. ควรสร้างชุดองค์ความรู้ที่สามารถเข้าถึงได้ทุกที่ทุกเวลา เช่น สร้าง Page Facebook ประชาสัมพันธ์ละครสั้นหรือละครคุณธรรมที่สอดแทรกกฎหมาย จะสามารถดึงความสนใจ ให้ประชาชนเข้ามาดู หรือจะมีการสร้างบทเรียนออนไลน์แล้วประชาสัมพันธ์ผ่าน Page Facebook

หรือมีการสร้างโปสเตอร์แล้วนำไปติดไว้ในชุมชนที่ โดยมีภาพสีและเนื้อหาที่โดดเด่นสะดุดตา สร้างแผ่นพับควบคู่กับเนื้อหาโปสเตอร์เพื่อที่ประชาชนจะได้นำไปอ่านได้

เอกสารอ้างอิง

- กิจฐเขต ไกรวาส. (2561). รูปแบบการให้การศึกษาทางการเมืองเพื่อสร้างความเป็นพลเมือง
ในระบบประชาธิปไตย. *วารสารชุมชนมหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา*, 12(1), 228-244.
- เกียรติขจร วัจนะสวัสดิ์. (2555.) *กฎหมายอาญาความผิด* (พิมพ์ครั้งที่ 2). จีรรัชการพิมพ์.
- จตุพร ออมสิน. (2564). การวิเคราะห์เชิงวิพากษ์กรอบแนวคิดทฤษฎีทางสังคมในศาสตร์พื้นฐาน
การศึกษาร่วมสมัย. *วารสารครุศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย*, 49(1), 1-19.
- ณรงค์เดช สรุโฆษิต. (2552.) *กฎหมายเกี่ยวกับการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนในประเทศ
อังกฤษศึกษาเปรียบเทียบพระราชบัญญัติการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน พ.ศ.
สถาบันพระปกเกล้า*.
- ณัฐพงษ์ คันธรส, อัมฤตา สารธิวงศ์, และอัญธิชา รุ่งแสง. (2564). การมีส่วนร่วมทางการเมืองของ
ประชาชนในเขตเทศบาลเมืองเขลางค์นคร อำเภอเมืองลำปาง จังหวัดลำปาง. *วารสารวิชาการ
วิทยาลัยบริหารศาสตร์ มหาวิทยาลัยแม่โจ้*, 4(1), 1-18.
- เทียมดาว ทองโกฏ และคณะ. (2565). การรับรู้และความคิดเห็นของประชาชนต่อการดำเนินงานตาม
พระราชบัญญัติการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในวัยรุ่น พ.ศ. 2559. *วารสารศูนย์
อนามัยที่ 9: วารสารส่งเสริมสุขภาพและอนามัยสิ่งแวดล้อม*, 10(1), 45-61.
- ธนาชัย สุนทรอนันตชัย และคณะ. (2562.) *หน้าที่ของพลเมืองกับการเสริมสร้างสิทธิเสรีภาพสู่ความ
เป็นพลเมืองตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560*. สำนักงานเลขาธิการ
สภาผู้แทนราษฎร.
- นุรัตน์ ปวนคำมา, และฤทธิภูมิ กัลยาณภัทรศิษฐ์. (2565). มาตรการทางกฎหมายในการกำกับดูแล
และส่งเสริมธุรกิจแบ่งปันที่พักแรมระยะสั้น: ศึกษาเปรียบเทียบประเทศไทย ประเทศญี่ปุ่น
และเมืองซานฟรานซิสโก ประเทศสหรัฐอเมริกา. *วารสารวิชานิติศาสตร์ มหาวิทยาลัย
ธรรมศาสตร์*, 51(2), 250-291.
- ปรีติ ประทุมสุวรรณ. (2562). การศึกษาเพื่อการพัฒนาความเป็นพลเมืองโลก: การเรียนรู้แบบบูรณา
การสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืน. *วารสารการบริหารและนวัตกรรมการศึกษา*, 2(1), 90-103.
- ประเวศ วะสี. (2555). *ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ความเท่าเทียมและการพัฒนา*. มูลนิธิสาธารณสุข
แห่งชาติ (มสช).
- ปาริชาติ วลัยเสถียร. (2543). *กระบวนการและเทคนิคการทำงานของนักพัฒนา*. สำนักงานกองทุน
สนับสนุนการวิจัย.

- สุสติ กลิ่นเกสร. (2562). *หนังสือประมวลบทความ*. โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยศรีปทุม.
- ไพบูลย์ วราหะไพฑูรย์. (2551). *กฎหมายพื้นฐานสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี*. พี. เพรส.
- ยุวีสร์ชญา ยกชีว. (2566). *ตัวบทย่อมาตราสำคัญ ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์*. พี.เค.เค. พรินติ้ง.
- วัฒนา คณาวินยา. (2566). กฎหมายต้นแบบว่าด้วยแบบของสัญญาในสัญญาซื้อขายสินค้าระหว่างประเทศ. *วารสารวิชานิติศาสตร์มหาวิทยาลัยทักษิณ*, 11(2), 72-83.
- วุฒิชัย จำนงค์. (2523.) *พฤติกรรมการณ์ตัดสินใจ*. โอเดียนสโตร์.
- สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่สำนักงานเลขาธิการสภานิติบัญญัติแห่งชาติ. (2560). *รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560*. สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่สำนักงานเลขาธิการสภานิติบัญญัติแห่งชาติ.
- อธิพัฒน์ วรนิธิภาคย์. (2566). ปรัชญาทางสังคมศาสตร์และการวิเคราะห์ทฤษฎีลำดับขั้นของความ ต้องการของอับราฮัม ฮาโรลด์ มาสโลว์. *วารสารวิชาการไทยวิจัยและการจัดการ*, 4(3), 57-71.
- อับดุลเลาะ เจ๊ะหลง, และจิรัชยา เจียวกีก. (2563). การถอดบทเรียนเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิตใน มนุษย์. *วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์*, 14(2), 241-250.
- อารมณ โกงหลง, และสมนึก เอื้อจิระพงษ์พันธ์. (2561). การรับรู้เกี่ยวกับพระราชบัญญัติคุ้มครอง ผู้ประสพภัยจากกรณ พ.ศ. 2535 ของเยาวชนที่ใช้รถจักรยานยนต์ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี. *วารสารสังคมศาสตร์มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์*, 11(2), 225-248.

การสร้างความตระหนักรู้กับกระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษา

Raising Awareness of the Supervision Process in Educational Institutions

ธีรพัฒน์ หล้าเตียง^{1*}

Thirapat Lartiang^{1*}

^{1*}ครูโรงเรียนวัดสระสี่เหลี่ยม อำเภอดอนตูม จังหวัดนครปฐม

^{1*}Teacher, Watsaseeliam School, Dontum District, Nakronpathom Province

*Corresponding Author, Email: kruowlsaseeliam@gmail.com

Received: January 18, 2024

Revised: February 13, 2024

Accepted: March 19, 2024

บทคัดย่อ

การสร้างความตระหนักรู้กับกระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษาเป็นการศึกษากระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษา ในสภาวะการณ์แห่งการจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 มีการเปลี่ยนแปลงการจัดการศึกษาโดยใช้เทคโนโลยีเข้ามามีบทบาทสำคัญต่อการดำเนินชีวิต และทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลลดน้อยลง กระบวนการนิเทศ การสร้างความตระหนักรู้ และการสร้างแรงจูงใจมีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งในการจัดการศึกษาภายในสถานศึกษา ในฐานะผู้บริหารสถานศึกษาและผู้นิเทศภายในสถานศึกษาความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องอาศัยกระบวนการนิเทศที่เป็นรูปธรรมและเป็นกระบวนการที่ชัดเจนเพื่อเป็นทิศทางในการดำเนินการนิเทศภายในสถานศึกษา ซึ่งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 มีรูปแบบการนิเทศสถานศึกษาในระดับเขตพื้นที่คือ CPDE-E Supervisory Model ซึ่งประกอบด้วย 1) สร้างความคิดรวบยอด (conceptualizing) ก่อนการดำเนินการนิเทศ ศึกษาวิเคราะห์จะต้องศึกษาหาความรู้ มีความเข้าใจในเรื่องที่นิเทศอย่างลุ่มลึก 2) วางแผนการนิเทศ (planning) การนำองค์ความรู้มาใช้ในการกำหนดแนวทางตลอดระยะเวลาของการปฏิบัติการนิเทศ 3) นิเทศให้นำสู่การปฏิบัติ (doing) การดำเนินการนิเทศเป็นการนำแผนการนิเทศที่วางไว้สู่การปฏิบัติระหว่างผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ 4) ประเมินผลการนิเทศ (evaluating) การประเมินผลลัพธ์ของการนิเทศในแต่ละเรื่อง ผ่านวิธีการและเครื่องมือที่สอดคล้องกับเรื่อง วัตถุประสงค์ที่จะมานิเทศ 5) เสริมสร้างพลังใจในการทำงาน (encouraging) การกระตุ้น ส่งเสริม สร้างแรงจูงใจในการดำเนินการนิเทศ โดยมีการเสริมพลังใจในการทำงานทุกขั้นตอนตั้งแต่ก่อนการนิเทศ ระหว่างการนิเทศ และหลังการนิเทศ ดังนั้นกระบวนการนิเทศติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษาในระดับเขตพื้นที่ของสถานศึกษา ส่งผลต่อการจัดการศึกษาในระดับสถานศึกษา ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษา และผู้นิเทศภายในสถานศึกษามีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องศึกษา และนำไปปรับใช้ เพื่อพัฒนากระบวนการนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการจัดการศึกษาภายในสถานศึกษา และนำไปสู่การพัฒนาสถานศึกษาในยุคแห่งการเปลี่ยนแปลง

สามารถส่งเสริมให้การจัดการเรียนการสอนเป็นไปได้อย่างดี มีความสุขในการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทรัพยากรบุคคลให้กับประเทศชาติต่อไป

คำสำคัญ: การสร้างความตระหนักรู้ กระบวนการนิเทศภายใน สถานศึกษา

Abstract

Supervision process Monitor and evaluate educational management within educational institutions. It is a study of the supervision process within educational institutions. In the situation of education in the 21st century, there has been a change in education by using technology to play an important role in life. and weakens interpersonal relationships. Supervision process raising awareness and motivation It plays a very important role in organizing education within educational institutions. As an educational institution administrator and supervisors within educational institutions need to rely on concrete supervision processes. And it's a clear process. To provide direction for conducting supervision within educational institutions. The Nakhon Pathom Primary Educational Service Area Office 1 has a form of CPDEE Model of educational institutions. systematically at the area level which consists of 1) Conceptualization (conceptualizing) laying down concepts in supervision Follow up and evaluate the educational provision at the area level. 2) Plan (Planning) plan the supervision and monitoring at the area level. 3) Take action (Doing) follow the supervision plan and follow up according to the set plan. 4) Evaluate the results. Educational management (Evaluating) Evaluate the results of educational management according to supervision and monitoring according to the specified plan. 5) Creating motivation. (Encouraging) creates motivation and awareness in supervision. Monitor and evaluate the management of educational institutions. Therefore, the supervision process Monitor and evaluate educational provision at the educational institution's territorial level. Affecting educational management at the educational institution level which educational institution administrators and supervisors within educational institutions need to study and apply to develop the process of supervision, monitoring, and evaluation of educational management within educational institutions. and lead to the development of educational institutions in an era of change Can

promote teaching and learning to go well. happy learning to further develop human resources for the country

Keywords: *raising awareness, internal supervision process, educational institutions*

บทนำ

ปัจจุบันการจัดการสถานศึกษาในยุคโลกาภิวัตน์ มีลักษณะเป็นพลวัตที่มีการเคลื่อนไหวอยู่ตลอดเวลาและต้องตั้งรับการเปลี่ยนแปลง ทั้งทางด้าน สังคม เศรษฐกิจ และการเมืองการปกครอง ตลอดจนสภาพบุคคลในสถานศึกษาด้วยเช่นเดียวกัน ทั้งนี้การเปลี่ยนแปลงทางสังคมย่อมมีผลต่อทรัพยากรมนุษย์ที่พลิกผันอยู่ตลอดเวลา ในยุคที่มีความพลิกผันทางด้านสังคม เศรษฐกิจและการเมือง การปกครอง ตลอดจนทรัพยากรบุคคลแบบพลวัตที่มีการเคลื่อนไหวไปข้างหน้าเสมอ และการย้อนกลับไปสู่กระบวนการดั้งเดิม และบางสิ่งก็ยังคงดำเนินต่อไปโดยไม่มีแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงใด ๆ ปัจจุบันประเทศไทยก้าวเข้าสู่ยุคแห่งการเปลี่ยนแปลงแบบพลวัตด้วยเช่นเดียวกัน ซึ่งประสบปัญหาทั้งทางด้านการศึกษา สังคม เศรษฐกิจ การเมืองการปกครอง ทรัพยากรมนุษย์ในสังคมย่อมมีแนวโน้มไปข้างหน้า ทันทสมัยมากกว่า การดำรงตนราบเรียบ หรือย้อนกลับไปสู่วิถีดั้งเดิม ซึ่งยังสอดคล้องกับการปฏิรูปประเทศและกลยุทธ์ในการพัฒนาประเทศเพื่อแก้ไขปัญหาด้านการพัฒนาเปลี่ยนแปลงในหลาย ๆ ด้านของสังคมที่สั่งสมมานานท่ามกลางสถานการณ์ที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างเป็นพลวัต ซึ่งสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี ปีพุทธศักราช 2561-2580 (สำนักงานเลขาธิการคณะรัฐมนตรี, 2560: ออนไลน์) “การพัฒนาประเทศไทยนับตั้งแต่แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 1 เป็นต้นมา ได้ส่งผลให้ประเทศมีการพัฒนาในทุกมิติ ทั้งในด้านเศรษฐกิจที่ประเทศไทยได้รับการยกระดับเป็นประเทศในกลุ่มบนของกลุ่มประเทศระดับรายได้ปานกลาง ในด้านสังคมที่มีการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนส่งผลให้ประเทศไทยหลุดพ้นจากการเป็นประเทศยากจน และในด้านสิ่งแวดล้อมที่ประเทศไทยมีข้อได้เปรียบในความหลากหลายเชิงนิเวศ” จากที่กล่าวมาข้างต้นพบว่า การเปลี่ยนแปลงมีผลต่อการพัฒนาประเทศ และปัจจัยหลักในการดำเนินชีวิตของมนุษย์ในยุคที่มีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างเป็นพลวัต

ด้านการจัดการศึกษาจึงเป็นกระบวนการหนึ่งที่สอดรับและจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง การศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญอย่างหนึ่งในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในประเทศให้มีความรู้ความสามารถในการดำเนินชีวิตและการพัฒนาประเทศชาติให้เจริญรุ่งเรือง ดังนั้นการที่จะพัฒนาประเทศชาติต้องพัฒนาประชาชนโดยให้การศึกษาในทุกกระดับ ให้มีคุณภาพตามที่ต้องการ เพื่อยกระดับความรู้ความสามารถให้สมบูรณ์ทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ สังคม ตลอดจนความรู้และคุณธรรม เป็นทรัพยากรที่ดีของสังคม ชุมชน ในการจัดการศึกษานั้นยังประสบปัญหาที่มีมาตั้งแต่อดีต ไม่ว่าจะเป็นปัญหาความแตกต่างของคุณภาพและมาตรฐาน

การศึกษา สถานศึกษาจึงเป็นหน่วยงานหลักที่จะต้องเคลื่อนไหวและทันต่อการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ ทั้งด้านนโยบาย กลยุทธ์ ยุทธศาสตร์ ในการขับเคลื่อนสถานศึกษาให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว ผู้บริหารจะต้องตั้งรับโดยใช้ศาสตร์และศิลป์ในการบริหารจัดการสถานศึกษา รวมทั้งมุ่งพัฒนาตามวิสัยทัศน์ที่ทันสมัย มีแนวทางในการขับเคลื่อนสถานศึกษาจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา

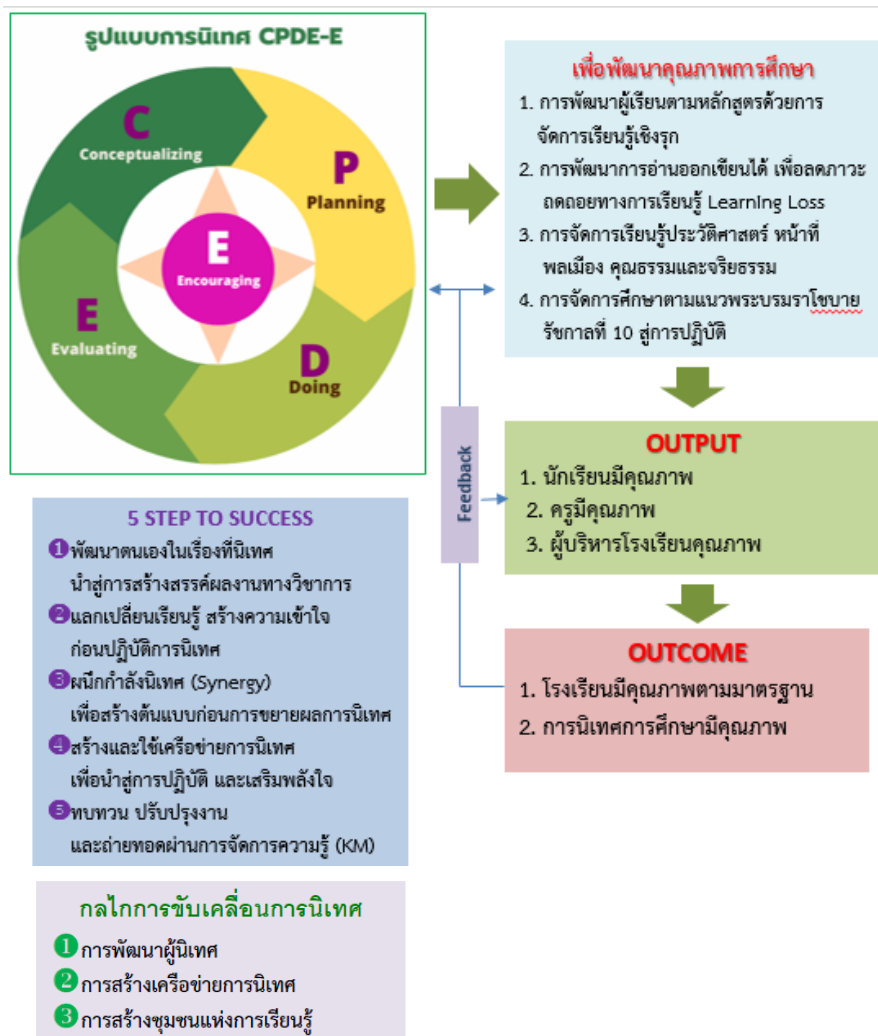
ในการบริหารจัดการศึกษาภายในสถานศึกษาหรือในระดับต่าง ๆ ของการจัดการศึกษา ย่อมมีการนิเทศ การติดตามและประเมินผลของการจัดการศึกษาในแต่ละระดับ ที่แตกต่างกันไป และเป็นไปตามบริบทในการจัดการศึกษา การนิเทศภายในสถานศึกษานั้นจะต้องอาศัยแนวคิด นโยบายของหน่วยงานต้นสังกัด ซึ่งสถานศึกษาจะต้องรับการนิเทศภายในและภายนอกตลอดการจัดการศึกษาในปีการศึกษานั้น ๆ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจะมีกรอบนโยบายแนวคิด โมเดลในการจัดการศึกษาและการนิเทศเป็นไปอย่างมีระบบ แบบแผน และสอดคล้องกับบริบทของเขตพื้นที่การศึกษา ซึ่งสถานศึกษาภายใต้การกำกับดูแลของเขตพื้นที่การศึกษานั้น ๆ จะต้องอาศัยแนวทางในการนิเทศ ติดตาม และประเมินผลของหน่วยงานต้นสังกัด เพื่อให้การขับเคลื่อนในการจัดการศึกษาในพื้นที่ของเขตพื้นที่นั้น ๆ เป็นไปในทิศทางเดียวกันและมีความเป็นเอกภาพและสัมพันธภาพ

กระบวนการนิเทศจึงมีความจำเป็นและเป็นเครื่องมือที่สำคัญต่อการพัฒนา ปรับปรุงเพิ่มประสิทธิภาพ และประสิทธิผลต่าง ๆ ให้สถานศึกษา เป็นเป้าหมายที่ชัดเจนที่สุดที่สถานศึกษาจะต้องขับเคลื่อนไปสู่เป้าหมาย ซึ่งการนิเทศภายในของสถานศึกษานั้น อาศัยส่วนงานต่าง ๆ และบุคลากร ตลอดจนผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกับสถานศึกษาในการกำหนดนโยบาย และแผนพัฒนาสถานศึกษา ให้ครูมีความรู้ความเข้าใจในหลักสูตร กระบวนการวางแผน การปฏิบัติ และการประเมินผล เพื่อการพัฒนา กิจกรรมการเรียนการสอนและกิจกรรมอื่น ๆ ที่จะส่งผลต่อคุณภาพในการจัดการศึกษา แต่ในปัจจุบันสถานศึกษาขนาดเล็กส่วนใหญ่ประสบปัญหาทางด้านความต่อเนื่องของการขับเคลื่อนสถานศึกษา มีผู้บริหารใหม่ ครูใหม่ และบุคลากรใหม่ มีการเปลี่ยนแปลงทางด้านบุคลากรตลอดเวลา ทำให้การขับเคลื่อนสถานศึกษานั้นล้มเหลว ในด้านการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวก็ส่งผลทำให้การนิเทศภายในนั้นมีการเปลี่ยนแปลงไปด้วยเช่นเดียวกัน ปัญหาอีกด้านหนึ่งคือ การกำหนดนโยบาย และแผนการพัฒนาสถานศึกษา การกำหนดกลยุทธ์นั้น ไม่ได้มีการจัดทำร่วมกัน เป็นการจัดทำเพื่อนำเอกสารส่งหน่วยงานต้นสังกัด ไม่ได้ผ่านการวิเคราะห์ สังเคราะห์ปัญหาดังกล่าว ซึ่งส่งผลทำให้ผู้ปฏิบัติงานภายในสถานศึกษาไม่มีความตระหนักรู้ต่อการประเมินและรับการนิเทศภายในและภายนอกสถานศึกษา ปัญหาอีกประการหนึ่งคือ สถานศึกษาขาดทรัพยากรบุคคลในการสร้างและกำหนดกระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษาไม่ให้ความสำคัญต่อการนิเทศภายในสถานศึกษา ไม่มีความเข้าใจต่อการขับเคลื่อนด้วยกระบวนการนิเทศการศึกษา ซึ่งปัญหาดังกล่าวส่งผลต่อกระบวนการจัดการศึกษาโดยตรง ทำให้กระบวนการนิเทศการศึกษาภายใน

สถานศึกษาถูกลดบทบาทลง สถานศึกษาขนาดเล็กและขนาดกลางที่อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชั้นนั้น ยังพบปัญหาของกระบวนการนิเทศ ติดตาม ประเมินผลการจัดการศึกษา ไม่มีการสะท้อนผลการจัดการศึกษาภายในสถานศึกษา เกิดทัศนคติในทางลบกับการนิเทศติดตามของเขตพื้นที่การศึกษา เกิดมุมมองของการสร้างภาระในการรับการประเมินการจัดการเรียนการสอน และการจัดการศึกษา ซึ่งสถานศึกษาแต่ละแห่งย่อมจะต้องได้รับการประเมินจากหน่วยงานต้นสังกัดเพื่อการกำกับดูแล และปรับปรุงการจัดการศึกษาให้เท่าเทียมกันทั้งเขตพื้นที่การศึกษา หากสถานศึกษานั้นสามารถนำกรอบแนวคิด กระบวนการนโยบายและโมเดลการนิเทศการจัดการศึกษาของเขตพื้นที่ของตนเองมาปรับใช้ในการนิเทศ ติดตาม และประเมินผลภายในสถานศึกษาของตนเองและสร้างความตระหนักรู้ของบุคลากรทางการศึกษาภายในสถานศึกษา ก็จะเกิดกระบวนการจัดการศึกษาที่เป็นไปอย่างมีระบบ เท่าเทียม เกิดการสะท้อนผลลัพธ์ในแต่ละปีการศึกษา ซึ่งเป็นแนวทางที่สำคัญอย่างหนึ่งที่สถานศึกษาจะต้องปรับปรุงพัฒนาให้เทียบเท่ากับการพัฒนาชาติและพัฒนาทรัพยากรบุคคลให้สอดคล้องกับความต้องการของมนุษย์

รูปแบบการนิเทศติดตามของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 1

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 1, กลุ่มนิเทศ ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา (2566: 53) ได้พัฒนารูปแบบการนิเทศ CPDE-E (CDPE-E Supervisory Model) เพื่อสร้างเสริมความสำเร็จในการดำเนินการนิเทศเชิงบูรณาการ ดังนี้

ที่มา: (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1, กลุ่มนิเทศ ติดตาม และประเมินผล การจัดการศึกษา, 2566: 53)

จากแผนผังรูปแบบการนิเทศติดตามของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1, กลุ่มนิเทศ ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา (2566: 53) ได้นิยามรูปแบบการนิเทศไว้ดังนี้

1. C : Conceptualizing สร้างความคิดรวบยอด หมายถึง สร้างความคิดรวบยอด หมายถึง ก่อนดำเนินการนิเทศ ศึกษาพื้นที่ที่จะต้องศึกษาหาความรู้ มีความเข้าใจในเรื่องที่จะนิเทศอย่างลุ่มลึก กระจำ ชัดเจน เพื่อให้ตกผลึกองค์ความรู้ พร้อมทั้งจะนำสู่การวางแผนและการปฏิบัติ

2. P : Planning วางแผนการนิเทศ หมายถึง การนำองค์ความรู้มาใช้ในการกำหนดแนวทาง ตลอดระยะเวลาของการปฏิบัติการนิเทศ ตั้งแต่กลุ่มเป้าหมายการนิเทศ จุดประสงค์การนิเทศ

สารสนเทศที่ใช้ในการนิเทศ กิจกรรมการนิเทศ สื่อและเครื่องมือในการนิเทศ เพื่อให้การนิเทศมีแนวทางการดำเนินงานที่ชัดเจน เป็นระบบขั้นตอน

3. D : Doing นิเทศให้นำสู่การปฏิบัติ หมายถึง การดำเนินการนิเทศ เป็นการนำแผนการนิเทศที่วางไว้สู่การปฏิบัติระหว่างผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ หรือระหว่างศึกษานิเทศก์กับครู ผู้บริหารสถานศึกษา ผ่านกิจกรรมการนิเทศ เทคนิควิธีที่หลากหลาย เพื่อให้การนิเทศบรรลุวัตถุประสงค์ส่งผลต่อนักเรียน ครู ผู้บริหาร และโรงเรียน

4. E : Evaluating ประเมินผลการนิเทศ หมายถึง การประเมินผลลัพธ์ของการนิเทศในแต่ละเรื่อง ผ่านวิธีการและเครื่องมือที่สอดคล้องกับเรื่อง วัตถุประสงค์ที่จะนิเทศ เพื่อให้ทราบถึงผลสำเร็จที่เกิดจากการนิเทศตั้งแต่ขั้นสร้างความคิดรวบยอด ขั้นวางแผน ขั้นปฏิบัติ นำสู่การปรับปรุงและพัฒนาต่อไป

5. E : Encouraging เสริมสร้างพลังใจในการทำงาน หมายถึง การกระตุ้น ส่งเสริมสร้างแรงจูงใจในการดำเนินการนิเทศ โดยมีการเสริมพลังใจในการทำงานทุกขั้นตอนตั้งแต่มก่อนการนิเทศ ระหว่างการนิเทศ และหลังการนิเทศ เพื่อให้การนิเทศมีความราบรื่น ผู้นิเทศ และผู้รับการนิเทศปฏิบัติงานร่วมกันจนสำเร็จ

บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาต่อการสร้างความตระหนักรู้การนิเทศภายในสถานศึกษา

ผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทสำคัญต่อการนิเทศภายในสถานศึกษา กล่าวคือ ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้ขับเคลื่อนนโยบายและยุทธศาสตร์ในการจัดการศึกษาให้เป็นไปตามเป้าหมายของสถานศึกษากำหนด และเป็นผู้มีบทบาทในการตรวจสอบการปฏิบัติงานของครูและบุคลากรทางการศึกษา ที่มีส่วนในการขับเคลื่อนการจัดการศึกษาให้เป็นไปอย่างมีระบบ มีบทบาทในการอำนวยความสะดวกต่อการปฏิบัติการนิเทศภายในสถานศึกษา เพื่อเอื้อต่อการนิเทศการจัดการศึกษาของครูผู้สอน เพื่อนำไปสู่การพัฒนาการเรียนการสอน ตลอดจนมีบทบาทสำคัญที่จะอำนวยความสะดวกต่อการปฏิบัติงานของบุคลากรทางการศึกษาในทุกระดับภายในสถานศึกษา เพื่อเอื้ออำนวยต่อการบริหารจัดการสถานศึกษาที่มีคุณภาพตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียน และตอบสนองต่อการปฏิบัติการนิเทศภายนอกสถานศึกษาในระดับเขตพื้นที่การศึกษาต่อไป ดังที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2547: 179) ได้ให้แนวคิดของการนิเทศภายในสถานศึกษาว่าเป็นกระบวนการที่ผู้นิเทศในสถานศึกษาประกอบด้วย ผู้บริหาร ผู้ช่วยผู้บริหาร ครูวิชาการ และครู-อาจารย์ ที่ได้รับมอบหมายดำเนินการ โดยใช้ภาวะผู้นำให้เกิดความร่วมมือร่วมใจ ประสานงานและใช้ศักยภาพการทำงานอย่างเต็มที่ ซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนางานของสถานศึกษานั้น ๆ สอดคล้องกับแนวคิดของ Beach & Reinhartz (2000: 16) ที่ได้นำเสนอบทบาทของผู้บริหารในฐานะผู้นิเทศไว้ว่า ผู้นิเทศต้องแสดงภาวะผู้นำ เพื่อโน้มน้าวให้ครูได้ทำการเรียนรู้ร่วมกัน

อันจะนำไปสู่การบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ โดยผู้นิเทศสามารถทำงานกับครูเพื่อให้บรรลุเป้าหมายการจัดการเรียนการสอนของสถานศึกษา จากที่กล่าวมาข้างต้นผู้ศึกษาพบว่าผู้บริหารสถานศึกษานั้นเป็นผู้นำในการจัดการนิเทศภายในสถานศึกษา ซึ่งจะต้องอาศัยการสร้างความรู้ความตระหนักรู้ของครูผู้รับการนิเทศภายในสถานศึกษาและส่วนงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาสถานศึกษา ผู้ศึกษาได้นำรูปแบบการนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการจัดการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 1 มาศึกษาโดยวิเคราะห์บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่จะส่งผลต่อการตระหนักรู้ร่วมกับขั้นตอนการนิเทศของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 1 ไว้ดังนี้

รูปแบบการนิเทศ	บทบาทผู้บริหารสถานศึกษา ในสถานศึกษา	การสร้างความรู้ความตระหนักรู้ ของผู้บริหารสถานศึกษา
1. C: Conceptualizing สร้างความคิดรวบยอด	1. ผู้บริหารมีบทบาทในการสร้างและการขับเคลื่อนแผนพัฒนาการจัดการศึกษา และแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษา 2. ผู้บริหารสถานศึกษามีหน้าที่วางแผนร่วมกับงานบริหารวิชาการเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนในด้านนโยบายที่เด่นชัด 3. ผู้บริหารมีส่วนในการวิเคราะห์องค์กร ปัญหา และการดำเนินกิจกรรมหลักและกิจกรรมรอง 4. ผู้บริหารสถานศึกษามีหน้าที่ศึกษาบริบทและความรู้เชิงระบบของการนิเทศ ติดตามการจัดการศึกษา เพื่อนำไปสู่การวางแผน	1. ผู้บริหารต้องสร้างความรู้ความตระหนักรู้เกี่ยวกับการจัดทำแผนและการสร้าง กลยุทธ์ในการขับเคลื่อนสถานศึกษา มีการส่งเสริมกระบวนการคิดเชิงวิเคราะห์ในการปฏิบัติงานหรือกิจกรรมตลอดระยะเวลา 2. ผู้บริหารมีหน้าที่โดยตรงเกี่ยวกับการเสริมสร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการสร้างความเข้าใจในการพัฒนาสถานศึกษากับบุคลากรทุกระดับภายในสถานศึกษา 3 ผู้บริหารควรสร้างความรู้ความตระหนักรู้กับฝ่ายบริหารวิชาการในเรื่องความสำคัญและการขับเคลื่อนการเรียนการสอน และเป้าหมายของการจัดการศึกษาในแต่ละระดับชั้น ตลอดจน ผู้บริหารและฝ่ายวิชาการ ควรจะส่งเสริมให้ครูผู้สอนภายในสถานศึกษา มีการตระหนักรู้เกี่ยวกับกระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษา
2. P: Planning วางแผนการนิเทศ	1. ผู้บริหารวางแผนการนิเทศร่วมกับฝ่ายบริหาร 4 ฝ่าย คือ บริหารวิชาการ บริหารงบประมาณ บริหารงานบุคคล และบริหารทั่วไป ในการ	1. ผู้บริหารจำเป็นอย่างยิ่งในการสร้างความรู้ความตระหนักรู้กับบุคลากรในสถานศึกษาทุกคน ในการวางแผนการพัฒนาการจัดการศึกษาให้ตอบสนองต่อแผนพัฒนาสถานศึกษา แผนปฏิบัติการตลอดจนเป้าหมายในการจัดการศึกษา

รูปแบบการนิเทศ	บทบาทผู้บริหารสถานศึกษา ในสถานศึกษา	การสร้างความตระหนัก ของผู้บริหารสถานศึกษา
	ขับเคลื่อนการนิเทศอย่างเป็นรูปธรรม 2. ผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทสำคัญในการตรวจสอบกระบวนการวางแผน จัดวางสารสนเทศ และการตอบสนองต่อนโยบายเชิงกลยุทธ์ของสถานศึกษาให้ถูกต้องตรงตามเป้าหมาย	2. ผู้บริหารมีหน้าที่เสริมสร้างแรงจูงใจในการวางแผนการปฏิบัติงานของฝ่ายบริหารงานต่าง ๆ ภายในสถานศึกษา 3. ผู้บริหารสถานศึกษาและฝ่ายบริหารวิชาการสร้างความตระหนักเกี่ยวกับการนิเทศการเรียนการสอนภายในสถานศึกษาให้ครูผู้สอน ในการวางแผนการจัดการเรียนการสอน สร้างความตระหนักของผู้สอนในเป้าหมายของการจัดการศึกษา ในการกำหนดกลุ่มเป้าหมายในการพัฒนาการเรียนการสอน ช่อมเสริม สนับสนุน ส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน ตลอดจนสร้างเครื่องมือ สื่อการเรียนการสอนให้ตอบสนองต่อการเรียนการสอนของผู้เรียน
3. D: Doing นิเทศให้นำสู่การปฏิบัติ	1. ผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทในการตรวจสอบติดตาม และประเมินการนิเทศการจัดการศึกษา ภายในสถานศึกษา ในส่วนงานบริหารทั้ง 4 ฝ่าย 2. ผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทในการขับเคลื่อนการนิเทศการเรียนการสอน โดยตรงร่วมกับฝ่ายบริหารวิชาการ 3. ผู้บริหารมีส่วนในการตรวจสอบการปฏิบัติกิจกรรมการนิเทศ ติดตาม การนิเทศการศึกษาทุกมิติในระหว่าง การปฏิบัติการ	1. ผู้บริหารคอยกระตุ้นให้เกิดความตระหนักและความสำคัญของการปฏิบัติหน้าที่ในการนิเทศติดตาม และ ประเมินผลการจัดการศึกษาตลอดระยะเวลาในการปฏิบัติทุกมิติ
4. E: Evaluating ประเมินผลการนิเทศ	1. ผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทในการประเมินผลการนิเทศโดยรวม ร่วมกับฝ่าย	1. ผู้บริหารสถานศึกษาสร้างความตระหนักเกี่ยวกับการประเมินผลการปฏิบัติงานในแต่ละภารกิจของสถานศึกษาที่จะส่งผลต่อการ

รูปแบบการนิเทศ	บทบาทผู้บริหารสถานศึกษา ในสถานศึกษา	การสร้างควมตระหนักรู้ ของผู้บริหารสถานศึกษา
	บริหารงานทั้ง 4 ฝ่ายในการขับเคลื่อนแผน นโยบาย การกิจต่าง ๆ ในการจัดการศึกษา ประเมินผลสะท้อนกลับต่อแผนการปฏิบัติการที่วางไว้ ประเมินผลต่อการกิจต่าง ๆ ที่ส่งผลต่อสถานศึกษา โดยทางตรงและทางอ้อมทุกมิติ 2. ผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทในการร่วมประเมินผลต่อการนิเทศภายในชั้นเรียน เพื่อสะท้อนผลการประเมินผลการนิเทศกลับไปยังครูผู้รับการนิเทศ	ปรับปรุง เปลี่ยนแปลง และพัฒนาสถานศึกษาให้คงอยู่เปลี่ยนแปลงและพัฒนาต่อยอดให้ดียิ่งขึ้น ผ่านเกณฑ์การประเมินต่าง ๆ ที่สถานศึกษาได้รับการประเมิน 2. ผู้บริหารสร้างแรงจูงใจให้กับผู้ร่วมปฏิบัติการกิจ ชื่นชม และให้กำลังใจต่อการปฏิบัติการกิจ 3. ผู้บริหารมีส่วนในการส่งเสริมและสร้างความสำคัญ ตระหนักรู้ต่อการนิเทศภายในสถานศึกษา ร่วมประเมินผลการจัดการเรียนการสอนที่ครูผู้สอนได้รับการนิเทศ ร่วมชื่นชมและเสนอข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะในการปรับปรุง พัฒนา และต่อยอดในการจัดการศึกษา ผ่านการประเมินการเรียนการสอนในรูปแบบต่าง ๆ หรือแบบประเมินการจัดการเรียนรู้ของหน่วยงานต้นสังกัด
5. E : Encourage เสริมสร้างพลังใจในการทำงาน	1. ผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทในการเสริมสร้างแรงบันดาลใจ แรงจูงใจ ในการปฏิบัติการกิจกิจกรรมทุกส่วน 2. ผู้บริหารสถานศึกษาร่วมกับฝ่ายบริหารวิชาการชมเชยครูผู้สอนและให้กำลังใจในการทำกิจกรรมทุกขั้นตอน 3. เมื่อบรรลุตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ ผู้บริหารมีส่วนในการยกย่องเชิดชูเกียรติของครูและบุคลากรทางการศึกษาภายในสถานศึกษาที่เกี่ยวข้องทั้งหมด	1. ผู้บริหารสร้างความตระหนักรู้เกี่ยวกับการเสริมสร้างแรงจูงใจ การสร้างแรงกระตุ้นส่งเสริม โดยเสริมพลังทางบวกในการปฏิบัติการกิจต่าง ๆ ในทุกขั้นตอน 2. ผู้บริหารมีส่วนในการชื่นชมและสร้างแรงจูงใจในการนิเทศภายในชั้นเรียน ช่วยครูปรับกิจกรรมการเรียนการสอนผ่านกระบวนการเสนอแนะ

จะเห็นได้ว่าผู้บริหารมีบทบาทสำคัญต่อการขับเคลื่อนกระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษา ซึ่งผู้ศึกษาได้ศึกษากระบวนการนิเทศร่วมกับการสร้างความตระหนักรู้และสร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติงานภายในสถานศึกษา จะเห็นได้ว่า รูปแบบการนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการจัด

การศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 มีกระบวนการนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการจัดการศึกษาเหมือนรูปแบบการนิเทศอื่น ๆ แต่ที่แตกต่างกัน
 ขั้น E : Encouraging เสริมสร้างพลังใจในการทำงาน คือใจกลางของกระบวนการนิเทศ ติดตาม และประเมินผล ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งที่ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้ปฏิบัติการนิเทศ หัวหน้างานระบบ นิเทศภายในสถานศึกษา จะต้องอาศัยขั้นตอนนี้เป็นส่วนในการขับเคลื่อนระบบนิเทศภายใน สถานศึกษา เพื่อจะสร้างแรงบันดาลใจในการปฏิบัติการนิเทศ สร้างคุณค่าให้กับทัศนคติของครูผู้รับ การนิเทศ และเป็นการเสริมสร้างทีมของบุคลากรทางการศึกษาที่จะร่วมกันพัฒนาสถานศึกษา ลดทัศนคติการนิเทศติดตามและประเมินผล ในด้านการสร้างภาระงานและการประเมินให้ลดน้อย ลงไป ผู้บริหาร ผู้ปฏิบัติการนิเทศ จึงมีความจำเป็นจะต้องสร้างความตระหนักรู้ให้เห็นคุณค่า ของระบบการนิเทศติดตามทั้งระบบ สร้างภาพลักษณ์ในการนิเทศภายในสถานศึกษา ให้เป็นกิจวัตร ประจำวัน ส่งเสริมให้มีกระบวนการนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการจัดกิจกรรม โครงการ หรือภารกิจต่าง ๆ ภายในสถานศึกษา เพื่อวิเคราะห์และสังเคราะห์ผลการปฏิบัติการให้ออกมาเป็น รูปธรรมและตอบสนองต่อแผนพัฒนาสถานศึกษา และแผนปฏิบัติการสถานศึกษาประจำปี

การสร้างความตระหนักรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา ผู้นิเทศภายในสถานศึกษา และผู้รับ การนิเทศภายในสถานศึกษา

1. ด้านบรรยากาศในการนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการจัดการศึกษา

บรรยากาศในการนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการจัดการศึกษา หากผู้บริหาร สถานศึกษาปฏิบัติกิจกรรมนิเทศ ติดตามและประเมินผลด้วยรูปแบบกัลยาณมิตร ร่วมกับการสร้าง ความตระหนักรู้ ที่มีการเสริมสร้างแรงบันดาลใจและการให้กำลังใจในการปฏิบัติกิจกรรมการนิเทศ ทุกขั้นตอน ก็จะส่งผลต่อมุมมองของครู และบุคลากรทางการศึกษาที่ได้รับการนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการจัดการศึกษา ทุกคนภายในสถานศึกษาให้มีมุมมองที่ดีมากยิ่งขึ้น และสร้าง บรรยากาศในการขับเคลื่อนการประเมินผลและการติดตามเพื่อนำผลการประเมินกิจกรรมการเรียน การสอน และกิจกรรมต่าง ๆ ไปปรับใช้ในการวางแผนและการจัดทำกลยุทธ์สถานศึกษารายปี เพื่อให้มีการพัฒนาสถานศึกษาไปสู่เป้าหมายที่สูงขึ้น บรรยากาศภายในสถานศึกษานั้น จะถูกปรับเปลี่ยนมุมมองของครู และบุคลากรทางการศึกษา ให้เป็นบรรยากาศแบบกัลยาณมิตรที่ดี ต่อการปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ภายในสถานศึกษา ทำให้สถานศึกษาเกิดกระบวนการเรียนรู้ซึ่งกัน และกัน ผู้บริหารจะต้องคำนึงบทบาทของตนเองให้เป็นผู้อำนวยความสะดวกในการปฏิบัติการกิจ และบทบาทของเพื่อนร่วมคิด เพื่อให้บรรยากาศในการนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการจัด การศึกษานั้นเป็นบรรยากาศแห่งการเรียนรู้และมีความสุข

2. ด้านผลลัพธ์ในการนำกระบวนการมาปรับใช้ภายในสถานศึกษา

ในส่วนของผลลัพธ์การนำกระบวนการนิเทศมาปรับใช้ในสถานศึกษานั้นพบว่าครูและบุคลากรทางการศึกษาที่ได้รับการนิเทศ ติดตามและประเมินผล ทั้งด้านการเรียนการสอน การจัดการศึกษาด้านอื่น ๆ นั้น ทำให้เกิดการพัฒนายอย่างต่อเนื่อง และมีแนวโน้มในการพัฒนาผลงาน ผลการปฏิบัติงานไปในทิศทางที่ดีขึ้น ตลอดจนตอบสนองต่อทิศทางในการจัดการศึกษา ของสถานศึกษา ที่วางแผนไว้ ตามแผนกลยุทธ์การจัดการของสถานศึกษา เสริมสร้างทัศนคติที่ดีต่อการนิเทศ ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษาทั้งในระดับสถานศึกษา ระดับกลุ่มสาระ และระดับสายชั้น ทำให้กิจกรรมการนิเทศ ติดตามและประเมินผลนั้น เป็นกลไกพื้นฐานในการขับเคลื่อนของการปฏิบัติงาน หากผู้รับการนิเทศได้รับการนิเทศติดตามและประเมินผลอย่างต่อเนื่องทุกปี จะทำให้ผู้รับการประเมินนั้นมีทัศนคติที่ไม่ต่อต้าน และปรับเปลี่ยนมุมมองในการรับการนิเทศ ทุกกิจกรรมทั้งการเรียนการสอนในหน้าที่ และการปฏิบัติราชการอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เมื่อผู้รับการนิเทศ ได้รับการนิเทศ ติดตามและประเมินผลจากหน่วยงานภายนอก ในระดับเขตพื้นที่การศึกษา หรือระดับจังหวัด ก็มีความพร้อมที่จะรับการนิเทศติดตามและประเมินผลอยู่เสมอ เพราะระบบการนิเทศติดตามของสถานศึกษานั้น ยึดโยงกับระบบการนิเทศในหน่วยงานต้นสังกัดที่ผ่านการสังเคราะห์ การปฏิบัติหน้าที่ของครูผู้รับการนิเทศ จึงไม่ใช่การสร้างผลงาน หรือสร้างงานมาเพื่อตอบสนองต่อการตรวจรับ การนิเทศและติดตามจากหน่วยงานต้นสังกัด ลดปัญหาในด้านภาระงาน เพราะงานที่ได้จากวงจรที่สถานศึกษาปฏิบัตินั้นเป็นวงจรที่สอดคล้องกับการประเมินจากหน่วยงานต้นสังกัดหรือหน่วยงานภายนอกอยู่แล้ว ทำให้ประสิทธิภาพของสถานศึกษาถูกยกระดับขึ้นและเป็นวิถีชีวิตของการปฏิบัติราชการทั้งทางตรงและทางอ้อม

ในส่วนของผู้ปฏิบัติหน้าที่การประเมิน คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและผู้รับผิดชอบหน้าที่เป็นผู้ประเมินนั้นพบว่าได้รับการพัฒนาในด้านการบริหารจัดการและการสร้างกลไกในการขับเคลื่อนของระบบงานของการบริหารจัดการสถานศึกษา ในส่วนย่อย ๆ อาทิ กลุ่มงานบริหารงานวิชาการ กลุ่มงานบริหารงานบุคคล กลุ่มงานบริหารงบประมาณ กลุ่มงานบริหารงานทั่วไป ซึ่งสถานศึกษานั้นจะมอบหมายให้เป็นผู้ปฏิบัติหน้าที่การประเมิน ดังนั้นผู้ปฏิบัติหน้าที่การประเมินจำเป็นต้องศึกษาเอกสารทางวิชาการ และการขับเคลื่อน ตลอดจนการศึกษาทฤษฎี การเรียนรู้ การเสริมแรง การสร้างแรงบันดาลใจ การส่งเสริม สนับสนุนบุคลากร เพื่อให้สอดคล้องกับการประเมินผลของผู้รับการนิเทศ ติดตาม ผู้บริหารสถานศึกษาจะได้ผลลัพธ์ในการสร้างนวัตกรรม การขับเคลื่อนของสถานศึกษาของตนเองที่มีความคล้ายคลึงกับหน่วยงานต้นสังกัด โดยสังเคราะห์จากบริบทสถานศึกษาเข้ามาร่วมด้วย ผสมผสานกับแผน นโยบาย จุดเน้นของสถานศึกษา ที่สถานศึกษาต้องการนำเสนอจุดเน้นในการจัดการศึกษาในปีนั้น ๆ หรือระยะเวลา 2-4 ปี ตามแผนพัฒนาสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้ปฏิบัติหน้าที่ประเมินการนิเทศ ติดตามและประเมินผล

จะเรียนรู้ และทราบถึงเหตุผลสำคัญในการขับเคลื่อนระบบการนิเทศ ติดตามและประเมินผล ในเชิงกลยุทธ์ของสถานศึกษา ส่งเสริมศักยภาพของผู้ปฏิบัติหน้าที่การประเมิน ในการแสดงความคิดเห็นเชิงบวก การแนะนำเพื่อนำไปสู่การพัฒนาการศึกษาให้ดียิ่งขึ้น ผู้บริหารและผู้ปฏิบัติหน้าที่การประเมิน จะได้พัฒนาทักษะในการสื่อสารด้วยเช่นกันในการขับเคลื่อนการนิเทศ ติดตามและประเมินผลนั้น ย่อมอาศัยการสื่อสารที่ดีและเหมาะสม เพื่อส่งเสริมทัศนคติที่ดีต่อการรับการนิเทศ ติดตามและประเมินผล

ในส่วน of สถานศึกษานั้นย่อมได้รับการพัฒนาการจัดการศึกษาที่เป็นทิศทาง ที่ถูกต้อง และครบวงจรไม่ใช่เพียงทำเพื่อหน้าที่ของผู้บริหารเท่านั้นในการนำเสนอหรือจัดการประเมิน จากหน่วยงานภายนอก แต่สร้างระบบการนิเทศ ติดตาม และประเมินผลให้เป็นกิจวัตรประจำวัน หรือวิถีชีวิตของการปฏิบัติหน้าที่ภายในสถานศึกษา จะทำให้มุมมองของการรับการนิเทศ ติดตามและประเมินผลจากหน่วยงานต้นสังกัดหรือหน่วยงานภายนอกอื่น ๆ นั้นเป็นเรื่องปกติ และพร้อมรับการประเมินเสมอ สถานศึกษาสามารถนำกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ PLC เข้ามาร่วมกับวงจรการนิเทศ ติดตามและประเมินผล ให้มีกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ อย่างสม่ำเสมอ ส่งเสริมกระบวนการแลกเปลี่ยนความรู้ ทักษะ มุมมองตั้งแต่ระดับ ผู้บริหาร สถานศึกษา หัวหน้างาน หัวหน้ากลุ่มสาระ ตลอดจนครูและบุคลากรทางการศึกษา เพื่อพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาที่มีทิศทางเดียวกัน มีความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน มุ่งหมายไปสู่เป้าหมายหรือจุดเด่นชัดของสถานศึกษา ในระยะเวลาที่กำหนด ตามแผนการพัฒนาของสถานศึกษา

3. ปัจจัยที่นำไปสู่ความสำเร็จของการนิเทศภายในสถานศึกษา

ปัจจัยที่นำไปสู่ความสำเร็จของการนิเทศภายในสถานศึกษา พบว่า ผู้บริหารและผู้ปฏิบัติหน้าที่นิเทศภายในสถานศึกษา จะต้องสวมบทบาทในการเป็น coaching หรือ expert coach คอยอำนวยความสะดวก เป็นพี่เลี้ยงคอยให้คำแนะนำในการปฏิบัติหน้าที่ทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ การพัฒนาตนเอง ตลอดจนการปฏิบัติราชการอื่น ๆ ของครูและบุคลากรทางการศึกษาทุกระดับ เป็นเพื่อนช่วยคิดของการปฏิบัติหน้าที่ในทุกมิติ และแลกเปลี่ยนมุมมองจากมิติของผู้บริหารสถานศึกษา ผู้ปฏิบัติหน้าที่นิเทศภายในสถานศึกษาร่วมกับครูและบุคลากรทางการศึกษาที่ได้รับการนิเทศ ทำให้ระบบการนิเทศ ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษาภายในสถานศึกษาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล อยู่ภายใต้การควบคุมเชิงการบริหารกลยุทธ์ของสถานศึกษา และอยู่ภายใต้ระบบการปฏิบัติการจริงภายในสถานศึกษา

ปัจจัยสำคัญอย่างหนึ่งของการนิเทศภายในสถานศึกษาอีกประการหนึ่งที่ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องเป็นตัวกลางหรือผู้ขับเคลื่อนการสร้างเครือข่ายในการนิเทศ ติดตามและประเมินผลการจัดการสถานศึกษา กล่าวคือ ผู้บริหารจะต้องสร้างเครือข่ายการนิเทศ ร่วมกับหน่วยงานต้นสังกัด กลุ่มนิเทศ ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา อาทิสถานนิเทศ

ผู้บริหารการศึกษาที่จะร่วมกับผู้บริหารสถานศึกษา ในการชี้แนะแนวทางการขับเคลื่อนสถานศึกษา ตลอดจนแลกเปลี่ยนมุมมองของหน่วยงานต้นสังกัดต่อการปฏิบัติหน้าที่ภายในสถานศึกษา สร้างเครือข่ายการศึกษาในระดับการจัดการศึกษาที่สูงขึ้น อาทิ วิทยาลัย มหาวิทยาลัย ในการร่วมมือ การสร้างความร่วมมือของอาจารย์ที่มีความเชี่ยวชาญในศาสตร์ในการปฏิบัติการสอนในสาขาวิชา โดยประสานความร่วมมือทางวิชาการ การพัฒนาการศึกษาในสาขาวิชาหรือกลุ่มสาระการเรียนรู้ ต่าง ๆ อาทิ การนิเทศ และการประเมินผลการจัดการศึกษา ร่วมวิพากษ์หลักสูตรสถานศึกษา และแผนกลยุทธ์ทุกมิติที่สถานศึกษามุ่งเน้นจะพัฒนาด้านวิชาการโดยตรง ผู้บริหารสถานศึกษา จำเป็นต้องสร้างเครือข่ายในการจัดการศึกษาของสถานศึกษาข้างเคียง และสถานศึกษาภายในกลุ่ม หรือวิทยาเขต ที่ตนเองสังกัด เพื่อเป็นสื่อกลางสำคัญในการพัฒนาให้เท่าเทียมในการจัดการศึกษา ซึ่งความเท่าเทียมในการจัดการศึกษานั้นเป็นปัจจัยสำคัญในการตัดสินใจของผู้ปกครองและนักเรียน ในการเข้ามาศึกษาภายในสถานศึกษา หากผู้บริหารสถานศึกษาสร้างเครือข่ายในการพัฒนา สถานศึกษาร่วมกับสถานศึกษาที่ใกล้เคียงและร่วมกับยกระดับในระดับกลุ่มการศึกษาหรือวิทยาเขต การศึกษาภายในจังหวัด หรือสถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลที่สูงและโดดเด่น จะทำให้ สถานศึกษาได้แลกเปลี่ยนมุมมองตลอดจนผู้บริหารสถานศึกษานั้นจะสะท้อนให้เห็นภาพลักษณ์ ของสถานศึกษาของเราร่วมกับสถานศึกษาอื่น ๆ เกิดกระบวนการพัฒนาสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง และเป็นการปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลที่สูงขึ้นเรื่อย ๆ มีความเท่าเทียมกัน ในการจัดการศึกษา

ปัจจัยดังกล่าวนี้จะนำไปสู่ความสำเร็จในกระบวนการนิเทศ ติดตามและประเมินผล การจัดการศึกษาของสถานศึกษาภายในสถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลอย่างมีคุณภาพ สูงสุดในการนิเทศการจัดการศึกษาภายในสถานศึกษา

สรุป

กระบวนการนิเทศ ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษาภายในสถานศึกษา ย่อมอาศัย ผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษาทั้งระบบ ในการขับเคลื่อนตั้งแต่การวางแผน การปฏิบัติ การติดตาม และการประเมินผล ภายใต้การส่งเสริมแรงบันดาลใจและการสร้างแรงจูงใจที่สำคัญ ของทุกคนในระบบการขับเคลื่อนการนิเทศ ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษาภายใน สถานศึกษา ทำให้กระบวนการนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการจัดการศึกษานั้นเป็นกระบวนการ ที่ต่อเนื่องและเป็นวิถีชีวิตในการปฏิบัติหน้าที่การสอน และการปฏิบัติหน้าที่ในราชการอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยจุดสำคัญที่ต้องการนำเสนอ ในมิตินี้คือขั้น E : Encouraging เสริมสร้างพลังใจ ในการทำงาน ตามโมเดลการนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการจัดการศึกษาของกลุ่มนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการจัดการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร เขต 1

ที่มีความแตกต่างจากระบบการบริหารจัดการอื่น ๆ ที่มีการเสริมสร้างพลังใจในการทำงาน ส่งเสริมสนับสนุน สร้างแรงบันดาลใจ สร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติหน้าที่ เป็นจุดสำคัญต่อการปรับเปลี่ยนทัศนคติต่อการรับการนิเทศ ติดตามและประเมินผล หากการนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการจัดการศึกษาขาดขั้นตอนดังกล่าวนี้อาจทำให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาภายในสถานศึกษามีทัศนคติที่ไม่ดีต่อระบบการนิเทศ ติดตาม และประเมินผล ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา ส่งผลต่อการขับเคลื่อนการพัฒนาสถานศึกษาเชิงระบบและการขับเคลื่อนกลไกในการตรวจสอบ และการสะท้อนผลการปฏิบัติงาน นำไปสู่การพัฒนาสถานศึกษาในปึกแผ่น ๆ ไปอย่างต่อเนื่อง ทำให้สถานศึกษาไม่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อการพัฒนาสถานศึกษา และไม่ตอบสนองต่อการพัฒนาการศึกษาของชาติ และแนวโน้มการจัดการศึกษาของโลกที่มีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างเป็นพลวัต มีแนวโน้มที่ไม่คงที่ มีการปรับเปลี่ยนอยู่ตลอดเวลา ผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องสวมบทบาทในการเป็น coaching หรือ expert coach ตลอดจนการสร้างเครือข่ายในการนิเทศการจัดการศึกษา ร่วมกับหน่วยงานต้นสังกัด วิทยาลัย มหาวิทยาลัย สถานศึกษาอื่น ๆ ศึกษาวิเคราะห์ อาจารย์มหาวิทยาลัย ผู้บริหารการศึกษา ดังนั้นวงจรการขับเคลื่อนของสถานศึกษานั้นย่อมอาศัย แรงจูงใจและพลังในการทำงาน เพื่อช่วยในการขับเคลื่อนให้สอดคล้องกับการนิเทศ ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา เป็นประโยชน์ทั้งทางตรงและทางอ้อมของผู้เรียนภายในสถานศึกษา ที่จะตอบสนองต่อเด็กและเยาวชนในชาติ ต่อไป

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2547). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม*

(ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545. กระทรวงศึกษาธิการ.

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐมเขต 1, กลุ่มนิเทศ ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา. (2566). *แผนปฏิบัติการนิเทศประจำปี 2566*. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

ประถมศึกษานครปฐม เขต 1

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2547). *การเรียนรู้บูรณาการ: ยุทธศาสตร์ครูปฏิรูป*.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.

สำนักงานเลขาธิการคณะรัฐมนตรี. (2560). *ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี พุทธศักราช 2561–2580*.

<https://www.ratchakitcha.soc.go.th>

Beach, D. M., & Reinhartz, J. (2000). *Supervision leadership: Focus on instruction*.

Allyn and Bacon.

ยุทธศาสตร์สิงคโปร์แอร์ไลน์สู่การเป็นสายการบินที่ดีที่สุดในโลกปี 2566 โดย SKYTRAX
Singapore Airlines' strategy in being named the world's best airline 2023
by SKYTRAX

กฤตชนพัชญ์ บุญช่วย^{1*} จงกมลกร สิงโต² นฤดม อ็อกซู³ ศศิพร ดิลกดำเกิง⁴ และพิชชานันท์ ช้องรักษ⁵
Krissanabhat Boonchuay^{1*} Jongkolgorn Singhto² Naradom Oxsu³ Sasiporn Dilokdamkeng⁴
and Pichanan Chongrak⁵

^{1*}ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สาขาวิชาการจัดการการท่องเที่ยว วิทยาลัยการท่องเที่ยวและการบริการ มหาวิทยาลัยศรีปทุม

^{1*}Assistant Professor., Tourism Management Department, College of Tourism and Hospitality Industry, Sripatum University

^{2, 3, 4, 5}นักวิชาการอิสระ

^{2, 3, 4, 5}Independent Scholar

*Corresponding Author, Email: jacktalk10@hotmail.com

Received: February 27, 2024

Revised: March 20, 2024

Accepted: April 9, 2024

บทคัดย่อ

บทความวิชาการนี้เป็นการศึกษาเกี่ยวกับยุทธศาสตร์ของสายการบินสิงคโปร์แอร์ไลน์สู่การเป็นสายการบินที่ดีที่สุดในโลกปี 2566 จัดอันดับโดย SKYTRAX องค์การอิสระที่จัดอันดับสายการบินพาณิชย์และสนามบินที่ดีที่สุดในโลก จากสหราชอาณาจักร โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษานโยบาย และกลยุทธ์ทางการตลาดของสายการบินสิงคโปร์แอร์ไลน์จนนำไปสู่การเป็นสายการบินที่ดีที่สุดในโลกประจำปี 2566 รวมถึงปัจจัยความสำเร็จและความยั่งยืนของสายการบินสิงคโปร์แอร์ไลน์ ที่ไม่ใช่แค่สายการบินแห่งชาติสิงคโปร์เท่านั้น แต่ยังเป็นสัญลักษณ์ของความภาคภูมิใจและความเป็นเลิศในการให้บริการด้านการบินของเอเชีย ตอกย้ำความสำเร็จด้วยการได้รับรางวัลสายการบินที่ดีที่สุดในโลก การันตีด้วย 4 รางวัล ได้แก่ World's Best Airline, Best First Class Airline, Best First Class Comfort Amenities และ Best Airline in Asia และเป็นสายการบินในเครือข่าย The Star Alliance ครอบคลุม 1,250 จุดหมายปลายทาง ใน 195 ประเทศ ผลการศึกษาในครั้งนี้นำไปสู่การพัฒนาแบบการบริหารจัดการที่เหมาะสมสำหรับธุรกิจสายการบิน และเพิ่มศักยภาพ ในการแข่งขันในตลาดอุตสาหกรรมบริการทางด้านการบินที่มีความท้าทายมากขึ้นในปัจจุบัน สู่ความเป็นเลิศต่อไปอย่างยั่งยืน

คำสำคัญ: ยุทธศาสตร์ สิงคโปร์แอร์ไลน์ สายการบินที่ดีที่สุดในโลก

ABSTRACT

This article studied Singapore Airlines' strategy in being named the world's best airline 2023 by Skytrax, the international air transport rating organization providing quality audit, rating and quality certification to airlines and airports across the world, based in the United Kingdom. The objectives of the study were to investigate marketing policy and strategy of Singapore Airlines in being named the world's best airline 2023 including factors of success and sustainability of Singapore Airlines that it is not only the national airline of Singapore but the symbol of the pride and excellence in services of Asian airlines. Its success is guaranteed by 4 awards, i.e. World's Best Airline, Best First Class Airline, Best First Class Comfort Amenities, and Best Airline in Asia. It is a part of the Star Alliance network, covering 1,250 destinations in 195 countries. The study result leads to the development of appropriate management model for airline business and an increase in competitive advantage in aviation industry that seems to be more challenging at present for achieving excellence in a sustainable manner.

Keywords: *strategy, Singapore Airlines, the world's best airline.*

บทนำ

แนวโน้มการเติบโตของอุตสาหกรรมการบินที่เพิ่มมากขึ้น และการขยายตัวของสายการบิน ต้นทุนต่ำ ทำให้การแข่งขันในอุตสาหกรรมการบินเป็นไปในทิศทางที่ดีขึ้น สายการบินต่าง ๆ ให้ความสำคัญกับแผนการตลาดและการขายซึ่งขับเคลื่อนกลยุทธ์ต่าง ๆ เพื่อการโฆษณาสายการบิน และสร้างนโยบายเพื่อจูงใจให้แก่ผู้ใช้บริการ (อัฐวุฒิ สิงหราชสัมฤทธิ์, 2557: ออนไลน์) สมาคมขนส่งทางอากาศระหว่างประเทศ (IATA) เปิดเผยว่าอุตสาหกรรมการบินทั่วโลกจะกลับมาทำกำไรได้ในปี 2566 โดยคาดว่าจะกำไรอยู่ที่ 4.7 พันล้านดอลลาร์สหรัฐฯ จากจำนวนผู้โดยสารมากกว่า 4 พันล้านราย เนื่องจากสายการบินต่าง ๆ สามารถลดผลขาดทุนในปี 2565 อันเกิดจากผลกระทบของโควิด-19 (COVID-19) (ฐานเศรษฐกิจ, 2566: ออนไลน์)

การฟื้นตัวของธุรกิจการบินที่เกิดขึ้น ไม่เพียงจะทำให้สายการบินต่าง ๆ เร่งฟื้นธุรกิจด้วยการทยอยกลับมาเปิดเที่ยวบินให้กลับมาเท่าก่อนเกิดโควิดเท่านั้นแต่จะเห็นว่าในขณะเดียวกันก็มีนักธุรกิจรายใหม่เข้าสู่ตลาดนี้เพิ่มขึ้นทดแทนบางสายการบินที่ล้มหายไปด้วยพิษโควิด-19 การตั้งสายการบินใหม่ในเวลานี้ อาจกล่าวได้ว่าเป็นจังหวะที่เหมาะสม (ฐานเศรษฐกิจ, 2566: ออนไลน์) เนื่องด้วยสายการบินที่อยู่รอดทุกวันนี้ ล้วนได้รับผลกระทบจากโควิด-19 ทั้งสิ้นและอยู่ในช่วงฟื้นตัว

เฉพาะตำแหน่งนักบินและลูกเรือก็ยังว่างงานอยู่พอสมควร เนื่องจากสายการบินยังไม่กลับมาทำการบินได้เต็ม 100% เหมือนช่วงก่อนเกิดโควิด จึงเป็นโอกาสสำหรับผู้ประกอบการรายใหม่ ที่ต้องการลงสนามเพื่อสร้างโอกาสทางธุรกิจ

ในขณะที่ศูนย์วิจัยกรุงศรี กล่าวว่าปี 2566-2568 ธุรกิจขนส่งทางอากาศมีแนวโน้มเติบโตดี โดยการขนส่งผู้โดยสารทั้งในประเทศและระหว่างประเทศจะเติบโตตามการฟื้นตัวของภาคท่องเที่ยว ส่วนบริการขนส่งสินค้าทยอยฟื้นตัวตามกิจกรรมทางเศรษฐกิจ ขณะที่การแข่งขันด้านราคามีแนวโน้มสูงขึ้นในเรื่องของการลดราคา ท่ามกลางภาระการฟื้นฟูธุรกิจ ปัจจัยท้าทายของธุรกิจ ได้แก่ ราคาคือเพลิงทรงตัวสูง เพิ่มภาระต้นทุนแก่ผู้ประกอบการ รวมถึงการแข่งขันจากผู้ให้บริการต่างชาติรายใหญ่ ที่เพิ่มความครอบคลุมของเที่ยวบินขนส่งผู้โดยสารและสินค้ามายังภูมิภาคเอเชีย และภาระต้นทุนที่เพิ่มขึ้นจากการปฏิบัติตามเกณฑ์ความปลอดภัยต่าง ๆ (วิจัยกรุงศรี, 2566: ออนไลน์) แม้โควิด-19 จะคลี่คลายลง ทำให้สายการบินต้องปรับตัวต่อเนื่อง ปัจจัยเหล่านี้อาจกระทบอัตรากำไรของธุรกิจ ขณะที่ผู้ประกอบการรายเล็กแข่งขันได้ยากจากข้อจำกัดด้านเงินทุน จำนวนฝูงบิน และส่วนแบ่งตลาดในเส้นทางบิน

ท่ามกลางการแข่งขันที่รุนแรงขึ้นในธุรกิจสายการบิน สิงคโปร์แอร์ไลน์เป็นสายการบินที่ประสบความสำเร็จอย่างมากในการเป็นสายการบินระดับชั้นนำของโลก โดยสิงคโปร์แอร์ไลน์ได้รับการจัดอันดับเป็นที่ 1 ของสายการบินที่ดีที่สุดในโลกปี 2566 จาก Skytrax World Airline Awards (2023: online) นอกจากนี้ผลประกอบการของสายการบินสิงคโปร์แอร์ไลน์ในปี 2566 ที่แสดงถึงความมีจุดแข็งที่เหนือกว่าสายการบินคู่แข่งในภูมิภาคเอเชีย ทั้งในแง่ของภาพรวมของรายได้กำไร รวมถึงมาร์เก็ตแคปมีขนาดใหญ่กว่าคู่แข่งกว่า 10 เท่า โดยสิ้นสุดวันที่ 31 มีนาคม 2566 มีรายได้รวมกว่า 4.56 แสนล้านบาท มีกำไรสุทธิ 5.5 หมื่นล้านบาท มาร์เก็ตแคปกว่า 5.31 แสนล้านบาท เมื่อเปรียบเทียบกับ Asia Aviation ที่มีรายได้รวม 1.7 หมื่นล้านบาท ขาดทุนสุทธิ 8 พันล้านบาท มาร์เก็ตแคป 3.2 หมื่นล้านบาท และ Bangkok Airways มีรายได้รวม 1.1 หมื่นล้านบาท ขาดทุนสุทธิ 2.1 พันล้านบาท มาร์เก็ตแคป 3.3 หมื่นล้านบาท (ทันหุ้น, 2566: ออนไลน์)

เนื่องจากความสำเร็จของสายการบินสิงคโปร์แอร์ไลน์ ผู้เขียนจึงมีความสนใจศึกษายุทธศาสตร์สิงคโปร์แอร์ไลน์สู่การเป็นสายการบินที่ดีที่สุดในโลกปี 2566 โดย SKYTRAX ดังที่ได้กล่าวมาข้างต้น ผู้เขียนจึงเห็นควรในการทำความรู้จักสิงคโปร์แอร์ไลน์บริษัทสายการบินระดับโลกที่ทุ่มเทเพื่อการให้บริการขนส่งทางอากาศ ตลอดจนบริการที่มีคุณภาพสูงและการเพิ่มผลตอบแทนเพื่อประโยชน์ของผู้ถือหุ้นและพนักงานของบริษัท นอกจากนี้จะเป็นการสร้างองค์ความรู้เกี่ยวกับนโยบายและกลยุทธ์ทางการตลาดของสายการบินสิงคโปร์แอร์ไลน์จนนำไปสู่การเป็นสายการบินที่ดี

ที่สุดในโลกประจำปี 2566 แล้ว ยังทราบถึงปัจจัยความสำเร็จของสายการบินสู่ความเป็นเลิศต่อไปอย่างยั่งยืน

แรกเริ่มกับยุคตั้งไข่ของสิงคโปร์แอร์ไลน์

สายการบินสิงคโปร์แอร์ไลน์ (Singapore Airlines) ชื่อย่อ SQ เป็นสายการบินประจำชาติ และสายการบินที่ใหญ่ที่สุดของประเทศสิงคโปร์ มีชื่อเดิมว่าสายการบินมาลายัน มีจุดเริ่มต้นมาจากการร่วมทุนระหว่างรัฐบาลมาเลเซียและรัฐบาลสิงคโปร์ โดยสายการบินมาลายันเปิดให้บริการครั้งแรกในปี พ.ศ. 2490 ต่อมา ในปี พ.ศ. 2506 มีการก่อตั้งสหพันธรัฐมาเลเซียขึ้น สายการบินนี้จึงถูกเปลี่ยนชื่อเป็น Malaysian Airways และในปี พ.ศ. 2509 ซึ่งเป็นปีที่ประเทศสิงคโปร์แยกตัวออกมาจากสหพันธรัฐมาเลเซีย ชื่อของสายการบินก็ถูกเปลี่ยนอีกครั้งเป็นสายการบินมาเลเซีย-สิงคโปร์แอร์ไลน์ แต่ด้วยวัตถุประสงค์ในการดำเนินธุรกิจที่ต่างกันของมาเลเซียและสิงคโปร์ สายการบินนี้จึงถูกยุติการดำเนินงานในปี พ.ศ. 2515 และประเทศสิงคโปร์จึงหันไปจัดตั้งสายการบินแห่งชาติของตัวเองขึ้น นั่นก็คือสิงคโปร์แอร์ไลน์ (สกายแอสแกนเนอร์, 2558: ออนไลน์) โดยในการดำเนินธุรกิจของสิงคโปร์แอร์ไลน์ได้กำหนดพันธกิจ (mission) ของบริษัทไว้ตั้งแต่แรกเริ่มว่า “สิงคโปร์แอร์ไลน์เป็นบริษัทระดับโลกที่ทุ่มเทเพื่อการให้บริการขนส่งทางอากาศด้วยบริการที่มีคุณภาพสูง และการเพิ่มผลตอบแทนเพื่อประโยชน์ของผู้ถือหุ้นและพนักงานของบริษัท จวบจนปัจจุบัน (บริบูรณ์ ปิ่นประยงค์, 2558)

สายการบินแห่งชาติของประเทศสิงคโปร์เริ่มให้บริการครั้งแรกในวันที่ 1 ตุลาคม พ.ศ. 2515 โดยมุ่งเน้นการให้บริการเส้นทางการบินนานาชาติ ไม่ว่าจะเป็นไทย เกาหลี จีน ไต้หวัน ญี่ปุ่น ฮองกง บังกลาเทศ อินเดีย มัลดีฟส์ บรูไน ฝรั่งเศส เดนมาร์ก อิตาลี สหรัฐอเมริกา สหราชอาณาจักร และประเทศอื่น ๆ อีกมากมาย รวมแล้วปัจจุบัน SQ เปิดให้บริการเส้นทางการบินสู่กว่า 35 ประเทศทั่วโลก จัดว่ามีความแข็งแกร่งในตลาดเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เอเชียตะวันออก เอเชียใต้ และเส้นทางจึงใจ (เส้นทางบินระหว่างประเทศในทวีปออสเตรเลียกับสหราชอาณาจักรโดยผ่านซีกโลกตะวันออก) นอกจากนี้ยังมีเที่ยวบินข้ามมหาสมุทรแปซิฟิก ซึ่งรวมถึงเที่ยวบินตรงเชิงพาณิชย์ที่ใช้เวลาบินนานที่สุดในโลกสองเส้นทาง คือ จากสิงคโปร์ไปรัฐนิวเวิร์กและรัฐลอสแอนเจลิส ประเทศสหรัฐอเมริกาด้วยเครื่องบินแอร์บัส เอ340-500 (Airbus A 340-500) (สกายแอสแกนเนอร์, 2558: ออนไลน์)

วิสัยทัศน์ของสิงคโปร์แอร์ไลน์

จากนโยบายเศรษฐกิจของประเทศสิงคโปร์ในภาคบริการธุรกิจสายการบิน การท่องเที่ยว โลจิสติกส์จัดได้เป็นอันดับต้น ๆ ในการขยายตัวเพิ่มขึ้นทุกปี รัฐบาลสิงคโปร์ได้มีการสนับสนุนเพื่อให้ประชากรของตนมีขีดความสามารถในการแข่งขันและสามารถเป็นแรงงานสำคัญต่อการพัฒนาประเทศอย่างดียิ่ง เพื่อเข้าสู่สหัสวรรษใหม่โดยยกระดับการเป็นประเทศศูนย์กลางการเงิน

และอุตสาหกรรมไฮเทค พร้อมส่งเสริมการลงทุนในต่างประเทศที่มีศักยภาพสูงต่าง ๆ โดยหนึ่งในธุรกิจที่ได้รับความนิยม นั่นก็คือ สิงคโปร์แอร์ไลน์ และที่สำคัญทางสายการบินสิงคโปร์แอร์ไลน์มีนโยบายที่ต้องการขยายไปสู่ตลาดโลกเป็นผู้นำทางด้านนวัตกรรมสายการบินและให้คำมั่นสัญญากับผู้โดยสารดังสโลแกน (slogan) ที่ว่า “A great way to fly” จะเลือกสรรทางที่ดี ปลอดภัย การเดินทางที่ดีที่สุดให้กับผู้โดยสาร (สิงคโปร์แอร์ไลน์, 2558: ออนไลน์)

ยุทธศาสตร์ของสิงคโปร์แอร์ไลน์

สายการบินสิงคโปร์แอร์ไลน์มีเครือข่ายพันธมิตรมากทั้งในแถบยุโรปและอเมริกา กล่าวคือสายการบินมีความพยายามอย่างยิ่งในการพัฒนาเครือข่ายและบริการเพื่อมอบสิทธิประโยชน์ให้กับผู้มาใช้บริการ โดยรูปแบบการดำเนินงานร่วมกันกับสายการบินพันธมิตรที่ใกล้ชิดที่สุดรูปแบบหนึ่งของสิงคโปร์แอร์ไลน์ก็คือการมีเที่ยวบินร่วมกัน ซึ่งจะใช้หมายเลขเที่ยวบินเดียวกันกับบริการของสายการบินพันธมิตร ดังนั้น ผู้โดยสารสะดวกสบายกับทางเลือกของจุดหมายปลายทางและเที่ยวบินที่มีให้เลือกสรรมากยิ่งขึ้น ปัจจุบันสายการบินสิงคโปร์แอร์ไลน์มีพันธมิตร ได้แก่ เตอร์กิชแอร์ไลน์ เวอร์จินแอตแลนติก แอร์ฟรานซ์ ยูไนเต็ดแอร์ไลน์ ฯลฯ (สิงคโปร์แอร์ไลน์, 2558: ออนไลน์) ส่งผลให้ผู้มาใช้บริการที่อยู่ทางยุโรปและอเมริกาสามารถเลือกเดินทางมายังแถบเอเชียได้สะดวกสบายและรวดเร็วโดยใช้สายการบินสิงคโปร์แอร์ไลน์

ในส่วนกลยุทธ์ด้านผลิตภัณฑ์ สายการบินสิงคโปร์แอร์ไลน์ได้พัฒนานวัตกรรมอย่างต่อเนื่อง เช่น ในปี พ.ศ. 2547 สิงคโปร์แอร์ไลน์เริ่มเที่ยวบินไกลที่สุดแบบไม่หยุดพักจากสิงคโปร์สู่นครนิวยอร์ก และนครลอสแอนเจลิสของประเทศสหรัฐอเมริกา หรือมีการนำเทคโนโลยี blockchain มาประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อธุรกิจ โดยสิงคโปร์แอร์ไลน์ได้เปิดตัว KrisPay ซึ่งเป็นแอปพลิเคชันกระเป๋าเงินออนไลน์ที่เพิ่มทางเลือกให้แก่ลูกค้าผู้มีคะแนนสะสมอยู่กับ KrisFlyer โปรแกรมสะสมไมล์ของสายการบินสิงคโปร์แอร์ไลน์ ในการแลกไมล์สะสมออกมาใช้จ่ายในร้านค้าที่ร่วมรายการในสิงคโปร์ (Henderson, 2019: online) เป็นการกระตุ้นเศรษฐกิจให้กับประเทศสิงคโปร์อย่างมาก รวมถึงในปี พ.ศ. 2550 ได้จัดซื้อเครื่องบินโดยสารที่ใหญ่ที่สุดในโลก Airbus A380 เข้าประจำการเป็นรายแรกของโลก สิงคโปร์แอร์ไลน์มีการพัฒนาการบริการทั้งด้านอาหาร ความบันเทิงบนเครื่องบิน และที่นั่งที่สะดวกสบาย รวมทั้งเทคโนโลยีใหม่ ๆ และเส้นทางการบินใหม่อย่างต่อเนื่อง (สิงคโปร์แอร์ไลน์, 2558: ออนไลน์)

สิงคโปร์แอร์ไลน์ยังคงมุ่งเน้นการใช้จุดแข็งหลักของบริษัท 3 ด้านได้แก่ 1) การบริการที่เป็นเลิศ 2) ความเป็นผู้นำในการให้บริการ และ 3) การเชื่อมต่อเครือข่าย โดยจะดำเนินการให้มากกว่าปีที่ผ่านมา ดังนั้นบริษัทได้กำหนดสองกลยุทธ์หลักในการดำเนินควบคู่ในเวลาเดียวกันได้แก่ กลยุทธ์การสร้างความแตกต่าง (differentiation) และกลยุทธ์การเป็นผู้นำด้านต้นทุนต่ำ

(cost leadership) โดยยึดหลัก 4 ประการคือ 1) การใช้ประโยชน์จากความมุ่งมั่นของพนักงาน และวัฒนธรรมองค์กร 2) การใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยี 3) การใช้ประโยชน์จากศักยภาพของระบบนิเวศทางธุรกิจ และ 4) การตัดสินใจลงทุนอย่างมีกลยุทธ์ มีเป้าหมายเพื่อให้เกิดการมอบบริการที่มีคุณภาพสูงสุดแก่ลูกค้าด้วยความปลอดภัย เชื่อมั่น และประหยัด การสร้างรายได้ที่ให้ผลตอบแทนเพียงพอกับการลงทุนและสร้างความพึงพอใจให้กับผู้ถือหุ้น การจัดการและการปฏิบัติการทรัพยากรมนุษย์ที่ดีเยี่ยมของบริษัทเพื่อที่ดึงดูด พัฒนา จูงใจ และรักษาพนักงาน ที่มีพฤติกรรมสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของบริษัท และการเพิ่มผลผลิตและการใช้ประโยชน์ของทรัพยากรทั้งหมดอย่างสูงสุด

นอกจากนี้การที่จะทำให้สิงคโปร์แอร์ไลน์สามารถดำเนินสองกลยุทธ์หลักได้สำเร็จ จำเป็นอย่างยิ่งต้องมีการกำหนดกลยุทธ์การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและศักยภาพของพนักงาน สิงคโปร์แอร์ไลน์จำเป็นต้องเพิ่มการลงทุนในด้านการฝึกอบรมให้แก่พนักงาน เพื่อให้แน่ใจว่าพนักงานสามารถให้การดูแลและปฏิบัติต่อผู้โดยสารทั้งภาคพื้นดินและบริการภายในเครื่องบินด้วยคุณภาพบริการที่สูงสุด โดยกำหนดมาตรการในการใช้จ่ายของบริษัทและบริษัทในเครือในการพัฒนาพนักงานด้วยระบบ 4-3-3 ซึ่งมาตรการดังกล่าวได้จัดสรรงบประมาณค่าใช้จ่ายจำนวนร้อยละ 40 สำหรับการฝึกอบรมพนักงานร้อยละ 30 สำหรับทบทวนกระบวนการและวิธีการปฏิบัติงาน และร้อยละ 30 สำหรับสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์และบริการใหม่ทุกปี (บริบูรณ์ ปิ่นประยงค์, 2558)

ในธุรกิจสายการบินเป็นธุรกิจที่มีการแข่งขันสูงอยู่แล้ว ซึ่งมีความจำเป็นที่พนักงานของทุกฝ่ายจำเป็นต้องมีทักษะและมีประสบการณ์ในระดับดีเลิศ มิเช่นนั้นคงจะไม่สามารถนำพาสิงคโปร์แอร์ไลน์ไปสู่การเป็นสายการบินระดับ World Class ในหลาย ๆ ด้าน ได้หลายปีติดต่อกันได้อย่างแน่นอน และด้วยความสามารถและทักษะที่สะสมและมีอยู่แล้วภายในองค์กร รวมไปถึงรางวัลระดับโลกมากมายที่เป็นเครื่องพิสูจน์

การสร้างภาพลักษณ์ขององค์กร

การสร้างภาพลักษณ์ สิงคโปร์แอร์ไลน์เน้นให้ความสำคัญภาพลักษณ์ของพนักงานต้อนรับบนเครื่องบิน เนื่องจากเป็นกลุ่มคนที่ต้องบริการลูกค้าส่วนหน้า (customer-front-line employee) ซึ่งมีบทบาทความสำคัญในการขับเคลื่อนองค์กรให้ลูกค้าเกิดความประทับใจ ความจงรักภักดีต่อบริษัท และยินดีกลับมาใช้บริการสายการบินในครั้งต่อไปและตลอดไป โดยบริษัทใช้กลยุทธ์ส่งเสริมภาพลักษณ์และการโฆษณาเผยแพร่ภาพลักษณ์ของพนักงานต้อนรับบนเครื่องบินให้รู้จักกันทั่วไปในชื่อว่า สิงคโปร์เกิร์ล (Singapore Girl) โดยสวมใส่ในชุด “ผ้าซิ่น เคบาย่า (Sarong Kebaya)” ที่มีความโดดเด่น แสดงให้เห็นความเป็นตัวแทนของโมเดิร์นจิต และความสง่างามแบบเอเชีย ซึ่งออกแบบโดย Pierre Balmain ซึ่งภาพลักษณ์นี้ประสบความสำเร็จอย่างกว้างขวาง ทำให้ผู้โดยสาร

และประชาชนทั่วไปจดจำสิ่งคโปรแอร์ไลน์ ส่งผลให้ภาพของสิ่งคโปรแอร์กลายเป็นองค์ประกอบสำคัญในการโฆษณาและประชาสัมพันธ์ของสิ่งคโปรแอร์ไลน์ จนประสบความสำเร็จมาจนถึงปัจจุบัน (บริบูรณ์ ปิ่นประยงค์, 2558)

จุดเด่น สิ่งคโปรแอร์ไลน์ บินสบาย เทคโนโลยีครบครัน

เหตุผลหลักที่ทำให้สิ่งคโปรแอร์ไลน์เป็นสายการบินชั้นหนึ่งในดวงใจของผู้ใช้บริการ คงเป็นประเด็นเรื่องความสะดวกสบายในการเดินทางที่เกิดจากหลายปัจจัยร่วมกัน ไม่ว่าจะเป็นเครื่องบินขนาดใหญ่ที่มาพร้อมที่นั่งกว้างขวาง นั่งสบาย ระบบความบันเทิงบนเครื่องบินที่ตอบโจทย์ผู้ให้บริการทุกวัย เช่น ภาพยนตร์ เกม รายการโทรทัศน์ และแอปพลิเคชันอื่น ๆ ความสะดวกของห้องโดยสารรวมถึงบริการของพนักงานต้อนรับบนเครื่องบินที่มาในชุดเคบาย่า ชุดพื้นเมืองของสาวสิ่งคโปรแอร์ มีบริการให้เลือกทั้งชั้นประหยัด ชั้นธุรกิจ และชั้นหนึ่ง สามารถตอบโจทย์ทุกการเดินทางในทุกเส้นทางได้เป็นอย่างดี (ไทยพีอาร์ดอทเน็ต, 2566: ออนไลน์)

สถานะและการเติบโตของสิ่งคโปรแอร์ไลน์

อุตสาหกรรมการบินฟื้นตัวได้ดีจากสถานการณ์โควิด-19 โดยคาดการณ์ว่าความต้องการเดินทางทางอากาศของโลกปี พ.ศ. 2566 อยู่ที่ 90% ของระดับในปีก่อนเกิดโควิด-19 แล้ว ทั้งนี้ สิ่งคโปรแอร์ไลน์ มีการฟื้นตัวของการดำเนินงานจนกำไรสุทธิสามารถทำสถิติใหม่ทั้งรายปี ในปี พ.ศ. 2565/2566 และรายไตรมาส ใน 1Q23/24 ที่ 2.1 พันล้านดอลลาร์สิ่งคโปรแอร์ และ 734 ล้านดอลลาร์สิ่งคโปรแอร์ ตามลำดับ ซึ่งถูกผลักดันทั้งจากอัตราการบรรทุกผู้โดยสาร และราคาค่าตั๋วเดินทางที่ปรับเพิ่มขึ้น โดย Bloomberg Consensus โดยคาดการณ์กำไรจากการดำเนินงานปี พ.ศ. 2566/2567 ที่ 2,433 ล้านดอลลาร์สิ่งคโปรแอร์ เติบโต 15% และเป็นสถิติกำไรสูงที่สุดรายปี ผลักดันปริมาณผู้โดยสารเพิ่มขึ้น 18% และอัตราการบรรทุกผู้โดยสารที่เพิ่มขึ้นสู่ 88.5% จาก 85.4% ในปีก่อนหน้า ขณะที่ P/E Ratio ปี พ.ศ. 2566-2567 อยู่ที่ระดับเพียง 8.3x เท่า และ 14.5x เท่า ตามลำดับ โดยคาดการณ์ผลตอบแทนจากเงินปันผลที่ระดับ 4.8% และ 3.0% ตามลำดับ (เจตอาพร สองเมือง, 2566: ออนไลน์)

การคัดเลือกและการสรรหาพนักงานอย่างเข้มข้น

กลยุทธ์การบริหารทรัพยากรมนุษย์ของสิ่งคโปรแอร์ไลน์ เริ่มต้นด้วยการรับสมัครที่มีความเข้มงวดและเกณฑ์การคัดเลือกที่สูง โดยเน้นคุณสมบัติของผู้สมัครที่มีความสามารถเอาใจใส่ในการบริการผู้โดยสาร มีนิสัยร่าเริง เป็นมิตร อ่อนน้อมถ่อมตน และสามารถตอบสนองความหลากหลายของเกณฑ์การพิจารณาในการตรวจคัดกรอง เริ่มต้นพิจารณาจากคุณสมบัติเบื้องต้นของผู้สมัคร โดยจะพิจารณาในส่วนในช่วงอายุ วุฒิการศึกษา และลักษณะทางกายภาพ เมื่อผ่าน

คุณสมบัติเบื้องต้น ขั้นตอนต่อมาจะสัมภาษณ์ผู้สมัครหลายรอบโดยรอบแรกของการสัมภาษณ์ รวมถึงการสัมภาษณ์กลุ่มเพื่อประเมินภาพโดยรวมขั้นต้น และการทดสอบทักษะการอ่านภาษาอังกฤษ เพื่อประเมินความสามารถทางภาษา การสัมภาษณ์รอบต่อไปเป็นการสัมภาษณ์เชิงลึกเพื่อประเมินคุณสมบัติของผู้สมัครรายบุคคลตามความจำเป็นขั้นต้นของบริษัท ค่านิยม หลัก ความสามารถ และทำการทดสอบทางจิตวิทยา (สิงคโปร์แอร์ไลน์, 2558: ออนไลน์)

จากอัตราส่วนผู้ผ่านคัดเลือกได้รับหน้าที่ให้เป็นลูกเรือใหม่ที่คัดกรองอย่างเข้มข้น จึงทำให้สายการบินสิงคโปร์แอร์ไลน์ได้พนักงานที่มีความเชี่ยวชาญทางด้านการบินอย่างดียิ่ง สามารถสนองตอบต่อความต้องการให้กับผู้โดยสารทุกระดับประทับใจด้วยความเป็นเลิศจนนำไปสู่การเป็นสายการบินที่ได้รับการบริการอย่างดียิ่งและคว้ารางวัลการเป็นสายการบินอันดับ 1 ของโลกไปได้

สรุป

ผลการดำเนินงานและการบริการเป็นเลิศ ในสภาวะความผันแปรจากวิกฤตต่าง ๆ ของโลก ที่ส่งกระทบต่ออุตสาหกรรมการบินของโลก สิงคโปร์แอร์ไลน์เป็นสายการบินหนึ่งที่ได้รับผลกระทบจากวิกฤตการณ์นั้น แต่เนื่องจากการวางแผนยุทธศาสตร์ของสายการบินชั้นเยี่ยม ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของการวางกลยุทธ์ในการบริหารทรัพยากรมนุษย์ด้วยแผนการดำเนินงานวิจัยเรื่องการบริหารทรัพยากรมนุษย์มุ่งเน้นผลการดำเนินงานและการบริการเป็นเลิศในอุตสาหกรรมการบิน: กรณีศึกษาสิงคโปร์แอร์ไลน์ของบริษัท บินประยงค์ (บริษัท บินประยงค์, 2558) ที่มีด้วยกัน 5 ด้าน ได้แก่ การคัดเลือกและการสรรหาพนักงาน การฝึกอบรม การสร้างประสิทธิภาพทีมงานการเพิ่มความสามารถของพนักงานบริการลูกค้าส่วนหน้า และการสร้างแรงจูงใจพนักงาน

1. การคัดเลือกและการสรรหาพนักงาน ด้วยการรับสมัครที่มีความเข้มงวด และเกณฑ์การคัดเลือกที่สูง โดยเน้นคุณสมบัติของผู้สมัครที่มีความสามารถเอาใจใส่ในการบริการผู้โดยสาร มีนิสัย ร่าเริง เป็นมิตร อ่อนน้อมถ่อมตน และสามารถตอบสนองความหลากหลายของเกณฑ์การพิจารณา รวมถึงการคัดกรองคุณสมบัติผู้สมัครอย่างเข้มข้น จึงไม่เป็นการยากที่สายการบินสิงคโปร์แอร์ไลน์จะได้พนักงานที่มีความเชี่ยวชาญทางด้านการบินอย่างดียิ่ง สามารถสนองตอบต่อความต้องการให้กับผู้โดยสารทุกระดับประทับใจด้วยความเป็นเลิศจนนำไปสู่การเป็นสายการบินที่ได้รับการบริการอย่างดียิ่งและคว้ารางวัลการเป็นสายการบินอันดับ 1 ของโลกไปได้ (สิงคโปร์แอร์ไลน์, 2558: ออนไลน์)

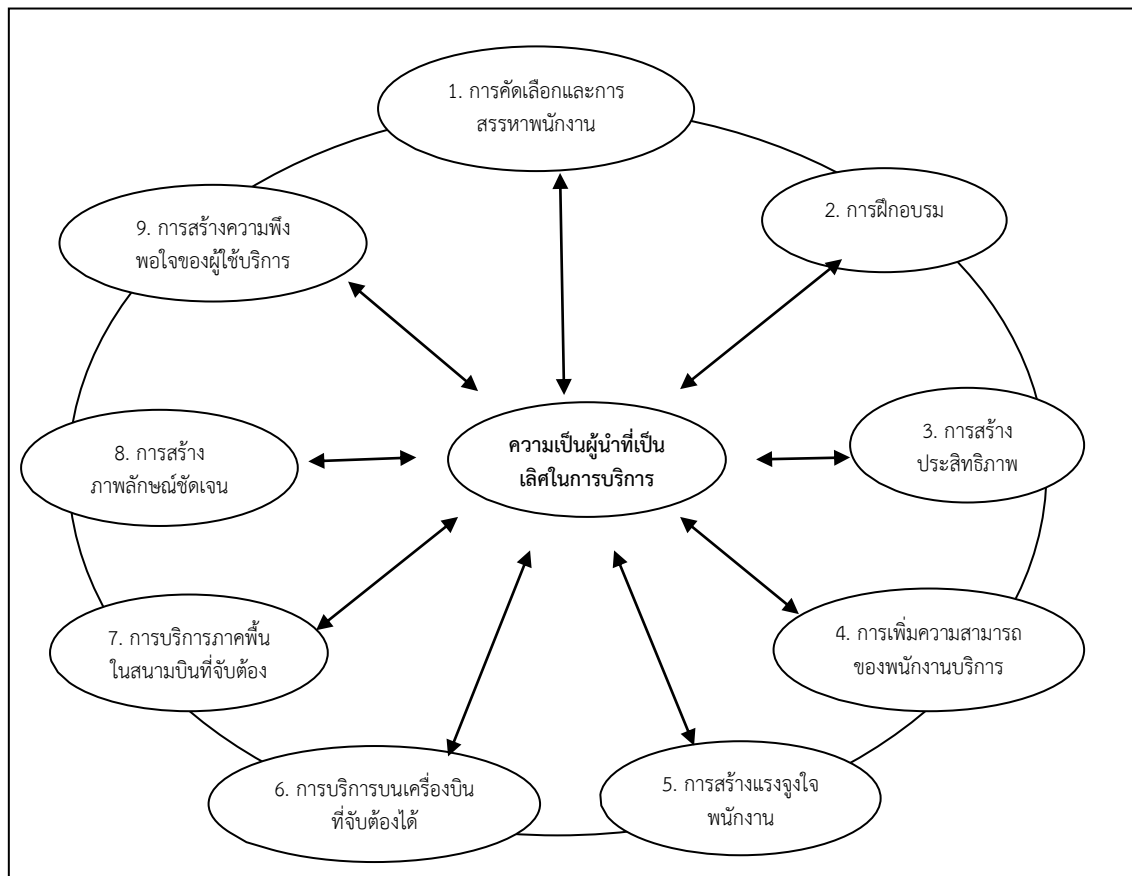
2. การฝึกอบรม สิงคโปร์แอร์ไลน์ ให้ความสำคัญสูงสุดในการให้การฝึกอบรมแก่พนักงานในทุกระดับ โดยถือว่าการฝึกอบรมเป็นเครื่องมือและองค์ประกอบสำคัญของความสำเร็จในอุตสาหกรรมบริการ (บริษัท บินประยงค์, 2558)

3. การสร้างประสิทธิภาพทีมงาน การพัฒนาทีมงานให้มีประสิทธิภาพเป็นสิ่งจำเป็นก่อนการที่จะให้บริการที่เป็นเลิศ จากมุมมองนี้ สิ่งคโปรแอร์ไลน์เน้นการสร้างความสำเร็จในหมู่ของลูกเรือ โดยการสร้างประสิทธิภาพทีมงานมุ่งสร้าง ความสนิทสนม ความเข้าใจในบุคลิกและความสามารถของแต่ละบุคคลในทีมงาน (Heracleous, & Wirtz, 2009) นอกจากนี้ ลูกเรือของสิ่งคโปรแอร์ไลน์จะมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมที่นอกเหนือจากการให้บริการบนเครื่องบิน เช่น กิจกรรมเพื่อสังคม โดยสิ่งคโปรแอร์ไลน์เชื่อว่ากิจกรรมดังกล่าว จะช่วยกระตุ้นให้พนักงานเกิดความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น ๆ และสร้างความสนิทสนมกันและการทำงานเป็นทีม

4. การเพิ่มความสามารถของพนักงานบริการลูกค้าส่วนหน้า สำหรับสิ่งคโปรแอร์ไลน์ เน้นความสำคัญต่อพนักงานบริการลูกค้าส่วนหน้าให้มีส่วนร่วมในการบรรลุความเป็นเลิศในการให้บริการลูกค้า โดยอนุญาตให้พนักงานสามารถตัดสินใจอย่างอิสระและรวดเร็วขณะให้บริการ ผู้โดยสารด้วยการขยายขอบเขตของอำนาจและความรับผิดชอบในการปฏิบัติงาน เพื่อลดหรือแก้ไข ปัญหาเฉพาะหน้าที่เกิดขึ้นให้กับผู้โดยสารและเพื่อให้ผู้โดยสารเกิดความพึงพอใจในการได้รับการบริการ (Heracleous, & Wirtz, 2009)

5. การสร้างแรงจูงใจพนักงาน การสร้างแรงจูงใจพนักงานด้วยรางวัล การยอมรับหรือการชมเชยในองค์กรและผลตอบแทนอื่นเป็นสิ่งสำคัญเพื่อกระตุ้นให้พนักงานมีกำลังใจในการสร้างสรรค์ หรือความคิดริเริ่มเพื่อสร้างผลงานให้ประจักษ์ซึ่งจะส่งผลดีต่อองค์กร (บริบูรณ์ ปิ่นประยงค์, 2558)

หากนักการตลาดและผู้ประกอบการด้านธุรกิจสายการบินต้องการปรับตัวเพื่อให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงจากพฤติกรรม และไลฟ์สไตล์ของลูกค้า เพื่อนำไปสู่การเป็นผู้นำในการให้บริการอย่างเป็นเลิศ ประสบผลสำเร็จในการสร้างผลกำไรเช่นสายการบินสิ่งคโปรแอร์ไลน์ สายการบินที่ได้รับรางวัลสายการบินที่ดีที่สุดในโลกปี 2566 โดย SKYTRAX มาครอบครอง ทางผู้ศึกษาได้รวบรวมข้อมูลและนำเสนอออกมาเป็นในรูปแบบของ Model Leadership for Service Excellence รูปแบบความเป็นผู้นำที่เป็นเลิศในการบริการ เพื่อใช้ในการวิเคราะห์ และพัฒนาธุรกิจสายการบินให้ทันต่อเหตุการณ์และดำเนินธุรกิจด้วยการบริหารต้นทุนอย่างมีประสิทธิภาพ ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 Model Leadership for Service Excellence รูปแบบความเป็นผู้นำที่เป็นเลิศในการบริการ

ภาพที่ 1 อธิบายรูปแบบความเป็นผู้นำที่เป็นเลิศในการบริการแสดงการวางแผนยุทธศาสตร์ของสายการบินชั้นนำของโลกของสิงคโปร์แอร์ไลน์ โดยเป็นเรื่องของการวางกลยุทธ์ในการบริหารทรัพยากรมนุษย์ด้วยแผนการดำเนินงานที่มีด้วยกัน 5 ด้าน ประกอบไปด้วย การคัดเลือกและการสรรหาพนักงาน การฝึกอบรม การสร้างประสิทธิภาพทีมงาน การเพิ่มความสามารถของพนักงานบริการลูกค้าส่วนหน้า และการสร้างแรงจูงใจพนักงาน จนสามารถนำพาสิงคโปร์แอร์ไลน์ ไปสู่สายการบินระดับ World Class และเป็นสายการบินที่ได้รับรางวัลสายการบินที่ดีที่สุดในโลกปี 2566 โดย SKYTRAX ผู้ศึกษาได้ทำการรวบรวมข้อมูลและนำเสนอออกมาเพิ่มเติมอีก 4 ประเด็น นำไปสู่ Model Leadership for Service Excellence รูปแบบความเป็นผู้นำที่เป็นเลิศในการบริการ ดังนี้

6. ด้านการบริการบนเครื่องบินที่จับต้องได้ ประกอบด้วย 1) สินค้าที่มีตัวตน 2) สินค้าที่สัมผัสได้มาพร้อมกับการบริการควบคู่ไปด้วย 3) สินค้าและบริการอย่างละเท่ากัน 4) การบริการทั้งหมด และ 5) เน้นการบริการเป็นส่วนสำคัญพร้อมด้วยสินค้าและบริการเสริม โดยสิ่งเหล่านี้ล้วนมีอิทธิพลต่อความพึงพอใจของผู้ใช้บริการ สอดคล้องกับ Bahia & Nantel (2000: 84-91)

Bitner (1992: 57-71); Parasuraman, Berry, & Zeithaml (1988: 3141) กล่าวว่า สิ่งที่ต้องได้คือวัตถุหรือสิ่งของทางกายภาพที่บริษัทสายการบินให้บริการกับผู้ใช้บริการ เช่น อุปกรณ์ เครื่องมือ ป้ายบอกทางหรือแม้กระทั่งการสื่อสาร

7. ด้านการบริการภาคพื้นในสนามบินที่จับต้องได้ ประกอบด้วย 1) บริการระหว่างขึ้นและลงของเครื่องบิน 2) บริการด้านลาดจอดเครื่องบิน 3) การบริการด้านความปลอดภัย 4) การบริการด้านอุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวกอื่น ๆ ที่นอกเหนือจากการบิน 5) การจัดการภาคพื้นดินรวมไปถึงพื้นที่รองรับต่อจำนวนผู้โดยสาร 6) ลักษณะทางกายภาพ สภาพแวดล้อมของสนามบินรวมถึงการตกแต่งและบรรยากาศ และ 7) การดูแลรักษาเครื่องบิน โดยมีคุณลักษณะ 3 ประการ คือ การบริการอย่างมีมาตรฐาน การบริการโดยไม่คิดค่าใช้จ่าย และการบริการด้านการสร้างความสนุกสนานเพลิดเพลินแก่ผู้โดยสาร สอดคล้องกับ Rhoades & Waguespack (2008: 20-33) กล่าวว่า คุณภาพการบริการในอุตสาหกรรมการบินนั้นนอกเหนือจากการส่งผู้โดยสารไปยังจุดหมายปลายทางที่ต้องการแล้วยังต้องให้ความสำคัญในการให้บริการที่มีมาตรฐานที่ดีเยี่ยมควบคู่กันไปด้วยคุณภาพการบริการที่ดีเยี่ยมนั้นสามารถเพิ่มระดับความพึงพอใจของผู้ใช้บริการและนำไปสู่ความจงรักภักดีของผู้ใช้บริการอีกด้วย (Hu, Kandampully, & Juwaheer, 2009: 111-125)

8. การสร้างภาพลักษณ์ชัดเจน การบริการส่งผลต่อภาพลักษณ์และองค์กร ทั้งนี้ภาพลักษณ์ที่ดีเกิดจากองค์ประกอบสำคัญ 10 ประการ ได้แก่ 1) ด้านความรับผิดชอบต่อสังคม 2) ด้านการดำเนินงานในธุรกิจ 3) ด้านพนักงาน 4) ด้านสินค้าและบริการ 5) ด้านการสื่อสารทางการตลาด 6) ด้านช่องทางในการจัดจำหน่าย 7) ด้านผู้บริหาร 8) ด้านสถานที่และสิ่งแวดล้อม 9) ด้านเครื่องมือเครื่องใช้อุปกรณ์สำนักงาน และ 10) ด้านราคาสินค้า (Keller, 2008) สอดคล้องกับ Cowking & Hankinson (1996) ได้แบ่งเอกลักษณ์องค์กรออกเป็น 3 องค์ประกอบด้วยกัน คือ 1) ด้านกายภาพ (visual) คือ องค์ประกอบ ที่เกี่ยวข้องกับองค์กรอันสามารถมองเห็นได้ อาทิ ตัวสินค้า บรรจุภัณฑ์ อุปกรณ์สำนักงาน การโฆษณา เครื่องแบบพนักงาน และอาคารสถานที่ เป็นต้น 2) ด้านพฤติกรรม (behavioral) หมายถึงพฤติกรรมต่าง ๆ ขององค์กรและพนักงานภายในองค์กรทุกระดับชั้นหมายรวมถึงการกระทำและคำพูดที่ใช้ในการสื่อสารกับผู้ใช้บริการ และ 3) ด้านวัฒนธรรม (corporate culture) คือองค์ประกอบพื้นฐานและปรัชญาที่องค์กรยึดเป็นหลักปฏิบัติวัฒนธรรมองค์กรที่มี ประสิทธิภาพจะต้องมีความเป็นหนึ่งเดียวกันมีเอกลักษณ์ที่ชัดเจนและไม่มีความแตกต่างทางวัฒนธรรมเกิดขึ้นภายในองค์กร

9. การสร้างความพึงพอใจของผู้ใช้บริการ ธุรกิจบริการมีความจำเป็นต้องสร้างความพอใจให้ต่อเนื่องเพื่อให้เกิดความจงรักภักดีและลดการสูญเสียผู้ใช้บริการ นอกจากนี้ความพึงพอใจในการให้บริการสามารถพิจารณาได้จาก 1) การให้บริการอย่างเท่าเทียม 2) การให้บริการ

อย่างรวดเร็วและทันเวลา 3) การให้บริการอย่างเพียงพอ และ 4) การให้บริการอย่างก้าวหน้า ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาด้านคุณภาพการบริการที่ส่งผลต่อความพึงพอใจของผู้ใช้บริการ พบว่าอุตสาหกรรมการบินนั้นมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญระหว่างคุณภาพการให้บริการในอุตสาหกรรมการบินกับความพึงพอใจของผู้โดยสาร ทั้งนี้การมีความเข้าใจในคุณภาพการบริการที่มากยิ่งขึ้นนั้นจะนำไปสู่ความพึงพอใจของผู้โดยสาร (Amin, & Nasharuddin, 2013: 238-254; Parasuraman, Berry, & Zeithaml, 1985: 41-50; McDougall, & Levesque, 2000: 392-410)

เอกสารอ้างอิง

- เจตอาทร สองเมือง. (2566). *ลงทุน Singapore Airlines สายการบินที่ดีที่สุดในโลก*.
<https://www.setinvestnow.com/th/knowledge/article/410-tsi-invest-insingapore-airlines-the-best-airline-in-the-world>
- ฐานเศรษฐกิจ. (2566). *ธุรกิจการบินโลกคึกคัก กลับมาทำกำไร สายการบินใหม่แห่ขยายปีก*.
<https://www.thansettakij.com/business/tourism/560775>
- ทันหุ้น. (2566). “หยวนต้า” ออก DR หุ้น “สิงคโปร์แอร์ไลน์” ขาย IPO 11-15 ก.ย. เทรต SET 19 ก.ย. <https://thunhoon.com/article/279201>
- ไทยพีอาร์ดอทเน็ต. (2566). *เปิดประสบการณ์การบินเหนือระดับ กับ Singapore Airlines!*.
<https://www.ryt9.com/s/prg/3429688>
- บริบูรณ์ ปิ่นประยงค์. (2558). *การบริหารทรัพยากรมนุษย์มุ่งเน้นผลการดำเนินงานและการบริการ เป็นเลิศในอุตสาหกรรมการบิน: กรณีศึกษา สิงคโปร์แอร์ไลน์. สถาบันเทคโนโลยีแห่งเอเชีย*.
- วิจัยกรุงศรี. (2566). *แนวโน้มธุรกิจ/อุตสาหกรรมปี 2566-2568: บริการขนส่งทางอากาศ*.
<https://www.krungsri.com/th/research/industry/industry-outlook/logistics/air-transport/io/air-transport-2023-2025>
- สกายस्कานเนอร์. (2558). *ประวัติสายการบินสิงคโปร์แอร์ไลน์*.
<http://www.skyscanner.co.th/airline/airline-singapore-airlines-sq.html>
- สิงคโปร์แอร์ไลน์. (2558). *Singapore Airline*. <http://singaporea.blogspot.com>
- อัฐวุฒิ สิงหราชสัมฤทธิ์. (2557). *การตลาดในธุรกิจการบิน*. <http://www.slideshare.net/blackstarshooter99/ss-34200235>
- Amin, M., & Nasharuddin, S. Z. (2013). Hospital service quality and its effects on patient satisfaction and behavioral intention. *Clinical Governance: An International Journal*, 18(3), 238-254.

- Bahia, K. & Nantel, J. (2000). A reliable and valid measurement scale for the perceived service quality of banks. *The International Journal of Bank Marketing*, 18(2), 84-91.
- Bitner, M. J. (1992). Service escape: The impact of physical surroundings on customer and employees. *Journal of Marketing*, 56(2), 57-71.
- Cowking, P., & Hankinson, G. (1996). *The reality of global brands*. McGraw-Hill.
- Henderson, J. (2019). *How Singapore Airlines is building customer loyalty through blockchain*. <https://www.cio.com/article/220397/how-singapore-airlines-is-building-customer-loyalty-through-blockchain.html>
- Heracleous, L., & Wirtz, J. (2009). Strategy and organization at Singapore Airlines: Achieving sustainable advantage through dual strategy. *Journal of Air Transport Management*, 1-6.
- Hu, H. H., Kandampully, J., & Juwaheer, T. D. (2009). Relationships and impacts of service quality, perceived value, customer satisfaction, and image: An empirical study. *Service Industries Journal*, 29(2), 111-125.
- Keller, K. (2008). *Strategic brand management* (3rd ed.). Prentice – Hall.
- McDougall, G. H. G., & Levesque, T. (2000). Customer satisfaction with services: putting perceived value into the equation. *Journal of Services Marketing*, 14(5), 392-410.
- Parasuraman, A., Berry, L. L., & Zeithaml, V. A. (1985). A conceptual model of service quality and its implications for future research. *Journal of Marketing*, 49(4), 41-50.
- _____. (1988). Customer experience creation: Determinants, dynamics and management strategies. *Journal of Retailing*, 85(1), 31-41.
- Rhoades, D. L., & Waguespack, B. (2008). Twenty years of service quality performance in the US airline industry. *Managing Service Quality*, 18(1), 20-33.
- Skytrax World Airline Awards. (2023). *World's top 10 airlines of 2023*. <https://www.worldairlineawards.com/worlds-top-10-airlines-2023/>

แนวทางการส่งเสริมสมรรถนะการทำงานในอนาคตสำหรับผู้เรียน
ในโลกยุคแห่งนวัตกรรม
Guidelines to Promote Future Workforce Competencies for Learners
in an Innovative World

อาทิตย์ ซาวคำ^{1*} รณชิต อภัยวาทีน² และนิพิฐพนธ์ นันทะวงศ์³
Artid Saokham^{1*} Ronnachit Apaivatin² and Nipitpon Nanthawong³

^{1*}นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
^{1*}Doctor of Philosophy Student (Curriculum and Instruction), Faculty of Education, Silpakorn University
²นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา
²Doctor of Education Student (Curriculum and Instruction), School of Education, Phayao University
³อาจารย์ประจำสาขาวิชาการสังคมศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง
³Lecturer in the Department of Social Studies, Faculty of Education, Lampang Rajabhat University

*Corresponding Author, Email: artid.sk@gmail.com

Received: March 1, 2024

Revised: March 22, 2024

Accepted: April 9, 2024

บทคัดย่อ

บทความเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์เพื่ออธิบายลักษณะสำคัญของยุคแห่งนวัตกรรม สมรรถนะการทำงานในอนาคต ผู้เรียนในยุคแห่งนวัตกรรม และวิธีการจัดการศึกษาที่เหมาะสม อีกทั้งเพื่อนำเสนอแนวทางการจัดการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนในบริบทการศึกษาของประเทศไทย จะเห็นได้ว่าลักษณะของโลกในยุคแห่งนวัตกรรมมีลักษณะเด่น 8 ประการ ได้แก่ 1) การเปลี่ยนแปลงพลิกผันอย่างรวดเร็ว 2) ความเชื่อมโยงแบบโครงข่าย 3) ความไม่แน่นอนและความซับซ้อน 4) ความยืดหยุ่น 5) ความคิดสร้างสรรค์ 6) การทำงานร่วมกัน 7) การเรียนรู้ตลอดชีวิต และ 8) การคิดขั้นสูง และการสื่อสารสำหรับสมรรถนะการทำงานในอนาคตมี 3 กลุ่ม คือกลุ่มการทำงานแบบมืออาชีพ กลุ่มการทำงานร่วมกับผู้อื่น และกลุ่มการทำงานอย่างมีสติปัญญา ผู้เรียนควรได้รับการส่งเสริมทักษะการคิด ทักษะการเรียนรู้ ทักษะการสื่อสาร ทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่น ทักษะการแก้ปัญหา ทักษะการใช้ชีวิต ทักษะด้านเทคโนโลยี ทักษะด้านจริยธรรม และทักษะด้านความเป็นพลเมือง การจัดการศึกษาโดยใช้ปัญญาประดิษฐ์ บทเรียนแบบโต้ตอบ การใช้เทคโนโลยีเสมือนจริง การเรียนรู้แบบผสมผสาน การใช้กระบวนการคิด เชิงออกแบบการเรียนรู้ตามโครงงาน และการเรียนรู้จากการสอบถาม ที่สำคัญใช้แนวทางการจัดการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ในการส่งเสริมสมรรถนะการทำงานในอนาคตสำหรับผู้เรียน

คำสำคัญ: การเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ นวัตกรรม ความยืดหยุ่น

Abstract

This academic article aimed to explain the main characteristics in an innovative world, future work competencies, learners in an innovative world, together with appropriate methods for education management and want to present learning management guidelines for learners in the educational context of Thailand. It can be seen that the world in the innovation era has 8 distinctive characteristics: 1) disruptive change, 2) network, 3) nonlinearity and complexity, 4) flexibility, 5) creativity, 6) collaboration, 7) lifelong learning, and 8) higher order thinking and communication. There are 3 groups of future work competencies: 1) working professionally, 2) working with others, and 3) working with wisdom. Learners should be encouraged to develop various skills in including: thinking skills, learning skills, communication skills, collaboration skills, problem solving skills, life skills, technology skills, ethical skills, and civic skills. There are methods for education management are implemented using artificial intelligence, interactive lessons, virtual reality, blended learning technology, using the design thinking process, project-based learning and inquiry-based learning. More importantly, it is also implement creative learning management approaches to promote future work competencies for learners.

Keywords: *creative learning, innovator, flexibilities*

บทนำ

การเปลี่ยนแปลงและพัฒนาทางด้านเทคโนโลยี วิทยาศาสตร์ และสังคมอย่างต่อเนื่อง ทำให้เกิดสิ่งใหม่ ๆ ที่มีประโยชน์ต่อมนุษย์และโลกอยู่เสมอ ทุกคนต้องเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมเป็นไปตามจุดมุ่งหมายได้อย่างถูกต้องเหมาะสม หรือที่เรียกว่า “โลกยุคแห่งนวัตกรรม” (World Economic Forum [WEF], 2024: online) การปรับตัวเพื่อให้ดำรงตนอยู่ในสถานการณ์นี้ได้จึงเป็นเรื่องที่สำคัญเนื่องจากส่งผลให้เกิดการ “ริเริ่ม ปรับปรุงใหม่ หรือ ตายจากไป” ต้องผลักดันให้ทุกคนเกิดการปรับตัว ยืดหยุ่น และสร้างสรรค์ ที่สำคัญต้องสนับสนุนให้ทุกคนผลิตนวัตกรรม และนวัตกรรมจะประสบความสำเร็จได้ต้องเกิดจากการทำและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง การเตรียมคนให้สามารถผลิตนวัตกรรมเป็นความจำเป็นอย่างยิ่ง ดังที่พฤทธ์ ศิริบรรณพิทักษ์ (2565: 12) กล่าวถึงการใช้ชีวิตในสังคมหลังนวัตกรรม (Post-innovation society) ว่าต้องใช้ชีวิตอยู่กับปัญญาประดิษฐ์ (Artificial intelligence [AI]) อย่างปฏิเสธไม่ได้ ซึ่งการดำรงชีวิตอยู่กับนวัตกรรมนั้นถือเป็นดาบสองคม

นั่นหมายถึง มีทั้งผู้ที่ได้รับประโยชน์และผู้เสียประโยชน์ในเวลาเดียวกัน ในส่วนของการศึกษานั้น จึงมีความจำเป็นต้องทบทวนการบริหารจัดการศึกษาแบบเดิม (traditional approach) ที่ยังคงใช้กันอยู่ในปัจจุบัน แล้วออกแบบใหม่ (redesign) หรือพลิกโฉมใหม่ (transform) ให้เหมาะสมกับภาวะปกติใหม่ ด้วยเหตุที่โลกต้องได้เดินหน้าไปพร้อมกับเทคโนโลยี (วนิดา บุญภิรักษ์, 2567: ออนไลน์) หรืออาจเรียกว่า “โลกใหม่แห่งเทคโนโลยี” (quantum technology) การใช้ชีวิตกับสังคมปกติใหม่ ในอนาคตซึ่งเป็นสังคมดิจิทัลและสังคมนวัตกรรมพลิกผัน โดยสังคมดิจิทัล คือสังคมใหม่ที่มีการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลอย่างกว้างขวาง ทำให้วิถีชีวิตและความต้องการของคนเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว (digital disruption) ในด้านเศรษฐกิจธุรกิจแบบเก่าต้องประสบกับเทคโนโลยีดิจิทัล ทำให้เกิดรูปแบบธุรกิจใหม่ โดยเฉพาะธุรกิจออนไลน์ (E-commerce) รวมถึงโฆษณาที่ใช้ Facebook, YouTube Google และ Line การท่องเที่ยวผ่านแอปพลิเคชัน Airbnb รวมถึงธุรกิจบริการ เช่น Uber Grab ซึ่งปัจจุบันนี้ก็มีผลผลิตแอปพลิเคชันกันอย่างต่อเนื่อง (TISCO, 2022: online) ในด้านวิถีชีวิต พฤติกรรมผู้บริโภคปัจจุบันเปลี่ยนเป็นออนไลน์มากขึ้น ที่ผ่านมามีเทคโนโลยีกับการศึกษาลัดกันเป็นผู้นำ แต่ขณะนี้เทคโนโลยีได้ก้าวล้ำไปมาก ถ้าหากการศึกษาไม่พัฒนานักอาจเป็น ผู้ตามไปเช่นนี้ การพิจารณาปัจจัยต่าง ๆ เป็นสิ่งที่การศึกษาจำเป็นที่จะต้องผลักดันให้ถูกต้อง ถูกทาง เช่น ความต้องการของตลาด ความสามารถของบุคคล ความสนใจและความชอบของตนเอง และความเหมาะสมกับสังคมและสภาพแวดล้อม

อย่างไรก็ตาม บุคคลที่มีคุณสมบัติที่เหมาะสมกับโลกแห่งนวัตกรรม ต้องเป็นบุคคลที่มีความคิดสร้างสรรค์ สามารถคิดค้นหรือประดิษฐ์สิ่งใหม่ ๆ ที่มีประโยชน์หรือแก้ไขปัญหาที่ซับซ้อนได้ และต้องมีความยืดหยุ่นสูง สามารถปรับตัวเข้ากับสถานการณ์หรือการเปลี่ยนแปลงได้ ไม่ยึดติดกับแบบแผนเดิม (Sharma, 2019: online) มีความรู้และทักษะที่หลากหลาย สามารถเรียนรู้และพัฒนาความรู้ และทักษะใหม่ ๆ ได้ ทั้งด้านเทคโนโลยี ภาษา วัฒนธรรม ฯลฯ ประกอบกับต้องมีความรับผิดชอบ สามารถรับผิดชอบต่อการทำงานของตนเอง และตระหนักถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นกับผู้อื่น สังคม และโลก (Christensen, 2016: 58) ซึ่งในโลกยุคแห่งนวัตกรรมนี้มีทั้งผลกระทบด้านบวกและด้านลบ สำหรับผลกระทบด้านบวก จะเห็นได้ว่าการเพิ่มประสิทธิภาพและความสะดวกสบายในการดำเนินชีวิตเพิ่มโอกาสในการศึกษาและการทำงาน มีความเชื่อมโยงและการแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างคนและประเทศสะดวกมากขึ้น มีปฏิสัมพันธ์และการร่วมมือในการแก้ไขปัญหาโลก อีกทั้งเพิ่มความรู้หลากหลาย และการยอมรับต่อวัฒนธรรมอื่น รวมถึงความคิดที่แตกต่าง ส่วนผลกระทบด้านลบ จะเห็นได้ว่ามีปัญหาความเหลื่อมล้ำและความไม่เท่าเทียมในการเข้าถึงเทคโนโลยีและทรัพยากร ความเสี่ยง และความไม่มั่นคงในการทำงานและการเงินสูงขึ้น ก่อให้เกิดความเครียดและความกดดันในการแข่งขันและต้องปรับตัวอยู่ตลอดเวลา สิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติถูกทำลาย เสียหายเป็นจำนวนมาก อีกทั้งปัญหาการเพิ่มความขัดแย้งและความคลุมเครือในการปกครองและการเมือง

(uQualo, 2023: online) ดังนั้น การเตรียมความพร้อมผู้เรียนโดยส่งเสริมสมรรถนะการทำงานในอนาคตจึงจำเป็นอย่างมากในโลกยุคแห่งนวัตกรรม

สมาคมที่ประชุมอธิการบดีแห่งประเทศไทย (2567: ออนไลน์) ได้รายงานผลการทดสอบสมรรถนะการทำงานของผู้เรียนในประเทศไทย พบว่ามีผลการสอบด้านสมรรถนะการทำงานอยู่ที่ร้อยละ 65.55 โดยวัดความสามารถผู้เรียน 4 ด้าน คือการสร้างคุณค่าและนวัตกรรมการแก้ไขปัญหาที่ซับซ้อน การบริหารจัดการอารมณ์ และการเป็นพลเมืองที่มีส่วนร่วมของสังคม ทั้ง 4 ด้านถือว่าเป็นสมรรถนะการทำงานที่สำคัญในยุคแห่งนวัตกรรม แต่เมื่อมาพิจารณาการจัดการศึกษาของไทยในการส่งเสริมสมรรถนะดังกล่าว กลับพบว่าการจัดการศึกษาของประเทศไทยไม่ได้ส่งเสริมอย่างจริงจัง ดังที่ Pimpa (2018: 242- 249) ได้วิเคราะห์สถานการณ์การศึกษาของประเทศไทย พบว่าปัญหาความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา ปัญหาคุณภาพครู ปัญหาหลักสูตรการศึกษา และปัญหาการวัดผลและประเมินผล ยังคงเป็นข้อจำกัดในการส่งเสริมสมรรถนะการทำงานของผู้เรียน ซึ่ง บุกสเคป (2564: ออนไลน์) ได้เสนอปัญหาการศึกษาไทยว่าเรียนรู้แบบเน้นเนื้อหาในตำรามากกว่าทักษะชีวิต เน้นการเร่งรัดในการสอบเข้ามหาวิทยาลัย ขาดแคลนครูที่มีคุณภาพ และมีความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา สอดคล้องกับสตาร์ฟิชแลบส์ (2566: ออนไลน์) กล่าวถึงแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงสำคัญของการศึกษาในอนาคต เช่น การเน้นทักษะมากกว่าความรู้ การเรียนรู้แบบผสมผสาน และการให้ความสำคัญกับผู้เรียน ถือเป็นความท้าทายของการศึกษาไทยที่ต้องปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงอย่างมาก

ดังนั้นการส่งเสริมให้เด็กไทยมีสมรรถนะการทำงานในอนาคตในโลกยุคแห่งนวัตกรรมในมุมมองด้านการศึกษาผู้เขียนเห็นว่าเป็นเรื่องที่สำคัญอย่างมากที่นักการศึกษา รวมถึงบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาผู้เรียนต้องพึงตระหนักถึงการออกแบบหลักสูตร และการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถใช้ชีวิตในโลกยุคที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลาเช่นนี้ได้อย่างสมบูรณ์แบบ ในบทความเรื่องนี้จึงต้องการนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับสมรรถนะการทำงานในอนาคตยุคแห่งนวัตกรรมและลักษณะของผู้เรียน รวมถึงแนวทางการส่งเสริมสมรรถนะการทำงานในอนาคตในระบบการศึกษาของไทย

วัตถุประสงค์

บทความวิชาการเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์เพื่ออธิบายลักษณะสำคัญของยุคแห่งนวัตกรรมสมรรถนะการทำงานในอนาคต ผู้เรียนในยุคแห่งนวัตกรรม และวิธีการจัดการศึกษาที่เหมาะสมรวมถึงนำเสนอแนวทางการส่งเสริมสมรรถนะการทำงานในอนาคตสำหรับผู้เรียนในโลกยุคแห่งนวัตกรรมสำหรับบริบทการศึกษาของประเทศไทย

ความเข้าใจเกี่ยวกับลักษณะของโลกยุคแห่งนวัตกรรม

โลกยุคแห่งนวัตกรรมเป็นโลกที่ขับเคลื่อนโดยเทคโนโลยีใหม่ ๆ นวัตกรรมและความคิดสร้างสรรค์ส่งผลต่อทุกแง่มุมของชีวิต เนื่องจากนวัตกรรมเกิดขึ้นจากความคิดสร้างสรรค์ และยังช่วยให้แก้ปัญหาที่ซับซ้อนหาแนวทางใหม่ ๆ ในการแก้ปัญหา อีกทั้งช่วยสร้างโอกาสใหม่ ๆ ในการทำงาน ธุรกิจ และการศึกษา นอกจากนี้ความคิดสร้างสรรค์ยังช่วยสร้างความแตกต่าง สร้างความได้เปรียบ และความพึงพอใจ เป็นต้น บุคคลต้องรู้จักคิดนอกกรอบ มีจินตนาการถึงสิ่งที่เป็นไปได้ เป็นคนอยากรู้อยากเห็น เรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ อยู่เสมอยืดหยุ่น ปรับตัวกับสิ่งแวดล้อมได้ดี กล้าเสี่ยง ลองทำสิ่งใหม่ ๆ และสามารถทำงานร่วมกันกับผู้อื่นได้สันติสุข

ลักษณะของโลกในยุคแห่งนวัตกรรม เป็นลักษณะของโลกที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว มีปฏิสัมพันธ์เชื่อมโยงแบบโครงข่าย (network) ซึ่งนวัตกรรมมีผลกระทบต่อการดำเนินชีวิตของมนุษย์ เช่นปัญญาประดิษฐ์ (Artificial Intelligence [AI]) หุ่นยนต์ โดรน เทคโนโลยีชีวภาพ เทคโนโลยีการพิมพ์ สามมิติ อินเทอร์เน็ตของสรรพสิ่ง ฯลฯ จะเห็นได้ว่านวัตกรรมเข้ามามีบทบาทในทุกมิติของชีวิต สามารถแก้ปัญหาต่าง ๆ ของโลก เช่น ปัญหาความยากจน ปัญหาสิ่งแวดล้อม และปัญหาสุขภาพ นวัตกรรมสามารถเปลี่ยนวิถีชีวิตของผู้คน เกิดความเหลื่อมล้ำ มีช่องว่างระหว่างคนรวย และคนจนเกิดภาวะการเลิกจ้างงานเพราะเทคโนโลยีใหม่ ๆ อาจทำให้บางคนตกงาน รวมถึงเกิดปัญหาด้านจริยธรรมโดยเฉพาะปัญหาความเป็นส่วนตัว มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องวางแผนในการใช้ประโยชน์จากนวัตกรรม ซึ่งต้องรู้จักใช้นวัตกรรมอย่างมีความรับผิดชอบ และคำนึงถึงผลกระทบด้านลบต่อสังคม ในที่นี้ผู้เขียนขอเสนอลักษณะของโลกในยุคแห่งนวัตกรรมได้ 8 ลักษณะดังนี้

1. การเปลี่ยนแปลงพลิกผันอย่างรวดเร็ว (disruptive change) ด้วยเหตุที่เทคโนโลยีเข้ามามีบทบาทในทุกแง่มุมของการดำเนินชีวิต จึงส่งผลให้เศรษฐกิจโลกเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ธุรกิจแบบเดิมถูกแทนที่ด้วยธุรกิจออนไลน์มากขึ้น สังคมโลกเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ผู้คนเชื่อมต่อถึงกันอย่างสะดวกผ่านเทคโนโลยีดิจิทัล เกิดการผสมผสานวัฒนธรรมมากขึ้น รวมถึงสิ่งแวดล้อมที่เปลี่ยนไป

2. ความเชื่อมโยงแบบโครงข่าย (network) โลกาภิวัตน์และเทคโนโลยีดิจิทัล ทำให้ผู้คนจากทั่วโลกเชื่อมต่อถึงกันได้ง่ายขึ้น ข้อมูลข่าวสารสามารถแพร่กระจายได้อย่างรวดเร็วผ่านอินเทอร์เน็ต ผู้คนสามารถใช้อินเทอร์เน็ตติดต่อสื่อสาร แลกเปลี่ยนข้อมูล และสร้างความสัมพันธ์กันได้ทั่วโลก อุปกรณ์โทรศัพท์มือถือจะช่วยให้ติดต่อสื่อสารกันได้สะดวก โดยไม่คำนึงถึงระยะทาง ผ่านสื่อสังคมออนไลน์ที่ไร้ขีดจำกัด ทำให้เชื่อมต่อ และสร้างกลุ่มชุมชนกับผู้ที่มีความสนใจคล้ายคลึงกันได้ทั่วโลก (Kao, 2022: 18) จะเห็นว่าโลกาภิวัตน์และเทคโนโลยีดิจิทัล ทำให้ข้อมูลและข่าวสารสามารถแพร่กระจายได้อย่างรวดเร็วโดยเฉพาะการแพร่กระจายผ่านเว็บไซต์ซึ่งเป็นแหล่งข้อมูลข่าวสาร

ข้อมูลเชิงลึก และความรู้ที่สามารถเข้าถึงได้จากทั่วโลก ในรูปแบบที่หลากหลาย เนื่องจากการติดต่อสื่อสารที่สะดวก และไม่เสียค่าใช้จ่าย

3. ความไม่แน่นอนและความซับซ้อน (nonlinearity and complexity) เป็นลักษณะของปรากฏการณ์ที่ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่าง ๆ ไม่เป็นเส้นตรง มีองค์ประกอบจำนวนมาก กล่าวคือผลลัพธ์ที่ได้อาจไม่แปรผันตามสาเหตุอย่างสมมาตร ทำให้ยากที่จะเข้าใจและคาดการณ์อนาคตได้ Electronic Transactions Development Agency [ETDA] (2023: online) กล่าวว่าที่ผ่านมาผู้คนมักใช้การคาดการณ์แบบเส้นตรง (linear) คาดการณ์อนาคตจากข้อมูลในอดีต แต่ปัจจุบัน โลกซับซ้อนและเปลี่ยนแปลงเร็ว ทำให้การคาดการณ์แบบเดิมไม่แม่นยำเกิดผลกระทบต่อ การวางแผน การตัดสินใจและความเสี่ยง ซึ่งฉัตรชัย ดวงรัตนพันธ์ (2565: ออนไลน์) เสนอมุมมองด้านการศึกษาว่าเนื้อหาการเรียนต้องปรับให้ทันสมัย วิธีการสอน และบทบาทของผู้สอนต้องเปลี่ยนแปลง เน้นการพัฒนาทักษะที่จำเป็นสำหรับการเรียนรู้ตลอดชีวิต การเรียนรู้แบบผสมผสานการเรียนรู้จากประสบการณ์จริง และเน้นการคิดอย่างมีวิจารณญาณ หรือใช้การเรียนรู้ผ่านเกม (Gamification)

4. ความยืดหยุ่น (flexibility) เป็นการปรับตัวและรับมือกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงได้อย่างมีประสิทธิภาพ (Techsauce, 2023: online) ต้องเปลี่ยนแปลงวิธีการคิด แก้ไขปัญหา และผลิตนวัตกรรมใหม่ได้ อีกทั้งยังสามารถปรับตัวเข้ากับวัฒนธรรมที่หลากหลาย รวมถึงมีสมดุลการทำงาน และการใช้ชีวิต (Work-life balance) มากขึ้น สำหรับความยืดหยุ่นในยุคแห่งนวัตกรรมนั้น เจนนิเฟอร์ (2565: ออนไลน์) แบ่งออกเป็น 2 ประเภทที่สำคัญ คือ ความยืดหยุ่นทางความคิด (cognitive flexibility) เป็นความสามารถในการสลับระหว่างรูปแบบการคิด หรือการมองปัญหา จากมุมมองต่าง ๆ ซึ่งเป็นพื้นฐานของความคิดสร้างสรรค์ และการเป็นผู้ประกอบการ (entrepreneurship) และความยืดหยุ่นทางการทำงาน (workplace flexibility) เป็นความสามารถในการปรับเปลี่ยนเวลา สถานที่ หรือวิธีการทำงาน ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมการทำงานแบบผสมผสาน (Hybrid) นอกจากจะสามารถตอบสนองต่อความต้องการที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ยังสามารถสร้างสิ่งใหม่ที่มีประโยชน์แก่สังคมได้

5. ความคิดสร้างสรรค์ (creativity) เป็นพื้นฐานสำคัญในการสร้างนวัตกรรม ซึ่งเป็นสิ่งที่จำเป็นสำหรับการอยู่รอดและแข่งขันในโลกที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ความคิดสร้างสรรค์ คือ ความสามารถในการสร้างความคิดใหม่ แตกต่าง และไม่ธรรมดาที่สามารถแก้ไขปัญหาหรือสร้างสิ่งใหม่ที่มีประโยชน์ได้ โดยที่นวัตกรรมจะนำความคิดสร้างสรรค์ไปลงมือปฏิบัติให้เกิดผล และผลิตสิ่งที่มีคุณค่าจนได้รับการยอมรับจากผู้อื่น มีผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมของประเทศอย่างมาก โดยเฉพาะในยุคแห่งนวัตกรรมที่มีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศอย่างกว้างขวาง

6. การทำงานร่วมกัน (collaboration) เป็นการร่วมมือกับองค์กรหรือบุคคลอื่น ๆ เพื่อสร้างสรรค์นวัตกรรมที่ตอบสนองความต้องการของผู้คน การทำงานร่วมกันช่วยให้องค์กร

สามารถนำความเชี่ยวชาญ ทรัพยากร และเทคโนโลยีของแต่ละฝ่ายมาจัดสรรร่วมกัน เพิ่มความสามารถในการแข่งขันได้ สำหรับในโลกยุคแห่งนวัตกรรม (Parker, 2022: 131) โดยนำความคิดเห็นมาปรับปรุงหรือพัฒนานวัตกรรม (Gray, 2022: 118) ซึ่งการทำงานร่วมกันต้องการการสื่อสารที่เปิดเผย การมีวิสัยทัศน์ร่วมกัน การแบ่งปันทรัพยากร และการสร้างความไว้วางใจจะช่วยให้ขับเคลื่อนการเติบโตและความสามารถในการแข่งขันได้อย่างรวดเร็ว

7. การเรียนรู้ตลอดชีวิต (lifelong learning) เป็นการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องและไม่มีที่สิ้นสุด โดยใช้เทคโนโลยีและสื่ออิเล็กทรอนิกส์เป็นเครื่องมือในการเข้าถึงความรู้และประสบการณ์ต่าง ๆ สามารถเรียนรู้ได้ด้วยตัวเอง ปรับตัวได้อย่างเท่าทันการเปลี่ยนแปลงของโลก และพัฒนาทักษะชีวิต และทักษะอาชีพที่เหมาะสมกับยุคสมัย (จิตติรัตน์ สมบูรณ์, 2565: ออนไลน์) เป็นเจ้าของการเรียนรู้ของตนเอง สามารถกำหนดเป้าหมาย วางแผน และประเมินผลการเรียนรู้ได้ สามารถเรียนรู้อย่างไม่จำกัดโดยเวลา สถานที่ หรือรูปแบบการเรียนรู้ เข้าถึงแพลตฟอร์มการเรียนรู้ออนไลน์ (online learning platform) สามารถแบ่งปันความรู้และประสบการณ์กับผู้อื่น แสดงออกถึงการมีความคิดอย่างเปิดกว้าง (open-mindedness) และยินดีรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น (Gelb, 2020: 116)

8. การคิดขั้นสูงและการสื่อสาร (higher-order thinking and communication) คือ พฤติกรรมที่แสดงออกถึงการคิดอย่างมีวิจารณญาณ สามารถวิเคราะห์ สร้างสรรค์ แก้ปัญหา ตัดสินใจได้อย่างมีเหตุผล จนนำไปสู่การสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ สามารถใช้เทคโนโลยีเป็นเครื่องมือในการแลกเปลี่ยนข้อมูล ความคิด และประสบการณ์ได้อย่างเหมาะสม (Sirikanna, 2023: online) จำเป็นต้องพัฒนาทักษะด้านต่าง ๆ ดังที่วิชัย วงษ์ใหญ่ และมารุต พัฒนา (2567: 26- 95) กล่าวว่า ต้องพัฒนาทักษะต่าง ๆ ดังนี้ ทักษะการคิดวิเคราะห์ (analytical thinking) คือการคิดอย่างมีระบบ สามารถแยกแยะ จัดประเภท และเปรียบเทียบข้อมูลหรือสถานการณ์ได้ ทักษะการคิดสร้างสรรค์ (creative thinking) ทักษะการคิดวิพากษ์ (critical thinking) ทักษะการสื่อสาร (communication skills) และทักษะการใช้เทคโนโลยี (technology skills)

จะเห็นว่าลักษณะของโลกในยุคแห่งนวัตกรรมมีลักษณะเด่น 8 ประการ ได้แก่ 1) การเปลี่ยนแปลงพลิกผันอย่างรวดเร็ว 2) ความเชื่อมโยงแบบโครงข่าย 3) ความไม่แน่นอน และความซับซ้อน 4) ความยืดหยุ่น 5) ความคิดสร้างสรรค์ 6) การทำงานร่วมกัน 7) การเรียนรู้ตลอดชีวิต และ 8) การคิดขั้นสูงและการสื่อสาร ที่เข้ามามีบทบาทในการดำเนินชีวิตในทุกมิติ

สมรรถนะการทำงานในอนาคต

เมื่อพิจารณาลักษณะโลกในยุคแห่งนวัตกรรมทั้ง 8 ประการข้างต้น สิ่งที่สำคัญในการเตรียมคนให้พร้อมในการดำเนินชีวิตได้อย่างสมบูรณ์ มีความสุขและยั่งยืนได้นั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องเข้าใจเกี่ยวกับ “สมรรถนะการทำงานในอนาคต” (Future Workforce Competencies) เพื่อที่จะได้

เตรียมพร้อมได้อย่างถูกต้อง ซึ่งสมรรถนะการทำงานในอนาคตเป็นการหลอมรวมองค์ความรู้ มวลประสบการณ์ ทั้งความสามารถและทักษะที่จำเป็นสำหรับการปฏิบัติงานในสภาวะที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและมีความท้าทายสูง ซึ่งมีความหลากหลายและขึ้นอยู่กับประเภทของงาน (แคมป์ส, 2563: ออนไลน์) สามารถแบ่งออกเป็น 3 กลุ่มหลัก (กรุงเทพธุรกิจ, 2563: ออนไลน์) กลุ่มที่ 1 สมรรถนะเพื่อการทำงานแบบมืออาชีพ (Working Professionally) กลุ่มที่ 2 สมรรถนะเพื่อการทำงานร่วมกับผู้อื่น (Working with Others) และกลุ่มที่ 3 สมรรถนะเพื่อการทำงานอย่างมีสติปัญญา (Working with Wisdom)

ในขณะที่ Morgan (2020: 50) กล่าวถึงสมรรถนะการทำงานในอนาคตและพฤติกรรมบ่งชี้ว่า ต้องสามารถจัดการปัญหาบนฐานการคิด (Thinking-based solution) คือการใช้วิธีคิดอย่างเป็นระบบเพื่อวิเคราะห์ ตีความ และสร้างแนวทางแก้ปัญหาที่มีประสิทธิภาพ มีพฤติกรรมบ่งชี้ เช่น สอบถามข้อมูลหรือข้อเท็จจริงที่เกี่ยวข้องกับปัญหา ใช้เครื่องมือหรือเทคโนโลยีช่วยในการค้นหาข้อมูล หรือสร้างแผนการดำเนินการเพื่อแก้ปัญหา สามารถทำงานเป็นทีม (teamwork) ถือเป็นการร่วมมือกับผู้อื่นในการทำงานเพื่อบรรลุเป้าหมายร่วม มีพฤติกรรมบ่งชี้ เช่น แบ่งหน้าที่และความรับผิดชอบในการทำงาน แสดงความเห็นชอบหรือความไม่เห็นด้วยอย่างสุภาพ หรือช่วยเหลือผู้อื่นในทีมเมื่อมีปัญหา และที่สำคัญต้องสามารถคิดอย่างสร้างสรรค์ (creative thinking) คือการสร้างแนวคิดใหม่ ๆ หรือปรับปรุงแนวคิดเดิมให้ดียิ่งขึ้น มีพฤติกรรมบ่งชี้ เช่น ค้นหาแหล่งแนวคิดหรือแรงบันดาลใจ ทดลองนำแนวคิดใหม่ ๆ ไปใช้ในการทำงาน หรือเสนอแนวคิดใหม่ ๆ ให้กับผู้อื่น

สำหรับสมาคมที่ประชุมอธิการบดีแห่งประเทศไทย (2567: ออนไลน์) ได้ออกแบบการวัดสมรรถนะการทำงานในอนาคต ในลักษณะแบบทดสอบเพื่อวัดทัศนคติ ความคิดเชิงวิเคราะห์ และความสามารถในการแก้ไขปัญหาของผู้เรียน ซึ่งเป็นทักษะที่จำเป็นสำหรับการทำงานในยุคปัจจุบันและอนาคต สอดคล้องกับ WEF (2024: online) ที่มองผู้เรียนในยุคปัจจุบันว่าต้องมีทักษะที่จำเป็นสำหรับการประสบความสำเร็จในโลกที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว โดยพิจารณาสมรรถนะการทำงานในอนาคต 4 ด้าน ได้แก่ การสร้างคุณค่าและนวัตกรรม (value creation & innovation) การแก้ปัญหาที่ซับซ้อน (complex problem solving) การบริหารจัดการอารมณ์ (emotional governance) และการมีส่วนร่วมและรับผิดชอบต่อสังคม (civic engagement) ซึ่งแต่ด้านมีพฤติกรรมบ่งชี้ ดังต่อไปนี้

1. การสร้างคุณค่าและนวัตกรรม เป็นการแสดงออกถึงความสามารถในการคิดเชิงวิเคราะห์ (analytical thinking) สามารถแก้ไขปัญหาอย่างมืออาชีพ (professional problem solving) มีความคิดเชิงนวัตกรรม (innovative thinking) จนสามารถนำเสนอความคิดและรูปแบบของสินค้า บริการ และวิธีการดำเนินงานรูปแบบใหม่

2. การแก้ไขปัญหาที่ซับซ้อน เป็นการแสดงออกถึงการระบุปัญหา (identifying problems) แสวงหาทางออก (generating and selecting solutions) นำไปสู่การปฏิบัติ (implementation) และประเมินเพื่อพัฒนาปรับปรุง (evaluation)

3. การบริหารจัดการอารมณ์ เป็นการแสดงออกถึงความตระหนักรู้ตนเอง (self-awareness) สามารถควบคุมอารมณ์และบุคลิกภาพ (personality and emotional control) เข้าใจผู้อื่น (interpersonal understanding)

4. การมีส่วนร่วมและรับผิดชอบต่อสังคม เป็นการแสดงออกถึงการมุ่งเน้นการบริการสังคม (service orientation) มีจิตสำนึกและรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม (environmental responsibility) และสร้างสรรค์เพื่อประโยชน์ของท้องถิ่น (creating local benefits)

จะเห็นว่าสมรรถนะการทำงานในอนาคตสามารถแบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม คือกลุ่มการทำงานแบบมืออาชีพ กลุ่มการทำงานร่วมกับผู้อื่น และกลุ่มการทำงานอย่างมีสติปัญญา สามารถแสดงออกได้จากการจัดการปัญหามูลฐานการคิด ทำงานเป็นทีม และคิดสร้างสรรค์ จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องส่งเสริมผู้เรียนในประเทศไทย 4 ด้าน คือ ด้านการสร้างคุณค่า และนวัตกรรมด้านการแก้ปัญหาที่ซับซ้อน ด้านการบริหารจัดการอารมณ์ และด้านการมีส่วนร่วมและรับผิดชอบต่อสังคม

ผู้เรียนในยุคแห่งนวัตกรรม

การเตรียมความพร้อมผู้เรียนให้มีสมรรถนะการทำงานในอนาคตเป็นสิ่งสำคัญ และจำเป็นอย่างยิ่ง โดยเฉพาะโลกยุคแห่งนวัตกรรม ดังที่ WEF (2024: online) กล่าวว่าผู้เรียนต้องมีสมรรถนะในการสร้างคุณค่า และนวัตกรรมด้านการแก้ปัญหาที่ซับซ้อน การบริหารจัดการอารมณ์ และการมีส่วนร่วมและรับผิดชอบต่อสังคม ทักษะพื้นฐานสำหรับสมรรถนะการทำงานในอนาคตที่ผู้เรียนต้องมีการศึกษาบทความเรื่อง “7 important skills for learners in the digital age” กล่าวถึง 7 สำคัญของผู้เรียนในยุคดิจิทัล UNICEF (2023: online) ร่วมกับบทความเรื่อง “10 skills that will be in demand by 2023 and 10 skills of the future by 2025” ซึ่งกล่าวถึงทักษะที่เป็นที่ต้องการ และทักษะอนาคต และบทความเรื่อง “Work trends 2024” กล่าวถึงทักษะสำคัญจำเป็นที่องค์กรทุกแห่งในยุคแห่งนวัตกรรมต้องการ ผู้เขียนสามารถจำแนกได้ 9 ทักษะ ดังนี้ 1) ทักษะการคิด (thinking skills) ได้แก่ การคิดวิเคราะห์ การคิดสร้างสรรค์ การคิดเชิงระบบ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ 2) ทักษะการเรียนรู้ (learning skills) ได้แก่ การใฝ่เรียนรู้ การเรียนรู้ด้วยตนเอง การสืบค้น การหาเหตุผล การเรียนรู้จากประสบการณ์ การปรับตัว 3) ทักษะการสื่อสาร (communication skills) ได้แก่ การส่งสารและรับสารอย่างมีประสิทธิภาพทั้ง การสื่อสารผ่านเทคโนโลยี การสื่อสารข้ามวัฒนธรรม 4) ทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่น (collaboration skills) ได้แก่ การทำงานเป็นทีม การสร้างวินัยในตนเอง การมีความอดทน การให้ความเคารพ 5) ทักษะการ

แก้ปัญหา (problem solving skills) ได้แก่ การระบุปัญหา การหาสาเหตุ การคิดหาวิธีแก้ปัญหา การตัดสินใจ การลงมือแก้ปัญหา 6) ทักษะการใช้ชีวิต (life skills) ได้แก่ การจัดการเวลา การจัดการความเครียด การจัดการอารมณ์ การดูแลสุขภาพ การคิดบวก การมีเป้าหมาย 7) ทักษะด้านเทคโนโลยี (technology skills) ได้แก่ การใช้เพื่อการเรียนรู้ การใช้เพื่อการสื่อสาร การใช้เพื่อแก้ปัญหา การใช้เทคโนโลยีเพื่อการทำงาน 8) ทักษะด้านจริยธรรม (ethics skills) ได้แก่ การไคร่ครวญ การไตร่ตรอง การมีความรับผิดชอบ การตระหนักรู้ การมีความซื่อสัตย์ และ 9) ทักษะด้านความเป็นพลเมือง (civic skills) ได้แก่ การเข้าใจสิทธิและหน้าที่ การมีส่วนร่วมในสังคม การทำงานเพื่อสังคม ผู้เรียนที่มีลักษณะเหล่านี้จะสามารถเรียนรู้ เติบโต และประสบความสำเร็จในโลกยุคนี้ได้

กล่าวได้ว่าผู้เรียนควรได้รับการส่งเสริมทักษะจำเป็นให้พร้อมต่อการมีสมรรถนะการทำงานในอนาคต ประกอบด้วย ทักษะการคิด ทักษะการเรียนรู้ ทักษะการสื่อสาร ทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่น ทักษะการแก้ปัญหา ทักษะการใช้ชีวิต ทักษะด้านเทคโนโลยี ทักษะด้านจริยธรรม และทักษะด้านความเป็นพลเมือง

วิธีการจัดการศึกษาที่เหมาะสมกับผู้เรียนในยุคแห่งนวัตกรรม

เมื่อทราบว่าทักษะที่จำเป็นสำหรับผู้เรียนในยุคแห่งนวัตกรรมมีส่วนสำคัญต่อการส่งเสริมสมรรถนะการทำงานในอนาคต ฉะนั้นการจัดการศึกษาที่เหมาะสมกับผู้เรียนในยุคนี้จึงจำเป็นต้องจัดให้ตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียนและการเปลี่ยนแปลงของโลกในด้านต่าง ๆ ทั้งนี้ WEF (2024: online) ได้แสดงทรรศนะด้านการจัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมทักษะ และการเรียนรู้ที่จำเป็นของผู้เรียนในยุคแห่งนวัตกรรม โดยให้นำนวัตกรรมการศึกษา (Education Innovation) มาใช้สำหรับการสร้างสื่อการสอน การเผยแพร่เนื้อหา รวมถึงการประเมิน ซึ่งในปัจจุบันองค์การศึกษาได้ร่วมกันจัดทำระบบการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ระบบเปิดสำหรับมหาชน (MOOCs) ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ได้อย่างสะดวก มีแนวโน้มว่าปัญญาประดิษฐ์ เช่น ChatGPT Google Bard Metacommunity web 3.0 ฯลฯ จะเข้ามาพัฒนานวัตกรรมการศึกษาไปอย่างไม่มีที่สิ้นสุด เป็นการช่วยลดปัญหาความเท่าเทียมกันได้ในระดับหนึ่ง เนื่องจากได้รับการเรียนการสอนในระดับเดียวกันหมด และกลุ่มผู้เรียนสามารถเข้าถึงความรู้ได้ผ่านออนไลน์ แม้จะไม่มีผู้สอน หรือสถานศึกษาเข้าไปสอนในพื้นที่ ดังนั้นการวางกลยุทธ์ และความร่วมมือของภาครัฐ และเอกชนในการขับเคลื่อนนวัตกรรม จึงมุ่งเน้นไปที่การกำหนดเงื่อนไขที่เหมาะสมสำหรับหลักสูตรที่รองรับอนาคต นำนวัตกรรมเข้ามาปรับใช้กับหลักสูตร และวางงบประมาณอย่างเหมาะสมและทั่วถึง ที่เชื่อว่าจะเป็นการพัฒนาโอกาสทางการศึกษามากขึ้น เน้นการพัฒนาทักษะด้านอารมณ์ โดยผู้สอนต้องมีบทบาทในการสอนให้ผู้เรียนได้รู้จักประยุกต์ใช้เข้ากับสถานการณ์ต่าง ๆ และรัฐบาลควรมีการร่วมมือกับภาคธุรกิจ และองค์กรภาค

ประชาสังคมเพื่อนำข้อมูลเชิงลึกในตลาดแรงงานเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งในทิศทางการปรับหลักสูตรเพื่อให้ทันโลกมากขึ้น

จากวิธีการจัดการศึกษาที่สามารถช่วยให้ผู้เรียนพัฒนาทักษะในเหมาะสมกับยุคแห่งนวัตกรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังที่กล่าวมาข้างต้นที่กล่าวถึงการจัดการศึกษาโดยใช้ปัญญาประดิษฐ์แล้ว ยังมีวิธีการจัดการศึกษาอื่น ๆ ที่สำคัญ ดังที่ Tran (2024: online) ได้เสนอบทเรียนแบบโต้ตอบ (interactive lessons) เป็นวิธีการจัดการศึกษาที่ทำให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้มากขึ้น โดยให้ผู้เรียนพูดและแสดงความคิดเห็น ถามและตอบคำถาม และทำกิจกรรมเป็นกลุ่ม จะช่วยให้ผู้เรียนเพิ่มทักษะการสื่อสารและการร่วมมืออย่างเป็นรูปธรรม อีกทั้งวิธีการจัดการศึกษาโดยการใช้เทคโนโลยีเสมือนจริง (virtual reality technology) เป็นวิธีการจัดการศึกษาที่ใช้เทคโนโลยีเพื่อสร้างสภาพแวดล้อมที่เหมือนจริงให้ผู้เรียนสัมผัสและเรียนรู้ วิธีการนี้ช่วยให้ผู้เรียนเพิ่มทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณและการแก้ปัญหา ซึ่งจะเพิ่มความสนใจและความจำได้เป็นอย่างดี ที่สำคัญการจัดการศึกษาผู้สอนต้องพิจารณาเพื่อช่วยให้ผู้เรียนเรียนรู้ได้ตามความเหมาะสม และความต้องการของตนเอง และเพิ่มประสิทธิภาพของการเรียนรู้อย่างคงทน และยังยืน นอกจากนี้ยังมีวิธีการจัดการศึกษาที่เอื้ออำนวยและส่งเสริมผู้เรียนได้เป็นอย่างดี เช่น การเรียนรู้แบบผสมผสาน (blended learning and hybrid learning) การเรียนรู้ตามโครงการ การเรียนรู้จากการสอบถาม ฯลฯ

จะเห็นได้ว่าวิธีการจัดการศึกษาที่เหมาะสมกับผู้เรียนในยุคแห่งนวัตกรรม ควรจัดการศึกษาโดยใช้ปัญญาประดิษฐ์ บทเรียนแบบโต้ตอบ การใช้เทคโนโลยีเสมือนจริง การเรียนรู้แบบผสมผสาน การใช้กระบวนการคิดเชิงออกแบบ การเรียนรู้ตามโครงการ และการเรียนรู้จากการสอบถาม ในการประยุกต์ใช้กับกิจกรรมการเรียนรู้ของผู้สอนเพื่อพัฒนาและส่งเสริมการศึกษาสำหรับผู้เรียนได้อย่างสอดคล้องกับบริบท เนื่องจากวิธีการจัดการศึกษาดังกล่าวจะช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะการทำงานในอนาคตได้อย่างเป็นรูปธรรม

แนวทางการส่งเสริมสมรรถนะการทำงานในอนาคตสำหรับผู้เรียนในโลกยุคแห่งนวัตกรรม

จากการนำเสนอวิธีการจัดการศึกษาที่เหมาะสมกับผู้เรียนในยุคแห่งนวัตกรรม สอดคล้องกับการจัดการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ (creative learning) ซึ่งวิชย วงศ์ใหญ่ และมารุต พัฒนา (2567: 67) ได้เสนอการจัดการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์เพื่อพัฒนาการคิดแบบเติบโตของผู้เรียน ซึ่งผู้สอนต้องมีความคิดความเชื่อที่มีต่อผู้เรียนในทิศทางที่ถูกต้อง 4 ประการได้แก่ 1) เชื่อว่าผู้เรียนทุกคนมีคุณค่าและควรได้รับการยกย่อง 2) ผู้เรียนทุกคนสามารถเรียนรู้ได้ด้วยกระบวนการเรียนรู้ที่มีความแตกต่างกัน 3) ผู้เรียนทุกคนสามารถเรียนรู้ประสบความสำเร็จได้ และ 4) ผู้เรียนทุกคนมีศักยภาพในการพัฒนาตนเองไปสู่ความสำเร็จเป็นการเรียนรู้ที่ทำให้ผู้เรียนมีความมุ่งมั่นและความพยายามในการ

เรียนรู้โดยใช้กระบวนการเรียนรู้ของตนเอง ส่งเสริมผู้เรียน ด้วยการเสริมต่อการเรียนรู้ (scaffold) การใช้พลังคำถาม (power questions) การชี้แนะเพื่อการรู้คิด (cognitive guided) และการสะท้อนคิดตนเอง (self-reflection) มีแนวทางการส่งเสริมแนวทางการจัดการเรียนรู้ในลักษณะของการบูรณาการกับกิจกรรมการเรียนรู้

อีกทั้งยังได้เสนอการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างทักษะสร้างสรรค์นวัตกรรม สามารถนำเสนอแนวทางการจัดการเรียนรู้ ดังนี้ คือ 1) ใช้กิจกรรมการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตของผู้เรียน 2) กระตุ้นให้ผู้เรียนใช้จินตนาการและกระบวนการคิดสร้างสรรค์ 3) พัฒนาทักษะการคิดขั้นพื้นฐานและการคิดขั้นสูงด้านอื่น ๆ 4) ส่งเสริมให้ผู้เรียนเชื่อมโยงความรู้ต่าง ๆ 5) ให้ผู้เรียนใช้กระบวนการเรียนรู้ของตนเองและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับบุคคลอื่นเพื่อให้เกิดแนวคิดใหม่ ๆ 6) แก่ไขความเข้าใจที่คลาดเคลื่อนของผู้เรียนด้วยการให้ข้อมูลย้อนกลับอย่างสร้างสรรค์ 7) ใช้กระบวนการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างผู้เรียนกับผู้เชี่ยวชาญเฉพาะทาง จะทำให้ได้นวัตกรรมที่ใช้งานได้จริง และ 8) ใช้เทคโนโลยีมาสนับสนุนการเรียนรู้และการสร้างสรรค์นวัตกรรมของผู้เรียน ซึ่งผู้สอนควรจัดบรรยากาศของการเรียนรู้ให้มีความท้าทายมีอิสระ มีทรัพยากรสนับสนุน บรรยากาศการเรียนรู้ที่เอื้อต่อการพัฒนาทักษะการสร้างสรรค์และนวัตกรรม ประกอบด้วย 1) การเรียนรู้ในลักษณะชุมชนแห่งการเรียนรู้ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียนและผู้เรียนกับผู้เรียน 2) ส่งเสริมวินัยเชิงบวกในตนเองของผู้เรียน 3) เสริมสร้างปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างกัน 4) ผู้เรียนมีอิสระในการเลือกใช้วิธีการเรียนรู้และกระบวนการเรียนรู้ของตนเอง 5) ผู้สอนใช้การสะท้อนผลการปฏิบัติเพื่อการปรับปรุงและพัฒนาแก่ผู้เรียน และ 6) การให้ข้อมูลย้อนกลับอย่างสร้างสรรค์

นอกจากนี้ยังได้เสนอการใช้กระบวนการจัดการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ 3 ขั้นตอนซึ่งสามารถปรับระดับความซับซ้อน (complexity) ได้ตามความเหมาะสม ดังนี้ ขั้นที่ 1 เข้าใจ (understanding) เป็นการกระตุ้นให้ผู้เรียนสังเกตสภาพการณ์ที่เป็นปัญหารอบตัว โดยใช้กระบวนการคิดอย่างเป็นระบบ (systematic thinking) ขั้นที่ 2 เข้าถึง (access) เป็นการกระตุ้นให้ผู้เรียนแสวงหาความรู้ที่นำไปสู่การออกแบบนวัตกรรมวิธีการแก้ปัญหาโดยใช้กระบวนการสืบเสาะแสวงหาความรู้ และขั้นที่ 3 พัฒนา (develop) เป็นการลงมือพัฒนานวัตกรรมเพื่อการแก้ไขปัญหามานพื้นฐานขององค์ความรู้ที่ได้จากการสืบเสาะแสวงหาความรู้ ใช้ลักษณะเป็นวงจรประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ได้แก่ 1) วางแผน (plan) 2) ปฏิบัติ (do) 3) ตรวจสอบ (check) และ 4) สะท้อนคิดและปรับปรุง (reflect) ซึ่งผู้สอนสามารถนำไปออกแบบและปรับให้เหมาะสมกับธรรมชาติวิชา เนื้อหา บริบท และความต้องการของผู้เรียนได้

ต่อมาอาทิตย์ ชาวคำ และอุบลวรรณ ส่งเสริม (2566: 81- 84) ได้พัฒนาขั้นตอนการจัดการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์เพื่อส่งเสริมผู้เรียนให้เป็นนวัตกรรมในยุคแห่งการเปลี่ยนแปลงพลิกผันอย่างรวดเร็ว มี 5 ขั้นตอน ดังนี้ ขั้นที่ 1 กระตุ้นรู้กระตุ้นคิด (stimulate creativity and imagination) มุ่งเน้น

ให้ผู้เรียนเกิดคำถาม ปัญหา ประเด็น หรือข้อสงสัยที่เป็นปัญหา และพร้อมที่จะเข้าสู่การเรียนรู้ ขั้นที่ 2 พิจารณาประเด็น (creatively consider issues) ให้ผู้เรียนนำเสนอปัญหาหรือสถานการณ์ ที่ต้องการสร้างสรรค์ ขั้นที่ 3 ร่วมสืบค้นเพื่อหาข้อค้นพบ (search by group) เป็นการร่วมกันสืบค้น จากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายโดยเฉพาะการสืบค้นในเว็บไซต์ งานวิจัย ร่วมครูที่ทำหน้าที่เป็นโค้ช ผู้อำนวยการความสะดวก รวมถึงผู้เชี่ยวชาญ ขั้นที่ 4 แลกเปลี่ยนเรียนรู้ข้อค้นพบ (creatively discussion) ทุกคนมีส่วนร่วมในการอภิปรายหรือให้ข้อมูลอย่างมีเหตุผล และขั้นที่ 5 ประเมินผล และต่อยอดสู่การเผยแพร่ (evaluate and extend to dissemination) หาช่องทางในการเผยแพร่ ข้อมูลผ่านช่องทางการสื่อสารต่าง ๆ จะเห็นได้ว่าขั้นตอนการจัดการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์นี้เป็นแนว การเรียนรู้ที่สามารถนำไปจัดการเรียนรู้ได้ทุกระดับการศึกษาและทุกกลุ่มวิชา มีลักษณะกิจกรรม ที่เหมาะกับการเรียนรู้แบบเน้นเนื้อหาสาระ เนื้อหาที่เน้นกระบวนการเรียนรู้ด้วยการหาคำตอบ แก้ปัญหาแสวงหาความรู้และคิดค้นสิ่งใหม่ รวมถึงเนื้อหาที่เน้นความคิดสร้างสรรค์และการผลิต ชิ้นงาน เน้นให้ผู้เรียนเป็นนักสืบค้นข้อมูลออนไลน์ (Websiter) เหมาะกับยุคแห่งนวัตกรรม ที่เทคโนโลยีดิจิทัลเป็นเครื่องมือสำคัญในการแสวงหาและการปฏิสัมพันธ์เพื่อได้มาซึ่งข้อมูล และการเปลี่ยนรูปข้อมูลเพื่อให้สามารถสนับสนุนและส่งเสริมการเรียนรู้ ผู้เรียนได้แสดงออกถึง ความคิดสร้างสรรค์ที่เกิดจากการลงมือปฏิบัติด้วยตนเองเพื่อสร้างชิ้นงานที่เกิดจากการตกผลึก ทางความคิด แสดงออกถึงความเป็นนวัตกรรมที่ผู้เรียนมีบทบาทในกระบวนการเรียนรู้ตั้งแต่การรวบรวม ความรู้ การทำความเข้าใจ การสรุป วิเคราะห์สังเคราะห์ข้อความ รู้และถ่ายทอดออกมาด้วยตนเอง โดยมีครูทำหน้าที่เป็นผู้วิเคราะห์ผลงานร่วมกับผู้เรียนและคอยสอดแทรกทักษะการคิด ค่านิยม และจริยธรรมให้เกิดมีในตัวผู้เรียน อันส่งผลให้เกิดสมรรถนะการทำงานในอนาคตสำหรับผู้เรียน อย่างเป็นรูปธรรม

จากแนวทางดังกล่าวจะเห็นได้ว่าการจัดการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์เป็นแนวทางที่เหมาะสม สำหรับการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมสมรรถนะการทำงานในอนาคตสำหรับผู้เรียนในโลกยุค แห่งนวัตกรรม โดยเฉพาะการจัดการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์เพื่อพัฒนาการคิดแบบเติบโต เพื่อเสริมสร้าง ทักษะสร้างสรรค์นวัตกรรม เพื่อส่งเสริมผู้เรียนให้เป็น นวัตกรรมในยุคแห่งการเปลี่ยนแปลงพลิกผัน อย่างรวดเร็ว และเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดขั้นสูงสำหรับผู้เรียนในฐานะพลเมืองดิจิทัล

สรุป

การส่งเสริมสมรรถนะการทำงานในอนาคตสำหรับผู้เรียนในโลกยุคแห่งนวัตกรรม เป็นความ จำเป็นที่เตรียมคนให้พร้อมต่อการดำรงชีวิต การจัดการศึกษาที่เหมาะสมกับผู้เรียนในยุคแห่ง นวัตกรรม ควรจัดการศึกษาโดยใช้ปัญญาประดิษฐ์ บทเรียนแบบโต้ตอบ การใช้เทคโนโลยีเสมือนจริง การเรียนรู้แบบผสมผสาน การใช้กระบวนการคิดเชิงออกแบบ การเรียนรู้ตามโครงงาน และการ

เรียนรู้จากการสอบถาม เพื่อใช้ในการประยุกต์ใช้กับกิจกรรมการเรียนรู้ของผู้สอนเพื่อพัฒนาและส่งเสริมการศึกษาสำหรับผู้เรียนได้อย่างสอดคล้องกับบริบท โดยใช้วิธีการจัดการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ โดยเฉพาะการจัดการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์เพื่อพัฒนาการคิดแบบเติบโต เพื่อเสริมสร้างทักษะสร้างสรรค์นวัตกรรม และเพื่อส่งเสริมผู้เรียนให้เป็นนวัตกรรมในยุคแห่งการเปลี่ยนแปลงพลิกผันอย่างรวดเร็ว ถือเป็นแนวทางสำคัญในการพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะด้านคุณค่าและนวัตกรรม การแก้ไขปัญหาที่ซับซ้อน การบริหารจัดการอารมณ์ และการเป็นพลเมืองที่มีส่วนร่วมของสังคม

เอกสารอ้างอิง

- กรุงเทพธุรกิจ. (2563). 10 สมรรถนะจำเป็นคนทำงานต้องมี.
<https://www.bangkokbiznews.com/social/906516>
- กฤษณ์ ไพโรจน์. (2562). โลกาภิวัตน์และผลกระทบของโลกาภิวัตน์. <https://greedisgoods.com/ad-globalization/>
- แคมปัส. (2563). 10 ทักษะที่จำเป็น ต่อการทำงานในอนาคต – สิ่งที่คุณจำเป็นต้องมี.
<https://campus.campus-star.com/jobs/144840.html>
- เจนนิเฟอร์. (2565). ความยืดหยุ่นทางความคิดกับการทำงานในยุคสมัยใหม่.
<https://www.gqthailand.com//guest-editors/article/cognitive-flexibility>
- ฉัตรชัย ดวงรัตนพันธ์. (2565). จาก VUCA world สู่ BANI world.
<https://www.bangkokbiznews.com/blogs/business/business/1033959>
- ฉัตรรัตน์ สมบูรณ์. (2565). อุปนิสัย “ผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต” สร้างได้ นักวิจัยครุศาสตร์จุฬาฯ แนะนำวิธี.
<https://www.chula.ac.th/highlight/82379/>
- บุ๊คสเคป. (2565). อ่าน ปัญหาการศึกษาไทยกับแนวทางพัฒนาอย่างสร้างสรรค์.
<https://bookscape.co/interview-prepared>
- พฤทธิ์ ศิริบรรณพิทักษ์. (2565). ประเด็นเรื่องแนวโน้มการพลิกโฉมการบริหารจัดการศึกษาในภาวะปกติใหม่. สำนักธรรมศาสตร์และการเมือง.
- วนิดา บุญภิรักษ์. (2567) “ควอนตัม” เทคโนโลยีสุดล้ำ กับคำตอบแห่งอนาคต.
<https://www.depa.or.th/th/article-view/quantum-the-new-technology>
- วิชัย วงษ์ใหญ่, และมารุต พัฒนา. (2567). การเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์. ศูนย์ผู้นำนวัตกรรม หลักสูตรและการเรียนรู้.
- สตาร์ฟิชแล็บส์. (2566). การเปลี่ยนแปลงสำคัญในทรนดการศึกษาที่การศึกษาไทยในอนาคตต้องจับตามอง. <https://www.starfishlabz.com/blog/1311>

สมาคมที่ประชุมอธิการบดีแห่งประเทศไทย. (2567). *TGAT3 93 สมรรถนะการทำงาน*.

<https://www.mytcas.com/blueprint/tgat3-93/>

อาทิตย์ ชาวคำ, และอุบลวรรณ ส่งเสริม. (2566). การเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์สู่การสรสร้างนวัตกรรมในยุคแห่งการเปลี่ยนแปลงพลิกผันอย่างรวดเร็ว. *วารสารวิจัย มข. สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ (ฉบับบัณฑิตศึกษา)*, 11(1), 75-84.

Bertrand, M. G., & Namukasa, I. K. (2020). STEAM education: student learning and transferable skills. *Journal of Research in Innovative Teaching & Learning*, 13(1), 43-56.

Christensen, C. (2016). *The innovator's dilemma: When new technologies cause great firms to fail*. Harvard Business Review Press.

Dobelli, R. (2022). *The art of clear thinking: Why flawed logic puts us all at risk and how critical thinking can save the world*. HarperCollins

Electronic Transactions Development Agency [ETDA]. (2023). *Think like a futurist Important skills that must be upgraded if you don't want to be disrupted*. https://www.etda.or.th/th/Useful-Resource/KnowledgeSharing/Thinking_Like_a.aspx

Gelb, M. J. (2020). *Lifelong learning: The path to personal reinvention*. HarperCollins.

Gray, D. (2022). *The connected company: How to build a culture of collaboration and Innovation*. John Wiley & Sons.

Kao, J. (2022). *The innovation stack: Building a sustainable future*. Brealey Publishing.

Lehrer, J. (2022). *The creativity journal: A guide to finding, nurturing, and sustaining your creative self*. Bloomsbury Publishing.

Morgan, J. (2020). *The future of work: The competing forces shaping 2030*. Berrett-Koehler Publishers.

Parker, P. (2022). *The art of collaboration: How to work together effectively in a diverse world*. Riverhead Books.

PimPa, P. (2018). Current Thai studies. *Academic Journal of Mahamakut Buddhist University Roi Et Campus*, 7(1), 242-249.

Sharma, V. (2019). *Future of work: 21st century skills students need to prepare for the future*. <https://www.mindler.com/blog/future-of-work-and-education/>

- Sirikanna, J., Phewngam, S., Utawan, S., Klaitong, P., & Taweepong, P. (2023). Innovative process for higher-order thinking skill development in digital classroom management. *Journal of MCU Nakhondhat*, 10(3), 420–434.
<https://so03.tci-thaijo.org/index.php/JMND/article/view/268635>
- Techsauce (2023). *FlexWork flexHour: In this era, flexibility in working is the answer.?*
<https://techsauce.co/authors/Connex%20Team>
- The Standard Wealth. (2024). *Work trends 2024: What skills make us the people that every organization is looking for? When typing and English skills are no longer enough.* <https://thestandard.co/working-trend>
- TISCO. (2022). *Now normal to next normal.* <https://www.tisco.co.th/th/advisory/2022-01-31=moderate>
- Tran, E. (2024). *15 new teaching methods with tips and examples.*
<https://ahaslides.com/th/blog/15-innovative-teaching>
- UNICEF. (2023). *Make learning count.* <https://www.unicef.org/thailand/reports/make-learning-count>
- uQualio. (2023). *The most innovative video training platform 2023.*
<https://uqualio.com/post/uqualio-is-most-innovative-video-training>
- World Economic Forum [WEF]. (2024). *The future of Jobs.*
<https://intelligence.weforum.org/topics/a1Gb0000000LPfEAO>

HMISO

วารสารวิชาการมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม

85 ถนนมาลัยแมน อำเภอเมืองนครปฐม

จังหวัดนครปฐม 73000

โทรศัพท์ 034-261-066

<http://dept.npru.ac.th/hm1/>